Սերբ
316

Ստեփաննոս Պօղոսեան
ՄԵՐԻԲՐԸԿԵԱՆՑ
Աստրախան

2003

GUIDE
ÉPISTOLAIRE
FRANÇAIS-ARMÉNIEN.



ԸՆԴՀԱՆՈՐ

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂԼԻԵՐԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԷՆ։

Սերեբ
316

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԴԱՂԱՏԻԵՐԻՆ ԵՒ ՀԱՑԵՐԻՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Հ· ՎԱՐԴԱՆԱՅ Վ· ԸՍՏԿԱՐԵԱՆ

Ի ՄԽԻԹ· ՈՒԽՏԻՆ

Ը· ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ



Ի ՎԱՐՇԱՊԱՏ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

1877.

3948

ՀՍՍՀ ... ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ZUUՌ Арм.ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

316-2003

(4964-50)

Կ$315

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Նամակագրութեան օրըստօրական ընդհանուր գործածութիւնն անոր կարեւորութեանն ակներեւ ցոյց է, որ հիմակու առենս մարդկային ընկերութեան իւրաքանչիւր ճիւղին եւ կենակցութեան զանազան պարագաներուն համար անհրաժեշտ եղած է։ Ըսածնիս ըստ ինքեան ամէնուն ծանօթ ըլլալով՝ մեզի հոս ուրիշ բան չի մնար՝ եթէ ոչ առաջիկայ հրատարակութեանս նպատակին ու ներքին հանգամանացը վրայ քանի մը խօսք ըսել։

Արդի ժամանակս Արեւելքին Արեւմտից հետ ունեցած կենցաղավարական եւ առեւտրական յարաբերութիւնները միշտ յաճախելու վրայ ըլլալուն պատճառաւն օտար եւ ի մասնաւորի գաղղիերէն լեզուաւ թղթակցութիւնն ընդհանուր տարածուած ըլլալով, առ այս ի մերձուստ ծառայող դիւրացուցիչ միջոց մը ազգայնոց շատերուն բաղձալի էր։ Մենք այս պակասը լեցը-

նելու մտօք երկասիրութեանս ձեռք զարկինք, որ մարդկային կենցաղավարութեան մէջ յաճախ պատահելու ամէն դէպքերուն վրայ գաղղիերէն եւ հայերէն լեզուաւ ընտիր նամակներու հաւաքում մըն է. որպէսզի բազմաթիւ օրինակներու օգնականութեամբն ընթերցողը գրութեան այս ճիւղին մէջ չէ թէ միայն դիւրութեամբ ու վայելչութեամբ իւր միտքն օտարալեզու ծանօթներուն բացատրելու կերպը ստանայ, այլ նաեւ գաղղիերէն նոր նամակագրութեան ոճին յատուկ ձեւերը սորվի. որոնց անտեղեակ ըլլալն աշխարհքի առջեւ թերակատար կրթութեան թէ հետեւութիւն եւ թէ ցոյց համարուած է: Ասոր համար ընդհանուր նամակագրութեան արուեստին հմտութենէն զատ՝ մանաւանդ գաղղիերէն նամակագրութեան ոճը ծանօթացնելու վախճանաւ է որ հայերէն թարգմանութիւնն ալ տեղ տեղ գաղղիացւոց սովորական ընթացքին յարմարցուցած ենք, որոնք մանաւանդ իմաստի կամ ձեւերու յատկութիւնք են եւ ոչ լեզուի. վասնզի կան նամակներ՝ որ առանց մեծ պլպլութեան եւ հիմնական կերպարանափոխութեան չէին կրնար ազգային սեպհական ձեւն ու կերպարանքն առնուլ:

Նիւթոց դասաւորութեան նկատմամբ՝ նամակագրութեան արուեստին ընդհանուր կանոնները իբրեւ նախագիտելիք գրքին սկիզբն աւանդուած են. անկէ ետեւ պլպլպլ գլուխներով իրար կը յաջորդեն շնորհաւորութեան, խնդակցութեան, ցաւակցութեան, յանձնարարութեան եւ աղաչանաց, շնորհակալութեան, յորդորանաց, յանդիմանութեան, ջատագովութեան, եւայլն նամակները. որոնց դարձեալ իւրաքանչիւր համառօտ նկարագիրը, կարեւոր գիտելիքներն ու ընդհանուր կանոնները ամէն մէկ գլխուն սկիզբը դրուած են. ասկէ զատ՝ առանձին գլխով աւանդուած են տոմսակները: Աւելի ընդարձակ բըռնուած է առեւտրական ու գործառնական նամակագրութեան մասը. որովհետեւ այսօրուան օրս առեւտրական թղթակցութիւնն ընտանեկան թղթակցութեան չափ, եթէ ոչ աւելի ալ, գործածութիւն ունի, եւ կտրուկ, պարզ ու մեկին ոճովն ու սեպհական բացատրութիւններովն անկէ բոլորովին կը տարբերի: Եւ թէպէտ նամակագրութեան այս մասն աւելի վարժութեամբ եւ գործքի մէջ մտնելով կը սորվուի, բայց գործքի մէջ մտած ատեն ամենեւին անփորձ ու անվարժ չերեւալու եւ միանգամայն սորվելիքին հիմունքն

առնելու համար առանձին առաջնորդի մը հարկաւորութիւն կայ։ Ուստի կարծենք թէ հայ հասարակութեան առեւտրական գործունէութեանը մեր կողմանէ պակասաւոր ծառայութիւն մ'եղած կ'ըլլար, եթէ այս կարգի գրքի մը մէջ վաճառականութեան մասն համառօտիւ անցած ըլլայինք։

Յուսանք որ այս գոյն աշխատասիրութիւնն իւր վախճանին հասնելով՝ ազգին մտաւորական եւ գործառնական յառաջադիմութեան նպաստաւոր ըլլայ, եւ գրչութեան այս ճիւղին մէջ ախորժակները կրթելու առաջնորդ։

GUIDE
ÉPISTOLAIRE

OBSERVATIONS SUR L'ART ÉPISTOLAIRE.

La correspondance est aussi ancienne que l'écriture. Elle est un supplément à la conversation, ou plutôt une conversation réelle entre des personnes absentes.

Il est aussi nécessaire de bien écrire que de bien parler. Presque tout le monde pense, comme Buffon, que "*Le style est l'homme même*„ ; il faut toujours avoir cette pensée présente en écrivant.

On comprend par STYLE, en général, la manière d'exprimer ses pensées de vive voix ou par écrit. Les mots étant choisis et arrangés selon les lois de l'harmonie et du nombre, relativement à l'élévation ou à la simplicité du sujet qu'on traite, il en résulte ce qu'on appelle le STYLE.

Chaque genre d'ouvrage en prose demande le style qui lui est propre. Le style oratoire, le style historique et le style épistolaire, ont chacun leurs règles, leur ton et leurs lois particulières.

Pour se former le style, il faut lire beaucoup les meilleurs écrivains, écrire soi-même, et soumet-

ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ազգային Գրադարան Ներսես Աստղեցի Անաբեկյան

ՆԱԽԱԳԻՏԵԼԻՔ ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ

Նամակագրութիւնն այնչափ հին է, որչափ հին է գրելու արուեստը: Նամակագրութիւնը խօսակցութեան տեղը կը բռնէ կամ մանաւանդ՝ հեռաւորաց մէջ իրական խօսակցութիւն մըն է:

Որչափ կարեւոր է աղէկ խօսիլ գիտնալը, նոյնչափ ալ կարեւոր է աղէկ գրել գիտնալը: Գրեթէ ամէն մարդ պիւֆընին պէս կը մտածէ՝ թէ "Մարդն եւ իւր ոճը՝ նոյն են„: Գրելու աւեն՝ պէտք է այս մտածմունքը միշտ աչքի առջեւ ունենալ:

Ինչ բանով՝ ընդհանրապէս կ'իմացուի, իւր գաղափարները բերնով կամ գրով բացատրելու կերպը: Բառերու՝ ներդաշնակութեան եւ չափակցութեան կանոնաց համեմատ եւ գրուածը նիւթին բարձրութեան կամ պարզութեան համաձայն ընտրութենէն ու կարգաւորութենէն յառաջ կու գայ ինչ բանաձեւս:

Ամէն տեսակ արձակ գրութիւն՝ իւր յատուկ ոճն ունի: Ինչպէս ճարտասանական ու պատմական ոճը, նոյնպէս նամակագրութեան ոճն իւր կանոնները, յատուկ բացատրութեան կերպն ու առանձին օրէնքներն ունի:

Աղէկ ոճ ուսանելու համար պէտք է ամէնէն ընտիր գրուածքները շատ կարդալ, ինք իրմէ գրել,

tre ce qu'on écrit à un censeur judicieux ; imiter d'excellents modèles, et s'efforcer de leur ressembler. Il faut aussi étudier les hommes et prendre, d'après nature, des expressions qui soient non-seulement vraies, comme dans un portrait ressemblant, mais vivantes et animées comme le modèle même du portrait.

Le style des lettres ne doit être ni emphatique, ni précieux, ni burlesque. Il doit être simple, coulant et, pour tout dire en un mot, naturel.

La connaissance parfaite et la scrupuleuse observation des règles du style épistolaire, sont à la fois la conséquence et l'indice d'une bonne éducation.

Dans le discours familier l'imagination seule travaille, les idées se succèdent, la parole les transmet, avant qu'on ait le temps ou le besoin de les disposer dans le meilleur ordre; aussi la conversation est-elle toujours écoutée avec une prévention favorable. Il n'en est pas de même d'une lettre. Dans le silence du cabinet le jugement doit prêter son appui à l'imagination, et sur une lettre écrite avec quelque soin on doit pouvoir reconnaître et apprécier le véritable mérite d'un homme, son esprit, son éducation, et même son caractère. On a dit avec raison: Celui qui écrit, envoie son portrait.

Le style épistolaire emprunte à la conversation la facilité de passer brusquement et sans préparation d'une idée à une autre, et s'épargne

գրածը դիտնականի մը դատաստանին տակ ձգել, երեւելի օրինակներու հետեւիլ եւ անոնց նմանելու ջանալ: Հարկ է նաեւ մարդկան բնաւորութիւնը ճշդիւ միտք առած ըլլալ, եւ միայն բնականէն առնուլ այնպիսի բացատրութիւններ՝ որոնք չէ թէ միայն ճշդրիտ ըլլան, ինչպէս նմանող պատկերի մը գծագրութիւնը ճշդրիտ է, այլ որոնց մէջ հոգի եւ կենդանութիւն տեսնուի, ինչպէս պատկերի մը բուն իսկական սկզբնատիպին մէջ:

Նամակագրութեան ոճը՝ ո՛չ շքեղ ըլլալու է, ո՛չ բռնազբօսեալ եւ ո՛չ ծաղրածու. այլ պարզ, ընթացիկ ու մէկ խօսքով՝ բնական պէտք է ըլլալ:

Նամակագրութեան կանոններուն կատարեալ հմտութիւնն եւ անոնց զգուշաւոր պահպանութիւնը՝ ազնիւ կրթութեան արդիւնք է եւ միանգամայն ցոյց:

Ընտանեկան խօսակցութեան մէջ՝ միայն երեւակայութիւնն է գործողը. գաղափարներն իրար կը յաջորդեն ու բերանը կ'արտաբերէ, եւ ժամանակ չ'ըլլար եւ ոչ ալ հարկաւորութիւն կը մնայ մտքին գաղափարներն ըստ կարի կարգաւորելու. ասկէ զատ՝ խօսակցութիւնը միշտ պատրաստական ներողամտութեամբ մտիկ կ'ը լլսւի: Բայց նամակին բանն ուրիշ է: Սենեկին հանդարտութեան մէջ՝ պէտք է որ խորհրդածութիւնն երեւակայութեան օգնութեան հասնի, այնպէս որ բաւական մտադրութեամբ գրուած նամակէ մը՝ մարդ կարող ըլլայ գրողին բուն արժէքը, խելքը, կրթութիւնն ու նաեւ բնաւորութիւնը ճանչնալ ու արժեցընել: Ուստի եւ իրաւամբ բսւած է՝ թէ նամակ գրողն իր պատկերը կը խաբէ:

Նամակագրութեան ոճն ընտանի խօսակցութենէն այն դիւրութիւնը փոխ կ'առնու, որ շտով եւ առանց պատրաստութեան մէկ գաղափա-

ainsi le travail de fondre avec art les parties du sujet.

Le devoir, l'amitié, la politesse, l'intérêt, sont les liens de la société; à eux seuls se rattachent les divers genres du style épistolaire. Que l'on écrive donc une lettre familière, affectueuse, ou d'affaires, le premier soin doit être de bien sentir sa position et celle de celui à qui l'on écrit; il faut en quelque sorte se mettre en présence, en rapport avec lui, afin de se rendre compte de ce qu'on a à dire et de la manière dont on doit l'exprimer. C'est presque toujours avec les yeux de l'amour-propre que celui qui reçoit une lettre la juge; aussi ne saurait-on y apporter trop de soins, d'attention et de ménagements.

La prolixité est un écueil que l'on n'évite pas assez soigneusement. Il faut, dit-on, écrire comme on parle; cela se peut, si toutefois on parle bien; encore faut-il avoir grand soin de dire les choses avec une précision concise, qui ne nuise ni à l'élégance ni à la lucidité.

Il y a des esprits tellement vifs qu'ils ne trouvent pas d'expressions assez rapides pour exprimer leurs idées; chez d'autres, la lenteur et la réflexion causent le même embarras. Nous conseillons dans ce cas de faire un brouillon avant d'écrire une lettre. En le corrigeant, on trouvera toujours l'expression propre et la tournure élégante.

ըէն միւսին կ՚անցնի, որով գրելու նիւթին ալ մասերը ճարտարութեամբ ամբողջի մը ձուլելու աշխատութիւնը կը բարձուի։

Ընկերութեան անդամներն իրարու հետ՝ պարտքի, բարեկամութեան, քաղաքավարութեան եւ շահու կապերով կապուած են. ուստի եւ սոյնեւայն կապերէն կախում ունին նամակագրութեան զանազան կերպ ոճերը։ Անոր համար թէ ընտանեկան, թէ բարեկամական եւ թէ գործքի վերաբերեալ նամակ մը գրուած ատեն՝ գլխաւոր մտադրութիւնն ան պիտի ըլլայ որ մարդ թէ՛ իր եւ թէ՛ նամակն ընդունողին դիրքն աղէկ ճանչնայ, եւ զանիկայ այնպէս կենդանի կերպով աչքին առջեւը բերէ, իբրեւ թէ իրօք ներկայ ըլլար. ան ատեն աւելի յայտնի կը զգայ ըսելիքն ու ըսելու կերպը։ Նամակ առնողն զնամակը գրեթէ միշտ անձնասիրական աչքով կը դատէ, ուստի ոչինչ զգուշութիւն կամ մտադրութիւն կամ ակնածութիւն երբեք չափազանց համարուելու է։

Երկայնբանութիւնը պակասութիւն մըն է, որմէ շատերը բաւական չեն զգուշանար։ Այնպէս պէտք է գրել, կ՚ըսեն, ինչպէս որ կը խօսուի։ Ասիկայ կարելի է, բաւական որ գրողն աղէկ ալ խօսի. դարձեալ պէտք է միտ դնել ըսուածն անանկ ճշդութեամբ բացատրելու՝ որ ոչ վայելչութեան վնասէ եւ ոչ բացայայտութեան։

Կան այնպէս վառվռուն մտքեր, որոնք իրենց գաղափարացը շուտութեանը բառ չեն կրնար հասցնել, ուր որ ուրիշները նոյն նեղութեան մէջ կ՚իյնան՝ դանդաղ ու մտածող ըլլալէն։ Այսպիսիներուն խորհուրդ կու տանք, որ նամակ մը գրելէն յառաջ ծրագիրը շինեն, ետքէն սրբագրելու ատեն յարմար բացատրութիւնն եւ վայելուչ դարձուածները դիւրաւ կը գտնեն։

Avant de mettre la main à la plume, il faut attentivement réfléchir sur les divers sujets dont on doit composer sa lettre. Tout le reste n'est qu'accessoire.

Que l'on écrive à un supérieur, à un égal ou à un subordonné, le premier soin est donc de se rendre compte à soi-même de ce que l'on doit ou veut exprimer.

On doit éviter les longues périodes. Une lettre ne doit en rien ressembler à un livre ou à un article de journal.

Le style coupé a une vivacité, un mouvement qui conviennent dans une lettre. Il faut toutefois éviter de devenir obscur en voulant être bref.

Les personnes distinguées sont ordinairement jalouses du respect qui leur est dû, par rapport à leur naissance, leur fortune, ou à leur rang élevé. Ce serait donc aussi bien un manque de prudence que de respect, de s'adresser à des supérieurs comme on le ferait envers des égaux.

La politesse ne permet pas qu'on écrive par interrogation à une personne qui nous est supérieure. On peut cependant employer cette figure en l'accompagnant d'un correctif respectueux. Par exemple, si quelque curiosité nous portait à nous informer d'une chose, nous pourrions dire : Pardonnez-moi, Monsieur, la liberté que je prends de vous demander quelle est cette personne dont vous m'avez dit tant de bien etc.

C'est encore une impolitesse, quand on fait mention des parents de celui à qui on écrit, de les désigner en disant crûment : Votre frère, votre

Ձեռքը գրիչ առնելէն յառաջ՝ պէտք է գրուելու նամակին զանազան նիւթերուն վրայ մտադրութեամբ խորհրդածել. մնացածն երկրորդական բան է։

Ուստի թէ՛ վերնագունի, թէ՛ հաւասարի եւ թէ ստորնագունի մը նամակ գրուած ատեն, գլխաւոր միտ դնելու բանն է՝ որ մարդ ըսելիքը գիտնայ։

Երկայն պարբերութիւններէ խորշելու է։ Նամակն ամենեւին գրքի կամ լրագրի հատուածի նմանութիւն պիտ՚որ չունենայ։

Կարճ ու կտրուկ խօսուածքը՝ նամակի յարմար կենդանութիւնն ու շարժումը կ՚ունենայ։ Սակայն պէտք չէ համառօտութեան միտ դնելով՝ նամակը մութ եւ անիմանալի ընել։

Պատուաւոր անձինք՝ հասարակօրէն իրենց ազգատոհմին, հարստութեան եւ բարձր աստիճանին վայելող յարգութեան նախանձախնդիր են։ Ուստի եւ մէկը թէ՛ խոհեմութեան եւ թէ՛ յարգութեան դէմ պակասած կ՚ըլլայ, եթէ անոնց հետ իբրեւ իր հաւասարներուն հետ խօսի։

Քաղաքավարութիւնը չի ներեր՝ վերնագոյն մէկու մը գրով բան հարցընել, եթէ ոչ՝ միայն խոնարհական ձեւեր գործածելով։ Օրինակի աղագաւ՝ եթէ բանի մը վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզուի, կրնայ հետեւեալ կերպով գրուիլ. Ներեցէք, Տէ՛ր, որ կը համարձակիմ հարցընել, թէ ո՛վ է այն անձը, որուն վրայ ինծի այնչափ գովեստ խօսեցաք եւ այլն։

Նոյնպէս անքաղաքավարութիւն է, նամակն առնողին ազգականները նամակին մէջ յիշած ատեն, Ձեր եղբայրը, Ձեր հօրաքոյրն ըսել անցնիլ,

tante ; on doit dire : Monsieur votre frère, Madame votre tante.

Il est convenu qu'on ne doit pas prier une personne au-dessus de soi de faire des compli ments à une autre, quand même elle la toucherait de fort près; ou si on le fait, c'est toujours avec quelque correctif. Par exemple: Souffrez que Madame de X. trouve ici les assurances de mon respect, etc. — Il faut surtout bien se garder que ces compliments ne s'adressent pas à une personne au-dessous de celle à qui l'on écrit. A l'égard des personnes que l'on peut prier, ces compliments ne doivent jamais être insérés dans le corps d'une lettre, mais dans un *post-scriptum*.

Tout le talent dans une lettre consiste à dire ce qu'il faut dire, à le dire bien, et à ne dire que cela.

Les plus sages préceptes, les meilleurs exemples, n'enseigneront jamais à écrire bien une lettre ; c'est dans le coeur et l'esprit, c'est dans la connaissance du monde surtout, que l'on peut exclusivement puiser le talent d'écrire avec élégance, charme et correction. Aussi ne prétendons-nous pas, par nos avis, faire des écrivains ; nous voulons seulement tracer les règles générales et particulières qui aideront à se former un style facile.

այլ պէտք է ըսել Ձեր պատուական (Տէր) եղբայրը, Ձեր աղնիւ (Տիկին) հօրաքոյրը կամ մօրաքոյրը:

Յայտնի է թէ չի վայելեր բարձրաստիճան մէկու մը միջոցաւն ուրիշին բարեւ դրել, թէպէտ նոյն անձն անոր շատ մերձաւոր ըլլայ. այսպիսի խնդրուածք մը կրնայ միայն վայելուչ դարձուածով մ'ըլլուիլ: Օրինակի աղագաւ. Շնորհք ըրէք, որ այս գրովս Ք. Տիկինն իմ անկեղծ մեծարանացս հաւաստիքն ընդունի: — Զգուշանալու է մանաւանդ, որ չըլլայ թէ բարեւ խրկած մարդդ նամակին ընդունողէն խնամարհաղոյն աստիճանի մէկն ըլլայ: Իսկ որմէ որ ներելի է նոյն խնդրուածքն ըլլուիլ, պէտք չէ երբեք բարեւները նամակին մարմնոյն մէջ առնուլ, այլ *ետգրոտիւնեան* մասին մէջ:

Նամակագրութեան բովանդակ արուեստն այն է, որ ինչ որ պէտք է ըսել այն ըսուի, ըսուածն աղեկ ըսուի եւ ընելիքէն աւելին չըսուի:

Որչափ իմաստուն կանոններ ալ աւանդուին, որչափ ընտիր օրինակներ ալ տրուին, չի կրնար մէկը քաջ նամակագիր ըլլալ. այլ միայն իւր մտաքն ու սրտովը եւ դիւաւորաբար կենցաղագէտ ծանօթութիւններով կրնայ պերճ, յանկուցիչ եւ անսխալ գրելու ձիրքը վաստկիլ: Մենք ալ չենք համարիր՝ որ մեր տալու խրատներովը մատենագիրներ յառաջ պիտ'որ բերենք. այլ միայն քանի մ'ընդհանուր եւ մանաւանդ կանոններ կ'աւանդենք, որ նամակագրութեան ընթացիկ ոճ մը սահմանելու կրնան օգնել:

CONVENANCES ÉPISTOLAIRES.

Quelques formalités unanimement adoptées composent le cérémonial épistolaire ; c'est avouer que l'on manque d'usage, que de les omettre. Quand on écrit à des étrangers surtout, il faut les suivre scrupuleusement. Ces formalités concernent le papier, l'inscription, la souscription, le corps de la lettre, la date, les post-scriptum, l'adresse etc. Nous allons essayer d'indiquer successivement toutes les formalités qui constituent le cérémonial.

Du papier.

Le choix des matériaux, sans être fort essentiel, est pourtant nécessaire: écrire avec de très-gros papier, n'est permis qu'aux gens des plus basses classes. Le choix du papier doit être en rapport avec les personnes, l'âge, le sexe, la condition des correspondants. Il est extrêmement impoli d'écrire une lettre sur une simple feuille de papier, même lorsqu'il s'agit d'un billet ; il faut toujours que le feuillet soit double, n'écrirait-on que deux ou trois lignes.

De l'inscription et de la souscription. Des titres.

On appelle Inscription et Souscription d'une lettre le titre avec lequel on s'adresse à ceux auxquels on écrit.

Ce titre se place en *vedette*, c'est-à-dire isolément dans une ligne, au tiers ou à la moitié

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՇՃԱՔԸ

Նամակագրութեան պատշաճքը՝ քանի մը առհասարակ ընդունուած ձեւերէն են, որոնց պահպանութեան զանցառութիւնն աշխարհքի սովորութեանց անտեղեակութիւն կը ցուցընէ : Գլխաւորաբար օտարականներու նամակ գրած ատեն նոյն ձեւերը մեծ զգուշութեամբ պէտք է պահել : Այս ձեւերը կը պատկանին թղթին, վերնագրին, ստորագրութեան, նամակին մարմնոյն, թուականին, յետգրութեան, հասցէին եւ այլն, որոնց վրայ առանձին կարգաւ կը խօսինք :

Թուղթ :

Թղթի ընտրութիւնը թէեւ ոչ մեծապէս էական, սակայն հարկաւոր բան է : Հաստ թղթի վրայ նամակ գրել՝ ամենաստորին ստիճանի մարդկան գործ կը համարուի : Թղթին ընտրութեան մէջ պէտք է թղթակցին անձը, հասակը, սեռը եւ հանգամանքն աչքի առջեւ ունենալ : Նամակ մը կամ նաեւ տոմակ մը կէս թերթի վրայ գրել՝ մեծ անքաղաքավարութիւն է. թերթը հարկաւ կրկին ծալուած ըլլալու է, թէեւ վրան գրուելիքն երկու երեք տող բան ըլլայ :

Վերնագիր, վերջաւորութիւն կամ ստորագրութիւն եւ պատուանուն :

Նամակի վերնագիրը ու ստորագրութիւն կ'ըսուին ան երկու անուններն՝ որոնցմով մենք զմեզ դրերնիս ընդունողին կ'ուղղենք :

*Վերնագիրն այն անունը կամ տիտղոսն է՝ որ առանձին տողով մը երեսին կամ վերէն երբորդ

de la page, selon le respect que l'on doit à ceux auxquels on écrit. C'est ce même respect qui règle aussi l'espace que l'on doit mettre entre la vedette ou inscription, et le commencement de la lettre; il varie selon la considération qu'on leur doit; cela s'appelle *donner la ligne:* plus la personne est respectable, soit par ses vertus ou son âge, soit par ses fonctions ou son rang, plus il doit y avoir de blanc.

Il est de bon goût d'abréger son titre quand on signe une lettre à un particulier.

DES TITRES

Titres et Adresses

	Sur l'adresse.
Au Pape.	A Notre Très-saint Père le Pape N···
A un Cardinal.	A son Eminence Monseigneur le Cardinal de N···
A un Archevêque.	A sa Grandeur Monseigneur l'Archevêque ou Evêque de N···
A un Evêque.	
A l'Abbé d'un Monastère.	Au Très-Révérend Père, Abbé de N., (Ordre de S. Benoît).
A un Abbé.	Monsieur, trés-Révérend, Abbé N···
A un Religieux.	Au Révérend, très-Révérend Père N. Religieux au couvent de N···

մասին եւ կամ կէսին վրայ կը գրուի, դիմացինին պարտուպատշաճ յարգութեան համեմատ: Նոյնպէս վերնագրին եւ բուն նամակին միջեւ տրուելու պարապ միջոցը՝ անոր տրուելու յարգութեան, աստիճանէն կը չափուի. որչափ մէկն իր բարութեանը կամ հասակին եւ ունեցած պաշտօնին կամ աստիճանին կողմանէ յարգութեան արժանի է, այնչափ աւելի ձերմակ միջոց պէտք է թողուլ:

Վայելուչ է առանձնական մէկու մը գրուած նամակին մէջ՝ իւր պատուանունը համառօտագրութեամբ դնել:

EN FRANÇAIS.

propres aux Ecclésiastiques.

En vedette.	Dans le corps de la lettre.
Très-Saint Père.	Votre Sainteté.
Monseigneur.	Votre Eminence.
Monseigneur.	Votre Grandeur.
Monsieur.	Vous.
Monsieur.	Vous.
Mon Père; Mon Révérend Père.	Vous.

Titres et Adresses

	Sur l'adresse.
A un Empereur ou à un Roi.	A sa Majesté N. Empereur ou Roi de · · ·
A une Impératrice ou à une Reine.	A sa Majesté N. Impératrice ou Reine de · · ·
Aux princes (du sang).	A son Altesse (Royale), Monseigneur le Prince de N · · ·
Aux Marquis, Comtes, Barons.	A Monsieur, Monsieur le Marquis, le Comte N · · ·
Aux présidents des chambres, ministres et ambassadeurs.	A son Excellence Monsieur N., Ministre (de l'Intérieur) ou Président, etc.
Aux personnes qui n'ont pas de titre.	Monsieur, Monsieur N · · · Madame, Madame N · · · Mademoiselle, Mademoiselle N.

ՀԱՍՑԵՐԷՆ

Եկեղեցական

Հասցէ.

Քահանայապետ.	Ա· Սրբազան Քահանայապետ Ա· Ա·
Կարգինալ.	Ա· Վսեմափառ Ամենապատիւ Տէր Ա· Ա· Կարգինալ·
Պաթուղիկոս.	Ա· Աստուածապատիւ (Գերերջանիկ, սրբազան) Հոգեւոր Տէր, Ա· Ա· Պաթուղիկոս · · ·
Արքեպիսկոպոս, Եպիսկոպոս.	Ա· Ամենապատիւ Գերապայծառ Տէր Ա· Ա· Արքեպիսկոպոս · · ·

propres aux Laïques.

En vedette.	Dans le corps de la lettre.
Sire.	Votre Majesté. (Imperiale, Royale).
Madame.	Votre Majesté.
Monseigneur.	Votre Altesse (Royale).
Monsieur (le Comte).	Votre Excellence.
Monsieur le (Ministre).	Votre Excellence.
Monsieur.	Monsieur.
Madame.	Madame.
Mademoiselle.	Mademoiselle.

ՊԱՏՈՒԱՆԵՒՈՒՄՆԵՐ

պատուանուններ:

Վերնագիր.	Մարմին.
Սրբազան Հայր.	Ձեր Սրբութիւնը.
Վսեմափառ Ամենապատիւ Տէր.	Ձեր Վսեմափառ Տէրութիւնը.
Աստուածապատիւ (Գերերջանիկ, սրբազան) Հոգեւոր Տէր.	Աստուածապատիւ (Գերերջանիկ, սրբազան) Հոգեւոր Տէրութիւնդ.
Ամենապատիւ Գերապայծառ (սրբազան) Տէր.	Ամենապատիւ, Գերապայծառ (սրբազան) Տէրութիւնդ.

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀՈՒՇԱՐԱՆ
ՀՍՀՄ Արմ.ՍՍՀ

	Հասցէ.
Աբբահօր.	Առ Գերապատիւ Գերյարգելի Տէր եւ Հայր Ա. Ա. Վարդապետ (ընդհանրական) Աբբահայր . . . ուխտին.
Պարզ Աբբայի կամ Վանահօր.	Առ Յարգոյապատիւ Գերյարգելի Տէր եւ Հայր Ա. Ա. Վարդապետ եւ Աբբայ . . .
Կրօնաւոր Վարդապետի.	Առ Մեծարգոյ Վերապատուելի Հայր Ա. Ա. Վարդապետ . . .
Վարդապետի.	Առ Մեծարեալ Արժանապատիւ Տէր Ա. Ա. Վարդապետ . . .
Քահանայի կամ Երիցու.	Առ Յարգելի եւ Պատուական Տէր Ա. Ա. Քահանայ . . .

Աշխարհական

Կայսեր կամ Թագաւորի.	Առ Մեծազօր Վեհափառ Ա. Ա. կայսր կամ ինքնակալ (Թագաւոր) . . .
Իշխանի.	Առ Պերճապատիւ Հոյակապ Տէր եւ Իշխան Ա. Ա. . . :
Ազնուականի.	Առ Ազնուազարմ Մեծաշուք Տէր Ա. Ա. . . .
Բարձրաստիճան անձանց.	Առ Բարձրապատիւ Տէր Ա. Ա. խորհրդական (դահերեց եւ այլն) . . .
Երեւելիանձանց.	Առ Մեծապատիւ ազնուամեծար Տէր, Ա. Ա. . . .
Հասարակ քաղաքացւոյ.	Առ Պատուական Տէր Ա. Ա. . . .
Տիկնոջ եւ Օրիորդի.	Առ Ազնիւ Տիկին կամ Օրիորդ Ա. Ա. . . .

Վերնագիր.	Մարմին.
Գերապատիւ Գերյարգելի Աբբահայր Տէր.	Գերապատիւ Հայրութիւնդ կամ Տէրութիւնդ.
Յարգոյապատիւ Տէր վանահայր կամ Գերյարգելի Տէր Աբբայ.	Գերապատիւ Տէրութիւն կամ Գերապատուութիւն Ձեր.
Մեծարգոյ Վերապատուելի Հայր.	Վերապատուութիւնդ.
Արժանապատիւ Տէր Վարդապետ.	Արժանապատիւ Տէրութիւնդ.
Յարգելի եւ Պատուական Տէր.	Յարգութիւնդ կամ Յարգոյ Տէրութիւնդ.

պատուանուններ:

Մեծափառ կամ Վեհափառ Տէր.	Կայսերական կամ արքայական Վեհափառութիւնդ.
Պերճապատիւ Հոյակապ Իշխան.	Պերճապատիւ Տէրութիւնդ.
Ազնուազարմ Հոյակապ Տէր.	Մեծաշուք Տէրութիւնդ.
Բարձրապատիւ Տէր.	Բարձրապատիւ Տէրութիւնդ.
Մեծապատիւ ազնուամեծար Տէր.	Մեծապատիւ Տէրութիւնդ.
Սիրելի եւ Պատուական Տէր կամ Պարոն.	Հրամանքնիդ կամ Հրամանքդ.
Ազնիւ Տիկին կամ Օրիորդ.	Ազնուութիւնդ.

De la souscription.

On appelle Souscription d'une lettre la manière dont on la termine. Cette souscription doit toujours renfermer l'expression du sentiment que l'on éprouve pour celui auquel on s'adresse. Ainsi l'on peut exprimer *sa tendresse et ses respects* à des parents; un *profond respect* aux personnes que l'on vénère; un *respectueux attachement* à celles que l'on aime et que l'on respecte; une *considération distinguée* à celles qui méritent de l'estime; on peut assurer de *son estime particulière* ses inférieurs, ou être leur *affectionné serviteur;* toujours du respect pour les dames, et jamais de la tendresse. Après la phrase qui exprime le sentiment, on doit mettre en vedette le titre que l'on accorde à la personne avec laquelle on correspond.

Modèle de Souscription.

Veuillez agréer l'assurance du profond respect avec lequel je suis,

Monsieur,
votre dévoué serviteur.
N. N.

Modèles pour commencer une lettre.

J'ai reçu la lettre dont il vous a plu de m'honorer.

J'ai reçu la lettre que vous avez eu l'obligeance de m'écrire.

Վերջաւորութիւն եւ ստորագրութիւն:

Վերջաւորութիւն կ'ըսուի՝ նամակ մը վերջացընելու կերպը: Վերջաւորութիւնը միշտ նամակին ընդունողին ունեցուած զգացման յայտարար է: Այսպէս ազգականաց՝ սէր եւ յարգութիւն կը ցուցուի, խորին մեծարանք անոնց՝ զորոնք կը մեծարենք, յարգալից սէր անոնց՝ զորոնք կը սիրենք ու կը յարգենք, եւ խորին յարգանք անոնց՝ որոնք յարգութեան արժանի են. իրմէ ստորին անձանց՝ առանձին համարում կրնայ ցուցուիլ: Կանանց յարգութիւն միայն եւ ոչ երբեք գորով կամ սէր պէտք է ցուցընել: (Ասոնք ըստ մեծի մասին գաղղիերէնի յատուկ վերջաւորութիւններ են:) Ստորագրութենէն անմիջապէս ետքը՝ բայց միջոցի վրայ պէտք է նամակին ընդունողին պատուանունը գրել:

Վերջաւորութեան օրինակ:

Հաճեցէք խորին յարգանացս հաւաստիքն ընդունիլ, որով եմ

Ազնուութեանդ
Անձնանուէր ծառայ
Ա. Ա.

Գաղղիերէնի յատուկ սկզբնաւորութեան օրինակներ:

Ընդունեցայ ան նամակը՝ որով զիս հաճեցաք պատուել:

Ընդունեցայ այն թուղթն՝ որ ինծի գրելու շնորհք ըրիք:

J'ai reçu la lettre que vous avez pris la peine de m'écrire.

J'ai reçu votre lettre du 12 du mois.*

Modèles pour terminer une lettre.

Je suis avec le plus profond respect.

Je suis avec un attachement parfait.

Je suis de votre Majesté, de votre Altesse etc. le très-humble serviteur.

Daignez, Madame, me permettre; ou: permettez que j'aie l'honneur de vous présenter mes hommages respectueux.

Dans l'attente de *(objet de la demande)* que je sollicite de votre bienveillance, j'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect, Monsieur *(qualités)*, votre serviteur N. N.

J'espère que Monsieur (l'administration, le tribunal etc.) prenant en considération la justice de ma demande, daignera me l'accorder; dans cet espoir, j'ai l'honneur d'être etc.

Veuillez me croire pour la vie, Monsieur etc.

Agréez de nouveau l'assurance de ma parfaite considération.

Agréez mes civilités respectueuses.

N'ayant rien autre chose d'intéressant à vous dire, je vous salue avec une considération distinguée.

Dans l'attente de vos nouvelles, je vous salue avec une parfaite estime.

Je vous salue bien amicalement.

* Une collection plus ample de modèles pour commencer une lettre, se trouve parmi les "lettres de commerce„ de ce recueil.

Ընդունեցայ ան գիրն՝ որ ինձի գրել յանձն առիք:

Ամսոյս 12ին գրած նամակիդ ձեռքս հասաւ:*

Գաղղիերէնի յատուկ վերջաւորութեան օրինակներ:

Եմ ամենախորին մեծարանօք:

Կատարեալ հպատակութեամբ՝ կը մնամ:

Մեծափառութեանդ, Ձեր Բարձրութեան եւ այլն ամենախոնարհ ծառայ:

Հաճեցէք ներել, Տիկին, որ յարգական մեծարանքս Ձեզի ընծայեմ:

(Այս ինչ) ազաչանացս կատարուելուն սպասելով, որուն համար Ձեր բարեսէր խնամքը կը խնդրեմ, կը խոստովանիմ ինձ ամենախորին մեծարանօք՝ Տէր (եւ պատուանունը), նուաստ ծառայ Ձեր Ա. Ա.

Կը յուսամ որ Ձեր Ազնուութիւնը (Տէրութիւնը, Դատաստանարանը եւ այլն) իրաւացի ազաչանացս ունկն դնելով՝ խնդիրքս ինձի շնորհէ. այս ակնկալութեամբ . . . :

Յկեանս (անձնանուէր ծառայ):

Կրկին մեծարանացս յայտարարութիւնը, շնորհք ըրէք հաճութեամբ ընդունեցէք:

Ընդունեցէք յարգական մեծարանքս:

Ուրիշ կարեւոր բան մը չունենալով, առանձինն մեծարանօք կ'ողջունեմ զՁեզ:

Ձեր ողջութեան ցանկալի լսերուն սպասելով, կատարեալ յարգութեամբ զՁեզ կը բարեւեմ:

Շատ սիրով կ'ողջունեմ զՁեզ:

* *Սկզբնաւորութեան բազմաթիւ օրինակներ կը գտնուին այս ժողովածոյին առեւտրական նամակներուն մէջ:*

Agréez mes civilités empressées.

Je vous salue, Monsieur, bien sincèrement.

Je vous présente mes salutations bien cordiales.

J'ai l'honneur de vous saluer.

N'ayant rien de plus à vous dire qui mérite votre attention, je vous salue très-sincèrement.

Je présente mes civilités respectueuses à Madame *** et vous salue de tout mon coeur.

Le soussigné présente ses hommages respectueux à Madame ***.

J'attends votre réponse, et vous prie d'agréer l'assurance de mon parfait dévouement.

Le courrier étant sur le point de partir, je finis en vous assurant de mon constant attachement.

Je n'ai rien de plus à vous dire pour l'instant, et je vous renouvelle l'assurance de ma considération distinguée.

Recevez, Monsieur, l'assurance des sentiments d'estime et de considération avec lesquels j'ai l'honneur d'être etc.

Mon tendre et respectueux attachement ne finira qu'avec ma vie.

Dans l'attente d'une prompte réponse etc.

Veuillez excuser la peine que je vous donne.

Agréez l'expression de ma gratitude pour les politesses dont vous ne cessez de me combler.

Les sentiments que vous m'avez inspirés, Monsieur, sont aussi sincères que durables.

Ընդունեցէք խոնարհական մեծարանքս:

Ընդունեցէք անկեղծ սիրոյ ողջոյնս:

Սրտագին բարեւներս Ձեզի կ'ընծայեմ:

Ձեզ ողջունելու պատիւ կ'ունենամ:

Մտադրութեան արժանի գրելու ուրիշ բան չունենալով, Ձեզ անկեղծութեամբ կ'ողջունեմ:

Խորին մեծարանօք կ'ողջունեմ *** Տիկինը, եւ Ձեզ ալ սրտանց կ'ողջունեմ:

Ստորագրողս կը համարձակիմ խորին յարգութեան ողջոյնս մատուցանել *** Տիկնոջ:

Գրոյս անձկալի պատասխանին սպասով, կ'աղաչեմ որ անկեղծ հպատակութեանս հաւաստիքը հաճութեամբ ընդունիք:

Թղթատարը ճամբայ ելլելու վրայ ըլլալով, նամակս կը վերջացընեմ Ձեզ իմ հաստատ մտերմութեանս վրայ ապահովցնելով:

Ա՛ւ ժամս հրամանոդ արժանի գրելիք մը չունենալով, կը կրկնեմ առանձին մեծարանայ ողջոյնս:

Ընդունեցէք, պատուական Տէր, յարգանացս եւ հպատակութեանս հաւաստի յայտերը:

Իմ բարեկամութիւնս ցկեանս պահ'որ տեւէ:

Ձեր անյապաղ պատասխանին սպասելով ...:

Կը խնդրեմ Ձեզի տուած նեղութեանս նեբեցէք:

Ձեր ամէն առթի մէջ ինձի ցուցուցած բարերարութեանց համար ունեցած երախտապարտութիւնս՝ ընդհ.ք ըրէք ընդունեցէք հաճութեամբ:

Ձեր ինձի ազդած զգածումները թէ անկեղծ են եւ թէ անջնջելի:

Comptez à jamais, Monsieur, sur la reconnaissance et l'attachement de etc.

Reçois l'assurance, mon cher ami, que tu trouveras toujours dans ton ami sincérité et attachement.

Du corps de la lettre.

Le corps de la lettre (le discours par lequel on exprime le sujet de sa correspondance), doit commencer au-dessous de la vedette, plus ou moins bas, selon le respect que vous devez. On doit éviter de commencer par les mots *vous* et *votre*, qui formeraient une liaison avec le titre mis en vedette; il faut aussi rejeter toutes ces formules banales: c'est pour m'informer de l'état de votre santé — celle-ci est pour avoir l'honneur — en réponse à la vôtre, je vous écris ces lignes etc.

Il est impoli d'envoyer une lettre où il y a des ratures ou des surcharges, et l'on ne doit jamais rien mettre en abréviation: les dates et les sommes peuvent s'y écrire en chiffres.

On doit laisser au bas de chaque page l'espace d'environ deux lignes en blanc, et l'on ne recommence à écrire sur le *verso* qu'à la hauteur où se trouve la vedette au *recto*.

On laisse toujours sur le côté gauche du papier une large ligne blanche du haut en bas: elle s'appelle *marge*.

Si dans le corps de la lettre on parle d'une tierce personne, on doit toujours faire précéder son nom et sa qualité du mot *Monsieur*.

Lorsqu'on prie quelqu'un de faire, ou qu'on

Ապահով եղէք, մեծարգոյ Տէր, երախտագիտութեանս եւ սիրոյս վրայ . . . ։

Ապահով եղիր, սիրելի բարեկամ, որ բարեկամէդ միշտ սէր եւ անկեղծութիւն պիտ՚որ տեսնես։

Նամակին մարմինը։

Նամակին մարմինը՝ բուն թղթակցութեան մասը, նամակն ընդունողին պարտուպատշաճ յարգութեան համեմատ՝ վերնագրէն քիչ շատ վար կը սկսի։ Զգուշանալու է քանի մը շատ ստորին համարուած սկզբնաւորութիւններէն. ինչպէս. Ողջունագրիս վախճանը՝ Ձեր առողջութեան վիճակն իմանալն է. — Աս նամակը կը գրեմ (այս ինչ բանի) պատիւ ունենալու համար. — Ձեր թղթին պատասխան հետեւեալ տողերը կը գրեմ։

Անքաղաքավարութիւն է նամակ խաւրել՝ քերուածներով կամ յաւելուածներով. նոյնպէս երբեք չի վայելեր համառօտագրութեամբ կամ պատուով գրել։ Թուականն ու համրանք կրնան թուանշանով գրուիլ։

Ամէն երեսին վարի ծայրը՝ երկու տողի չափ պարապ թող տալու է. իսկ մէկալ երեսն անցնելու ատեն ճիշդ ան տեղէն կը սկսուի՝ ուր առաջին երեսին մէջ վերնագիրը գրուած է։

Թղթին ձախ կողմը վերէն վար պարապ շերտ մը թող կը տրուի, որն որ *լուսանցք* կ՚անուանուի։

Ուր որ նամակին մէջ երրորդ անձի մը վրայ խօսք կ՚ըլլայ, պէտք է միշտ անուանը կամ պաշտօնին հետ *Տէր* կամ *Պարոն* տիտղոսը կցել։

Եթէ մէկէ մը խնդիրք մ՚ունինք կամ իրմէ

désire savoir quelque chose, il faut bien se garder de se servir de formes impératives qui pourraient blesser. Au lieu de dire: Ordonnez, Monsieur, qu'on vienne à ma rencontre, il faut se servir d'expressions qui adoucissent ce que cette phrase a d'impérieux; par exemple: Oserais-je, Monsieur, vous prier d'envoyer etc.? Si l'on interroge, on dira: Excusez-moi, ou pardonnez-moi, si je prends la liberté de vous demander etc.

Les lettres du premier de l'an, de fête s'écrivent ordinairement à l'avance, de manière à parvenir la veille ou le jour même. Cette mesure est exigée envers des parents; pour amis et connaissances intimes on a la semaine qui suit, et pour toute autre personne le mois entier.

Quelque courte que soit une lettre, elle ne doit jamais finir à la première page. Il faut conserver pour le revers une partie du corps de lettre, ne fût-ce qu'un ou deux mots.

De la date.

La date sert à constater le lieu d'où l'on écrit, ainsi que le jour et l'année. Dans les lettres d'affaires et de commerce on date au haut de la page vers la droite; mais dans celles où le respect commande de ne pas s'écarter du cérémonial, il faut dater à la fin, à gauche, et un peu plus bas que la signature. Dans un billet qui doit être remis dans le courant du jour, on se contente de marquer l'heure où l'on écrit.

բան մ'իմանալ կը բաղձանք, պէտք է զգուշանալ հրամայական ձեւեր բանեցընելէն, որ դիմացինը կրնայ վշտացընել: Օրինակի աղագաւ փոխանակ ըսելու, Պատուիրեցէք, Տէր, որ դիմացս գան. պէտք է այնպիսի բացատրութիւն մը գործածել, որ նոյն հրամայական կերպը մեղմացընէ. ինչպէս. Կրնամ արդեօք համարձակիլ, Տէր, Ձեզի աղաչել, որ դիմացս խաւրէք եւ այլն: Նոյնպէս հարցում ըրած ատեն. Ներեցէք ինծի, որ կը համարձակիմ Ձեզի հարցնել եւ այլն:

Շնորհաւորութեան նամակները Տասարակօրէն ժամանակէն յառաջ կը գրուին, այնպէս որ նախընթաց իրիկունը կամ ճիշդ նոյն օրը նամակն ընդունողին ձեռքը հասնին: Ան չափը պահելն ազգականներու մէջ հարկ է. բարեկամներու եւ ծանօթներու շաբաթ մը, իսկ ուրիշ որեւիցէ անձի ամիս մը ժամանակ կայ գրելու:

Նամակ մը որչափ կարճ ըլլայ, երբեք պէտք չէ որ առաջին երեսին մէջ լմննայ. մաս մը մեկալ երեսին համար պահելու է, թէպէտ եւ մեկ երկու բառ ըլլայ:

Թուական:

Թուականը կը ցուցընէ նամակին գրուած օրն ու տարին, ինչպէս նաեւ տեղը: Գործքի եւ վաճառականութեան նամակներու մէջ թուականը երեսին վերի կողմը դէպ ի աջ կը գրուի. իսկ այն նամակներուն մէջ, որոնց մէջ յարգութիւնը՝ նամակագրութեան կանոններուն խիստ պահպանութիւնը կը պահանջէ, թուականը վերջաւորութենէն քիչ մը վար ձախ կողմը պէտք է դրել: Տոմսակի մը մէջ, որ նոյն օրը պիտ'որ հասնի, բաւական է միայն օրուան ժամը նշանակել:

Des post-scriptum.

On appelle ainsi ce qu'on ajoute quand une lettre est terminée; *post-scriptum* veut dire *écrit après*. On les marque ordinairement par les deux initiales P. S.; quelques personnes se servent de celles-ci, N. B., ce qui veut dire *nota bene* (remarquez bien, notez bien.) Les post-scriptum sont bannis des lettres de cérémonie: il n'y a que l'intimité qui puisse les tolérer.

De la manière de cacheter les lettres.

Lorsqu'on écrit à quelqu'un qui jouit d'une haute considération par les emplois qu'il occupe, il faut mettre ses lettres sous enveloppe.

On ne se sert jamais que de *cire* pour cacheter les enveloppes ou les lettres que l'on envoie aux gens en place.

La cire rouge est généralement employée. La cire noire est pour le deuil.

Il y a des pains à cacheter de toutes les couleurs, et on s'en sert indistinctement; le cas de deuil fait seul exception : alors ils doivent être noirs.

Lorsque la lettre est cachetée avec de la cire et qu'on y appose l'empreinte d'un chiffre, d'une devise ou d'un blason, ce blason,' ce chiffre ou cette devise doivent être droits, si l'on écrit à des inférieurs; couchés horizontalement, si l'on écrit à des égaux; entièrement renversés, si c'est à un supérieur que l'on écrit.

Յետագրութեան:

Յետգրութեան կ'անուանուի՝ նամակին այն մասը, որն որ նամակը լմննալէն ետքը կ'աւելցուի: Յետգրութեան՝ գրութենէ ետքն աւելցուած ըսել է եւ Հայերէնի մէջ հասարակօրէն Յ. Գ. սկզբնագրերով կը նշանակուի: Յետգրութիւնը՝ քաղաքավարական նամակներու մէջ չի գործածուիր, միայն մտերմական նամակներու մէջ թոյլ տուեալ է:

Նամակը կնքելու վրայ:

Թէ որ նամակն այնպիսի մէկու կը գրուի, որ ունեցած պաշտօններուն համար յարգութեան արժանի է, նամակը պէտք է փաթեթի մէջ դնել:

Պաշտօն մ'ունեցող եւ բարձրաստիճան անձի մը նամակը կամ փաթեթը կնքելու համար, միայն կնքամոմ կը գործածուի:

Սովորաբար գործածուածը կարմիր կնքամոմն է. միայն սուգի ժամանակ սեւ կը գործածուի:

Նշխարքն առանց գունոյ զանազանութեան կրնայ գործածուիլ. միայն սուգի ժամանակ սեւ ըլլալ պէտք է:

Նամակը կնքամոմով կնքուած ատեն, անուանագիրը, վերնագիրը կամ զինանշանը շիտակ կը կոխուի՝ երբ որ իրմէ ստորին մէկու մը կը գրուի. պառկած՝ երբ որ իրեն հաւասարի, եւ շրջուն՝ երբ որ իրմէ վերնագունի մը:

De l'adresse.

Une adresse bien mise doit désigner le nom et la profession de celui à qui l'on écrit, le lieu de sa résidence, la rue et le numéro, si c'est une ville, quelquefois même le quartier. On ne doit jamais oublier d'indiquer le pays, la contrée où est situé le lieu de la résidence.

Si le lieu de cette résidence n'est pas un bureau de poste, il faut avoir soin d'indiquer le plus prochain.

Il n'est plus du tout reçu de mettre *à* Monsieur, *à* Madame ; on supprime la préposition.

Si l'on écrit à une personne qui voyage et que l'on soit convenu qu'elle trouvera sa lettre au bureau de poste, on mettra, au lieu de l'indication de la rue, du quartier et du numéro : *poste restante.*

Si l'on écrit à quelqu'un dans la ville que l'on habite, au lieu du nom de cette ville on met : *en ville, (en son palais, en son hôtel).*

Les pétitions doivent être pliées en quatre et mises sous enveloppe. L'enveloppe doit être cachetée en cire rouge, à moins que la personne à qui on adresse la pétition ne soit en deuil; alors il faudrait la cacheter en cire noire.

Հասցէ կամ Երեսագիր:

Աղէկ շարադրուած հասցէի կամ երեսագրի մը մէջ պէտք է նամակին ընդունողին անունը, արուեստը, բնակութիւնը, փողոցն ու տան թիւը, եւ եթէ բնակած տեղը քաղաք է, երբեմն նաեւ քաղաքին թաղը կամ արուարձանը յայտնի նշանակուած ըլլալ: Պէտք չէ մոռնալ նաեւ բնակած տեղւոյն գաւառը նշանակելու:

Եթէ նոյն տեղը նամակատան գրասենեակ չկայ, նոյն տեղւոյն ամէնէն մերձաւոր նամակատունը պէտք է վրան գրել:

Երբ որ ճամբորդութեան մէջ եղող մէկու մը կը գրուի, եւ հետը յառաջագոյն խօսք եղած է որ իրեն ուղղուած նամակները նամակատան գրասենեակը կը գտնէ, ան ատեն նամակին վրայ փողոցը, արուարձանը եւ տան թիւը նշանակելու տեղ *Մնալի ի նամակատան* կը գրուի:

Եթէ թղթակցութիւնը մի եւ նոյն քաղաքին մէջ կ'ըլլայ, քաղաքին անունը չի գրուիր, այլ՝ *Հոս* (իր տունը, պալատը, ապարանքը) կը գրուի:

Աղերսագրերը քառակուսի ծալուած՝ փաթեթի մէջ կը գրուին: Փաթեթը կարմիր կնքամոմով կը կնքուի. բայց եթէ աղերսագրին ընդունողը սգոյ մէջ է, սեւ կնքամոմ գործածելու է:

CHAPITRE I.

LETTRES DE FÉLICITATION.

I.

Lettres de bonne année, de fêtes et d'anniversaires.

DANS ces sortes de lettres le mieux est de souhaiter tout simplement une bonne année etc., et de demander aux personnes dont on cultive l'amitié, la continuation de leurs bontés, en les assurant d'une gratitude constante.

Lorsqu'on les adresse à des personnes avec qui l'on est sur le ton de la familiarité, de la liberté du *tout dire*, il est permis d'y mêler quelques-unes de ces réflexions morales que fait naître dans toutes les âmes la succession des années.

Les lettres des enfants qui écrivent à leurs parents, doivent avoir pour caractères principaux la tendresse et le respect; quand on s'adresse à ses parents et à ses supérieurs, on ne peut leur parler comme on le fait à ses amis et à ses égaux. Si leur bonté vous permet d'user d'un langage enjoué, il faut que ce soit avec tant de sobriété et de discrétion, qu'on remarque toujours dans votre écrit le respect comme le sentiment qui y domine.

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Ա.

Նոր տարւոյ, անուան եւ տարեդարձի շնորհաւորութեան նամակներ:

ԸՍ տեսակ նամակներու մէջ ամէնէն աղէկը պարզ կերպով երջանիկ նոր տարի եւայլն բարեմաղթել է՝ եւ որոնց որ բարեկամութիւնը վայելել կ'ուզենք, անոնցմէ խնդրել որ բարեկամական զգածումներն անկէ ետքն ալ հաստատ պահեն, մեր կողմանէ իրենց անմոռաց երախտագիտութիւն խոստանալով:

Երբ որ շատ ընտանի մէկու մը կը գրենք, որուն ամէն մտածածնիս առանց ակնածութեան ըսելու համարձակութիւն ունինք, կրնանք նամակին մէջ քանի մը բարոյական խորհրդածութիւններ ալ խառնել, զորոնք տարւան փոփոխութիւնն ամէնուն մտքին մէջ յառաջ կը բերէ:

Տղոյմէ ծնողաց գրուած նամակներուն գլխաւոր նկարագիրը պիտ'որ ըլլայ սէր եւ մեծարանք: Ծնողաց կամ բարձրաստիճան մէկու մը գրուած առեն, չի կրնար անոնց հետ նոյն կերպով խօսուիլ՝ ինչ կերպով որ բարեկամներու եւ հաւասարներու հետ կը խօսուի: Եթէ իրենց մարդասիրութիւնը համարձակ լեզու մը բանեցընել թոյլ կու տայ, այնպիսի չափաւորութեամբ եւ խոհեմութեամբ պիտ'որ ըլլայ, որ

Si, par hasard, vous vous trouvez forcé de relever une erreur qui leur est échappée, et qu'il vous importe de détruire, faites-le avec tant de ménagement qu'ils soient persuadés que cette tâche a été pour vous une véritable peine. Du reste, que votre coeur, et non votre esprit, vous dicte toujours les plus beaux sentiments: c'est l'essentiel. Aimez, et vous apprendrez facilement à le dire.

On offre souvent un cadeau à quelqu'un dans la personne de ses enfants ou de sa femme, surtout à l'époque du premier de l'an. Partout, lorsqu'on a reçu un cadeau de quelque valeur, on fait une visite, ou si l'on est éloigné, on adresse une lettre de remercîment.

Lettres d'un enfant à son père et à sa mère.

1.

Mon cher papa et ma chère maman,

Mon maître m'a donné la tâche de vous présenter de mon écriture pour étrennes, et je me suis bien appliqué pour vous écrire avec soin ce compliment de jour de l'an. Soyez persuadés, mes chers parents, que je serai toujours bien sage, afin que vous soyez contents de moi.

Je vous embrasse de tout mon coeur,

votre bien affectionné fils.

նամակին մէջ մեծարանաց զգածումը միշտ տիրող երեւայ: Եթէ բատ պատահման իրենց մէկ սխալմունքն իմացընել հարկ ըլլայ, դարձեալ այնպիսի ճարտարութիւն բանեցընելու է, որ յայտնապէս տեսնուի թէ ատիկայ մեզի որչափ դըժկամակութիւն կը պատճառէ: Ընդհանրապէս գեղեցիկ զգածմանց աղդող՝ աւելի սիրտը պիտի ըլլայ քան թէ միտքը. գլխաւոր բանն աս է: Սիրենք, ան ատեն իմացընելը դիւրին է:

Շատ անգամ, մանաւանդ նոր տարւոյն, որդւոց կամ ամուսնեաց անուամբը մէկու մը պարգեւ կը խրկուի: Սովորութիւնը կը պահանջէ, որ եթէ ընծան մեծագին բան է, ընդունողը տուողին այցելութեան երթայ, կամ եթէ շատ հեռու կը գտնուի՝ շնորհակալութեան նամակ գրէ:

Տղու մը իր հօրն ու մօրը գրելու նամակները:

1.

Սիրելի Հայր եւ սիրելի Մայր:

Վարպետս ինծի յանձնեց՝ որ Հրամանոցդ նոր տարւոյ ընծայ իմ գրես օրինակ մ'ընծայեմ, եւ շատ ջանք ըրի որ աս նոր տարւոյ բարեմաղթութիւնս աղէկ գրեմ: Հաստատ գիտցէք, սիրելի ծնողք, որ միշտ Ձեզի հնազանդ ըլլալու փոյթ պիտի տանիմ, որպէս զի վրաս գոհ ըլլաք:

Ձեռուընիդ սրտանց կը համբուրէ

Ձեր խանդակաթ որդին:

2.

Mes bien-aimés parents, je ne crois pouvoir mieux commencer l'année, qu'en faisant des voeux pour votre bonheur et en priant Dieu de vous continuer sa protection. J'espère que vous serez contents de moi à l'avenir; si je vous ai causé quelque chagrin, je vous en demande bien pardon, et je ferai tous mes efforts pour ne plus retomber dans les mêmes fautes. Soyez assurés de mes bonnes intentions, et acceptez, je vous prie, ce petit compliment de votre enfant qui vous aime de tout son coeur.

3.

Mes chers parents, je vous prie d'agréer, à l'occasion de la nouvelle année, ce faible essai de mon travail; ce sont sans doute des étrennes de bien peu de valeur, mais elles vous prouveront que je cherche à reconnaître vos sacrifices et vos bons soins par mon zèle et par mon assiduité. J'espère que mes progrès répondront à mes bonnes intentions, et que je serai à même, l'année prochaine, de vous offrir un cadeau plus digne de vous.

En agréant ce témoignage de ma reconnaissance, recevez l'expression des voeux sincères que je ne cesse de former pour votre bonheur.

Votre tout affectionné fils.

2.

Կարծեմ թէ առաջեկայ նոր տարիս լաւագոյն կերպով չէի կրնար սկսիլ, սիրելի ծնողք, բայց եթէ Ձեզի երջանկութիւն մաղթելով եւ Աստուծմէ խնդրելով՝ որ զՁեզ սակէ եաքն ալ իւր հոգւոյ պաշտպանութեան տակ պահէ: Կը յուսամ որ սակէ եաքը վրաս գոհ կ'ըլլաք, եւ եթէ երբեմն զՁեզ վշտացուցի, Ձեզմէ թողութիւն կը խնդրեմ, եւ կը խոստանամ ամէն ջանք ընել՝ որ չըլլայ թէ մէյ մ'ալ նոյն պակասութեանց մէջ իյնամ: Բարի յառաջադրութեանս վրայ ապահով եղէք, եւ կ'աղաչեմ որ Ձեր խանդակաթ սրտովն ասկէ գոյգն բարեմաղթութիւնն ընդունիք:

3.

Նոր տարւոյս առթիվը, սիրելի ծնողք, իմ աշխատութեանս փոքր մէկ ցոյցը՝ ընդհակ ըլլալ Ձեր ընդունելիք: Սապէ է ընծայածս մեծագին բան չէ, սակայն Հրամանոցդ կը ցուցնէ՝ որ Ձեր ինձի համար ըրած զոհերուն եւ աշխատութեանց, իմ եռանդովս եւ փութով փոխարէն ընել կը բաղձամ: Կը յուսամ որ Աստուծոյ եւ Ձեր օրհնութեամբը, սակէ եաքն ընելու յառաջադիմութիւնս՝ ունեցած բարի դիտաւորութեանցս համեմատ գայ, եւ եկած տարի Ձեզի աւելի արժանաւոր պարգեւ մը կարենամ ընել:

Նրախոտագիտութեանս աս ցոյցին հետ՝ կը խնդրեմ որ Ձեր բարօրութեան համար անկեղծ բարեմաղթութիւններս ալ ընդունիք:

Ձեր խանդակաթ որդին:

4.

Mes chers parents,

Vous ne serez pas réveillés au commencement de cette année par les baisers et les souhaits de votre fils, et elle s'écoulera probablement avant que j'aie le bonheur de vous revoir. Je fais bien des voeux pour que vous la passiez dans la joie et qu'aucun évènement fâcheux ne trouble votre sérénité. Croyez, mes chers parents, que j'obéirai sans cesse à vos ordres, et m'y conformerai toujours avec plaisir. Adieu, mon bon père et ma chère mère. Je vous embrasse tendrement.

Votre respectueux fils.

5.

Mon très-cher père, je croirais manquer au plus sacré de mes devoirs si je négligeais, au commencement de cette année, de vous renouveler les assurances de mon profond respect et de ma vive reconnaissance. Agréez donc, mon très-cher père, les souhaits ardents que je fais pour la continuation de votre santé et l'accomplissement de tous vos désirs. Puisse le Seigneur prolonger vos jours pour le bonheur de votre famille, et les rendre toujours heureux et tranquilles! Je vous supplie de croire que je ferai de jour en jour de nouveaux efforts pour mériter la continuation de vos bontés, et pour vous prouver, par mon respect et ma tendresse, la parfaite soumission avec laquelle je suis etc.

4.

Սիրելի Ծնողք։

Այս անգամ տարւոյս սկիզբը՝ Ձեր որդւոյն բարեմաղթութիւններովը պիտ'որ չարթըննաք. եւ հաւանական է որ տարին պիտի անցնի եւ ես դեռ բախտ չունենամ զՁեզ տեսնելու։ Արդ, սիրելի ծնողք, Ձեզի ուրախարար եւ շնորհաւոր նոր տարի կը մաղթեմ, եւ կը յուսամ որ ամենեւին դժբախտ արկած մը Ձեր ուրախութիւնը չվրդովէ։ Կը խոստանամ, սիրելի ծնողք, որ Ձեր հրամաններուն միշտ հնազանդ գտնուիմ, եւ սիրով հպատակիմ։ Ողջամբ մնացէք, սիրելի Հայր, սիրելի Մայր. զՁեզ որդիական գթով եւ ձեռաց համբուրիւ կ'ողջունէ՝

Ձեր ամենահնազանդ որդին։

5.

Առաջին գլխաւոր պարտքիս մէջ պակած կ'ըլլայի, սիրելի Հայր, եթէ տարւոյս սկիզբը խորին մեծարանացս եւ ջերմ երախտագիտութեանս ապացոյցը զանց առնէի Ձեզի նորոգել։ Ընդունեցէք արդ, սիրելի Հայր, Ձեր անսասան առողջութեան եւ Ձեր ամէն բաղձանաց կատարմանը համար ըրած ջերմ բարեմաղթութիւններս։ Աստուած բոլոր ընտանեաց երջանկութեան համար Հրամանոցը շատ շատ տարիներ, երանալից զուարթ օրեր շնորհէ։ Ես իմ կողմանէս ամէն ջանք պիտ'որ ընեմ օր քան զօր՝ որ աւելի եւս ալ Ձեր բարեգութ խնամոցն արժանի ըլլամ, եւ մեծարանքովս ու սիրովս ցուցընեմ կատարեալ հպատակութիւնս, որով եմ եւ այլն։

Un petit garçon ou une petite fille à son grand-papa.

Mon cher grand papa (*ou* bon-papa)!

Je vous aime bien, je vous aime tous les jours de plus en plus, je vous aimerai toujours. Je n'ai que cela à vous dire, car je ne suis pas encore assez âgé(e) pour écrire un beau compliment. Mais mon coeur ne changera jamais, et je tâcherai de devenir meilleur(e) d'année en année, afin de ne pas perdre la tendresse de mon cher grand-papa.

A une dame qui a soigné notre éducation.

J'aurais cru, Madame, ne faire que remplir un devoir de pure courtoisie, en me présentant ce matin chez vous pour vous offrir l'expression de mes voeux, à l'occasion de la nouvelle année. Songez à tout ce que e vous dois depuis le moment où je suis né jusqu'à ce jour; représentez-vous tout ce que doit éprouver ce coeur qui est votre ouvrage; puis dites-vous à vous-même tout ce que je voudrais vous dire, et qui est bien au-dessous de tout ce que je sens etc.

A un instituteur.

Monsieur, ce serait de l'ingratitude que de laisser passer la solennité du jour de l'an sans vous témoigner ma reconnaissance pour tous les soins dont vous entourez ma jeunesse. C'est à vous, Monsieur, que je serai redevable des qualités qui

Պզտիկ տղայ մը իր պապուն:

Սիրելի Պապա:

Զձեզ սրտանց կը սիրեմ, եւ օրէ օր աւելի կը սիրեմ, եւ միշտ պիտ'որ սիրեմ: Ա՛ս է բոլոր բանիքս, վասն զի դեռ չեմ մեծցած, որ Ձեզի գեղեցիկ շնորհաւորութիւններ գիտնամ ընել: Սակայն սիրտս երբեք պիտ'որ չփոխուի, եւ տարէ տարի աւելի բարի ըլլալու պիտ'որ աշխատիմ, որ պապուական պապուս միշտ սիրելի ըլլամ:

Ցիկնոջ մը՝ որ գրողին դաստիարակութիւնը հոգացած է:

Պարո՛ն քաղաքավարական պարտք մը կատարած կը համարիմ, ազնիւ Տիկին, եթէ առաւօտ Ձեր առջեւն ելլէի նոր տարւոյս առթիվը բարեմաղթութիւններս նուիրելու համար: Յիշեցէք, ազնիւ Տիկին, այն ամէն բարիքն՝ որ ես ծննդենէս մինչեւ յայսօր Ձեզի պարտական եմ: Աչքիս առջեւ բերէք մէյ մը, թէ ինչ պէտք է զգալ ան սիրոյն՝ որ Ձեր ձեռացը գործն է, եւ դարձէք Դուք Ձեզի ըսէք ինչ որ ես կը բաղձամ Ձեզի ըսել, գիտնալով միանգամայն որ առ ալ զգացածէս շատ աւելի նուազ է:

Վարժապետի մը:

Անոնեբելի ապերախտութիւն բրած կը համարուէի, մեծարգոյ Վարժապետս, եթէ այս նոր տարւոյս զանց առնէի Ձեզի իմ երախտագիտութիւնս յայտնել, այն աշխատութեանց եւ հոգերուն համար՝ զորոնք առ հասակիս մէջ վրաս կը ցուցը-

font l'honnête homme et le citoyen utile. En vous remerciant de l'instruction que vous me donnez avec tant de dévouement et dont je sens le prix de plus en plus, je prends l'engagement d'apporter à l'avenir dans mes études cette assiduité et cette attention que vous avez le droit de réclamer.

Agréez, Monsieur, la nouvelle expression de mon attachement et de ma reconnaissance.

A un ami avec lequel on n'est pas très-intime.

Cher Monsieur, permettez à un ami, qui se félicite tous les jours de porter un titre si doux, de joindre ses voeux à ceux qui vous seront adressés aujourd'hui. Je n'insisterai pas sur la sincérité des miens; vous ne sauriez douter de la chaleur avec laquelle je supplie le Ciel de faire le bonheur et de prolonger les jours de celui qui est la gloire de sa famille et la joie de ses amis. Votre famille a part aussi à mes voeux, et je vous prie d'être mon interprète auprès d'elle.

A une personne qu'on respecte.

Chaque jour de l'année voit naître un de mes voeux pour vous, Monsieur, mais un seul me permet de les exprimer. Cédant à l'impatience de mon coeur, je devance ce jour solennel, afin de hâter le

նէք: Ձեզի պարտական եմ ան ամէն բարեմասնութիւններն, որոնցմով կը յուսամ պատուաւոր անձ եւ լաւ քաղաքացի ըլլալ: Ձեր ինծի այնպիսի անձնանուիրութեամբ տուած կրթութեան համար, որուն յարգն օր աւուր վըայ աւելի կ'իմանամ, շնորհակալութիւնս մատուցանելէն ետեւ, կը խոստանամ ասկէ ետքն ուսմանցս մէջ այն փոյթն ու մտադրութիւնն ընել, զոր Դուք իզմէ պահանջելու իրաւունք ունիք:

Հաճութեամբ ընդունեցէք սիրոյս եւ երախտագիտութեանս ան նոր յայտարարութիւնը եւ այլն:

Շատ ընտանի չեղող բարեկամի մը:

Ներեցէք, Տէր, բարեկամի մը՝ որն որ բարեկամութեան քաղցր անունը վրան կրելուն՝ իրը թէ ինքն իրեն խնդակից է ամէն օր, որ ինքն ալ այս օրս Ձեզի ըլլալու շնորհաւորութեանդ հետ իր իղձերը միացընէ: Աւելորդ կը համարիմ բարեմաղթութեանցս անկեղծութիւնն ի մէջ բերել, գիտնալով որ վստահ էք թէ ինչպիսի ջերմաջերմ աղօթիւք կը խնդրեմ Աստուծմէ՝ որ հաճի այնպիսի մէկու մը օրերն երկընցընել, որ ընտանեացը պարծանքն ու բարեկամացն ուրախութիւնն է: Կը խնդրեմ որ Ձեր պատուական ընտանեացն ալ բարեմաղթութիւններս շնորհք ընէք հաղորդել:

Կենդանի մարդոյ մը:

Թէպէտ օր չ'անցնիր տարւան մէջ՝ որն որ Հրամանոց Տէրութեանդը համար նորանոր փափաքներս չտեսնէ, սակայն միայն օր մը ներեալ է ինծի զանոնք Ձեզ գրով ալ յայտնել: Սրտիս անչէջ

plaisir que j'éprouverai. Vous trouverez, dans ce témoignage anticipé, la preuve que de vos nombreux amis, il m'est aussi doux qu'honorable de me dire le premier. Que ce titre justifie mon empressement et me vaille votre indulgence!

A un supérieur.

Monsieur, votre inépuisable bonté mérite toute ma reconnaissance; je m'estime heureux de trouver enfin dans ce jour l'occasion d'exprimer hautement les voeux que je forme sans cesse dans le secret de mon coeur. C'est, en effet, la seule manière dont je puisse m'acquitter de tous les bienfaits dont vous m'avez comblé jusqu'à ce jour, et leur sincérité égale la générosité de votre âme. Mais ce ne sont que des voeux, et votre bienfaisance n'est jamais inactive. Cette réflexion, que je fais continuellement, m'apprend combien je suis encore loin de mériter tout ce que vous avez fait pour moi. Croyez au moins que si ma reconnaissance demeure stérile pour vous, rien ne pourra jamais l'affaiblir, et que ce sentiment ne s'éteindra qu'avec ma vie.

A un protecteur.

Monsieur, je ne puis laisser échapper l'occasion qui s'offre à moi de vous adresser l'hommage

եռանդն այն ցանկալի օրէն աւելի յառաջ կանխել կու տայ ինծի, որով զգալու հաճութեանս աւելի շուտ կը հասնիմ։ Տէրութիւնդ կանխահաս յայտարարութենէս կը տեսնէ յայտնապէս, որ իմ պարծանքս եւ ուրախութիւնս՝ Ձեր բազմաթիւ բարեկամացը մէջ առաջինն ըլլալն է։ Թող աս բարեկամի անունն իմ աճապարանքս արդարացընէ եւ Ձեր ներողամտութիւնը վաստըկի։

Վերադասի մը։

Ձեր անսպառ բարութիւնը զիս շնորհակալութեան կը ստիպէ, եւ ինք զինքս երջանիկ կը համարիմ, որ վերջապէս աս օրն ինծի պատեհ առիթ մը տուաւ՝ սրտիս ներքին բարեմաղթութիւններն արտաքուստ ալ յայտնելու, որով կրնամ Ձեր մինչեւ հիմայ ցուցրած երախտեաց փոխարէն մ՚ընել. եւ անշուշտ իղձերուս անկեղծութիւնը Ձեր սրտին մարդասիրութեանը հաւասար կու գայ։ Սակայն գործեալ Ձեր բարերարութիւնն արդիւնական է, իսկ իմ բաղձանքներս պարզ բաղձանք են։ Ասոնք անդադար մտքիս մէջ յեղյեղելով աղէկ կ՚իմանամ, որ դեռ ինչչափ Ձեր ինծի ըրածներուն անարժան եմ։ Միայն թէ կրնամ զՁեզ վստահացընել՝ որ թէեւ երախտագիտութիւնս անպտուղ է, բայց բան մը կարող պիտ՚որ չըլլայ զանիկայ տկարացընել, եւ նոյն զգածմունքը սրտիս մէջ միայն կենացս հետ պիտ՚որ մարի։

Պաշտպանի մը։

Չեմ կրնար Ձեզի երախտագիտութեանս ցոյցն ընելու յարմար առիթը ձեռքէ թողուլ. եւ

de ma gratitude. Je croirais avoir mal commencé l'année, si je ne vous donnais de nouvelles assurances de ma respectueuse reconnaissance, et si je ne vous demandais la continuation de votre protection qui m'est si précieuse. Croyez, Monsieur, que je ne négligerai rien pour la conserver.

Le Ciel sait les voeux ardents que je fais pour votre santé et votre prospérité. Je puis vous assurer qu'ils ne sauraient être remplis, quelque bonheur qu'il vous arrive, et qu'on ne peut être avec un dévouement plus parfait et une plus vive reconnaissance etc.

Envoi d'un cadeau d'étrennes à un instituteur.

Monsieur, les soins empressés et scrupuleux que vous apportez sans relâche à l'éducation de mon fils vous ont acquis de nombreux titres à ma reconnaissance. Mais ce n'est pas par de simples remercîments que je puis payer la dette que j'ai contractée envers vous pour l'attention toute particulière et l'attachement que vous montrez à mon fils Paul; aussi ne saurais-je m'acquitter qu'en vous témoignant l'amitié sincère que j'éprouve pour vous. Si vous voulez me prouver que la mienne n'est pas sans quelque prix à vos yeux, vous accepterez avec indulgence et bonté le petit cadeau d'étrennes que je me permets de vous offrir. Je crois ne pas me tromper en pensant que vous ne possédez pas l'Encyclopédie de · · ·, et je m'estimerais heureux de pouvoir compléter ainsi votre bibliothèque. Regardez ce modeste présent

կը կարծեմ թէ այս նոր տարին ըստ օրինի սկսած չեմ ըլլար, եթէ ոչ իմ յարգական շնորհակալութեանս հաւաստիքը Ձեզի նուիրելով, եւ Ձեր պատուական պաշտպանութիւնն ասկէ ետքն ալ խնդրելով: Հաւատացէք, պատուական Տէր, որ բոլոր ջանքս ան պիտ'որ ըլլայ՝ որ միշտ նոյն խնամոց արժանի ըլլամ:

Աստուած գիտէ Ձեր առողջութեանն ու բարօրութեանը համար սրտէս բխած ջերմաջերմ իղձերը: Կրնամ զՁեզ ապահովցընել, թէ որպիսի երջանկութեան ալ հասնիք, դեռ իմ փափաքներս երբէք լիուլի կատարուած չեն ըլլար, եւ թէ ոչ ոք կրնայ աւելի կատարեալ յարգութեամբ եւ ջերմ երախտագիտութեամբ ըլլալ՝ Ձեր . . . :

Վարպետի մը՝ նոր տարւոյ պարգեւով:

Որդւոյս կրթութեան վրայ ունեցած քրտնաջան եւ խնամոտ հոգերնիդ, զիս բազմապատիկ կերպով Ձեզի երախտապարտ ըրին: Խօսքով չեմ կրնար յայտնել՝ Պօղոս որդւոյս վրայ ցուցուցած Ձեր առանձին մտադրութեան եւ սիրոյն համար ունեցած երախտագիտութիւնս, միայն սրտագին բարեկամական զգածումներով կրնամ հատուցում ընել: Եթէ կ'ուզէք ցուցընել որ իմ բարեկամութիւնս Ձեր առջեւն արժէք մ'ունի, ընդունեցէք ներողամտութեամբ եւ սիրով այս նոր տարւոյ պարգեւը, զորն որ կը համարձակիմ Ձեզի ընծայել: Եթէ չեմ սխալիր Ա. Հեղինակին գիտութեանց բովանդակութիւնը չունիք, եւ ինք զինքս բախտաւոր կը համարիմ, եթէ կարող ըլլամ ասով Ձեր գրատունն ամբողջացընելու գործակից ըլլալ: Նկատեցէք, պատուական Տէր, այս չնչին պարգեւը, իբրեւ յիշատակ այնպիսի բարեկամի մը, որուն Ձեր բա-

comme le souvenir d'un ami à qui votre affection est bien précieuse. Que Dieu vous conserve et bénisse vos efforts ! Je souhaite que vous trouviez bientôt l'occasion de me transmettre de bonnes nouvelles de mon fils et vous prie d'agréer l'assurance de ma profonde estime.

Votre reconnaissant.

Lettre d'un fils à son père.

Mon très-cher père,

Ce jour où vous êtes né pour mon bonheur, me rappelle tout ce que je dois au ciel pour un si grand bienfait, et je lui en rends mille actions de grâces dans toute la sincérité de mon coeur. Ah! s'il écoute mes voeux les plus ardents, il m'offrira encore longtemps le plaisir inexprimable de vous témoigner les mêmes sentiments et la même joie.

Je suis avec un profond respect et une tendresse sans bornes, mon très-cher père etc.

A un ami pour l'anniversaire de sa naissance.

Je m'empresse, Monsieur, de vous souhaiter une heureuse fête. C'est une grande satisfaction pour moi de trouver l'occasion de vous renouveler le témoignage de la sincérité de mes sentiments. Vous ne doutez point, j'espère, des voeux que je fais pour vous et pour votre aimable famille, que j'embrasse de tout mon coeur.

Je suis, Monsieur, etc.

բեկամութիւնը պատուական է: Աստուած զձեզ պահէ եւ ձեր ամէն գործերուն վրայ իր սուրբ օրհնութիւնը հեղու: Կը բաղձամ որ քիչ ժամանակէն առիթ գտնէք՝ որդւոյս վրայ բարի լուր տալու, եւ կը մնամ խորին մեծարանօք

Երախտապարտ:

Որդի մը իր հօրը:

Այս օրս, սիրելի Հայր, որ Դուք իմ երջանկութեանս համար աշխարհքի լոյսը տեսաք կը նորոգէ մտքիս մէջ թէ քանիպատիկ շնորհակալութիւն պարտական եմ Աստուծոյ՝ այսպիսի մեծ բարերարութեան մը համար, որուն անկեղծ սրտիբիւր գոհութիւն կը մատուցանեմ: Եթէ եռանդագին խնդրուածքներս լսելի ըլլան, նոյն զգածումներն եւ նոյն ուրախութիւնն երկայն ժամանակ յայտնելու անպատմելի հաճութիւնն ինծի շնորհուած կ'ըլլայ:

Խորին յարգութեամբ եւ անչափ սիրով եմ, սիրելի Հայր եւ այլն:

Բարեկամի մը իր ծննդեան տարեդարձին:

Կը փութամ, մեծարգոյ Բարեկամ, Ձեզի շնորհաւոր տարեդարձ մը բարեմաղթել: Մեծ սրտի գոհութիւն է ինծի՝ զգածմանցս անկեղծութեան հաւաստիքը Ձեզի դարձեալ նորոգելու առիթ գտնելը: Կը յուսամ որ աներկիւղ էք իղձերուս վրայ, զորոնք Ձեզի եւ պատուական ընտանեցդ ունիմ: Եւ ես ամէնուրք յարգութեան ողջոյնս մատուցանելով՝ կը մնամ . . . :

Réponse.

Monsieur, chaque année je réunis à une petite fête tous mes amis et ma famille; déjà, plus d'une fois, vous l'avez honorée de votre présence; serai-je moins heureux cette année? Vous ne voudriez pas rendre la fête incomplète. Au surplus, vous n'êtes pas maître de dire non; souvenez-vous qu'on ne doit jamais répondre par un refus à la demande qu'adresse un ami. Je compte donc sur vous.

Une petite fille pour l'anniversaire de la naissance de sa mère.

Chère maman,

C'est aujourd'hui l'anniversaire de ta naissance, et je n'ai point voulu laisser passer ce jour sans te répéter combien je t'aime. Dieu, que je prie soir et matin pour toi, accueillera sans doute avec bonté les voeux fervents de ta fille, et il me conservera longtemps encore la meilleure des mères.

Embrasse-moi, chère maman; tes baisers me porteront bonheur.

Պատասխան:

Ամէն տարի սովորութիւն ունիմ բարեկամներս ու ընտանիքս փոքր հանդիսի մը ժողովել, զորն որ արդէն քանի մը անգամ Ձեր ներկայութեամբը պատուեցիք: Ամն բախտը կը յուսամ որ սա տարի ալ ունենամ, վասն զի չեմ կարծեր որ Ձեր պակասութեամբը մեր հանդէսը պակասաւոր ուզէք թողուլ: Բայց ուրիշ բան մ'ալ կայ, որ չէք կրնար խնդրուածքս մերժել. յիշեցէք որ բարեկամի մը ազաչանքին երբեք զլացական պատասխան չի տրուիր: Ուստի եւ Ձեր գալստեան սպասելով եւ այլն:

Պզտիկ աղջիկ մը՝ իւր մօրը ծնունդեան տարեդարձին:

Սիրելի Մայր:

Այսօր Հրամանոցը ծննդեան տարեդարձն է, եւ ես չուզեցի սա առիթը ձեռքէ հանել առանց Ձեզի դարձեալ սիրոյս առատութիւնը յայտնելու: Առտու իրիկուն Ձեզի համար աղօթող եմ. անտարակոյս Աստուած Ձեր զաւկին ջերմ փափաքները կը լսէ եւ պատուական մայրս շատ տարիներու կը հասցընէ:

Շատ դորովով ձեռքերնիդ կը պագնեմ, սիրելի Մայր. Ձեր սէրն իմ երջանկութիւնս է:

II.

Lettres de félicitation sur d'autres sujets.

On doit distinguer deux sortes de lettres de félicitation : dans les unes, dictées par l'amitié, on se réjouit avec un ami, parce qu'on prend un plaisir réel à ses avantages ; dans les autres, dictées par cet intérêt qu'on appelle *bienséance*, on félicite ses protecteurs ou ses égaux pour ne point être soupçonné d'ingratitude ou de jalousie.

Les premières de ces lettres sont faciles à faire. Il s'agit de sentir vivement ce qui intéresse un ami ; on peut ensuite dire tout ce que l'on veut.

Un peu d'enjouement ne gâte rien dans une lettre de félicitation à un ami ; il ôte aux compliments cette fadeur qui les accompagne presque toujours.

La longueur est un grand défaut ; une lettre de félicitation, n'étant le plus souvent qu'une série de paroles flatteuses, ne saurait être trop brève.

Բ.

Ուրիշ նիւթոց վրայ շնորհաւորութեան նամակներ :

Շնորհաւորութեան նամակներն երկու տեսակ են. առաջիններուն մէջ բարեկամական խօսակցութեամբ բարեկամաց խնդակից կ'ըլլանք, վասն զի անոնց յաջողութեանը վրայ ճշմարտապէս կ'ուրախանանք: Իսկ երկրորդներուն մէջ քաղաքավարութիւնը կը պարտաւորէ զմեզ՝ մեր պաշտպաններուն կամ հաւասարներուն բարեմաղթութիւն ընել, որ չըլլայ թէ ապերախտ կամ նախանձոտ երեւանք:

Առաջին տեսակ նամակները գրելը դիւրին է. բաւական է անձամբ ու ներքուստ զգալ մեր բարեկամին հաճոյականն ու օգտակարը, անկէ ետքը ուզածնիս կրնանք ըսել:

Բարեկամներու գրուած շնորհաւորութեան մէջ քիչ մը զուարթութիւն վնաս չունի, վասն զի ասով քաղաքավարական խօսքերուն սովորաբար կից եղած անհամութիւնը կը բարձուի:

Այսպիսի նամակներու մէջ՝ երկայնաբանութիւնը մեծ պակասութիւն է. ինչու որ շնորհաւորութեան նամակն, որ ըստ մեծի մասին քաղաքավարական խօսքերու շարք մըն է, որչափ կարճ ըլլայ՝ այնչափ աւելի աղէկ է:

Félicitations à une personne qui a obtenu un emploi élevé.

Monsieur, je suis trop bon citoyen pour ne pas me réjouir du choix que le roi a fait, en vous nommant pour remplir les fonctions importantes de *(les désigner)*. C'est une heureuse acquisition que fait le gouvernement, car votre sagesse et vos lumières donnent la certitude que l'espoir que l'on fonde sur vous ne sera pas déçu.

Si le bon citoyen se réjouit, vous ne devez pas douter de la satisfaction qu'éprouve l'ami sincère; agréez donc ses félicitations, et croyez toujours à son attachement désintéressé.

A un ami intime, sur le même sujet.

Monsieur, parmi les nombreuses lettres de félicitation qui ont abondé ces jours-ci chez votre portier, vous êtes sans doute étonné de n'avoir pas trouvé un petit mot de votre ami, et peut-être pensez-vous qu'il est bien lent à vous témoigner la joie qu'il a dû éprouver en apprenant votre nomination. Cessez d'être surpris, mon ami, et croyez que c'est par calcul que j'ai paru négligent. Maintenant que la foule est passée, je me plais à penser qu'en lisant mon billet, vous ne le confondrez pas avec ceux dictés par le devoir, l'intérêt, l'étiquette · · · ou quelque chose de pis.

Բարձր պաշտօնի հասած մէկուն մը·

Չէ թէ միայն իբրեւ բարեկամի, այլ նաեւ պարզապէս իբրեւ քաղաքացւոյ՝ ուրախարար է ինծի ան ընտրութիւնն, որով վեհափառ թագաւորն զՁեզ (*այս ինչ*) բարձր պաշտօնին կոչեց: Ասով տէրութեան մեծ օգուտ մ'եղաւ, որովհետեւ Ձեր իմաստութիւնն ու աչալրջութիւնն երաշխաւորութիւն մըն են՝ որ Ձեր վրայ դրուած յոյսը պարապի չ'ելլեր:

Եթէ իբրեւ լոկ քաղաքացի այսպէս, որչափ եւս աւելի անկեղծ պիտ'որ ըլլայ խնդակցութիւնս իբրեւ բարեկամ: Հաճութեամբ ընդունեցէք ուրեմն բարեմաղթութիւններս, եւ ընդ միշտ վստահ եղէք ճշմարիտ սիրոյս վրայ:

Նոյն նիւթի վրայ՝ ընտանի բարեկամի մը:

Անշուշտ զարմացած պիտ'որ ըլլաս, յարգոյ Բարեկամ, որ աս օրերը քեզի ուղղուած բազմաթիւ շնորհաւորութեան նամակներուն մէջ իմ կողմանէս ալ երկտող գիր մը չգտար, եւ կարելի է մտածած ըլլաս որ քու (*աս պաշտօնին*) ընտրուելուդ վրայ զգացած ուրախութիւնս կը դանդաղիմ յայտնել: Սակայն վերջ տուր զարմանացդ, եւ հաւատա որ ցայս վայր անհոգ երեւալս մասնաւոր նպատակ մ'ունէր: Հիմայ հաճ սրտիւ կը մտածեմ որ խուռն բազմութիւնն անցաւ, եւ իմ ողջունագիրս կարդացած ատենդ՝ ստիպուած ու շահու կամ ձեւի համար . . . կամ դուցէ աւելի անարգ նպատակաւ գրուածներուն հետ չես շփոթեր:

A un protecteur qui a obtenu de l'emploi.

Ce n'est pas vous, Monsieur, que je félicite de ce qui n'est qu'un acte de justice: à qui doit-on de tels emplois, si ce n'est à ceux qui réunissent la probité aux lumières et le zèle à la capacité? Mais je vois l'allégresse de vos amis, et surtout la satisfaction de vos subordonnés; c'est donc à ceux-ci que je dois et que j'adresse mes compliments. Je vous en ferai un de condoléance, puisque l'emploi le plus honorable n'est souvent que la charge la plus pénible. Toutefois celle-ci ne dépassera ni vos forces ni votre courage; et, quant à vos talents, il y a longtemps que vous avez prouvé qu'ils lui étaient supérieurs.

Lettre de félicitation à un ami sur une récompense qu'il a reçue pour des services rendus.

On vous rend la plus honorable justice en ce jour, mon cher ami, et je ne saurais vous exprimer que bien faiblement la joie que j'en éprouve. Je ne me mets point en peine de vous le persuader par un long discours: votre mérite et l'amitié qui nous lie suppléeront à mon peu d'éloquence et vous l'exprimeront plus vivement que je ne pourrais le faire la plume à la main; elle vous fera ressouvenir que je suis pour la vie, etc.

Նոր պաշտօնի հասած պաշտպանի մը։

Ձեզի տրուած պաշտօնը, մեծարգոյ Տէր, պարզ արդարութեան պարտք մըն էր, անոր համար ալ շնորհաւորութեանս անկարօտ։ Որո՞ւն անկ են այսպիսի պաշտօններ, եթէ ոչ անոնց՝ որոնց վրայ առաքինութեան հետ հանճար եւ եռանդեան հետ յաջողակութիւն եկած միացած են։ Սակայն կը տեսնեմ Ձեր բարեկամաց ուրախութիւնը եւ մանաւանդ Ձեր հպատակներուն խնդութիւնը. ուստի իմ բարեմաղթութիւններս անոնց ընելու պարտական եմ։ Իսկ Ձեզի պէտք էի աւելի ցաւակից ըլլալ քան թէ ուրախակից, որովհետեւ շատ անգամ ամէնէն պատուաւոր պաշտօնը՝ ամէնէն ծանր բեռն է։ Միայն թէ այդ բեռը ոչ Ձեր զօրութենէն վեր է եւ ոչ Ձեր քաջասրտութենէն. իսկ Ձեր մտաց կարողութիւններն՝ արդէն շատ առիթներու մէջ ցուցուցիք որ այդ բեռան ծանրութենէն վերագոյն են։

Բարեկամի մը՝ վարձատրութեան առթիւ շնորհաւորութիւն։

Այսօր Ձեզի, պատուական Բարեկամ, փառաւոր հատուցում եղաւ, որուն վրայ զգացած ուրախութիւնս չեմ կրնար բաւական բացատրել։ Չաշխատիմ զՁեզ երկայն ճառերով 'համոզցընելու. Ձեր արդիւնքն եւ մեր փոխադարձ բարեկամութիւնը՝ գրչիս ճարտարութենէն պակասը կը լեցնեն։ Իմ գրիչս այսօր Ձեզի միայն ան պիտ'որ յիշեցնէ, թէ բոլոր կենացս մէջ եմ, եւ այլն։

Sur une convalescence.

A quelles inquiétudes m'avait livré votre maladie! Dans la crainte de l'empirer, j'ai dû vous les taire; mais aujourd'hui que la plus heureuse convalescence nous permet plus que de l'espoir, je puis et dois parler. Pour que votre santé se rétablisse avec solidité, il faut qu'elle revienne avec précaution; c'est comme la lumière que des mains habiles rendent peu à peu aux yeux qui en furent longtemps privés. Mais pourquoi insister sur la prudence avec une personne qui en a autant que vous! Je n'ajouterai qu'un mot: c'est qu'en vous consacrant des soins, ce n'est pas à vous seul que vous les donnerez. Songez à vos enfants, à vos parents, à vos amis, songez à moi; et vivez longtemps pour tous.

Lettre de civilité pour un mariage.

Monsieur, comme je prends part à tout ce qui vous touche, permettez que je vous témoigne ma joie sur le mariage de Mademoiselle votre fille. Sans m'arrêter aux considérations de fortune, qu'on prise néanmoins dans le siècle où nous sommes, l'éloge qu'on m'a fait des qualités de Monsieur votre gendre, me prouve que je dois vous féliciter de votre choix sous tous les rapports. Les qualités sont surtout la chose essentielle, car j'ai toujours ouï dire que la vertu demeure, et que la fortune quelquefois s'en va.

Հիւանդութեան վտանգն անցուցած մէկու մը:

Ինչպէ՛ս մտմտուք եւ հոգ եղաւ ինծի Ձեր հիւանդութիւնը. եւ բանն ասելի չդէշցընելու համար, հարկ եղաւ որ վախս Ձեզմէ ալ ծածուկ պահեմ: Հիմայ որ այսպիսի ուրախարար ապաքինութիւն մը՝ կատարեալ առողջութեան յոյս կու տայ, կրնամ եւ պէտք եմ ղգացածս խօսքով ալ յայտնել: Առողջութեան հաստատուելն աչաց լուսոյն կը նմանի. մէկն որ երկայն ատեն աչքին լոյսը կորսընցուցած է, պէտք չէ որ մէկէն ի մէկ լուսոյ նայի, նոյնպէս Ձեր առողջութիւնն որպէսզի հաստատուն ըլլայ, պէտք է որ կամաց կամաց տեղը դայ: Բայց Ձեզի պէս խոհեմ մէկու մը ինչո՞ւ խոհեմութիւն կը քարոզեմ: Միայն թոյլ տուէք որ խօսք մ'ալ ըսեմ. այսինքն՝ եթէ Դուք Ձեզի հոգ տանելու ըլլաք, միայն Ձեզի հոգ տարած չէք ըլլար: Մոռերնիդ բերէք Ձեր տղաքը, ազգականները, բարեկամները եւ դիս ալ. եւ մեր ամենուս համար շատ շատ տարիներ ապրեցէք:

Հարսանեաց շնորհաւորութիւն:

Որովհետեւ Ձեզի վերաբերեալ ամէն իրաց սրտանց մասնակից եմ, ներեցէք որ նաեւ Ձեր ազնիւ աղջկան պսակմանը վրայ ղգացած ուրախութիւնս Ձեզի յայտնեմ: Առանց յիշեցընելու ան պարագան, որ Ձեր պատուական փեսան առաջուածով տէր է եղեր, թէպէտ ասոր վրայ է հիմնական աշխարհքիս դլխաւոր մտադրութիւնը, իր բարեմասնութեանցը վրայ լսած դովեսանելս դիս կը վստահացընեն Ձեր ընտրութիւնն ամէն նկատմամբ բարեբախտ անուանելու: Իսկական բան՝ բարութիւնն է, վասն զի ես միշտ լսած եմ՝ որ Առաքինութիւնն է մնացական, իսկ հարստութիւնը գնացական շատ անգամ:

A un ami qui vient de se marier.

Monsieur, j'ai appris avec la joie la plus vive l'union heureuse que vous venez de former ; je vous en félicite très-sincèrement. Vous possédez une personne aussi vertueuse que charmante ; votre sort ne peut qu'être heureux. Permettez, Monsieur, que je présente mes civilités à votre aimable épouse ; et croyez tous deux que votre bonheur mutuel me cause une véritable joie.

D'un officier à un général nouvellement promu.

Que de fois, en voyant fuir l'ennemi qui cédait à vos talents et à votre courage, n'ai-je pas formé le voeu de vous saluer Général ! Enfin mes voeux sont accomplis. Veuillez être persuadé que personne n'en éprouve plus de satisfaction que moi. Ce n'est pas une faveur que vous avez obtenue ; on n'a fait que vous rendre justice, et c'est ce qui m'a engagé à vous exprimer ma satisfaction. Je craindrais de faire rougir celui qui ne devrait son élévation qu'à une protection puissante ou au hasard.

Excusez la franchise un peu brusque, mais loyale d'un soldat qui se fait gloire de servir sous vos ordres, et qui souhaite que vous n'entendiez prononcer son nom que pour apprendre qu'il a fait une bonne action.

Բարեկամի մը պսակման :

Ձեր պսակման լուրն մեծապէս գոհ ուրախացուց, եւ ասոր համար սրտանց խնդակից եմ Ձեզի : Առաքինի եւ բարեշնորհ անձ մը կենակից ունիք, եւ Ձեր ապագայ վիճակն երջանիկ է : Ներեցէք, սիրելի Բարեկամ, որ իմ բարեմաղթութիւններս Ձեր սիրելի ամուսնոյն նուիրեմ, եւ երկուքնիդ ալ հաւատացէք որ Ձեր երջանկութիւնն ինծի ճշմարիտ ուրախութիւն է :

Պաշտօնակալ մի՝ նորընտիր զօրապետի մը :

Քանի՛ քանի՛ անգամ թշնամիներուն Ձեր քաջութեանն ու քաջասրտութեան տեղի տալը տեսած ատենս՝ ղՁեզ մէյ մը զօրավար ողջունելու փափաքներէն սիրտս կը բաբախէր : Հասայ վերջապէս բաղձանացս : Կրնամ ղՁեզ ապահովցընել, որ ոչ ոք կրնայ իրմէ աւելի ասոր վրայ ուրախութիւն զգալ : Եղածը Ձեզի շնորհք չէ, արդարութիւն է. եւ ասոր համար միայն խնդակից եմ Ձեզի : Մէկն որ կամ հզօր պաշտպանութիւն ունենալով կամ պատահական դէպքով մի՛ աս պատուոյն բարձրանար, այնպիսւոյն աս շնորհաւորութիւնը չէի ըներ, որ զինքը չամչցընեմ :

Ներեցէք ինծի պէս զինուորի մը պարզ բայց անկեղծ համարձակութեան, որ Ձեր հրամանատարութեան ներքեւ ծառայելն իրեն պարծանք կը համարի, եւ կը բաղձայ որ իւր անունը՝ միայն քաջագործութիւն մ'ընելուն լուրն առած ատենդիդ լսէք :

A un jubilaire au sujet de sa fête.

Aux hommages sans nombre qui vous seront adressés aujourd'hui pour vos cinquante années de service, je viens joindre mes félicitations qui ne seront ni les moins chaleureuses ni les moins sincères. Un demi-siècle déjà s'est écoulé depuis que vous avez mis vos talents au service de la patrie ; et le contemporain de plusieurs générations, le vieillard vénérable et vénéré resplendit encore de tout l'éclat de ses facultés intellectuelles.

Les semences que vous avez déposées ont produit de riches moissons. Tous ceux qui vous connaissent, paient à vos rares qualités un juste tribut d'estime et d'admiration; vos supérieurs applaudissent au zèle, à la loyauté dont vous faites preuve dans l'exercice de vos fonctions ; vos subordonnés voient en vous un modèle à suivre; du cercle de vos enfants, s'élève un concert de bénédictions pour tous les bienfaits dont votre coeur paternel les a comblés : digne récompense de votre noble caractère !

Veuille le Ciel vous accorder les forces et la santé nécessaires pour cheminer en paix sur le soir de votre vie vers le terme de notre pélerinage terrestre, et vous laisser jouir du bonheur qu'on éprouve à faire servir ses talents au triomphe de tout ce qui est bon, noble et beau!

Daignez accueillir, Monsieur, cette faible marque de mes sentiments à votre égard; ils partent d'un coeur pur autant que sincère, et vous prouveront la profonde estime etc.

Յիսնամեայ հանդէս կատարողի մը:

Անթիւ շնորհաւորութեանց հետ, որ այսօր Ձեր ծառայութեան յիսնամեայ հանդիսին առթիւը Ձեզի կ'ըլլան, ես ալ կը միացնեմ իմինները, որ ջերմութեան եւ անկեղծութեան կողմանէ ուրիշներէն վար չեն մնար: Կէս դարէ մը ի վեր Ձեր ձիրքերը հայրենեաց ծառայութեանն նուիրած էք, եւ բազմաթիւ սերունդներու ականատես գտնուելէն ետքն ալ՝ դեռ պատկառելի բազմամեայ հասակի մէջ մտաւոր կարողութեանց լիութեան մէջն էք:

Ձեր սերմանած սերմն առատ պտղաբերեց: Ձ.քնաղ առաքինութեանցդ ամէն ճանչցող՝ մեծարանաց ու զարմանաց արդար տուրքը կը վճարեն: Մեծերուն ծանօթ է Ձեր պաշտօնի մէջ ցուցուցած եռանդն ու արդարասիրութիւնը. հպատակներուն առջեւ մեծարգի օրինակ մըն էք հետեւելու. եւ Ձեր զաւակացը ժողովը՝ Ձեզմէ տեսած երախտեաց համար խնդալից սրտիւ շնորհակալութիւն կը մատուցանէ. եւ աս է ազնիւ սրտի մը արժանաւոր վարձքը:

Կենաց խաղաղական երեկոյին մէջ՝ շնորհէ Ձեզի Աստուած, մեր երկրաւոր պանդխտութեան եզրը քալելու հարկաւոր զօրութիւնն ու առողջութիւնը, եւ ան երջանկութիւնն զգալ տայ՝ զոր որ իր տաղանդները բարի եւ ազնուական գործքերու բանեցուցած մէկը կը վայելէ:

Այսպիսի զգածման բացատրութիւնը հաճութեամբ ընդունեցէք, որ մաքուր եւ անկեղծ սրտէ բխած՝ վկայ են անպայման մեծարանացս եւ այլն:

CHAPITRE II.

LETTRES DE CONDOLÉANCE.

POUR l'ordinaire on se borne dans ces sortes de lettres à témoigner simplement la part que l'on prend à la perte qui y donne occasion. Quelque réflexions religieuses n'y sont pas déplacées. On peut louer la personne qui est le sujet des larmes, quand on écrit à quelqu'un qui la chérissait beaucoup; mais en général, ces matières demandent beaucoup de délicatesse, et il vaut peut-être mieux se tenir en deçà, que d'aller imprudemment trop loin.

Pour consoler un malade.

On m'apprend, mon cher ami, l'accident qui vous cloue sur un lit de douleur : je sympathise à ce malheur avec toute la sincérité de l'amitié. Ce n'est point du courage que je vous souhaite, mais des forces : elles sont nécessaires au corps pour tempérer les pénibles assauts d'une âme inquiète. Pour supporter les maux qui vous assiégent, il ne vous faut qu'un peu de philosophie et de résignation ; elles s'augmenteront en vous par l'idée aussi vraie que consolante de l'intérêt que vous portent vos amis, et que partage celui qui se fait gloire d'en être le premier.

ԳԼՈՒԽ Բ.

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԱՆ տեսակ նամակներու մէջ հասարակօրէն պարզ կերպով մէկուն դժբախտութեանը վրայ ուշնեցած ցաւերնիս կը յայտնենք: Ցաւակցութեան նամակներուն մէջ քանի մը կրօնական խորհրդածութիւններ ալ խառնել շատ վայելուչ է: Կրնանք նաեւ մեռած կամ ողբացուած անձը գովել, եթէ նամակն այնպիսի մէկու մը կը գրենք՝ որուն ինք շատ սիրելի եր. բայց ընդհանրապէս սա նիւթը մեծ զգուշութիւն կը պահանջէ. աւելի աղէկ է պակաս քան չափէն աւելի:

Հիւանդ մը սիրտիդող:

ՄԵԾ ցաւով լսեցի դժբախտ արկածն՝ որ զձեզ անկողինը գամեր է եւ կը փութամ բարեկամական անկեղծ ցաւակցութիւնս յայտնել: Ոչ թէ քաջասրտութիւն կը մաղթեմ Ձեզի, որ արդէն ունիք, այլ զօրութիւն՝ որ մարմնոյն մեծապէս հարկաւոր է եւ տաղտկութենէն նեղուած սիրտը կը կազդուրէ: Ցաւոց համբերելու համար քիչ մը փիլիսոփայ ըլլալու եւ համակամութիւն ունենալու է: Անտարակոյս մեծ մխիթարութիւն է Ձեզի նաեւ բարեկամաց ցուցած ցաւակցութիւնը եւ առանձինն իմս, որ անոնց մէջ առաջին ըլլալս ինծի պարծանք կը համարիմ:

A un fils qui vient de perdre son père.

La perte bien douloureuse que vous venez de faire, Monsieur, m'a causé une vive et pénible impression; veuillez bien être persuadé que je partage très-sincèrement vos regrets, vos chagrins. Je chéris, je révère mon père, et je sens, en faisant un retour sur moi-même, toute l'étendue du malheur qui cause en ce moment votre profonde affliction. Non, je ne chercherai pas à en diminuer l'excès, il est trop légitime; vous devez vos pleurs à l'auteur de vos jours, c'est un tribut sacré, c'est un tribut filial que vous ne sauriez trop payer sur sa tombe. Pleurez, pleurez donc; vos larmes vous honorent et prouvent la sensibilité de votre âme, la bonté de votre coeur.

Cependant, Monsieur, il est un terme à tout; la nature, en nous imposant la douleur de nous perdre tous successivement, ne nous exempte pas des devoirs de la société; vous-même ne voudriez pas qu'un jour votre fils se consumât éternellement de douleur sur votre tombeau. Aussi, en mourant, votre père vous a laissé pour héritage, avec ses vertus et sa réputation, l'obligation de l'imiter. Bientôt votre mérite le fera oublier, ou plutôt on le retrouvera tout entier en vous.

A une dame sur la mort de son mari.

Je n'ai pas appris, Madame, sans le plus vif chagrin, la triste nouvelle de la mort de votre

Որդւոյ մը՝ հօրը մահուանը վրայ:

Ձեր դառն կորուստը վրաս խորին ու ցաւագին ազդեցութիւն մ'ըրաւ, եւ հաւատացէք որ յանկեղծ սրտէ Ձեզի ցաւակից եմ եւ ոգակից: Որովհետեւ ես ալ հայրս կը սիրեմ ու կը յարգեմ, աղէկ կրնամ երեւակայել թէ որչափ սաստիկ է այդ աղէտաբեր արկածին Ձեզի տուած ցաւը: Չէ, չեմ ուզեր անոր սաստկութիւնը նուազեցընել, որովհետեւ արդար եւ իրաւացի է: Այդ արտասուքները պարտական էք Ձեր հօրը՝ որմէ կենաց լոյսը առած էք. տխկա նուիրական պարտք մըն է, որդիական պարտք մըն է՝ զոր իրեն գերեզմանին վրայ չէք կրնար լիապէս հատուցանել: Լացէք, ուրեմն, լացէք, Ձեր արտասուքները Ձեզի պատիւ են, եւ Ձեր հոգւոյն ու սրտին բարութեան նշանակ:

Սակայն ամէն բան չափ ու սահման ունի: Բնութիւնը մեր վրայ իրար ետեւէ ետեւ կորսընցընելու ցաւալի հարկը դնելով, ընկերութեան ունեցած պարտքերնէս զմեզ ազատ չ'ըներ: Դուք իսկ չէիք կրնար բաղձալ՝ որ օր մը որդինիդ Ձեր գերեզմանին վրայ ցաւէն հիւծի եւ մաշի: Ձեր հայրը մեռած ատեն իր առաքինութեանցն ու պատուոյն հետ՝ նաեւ իր հետոց ետեւէն երթալու պարտաւորութիւնը Ձեզի ժառանգութիւն թող տուաւ: Կը յուսամ որ քիչ ժամանակէն Ձեր անձնական արդիւնքը՝ զինքը բոլորովին մոռցընել կամ մանաւանդ թէ զինքը Ձեր անձին վրայ բովանդակ գտնել կու տայ:

Տիկնոջ մը՝ իւր ամուսնոյն մահուան վրայ:

Ձեր պատուական ընկերին մահուան տրտմական գոյժը զիս անմխիթար սգով լեցուց: Իրեն ե-

époux ; encore jeune, il vous promettait un bonheur dont son mérite, ses qualités et son excellent coeur vous donnaient la garantie. D'ailleurs celui que vous venez de perdre, ne m'était-il pas uni par les liens d'une sincère amitié, qui s'est noblement montrée de son côté par plusieurs services? Je ne vous offre pas des consolations, elles seraient déplacées en ce moment. Non, je mêlerai mes larmes sincères aux vôtres. La religion surtout vous fournira des consolations d'un ordre supérieur, et qui adouciront l'excès de votre chagrin. Il est une autre vie pour l'homme vertueux, une vie qui le récompense éternellement de ses bonnes actions. Déjà, Madame, votre époux vous y garde sous ses auspices; il vous engage principalement à supporter votre douleur avec courage, avec une résignation chrétienne ; et vos enfants ne vous imposent-ils pas la loi sacrée de vivre?

Recevez l'assurance que je me ferai un devoir religieux de vous continuer les sentiments d'attachement et d'estime que vous m'avez toujours inspirés, et que, dans cette circonstance, vous et vos enfants, vous pouvez réclamer de moi tous les bons offices qu'il sera en mon pouvoir de vous rendre.

Réponse.

Pardonnez, Monsieur, au peu d'ordre ainsi qu'à la brièveté peut-être impolie de ma lettre; mais ma cruelle s'tuation ne me sert que trop d'ex-

րիտասարդութիւնը, արդիւնքը, բարութիւնն ու ազնիւ սիրտը ի՜նչչափ երջանկութիւն չէին Ձեզի: Ձեր կորուսած անձն՝ ինծի ալ պատուական էր, որովհետեւ երկայն ժամանակէ վեր անկեղծ բարեկամութեան կապով մը իրարու հետ միացած էինք, որուն ինք իր կողմանէ ալ բազմաթիւ ցոյցեր տուած է: Գիրս մխիթարութեան գիր չէ, վասն զի մխիթարական խօսքերն այս միջոցիս անպատշաճ ու անյարմար են. մանաւանդ թէ իմ արտասուքս Ձեր արտասուաց հետ կը խառնեմ: Գլխաւորաբար կրօնը կրնայ Ձեզի գերբնական մխիթարութիւններ շնորհել, որոնք Ձեր ցաւոց սաստկութիւնն անտարակոյս կը մեղմացնեն: Առաքինի մարդուն համար ուրիշ աշխարհք մ'ալ կայ, ուր հոն գործած բարեգործութեանցը յաւիտենական վարձքը կ'ընդունի: Անկէ հիմայ Ձեր պատուական լծակցին աչքը վրանիդ կը նայի, եւ զՁեզ՝ ցաւերնիդ քաջութեամբ եւ քրիստոնէական համակամութեամբ տանելու կը յորդորէ: Որդւոց տէր ըլլալն ալ Ձեզի զատ պարտք մըն է երկայն ապրելու:

Հաւատացէք որ սրբազան պարտք մը կը համարիմ Ձեր ինծի ազդած բարեկամական ու մեծարանաց զգածումներն անկէ ետքն ալ հաստատ պահել, եւ այս յարաբերութեանց մէջ Դուք եւ Ձեր սիրելի որդիքը՝ կրնաք ինծմէ ձեռքէս եկած ամէն ծառայութիւնները յուսալ:

Պատասխան:

Ներեցէք, Տէր, նամակիս կարգաւորեալ չըլլալուն ու թերեւս անպատշաճ ալ կարճութեանը: Գտնուած աղէտալի վիճակս յուսամ որ զիս Ձեր

cuse. Vos consolations ont fait couler de nouveau mes larmes, et c'est une obligation de plus que je vous ai, puisqu'elles m'ont un peu soulagé du fardeau de mes regrets. Mes sentiments religieux, je l'espère, ainsi que ce que je dois à mes enfants, me feront triompher de mes peines; mais c'est du temps seul, ce grand médecin de l'âme, que j'attends quelque adoucissement à mes chagrins. Au sein de ma douleur, il m'est bien doux d'avoir un ami qui sait y compatir; et si quelque chose pouvait me consoler, ce serait le généreux et délicat intérêt que vous avez la bonté de me témoigner. Je sens toute la valeur de vos procédés, et vous prie de croire qu'il m'est doux de penser que, dans mes malheurs, il m'est resté dans votre attachement un refuge aussi précieux; mais pour le moment, je ne puis que vous remercier de vos officieuses intentions. Veuillez bien agréer l'assurance du parfait dévouement avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Consolations à un ami sur la mort d'un de ses enfants.

Très-cher ami,

La lettre où tu m'annonces la mort de ton petit N., ce garçon si plein d'espérances, m'a navré de tristesse, et la part que je prends à ton malheur est d'autant plus vive que j'en ai eu, comme tu le sais, de semblables à déplorer. Crois-moi pourtant, mon cher ami, il y a loin de la dou-

առջեւը բաւականէն աւելի կ'արդարացընէ: Ձեր մխիթարական խօսքերն ինծի դարձեալ արտասուաց հեղեղ մը թափել տուին, որուն համար Ձեզի մեծապէս շնորհակալ պէտք եմ ըլլալ, որովհետեւ ասով ինք զինքս քիչ մը սփոփած կը զգամ: Կը յուսամ որ սուրբ կրօնի ազդմունքն եւ որգւոցս ունեցած պարտքս՝ ցաւոցս վրայ յաղթանակել կուտան ինծի. սակայն միայն ժամանակը, ան որ մարդուս հոգւոյն մեծ բժիշկն է, պիտի կարենայ ազնուզոյմ ու դառնակսկիծ ցաւերուս մխիթարութիւն ճարել: Ցաւերուս մէջ ինծի մեծ մխիթարութիւն է բարեկամ մ'ունենալը՝ որ ինծի հետ վշտակիցել դիտէ. եւ եթէ կայ բան մը որ կրնայ զիս սփոփել, Ձեր ինծի ցուցած քաղցր ու մեծանձնական ցաւակցութիւնն է: Ձեր այս վարմանց յարգն աղէկ կը ճանչնամ, եւ հաւատացէք որ մեծապէս մխիթարական է ինծի դիտնալը՝ թէ դժբախտութեանցս մէջ միակ ապաւէն կը մնայ Ձեր բարեկամութիւնը: Սակայն Ձեր յօժարակամ պատրաստականութեան համար՝ առ այժմ միայն շնորհակալ կրնամ ըլլալ: Համոզեցեալ ընդունեցէք կատարեալ անձնանուիրութեանս հաւաստիքը, եւ այլն:

Բարեկամի մը՝ զաւկին մահուանը վրայ:

Սիրելի Բարեկամ:

Ի խոր խոցեց սիրտս այն թուղթն՝ որով քու սիրուն Ա. իդ, այնպիսի յուսալից զաւկի մը մահն իմացուցիր. եւ քու դժբախտութեանդ վրայ ունեցած ցաւակցութիւնս հարկաւ այսչափ սաստիկ է, վասնզի ինչպէս գիտես, ես ալ նոյնպիսի կորուստներ ունեցած եմ ողբալու:

leur qu'on éprouve en perdant un enfant dans un âge si tendre, à celle que cause la mort d'un fils ou d'une fille dont le coeur et l'esprit sont déjà formés, dont l'éducation et l'instruction n'ont été obtenues qu'au prix de mille sacrifices, et qui était à la veille de réaliser toutes les espérances de ses parents.

Mais la religion est là pour verser un baume salutaire sur les plaies de notre âme et pour nous apprendre que la main d'un Père veille d'en haut sur nous, et que ce qui nous cause les douleurs les plus vives doit tourner au profit de notre sanctification. Nous connaissons déjà tous deux les rudes épreuves auxquelles l'homme est exposé ici-bas. Quand nous songeons à l'incertitude de l'avenir réservé à nos enfants, aux souffrances, aux tribulations de tout genre qui les attendent à leur entrée dans le monde, nous ne pouvons nous empêcher d'éprouver une sorte de soulagement et de repos d'esprit en les voyant disparaître si tôt de cette vallée de misères.

Oui, cher ami, cette pensée m'a consolé chaque jour davantage dans mes chagrins les plus cruels, et je ne doute nullement qu'elle n'adoucisse l'amertume de ta douleur. Veuille le Ciel que tu trouves dans de nombreux sujets de joie une ample compensation à tes peines actuelles! C'est ce que te souhaite du fond de l'âme

ton tout affectionné.

Consolations offertes à un ami devenu veuf.

Monsieur, la nouvelle de la mort de votre digne épouse m'a pénétré de la plus vive douleur.

Սակայն հաւատա որ տակաւին մատաղ հասակի մէջ ձեռքէ ելած տղու մը վրայ զգացուած ցաւը շատ տարբեր է այնպիսի զաւկի մը մահուան ցաւէն՝ որուն արդէն սիրան ու միտքը զարդացած, որուն կրթութիւնը հազար զոհեր արժած ըլլայ, եւ որն որ ծնողացը յոյսերն արդէն կատարելու վրայ ըլլայ:

Միայն կրծքը կրնայ մեր հոգւոյն վէրքերուն վրայ փրկաւէտ բալասան մը թափել. ան է որ կը սորվեցընէ թէ երկնաւոր Հօր մը պաշտպանութեան տակ ենք, որ մեր ամէնէն դժնդակ ցաւերն ալ մեզ սուրբ ընելու կը դարձընէ: Երկուքնիս ալ ըսած բաւականի դիտենք թէ մարդ այս աշխարհքիս մէջ ինչպիսի դառն փորձերու տակ ինկած է. եւ մտածելով մեր որդւոց անստոյգ ապագան, եւ աշխարհք ոտք կոխելու առեններն՝ վրանին դալու կերպ կերպ նեղութիւնները, պէտք ենք միխիթարուիլ, տեսնելով որ այսպէս կանուխ այս արատասուաց հովտէն կը յափշտակուին:

Այո, այո, սիրելի բարեկամ, այս մտածութիւնն ինծի միշտ միխիթարական եղած է ամենամեծ կսկիծներու մէջ ալ. եւ չեմ տարակուսիր որ քեզի ալ նոյնպէս կ'ըլլայ: Հիմակուան վշտացդ դիմացը, Աստուած տայ որ բիւր ուրախութիւններով առատ հատուցումն ընդունիս: Այսպէս կը բաղձայ սրտանց,

քու ամենամտերիմ բարեկամդ:

Բարեկամի մը՝ կնոջը մահուանը վրայ:

Ձեր պատուական ամուսնոյն մահուան ցաւալի լուրը զիս խոր տրտմութեան մէջ ձգեց: Աշ-

Le monde perd en elle l'ornement de son sexe, chacun de ses amis un coeur aimant et dévoué, sa famille une mère accomplie, ses enfants le guide le plus sûr et le plus tendre, et vous, pauvre ami, vous perdez dans celle que vous pleurez toutes ces qualités réunies. Je n'essaierai pas de vous dépeindre combien je compatis à votre cruelle épreuve, et les paroles me manquent pour vous offrir, hélas! de stériles consolations. Quelle douleur fut plus légitime! quelles larmes coulèrent sur un plus tragique événement! Ah! les pleurs seuls peuvent adoucir les souffrances de l'âme et soulager un coeur oppressé. En ce moment solennel toute pensée humaine est impuissante à ranimer le courage défaillant; il n'y a qu'un regard tourné vers le ciel qui ait le don de soutenir la nature succombant sous le poids de la douleur.

Puissiez-vous trouver une consolation efficace dans l'espoir qu'un monde meilleur vous verra réuni pour toujours à l'objet de votre affection! Puisse l'Être tout-bon vous dédommager par de nouveaux bienfaits des pertes auxquelles vous ont condamné ses augustes décrets!

Recevez en même temps l'assurance que, dans la bonne comme dans la mauvaise fortune, personne ne prend une part plus vive et plus sincère que moi à tout ce qui vous concerne. Je suis avec les sentiments de l'estime la plus profonde

votre très-dévoué ami.

խարհք՝ իրմով իր սեռին մէկ զարդը կորսնցուց, բարեկամները սիրելի եւ հաւատարիմ սիրտ մը, ընտանիքն՝ անգին մայր մը, ու որդիքներն իրենց ամէնէն ապահով ու սիրական օգնականը, իսկ Դուք, պատուական Բարեկամ, բոլոր աս չքնաղ յատկութիւնները միանգամայն: Չեմ ուզեր պարապ տեղ՝ Ձեզի պատահած տխուր արկածին վրայ ունեցած ցաւակցութիւնս նկարագրելու աշխատիլ. զՁեզ մխիթարելու խօսք չունիմ. աւա՜ղ: Ո՛ր կրնայ ցաւ մը ասկէ աւելի իրաւացի ըլլալ. որ արտասուքներն ասկէ աւելի աղէտաբեր արկածի համար թափուած են: Ո՜հ, միայն արտասուքն է որ կրնայ հոգւոյն կսկիծը մեղմացընել, եւ սրտին վրայէ ծանր բեռը քիչ մը թեթեւցընել: Այս միջոցիս ամէն մարդկային մտածմունք անզօր է եւ տկար՝ կորսուած քաջասրտութիւնը կազդուրելու. ցաւոց բեռան տակ ընկճած բնութիւնը՝ միայն դէպ ի երկինք հայեցուած մը կրնայ կանգնել:

Երանի՛ թէ ան ակնկալութիւնը Ձեզի կատարեալ մխիթարութիւն մը տար, որ լաւագոյն աշխարհք մը երբեմն Ձեր սիրելւոյն հետ զՁեզ դարձեալ պիտ'որ քովէ քով բերէ: Ամենաբարին Աստուած նորանոր բարերարութիւններով մոռցընել տայ Ձեզի այն կորուստն որ իւր անքննելի դատաստանը Ձեր վրայ բերաւ:

Այսու առթիւ կը յաւելում յայտնել՝ որ թէ յաջողութեանց եւ թէ ձախորդութեանց մէջ Ձեր առաջին սրտակիցն է՝ ամենայն մեծարանօք

Ձեր մտերիմ բարեկամը:

Consolations à une personne victime d'un malheur.

Monsieur,

La nouvelle du malheur qui est venu vous frapper m'a profondément ému; et en vous offrant mon compliment de condoléance, je vous donne une preuve non équivoque de la part bien vive que je prends à votre triste situation. Je me figure aisément combien cette catastrophe inattendue a dû vous abattre; elle est encore trop récente pour que vous puissiez imposer entièrement silence à votre douleur. Le temps, qui guérit tous les maux, versera un baume salutaire sur les plaies de votre âme et y ramènera peu à peu le calme et la tranquillité; d'autre part, la religion et la raison elle-même vous engageront à supporter avec résignation le sort qui vous est échu. Une fois qu'on s'est bien convaincu que la souffrance est un mal nécessaire, on se soumet plus volontiers, et l'on regarde comme un devoir de supporter avec fermeté les épreuves qui sont le lot, sinon de tous, du moins de la plupart. Cette manière d'envisager la vie est assurément le meilleur moyen de supporter les souffrances et de reprendre courage, en même temps que la consolation la plus efficace.

Je vous supplie, mon cher Monsieur, d'ouvrir votre coeur navré à ces considérations que je vous soumets, et les nuages de mélancolie qui obscurcissent en ce moment votre front s'évanouiront, dissipés par l'espoir que le sort ne vous sera pas éternellement contraire. Puissé-je apprendre bientôt que mes voeux à votre égard se sont réalisés! C'est le désir le plus ardent de votre sincère ami.

Ցաւակցութեան հանդիպած մեկու մը:

Ձեր դլուխն եկած դժբախտութեան լուրը դիս ի խոր խոցեց: Այս դէպքին առթիւը ցուցած կարեկցութիւնս՝ ցոյց մ'ըլլայ Ձերն ներկայ ադէտալի վիճակին վրայ ունեցած անկեղծ վշտակցութեանս: Դիւրին է ինծի ըմբռնել՝ թէ այդ անակնկալ հարուածն ինչչափ իկոր կործանած է դՁեզ, եւ թէ դեռ շատ նոր ըլլալուն՝ առ այժմ անկարելի կ'ըլլայ Ձեր սրտին ցաւերը խաղաղել: Ժամանակն՝ որ ամէն ցաւոց բժիշկն է, ինք Ձեր սրտին վրայ մխիթարութեան փրկաւէտ բալասանը պիտ'որ հեղու եւ հանդարտութիւն ու խաղաղութիւն պիտ'որ պարգեւէ: Եւ դարձեալ սուրբ հաւատքն եւ նոյն ինք բանականութիւնը՝ վշտերնիդ հանդարտ սրտով տանելու պարտք կը դնեն վրանիդ: Անգամ մը համոզուելէն եաքը թէ հարկաւոր չարիք մըն է նեղութիւնը, մարդ կամակար կը հնազանդի, եւ պարտք կը համարի քաջութեամբ տանիլ ան վշտաց, որոնք եթէ ամենուն չէ՝ դոնէ մարդկան մեծ մասին անհրաժեշտ բաժինն են: Կեանքն ասկէ կերպով նկատելը՝ նեղութեանց համբերելու, զՁեզ կանգնելու եւ մխիթարելու միակ միջոց է:

Կը խնդրեմ, Տէր, բացէք Ձեր թախծեալ սիրտն ասոնց մտածութեանց առջեւ, եւ Ձեր երեսը պատող տրտմութեան ամպերը կը փարատին՝ այս քաղցր յուսով թէ բախտը Ձեզի միշտ հակառակ պիտ'որ չելլէ: Երանի՛ թէ քիչ ժամանակէն լսէի որ սրտագին իղձերս կատարուեր են: Ասկէ Ձեր անկեղծ բարեկամին ջերմ բաղձանքը:

CHAPITRE III.

LETTRES DE RECOMMANDATION.

RECOMMANDER quelqu'un, c'est réclamer pour lui la protection dont un homme en place nous honore, ou la tendresse qu'un ami nous a vouée. On mêle ordinairement dans les lettres de recommandation l'éloge de la personne à laquelle on s'intéresse : c'est justifier ses sentiments pour elle, afin de lui concilier ceux des autres. Lorsqu'on confie sa lettre à la personne même en faveur de qui l'on écrit, il est poli de la lui remettre avec un cachet volant, pour qu'elle puisse lire tout ce qu'on dit d'avantageux sur son compte. On a soin de prendre des lettres de recommandation quand on va dans une ville où l'on ne connaît personne; quelque mérite que l'on ait, elles sont au moins utiles pour se faire connaître, et suppléent au mérite tant qu'il n'est pas connu. On ne doit point recommander trop légèrement. En se déclarant la caution du recommandé, il ne faut point s'engager sans réflexion.

ԳԼՈՒԽ Գ.

ԾԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ մէկուն համար բարձրաստիճան անձի մը պաշտպանութիւնը կամ բարեկամի մը սէրը խնդրել: Հասարակօրէն յանձնարարութեան նամակներուն մէջ՝ յանձնուած մարդուն գովութիւնը կ'ըլլայ. ասիկայ անոր վրայ ունեցած համարումին իրաւացի ցուցընել է, ուրիշներուն սէրն իրեն վաստակելու համար: Թէ որ նամակը՝ յանձնուած մարդուն ձեռքը պիտի տրուի, վայելուչ է բայ կնքով տալ, որպէս զի իր վրայ ըսուած նպաստաւոր բաները կարդալ ըլլայ կարդալ: Յանձնարարութեան նամակն այն տեղերայ համար կը խնդրուի, ուր մէկն ամենեւին ծանօթ չունի: Որչափ մէկն արդիւնաւոր անձ ալ ըլլայ, դարձեալ աս կերպ նամակները դուռ գինքը ճանչցընել տալու համար հարկաւոր են, եւ միանգամայն չճանչցուած արդիւնքին տեղը կը բռնեն: Արդ յանձնելու մէջ շատ թեթեւ պէտք չէ ըլլալ, եւ ոչ ուրիշի մը համար երաշխաւոր ըլլալով՝ առանց մտածելու բեռան տակ մնալ:

A un ami, pour lui recommander un autre ami.

On demande avec confiance à qui accorde avec facilité. Permettez-moi donc de solliciter vos bons offices en faveur de celui qui vous remettra cette lettre. C'est un homme de bien, aussi recommandable par des vertus solides que par des qualités aimables. Il se rend dans votre ville, où probablement il s'établira, pour peu qu'il soit secondé.

Ce n'est pas trop présumer de votre obligeance, que d'en attendre de favorables effets pour mon ami.

Pour recommander un voyageur.

Monsieur, m'autorisant de votre officieuse bienveillance et de nos liaisons d'amitié, je prends la liberté de vous recommander un de mes amis qui voyage et se propose de faire un séjour de quelque temps dans votre ville. Comme il n'y connaît absolument personne, il lui sera bien précieux de jouir de votre société et d'être admis, sous vos auspices, dans les maisons que vous fréquentez.

Mon ami d'ailleurs est digne à tous égards de l'accueil avantageux que je sollicite ici pour lui.

Pour demander la protection d'une personne en faveur d'une autre.

Après m'avoir longtemps protégé, Monsieur, vous allez sans doute vous étonner de me voir

Բարեկամ մը՝ ուրիշ բարեկամի յանձնելու համար:

Աղաչանքը սիրով կատարողին վստահութեամբ կը դիմուի. այս յուսով կը համարձակիմ թղթաբերիս համար Հրամանոցդ մարդասէր խնամքը խնդրել: Այդ պատուական անձը՝ թէ հաստատուն առաքինութեանցը եւ թէ քաղցր բնաւորութեանը համար՝ ամենայն յանձնարարութեան արժանի է: Հիմայ Ձեր քաղաքը կու գայ, եւ կ'երեւայ թէ բնակութիւնը հոն պիտ'որ հաստատէ՝ եթէ իրեն ձեռք բռնող մը գտնուի:

Կը յուսամ՝ որ Հրամանոցը մարդասիրութենէն բարեկամիս նպաստաւոր ընդունելութիւն մը սպասելը՝ վստահութեան չափն անցած չըլլայ:

Ճամբորդ մը յանձնելու համար:

Ձեր մարդասիրութեան ու մեր հին բարեկամութեան վրայ վստահացած, կը համարձակիմ Ձեզի բարեկամներէս մէկը յանձնել, որն որ ճամբորդութեանը մէջ քիչ մը ժամանակ Ձեր քաղաքը մնալու միտք ունի: Եւ որովհետեւ հոն ամենեւին ծանօթ չունի, իրեն շատ հաճոյական բան կ'ըլլայ, եթէ կարենայ Հրամանոցդ ընկերութիւնը վայելել եւ Ձեր սատարութեամբն յաճախած տեղերնիդ մուտ գտնել: Միանգամայն բարեկամս Ձեզմէ խնդրած ընդունելութեանս արժանի է ամէն նկատմամբ:

Մէկու մը համար պաշտպանութիւն խնդրելու:

Երկայն ժամանակ Ձեր պաշտպանութիւնն ինծի վայելել տալէն ետեւ, անշուշտ պիտ'որ զար-

encore au nombre de ceux qui sollicitent vos bontés.

C'est pour le fils d'un de mes amis que je sollicite. Je le connais assez pour pouvoir vous assurer qu'il cherchera toujours à mériter votre protection. Examinez-le, Monsieur, sondez ses talents, et ouvrez-lui une carrière où votre obligeance a introduit tant de sujets précieux.

C'est un nouveau service que vous rendrez à l'État, auquel vous attachez un homme déjà utile à sa famille, dont il deviendra alors le soutien.

Je n'insiste pas davantage, parce que je n'ai point oublié que, dès qu'on vous a montré quelque bonne action à faire, toute sollicitation devient superflue.

D'un père pour prier un tiers de veiller sur son fils.

En sollicitant de votre obligeance un service important, je vous offre en échange tous ceux qui peuvent vous être utiles ou agréables. Il s'agit de veiller un peu de près sur mon fils qui est en apprentissage dans votre ville. C'est, au fond, un excellent sujet, vif, aimable, docile et doux; mais avec un coeur d'or, il a quelquefois la tête légère, et saura difficilement résister à la contagion de l'exemple et à l'occasion. Votre qualité de père de famille est pour moi un sûr garant que vous comprendrez l'importance du service que j'attends de vous.

J'instruis mon fils, par le même courrier, de la démarche que je prends la liberté de faire auprès de vous, en lui recommandant bien d'avoir

մանաք զիս դարձեալ Ձեր բարերարութեան դիմողներուն մէջ տեսնելով: Բարեկամներէս մէկուն որդւոյն համար հրամանոցը խնդիրք մ'ունիմ: Ես վկան աղէկ կը ճանչնամ, եւ վստահ եմ որ երբեք ինք զինքը Ձեր պաշտպանութեան անարժան պիտ'որ չցուցընէ: Ընտրելք ըրեք քննեցեք հանճարը, պատուական Տէր, եւ դործքի մը դրեք զինքը ինչպես ուրիշ այնչափ ընտիր անձանց ըրած էք:

Ասով տերութեան նոր ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլաք, այնպիսի պաշտօնատեր մ'ալ աւելցընելով, որն որ հիմայ արդէն իր ընտանեացն օգտակար է եւ ասով անոր նեցուկը պիտ'որ ըլլայ:

Զձեզ աւելի չեմ թախանձեր, շատոնց գիտնալով որ հրամանոցը միայն բարիք մ'ընելու առիթ յուցընել բաւական է:

Հայր մը՝ իր որդիին ուրիշի մը հոգացողութեան կը յանձնէ:

Ձեր բարութեան մեծ խնդիրք մ'ունիմ ընելու, որուն վրայ արդէն ես ալ պատրաստ եմ Ձեզի, ամէն օգտակար ու հաճոյական ծառայութիւնը մատուցանելու: Խնդիրքն է որդւոյս վրայ քիչ մը մտանոց հսկելու նկատմամբ, որն որ ձեր քաղաքը վարպետի քով է: Թէպէտ ինք բարեբարոյ, կայտառ ու սիրուն եւ բնութեամբ հեզ տղայ մըն է, սակայն բարեսրտութեանը հետ քիչ մ'ալ թեթեւ գլուխ է, եւ կը վախնամ որ չար օրինակներու եւ վատնդաւոր առիթներու ապականութեանցը չկարենայ դէմ դնել: Ձեր ընտանեաց հայր ըլլալը՝ ինձի ապահով երաշխաւորութիւն մըն է, որ խնդրած ծառայութեանս ծանրակշռութիւնն աղէկ կ'իմանաք: Ա՛ս բանս արդէն այսօրուան թղթատարաւ որդւոյս ծանուցած եմ, իրեն պատուիրե-

pour vous, Monsieur, autant de soumission, d'égarde et de respect que pour moi-même. Ce serait un grand repos d'esprit pour moi de savoir que vous surveillez sa conduite, et que, quand je serai dans le cas de lui faire passer quelque argent, vous ne trouverez pas mauvais que je vous l'adresse pour le lui remettre. Pardonnez-moi de vous causer cet embarras, et surtout ne vous gênez pas de me demander tous les services que je pourrais vous rendre.

D'une dame pour recommander une domestique.

Ayant appris que vous n'avez pas de domestique en ce moment, je me fais un vrai plaisir de vous recommander N., qui se trouve sans place; elle a servi dans plusieurs maisons, et a d'excellents certificats de ses maîtres. C'est donc un véritable cadeau que je crois vous faire; car en vous engageant à prendre cette fille à votre service, je suis persuadée d'avance que vous n'aurez qu'à vous féliciter d'avoir eu confiance en ma recommandation.

J'ai été charmée d'apprendre par une lettre que M. votre frère a eu l'obligeance de m'écrire, il y a quinze jours, que votre santé et celle de votre estimable famille sont bonnes, et je me réjouis de ce qu'il s'offre une occasion de vous prouver mon empressement à vous être utile.

Veuillez m'écrire au plus tôt si vous êtes contente de ma recommandée. Vous savez du reste combien je prends d'intérêt à tout ce qui vous touche. Dans cet espoir je vous prie d'agréer l'expression des sentiments affectueux etc.

լավ որ Ձեզի նոյն հպատակութիւնը, նոյն ակնածութիւնն ու մեծարանքը ցուցընէ ինչ որ ինծի կը ցուցընէր: Մեծ սրտի հանդարտութիւն կ'ըլլայ ինծի, երբ գիտնամ որ Դուք իր ընթացքին վրայ կը հսկէք, եւ թէ իրեն ատակ անցընելու որ ըլլամ՝ ընդդիմութիւն չունիք որ Ձեզի խաբեմ եւ յանձնէ իրեն: Կ'աղաչեմ տուած ներողամիտ եղէք եւ որեւիցէ ձեռքէս եկած ծառայութիւն իմմէ խնդրելէն մի քաշուիք:

Տիկնոջ մի՝ աղախին մի յանձնելու:

Լսելի որ ան միջոցիս աղախնոյ կարօտութիւն ունիք, եւ մեծ ուրախութեամբ կը յանձնեմ Ձեզի զԱ. որ առանց գործքի մնացած է. ինքը շատ ընտանիքներու քով ծառայած է եւ աքանչելի վկայականներ ունի: Ասով առաջիւ Ձեզի պարգեւ մ'ըրած կը համարիմ, որովհետեւ աներկբայ եմ որ յանձնարարութեանս վստահանալով՝ զինք ծառայութեան առնելնուդ վրայ Ձեզի երանի պիտի տաք:

Ասկէ տասնուհինգ օր յառաջ Ձեր պատուական եղբօրը գրած նամակին Ձեր եւ ազնիւ ընտանեացդ ողջ առողջ ըլլալն իմանալով, մեծապէս ուրախացայ, եւ հիմայ Ձեզի օգտակար ըլլալու առիթ մը գտնելուս վրայ շատ ուրախ եմ:

Կ'աղաչեմ որ անյապաղ ծանուցանէք ինծի, թէ արդեօք յանձնած անձիս վրայ գոհ էք: Գիտէք արդէն որ ամէն դէպքի մէջ ինչչափ հոգ ունիմ վրանիդ: Ա.յս յուսով՝ կը խնդրեմ բարեկամական սիրոյս հաւատիքը հաճութեամբ ընդունեցէք:

CHAPITRE IV.

LETTRES DE DEMANDES ET DE REMERCIMENTS.

UNE grande clarté dans l'exposé des motifs qui justifient la demande, beaucoup de simplicité dans l'énoncé de la demande même, plus de modestie encore en parlant des titres qui peuvent la fonder: voilà les principaux caractères des lettres de demande. Elles veulent surtout beaucoup d'adresse, afin de rendre favorable à nos désirs la personne qui peut les satisfaire. Parlez à son coeur, intéressez son amour-propre, faites valoir vos rapports avec elle; développez l'importance que vous attachez à la grâce demandée, peignez surtout la durée et la vivacité de la reconnaissance que vous en conserverez etc.

Une demande accordée exige une lettre de remercîments. C'est à la nature de la grâce reçue à déterminer le degré du sentiment des lettres de cette espèce; c'est aussi au caractère du bienfaiteur à en régler le style. En général, la diction doit être respectueuse sans bassesse, légère sans inconvenance, gaie même, sans excès. Souvent on laisse entrevoir qu'à la première occasion l'on usera

ԳԼՈՒԽ Դ.

ԸՂՁԱՆԱՑ ԵՒ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԸՂՁԱՆԱՑ նամակներուն գլխաւոր յատկութիւնները պիտ՚որ ըլլան, աղաչանքը յառաջ բերելու մէջ՝ շատ բացայայտ խօսուածք, իրաւացի պատճառները բացատրելու մէջ՝ մեծ պարզութիւն, եւ մանաւանդ խնդիրքն ընդունուս իրաւանցն ակնարկութեանը մէջ՝ չափաւորութիւն: Աղաչանաց նամակներուն մէջ խնդրուածքնիս ընդունելի ընելու համար՝ մասնաւոր ճարտարութիւն մը կը պահանջուի: Նամակն ընդունողին սիրտը ձեռք առնելու ենք, այնպէս որ ինք իր պատուոյն համար յորդորամիտ ըլլայ, եւ դարձեալ չանալու ենք որ մեր իրեն հետ ունեցած յարաբերութեանց զօրութեամբը գործենք: Մեր խնդիրքն իրօք կարեւոր բան պէտք ենք ցուցընել, եւ գլխաւորաբար մեր մշանջենաւոր եւ սրտագին երախտապարտութիւնն ակներեւ նկարագրել:

Խնդրուածք մ՚ընդունելէն ետեւ՝ պէտք է շնորհակալութեան թուղթ գրել: Ան կերպ նամակներուն մէջ՝ շնորհակալութեան բացատրութեան ասոիճանը՝ եղած շնորհքին որպիսութենէն կը չափուի. նոյնպէս նամակին տրուելու ոճը՝ բարերարին ասոիճանէն կախում ունի: Ընդհանրապէս շնորհակալութեան նամակներուն ասացուածքը յարգական պիտ՚որ ըլլայ՝ առանց ցա-

de retour; quelques personnes vont même jusqu'à prier de la faire naître. Cette manière de s'exprimer n'est point delicate; elle a l'air de regarder le bienfait comme une sorte d'emprunt que l'on sera exact à rembourser: et par là, se mettant en quelque sorte de niveau avec le bienfaiteur, on révolte sa vanité.

Le grand art est de ne voir que lui sans aucun retour sur soi-même; de donner au service rendu tout le prix dont il est susceptible; de vanter avec finesse le crédit, la générosité, l'obligeance de celui à qui l'on est redevable, et de l'assurer d'une reconnaissance que le temps ne saurait borner. Tout se réduit à ce conseil: Ne soyez point ingrat, ou si par malheur, vous l'étiez, faites votre possible pour ne point le paraître.

DES PÉTITIONS.

Lorsqu'on présente une pétition, une requête, un mémoire à quelque personne revêtue d'une dignité ou d'un emploi qui lui accorde un titre distinctif, on doit avoir l'attention d'employer

ծուխեան, թեթեւ՝ առանց անպատեհութեան, զուարթ՝ առանց չափազանցութեան: Շատերը նամակին մէջ կ'իմացընեն որ առաջին առթիւ իրենց երախտագիտութիւնը պիտ'որ ցուցընեն. ամանք ալ մինչեւ առիթ կը խնդրեն: Սակայն ասոնց բացատրութեան կերպը աղնուութիւն չունի, եւ կարծես թէ եղած երախտիքն իբրեւ փոխ մը կը նկատէ, զորն որ ճշդիւ հատուցանել կը խոստանայ, որով աղաչաւորն ինք զինքն իւր բարերարին իբր թէ հաւասար ընելով՝ կրնայ անոր վշտացուցիչ ըլլալ:

Բուն մեծ ճարտարութիւնն ան պիտի ըլլայ՝ որ մարդ միայն զբարերարն աչքին առջեւ բռնէ, առանց ինք զինքը մոռնալու. գոհած երախտեացը պարտուպատշաճ արժէքը տայ, նրբութեամբ գովէ երախտաւորին մեծութիւնը, առատաձեռնութիւնն ու մարդասիրութիւնը, եւ ցուցընէ թէ իւր երախտագիտութեանը պիտի չկարենայ երբեք ժամանակը չափ դնել: Ա՛ս ամէնը՝ հետեւեալ խրատիս մէջ կ'ամփոփուի. Մի՛ ըլլար ապերախտ, եւ եթէ եղած ես դժբախտութեամբ՝ ձեռքէդ եկածն ըրէ որ ապերախտ չերեւաս:

ԸՂԵՐՄԱԳԻՐ ԿԱՄ ԽՆԴՐԱԳԻՐ

Պատուոյ կամ պաշտօնի տէր՝ ուստի եւ յատուկ պատուանուն ունեցող բարձրաստիճան անձի մը՝ աղերսագիր, աղաչանաց թուղթ, յիշատակագիր մը մատուցանելու որ ըլլայ, պէտք է միտ դնել

exactement tous les titres et qualités de cette personne, et suivre à son égard le cérémonial que prescrit l'usage; ces titres et qualités doivent être écrits tout au long et jamais en abrégé. On doit donner à son papier une marge d'environ le quart de la largeur de la page, et mieux du tiers. On ne doit commencer une pétition qu'à deux ou trois doigts de la hauteur du papier. Le mot *Monseigneur* ou *Monsieur* doit toujours être rentré plus ou moins, suivant la dimension du papier. On doit laisser entre le mot *Monseigneur* ou *Monsieur* et le corps de la pétition, un intervalle proportionné à la dimension du papier et au rang de la personne. Les mots *Sire*, *Votre Majesté* etc., doivent être rappelés dans le cours de la pétition, et alors écrits d'un caractère un peu plus gros que le corps de l'écriture. On ne doit faire usage de chiffres que pour indiquer les années ou des sommes d'argent. Si la pétition ne peut pas tenir dans une seule page, et que l'on soit obligé de la continuer sur une autre (ce que l'on doit, autant qu'il est possible, éviter, car la concision fait toujours le mérite de ces sortes d'écrits), il faut recommencer la page suivante à la hauteur des premières lignes du recto (1re page). La date se place indistinctement à la fin, du côté gauche, presque en ligne avec la signature, ou au commencement en haut de la page et sur la droite. Si la pétition doit être présentée par la personne elle-même, elle en

որ աղերսագրին մէջ նոյն անձին ամէն պատուանուններն ու յորջորջանքները ճշդութեամբ դրուին եւ սովորական յարգական ձեւերը պահուին:

Պատուանուններն ու յորջորջանքներն ամբողջ պէտք է գրել եւ ոչ երբեք կրճատմամբ կամ համառօտագրութեամբ: Թղթին չորսին կամ մանաւանդ թէ երեքին մէկը՝ լուսանցք պիտի թողուի, եւ վերնագրէն վեր երկու երեք մատ ձերմակ միջոց մնայ, որուն վրայ Մեծաշուք կամ Ազնուազարմ ցեղ եւ այլն բառերը թղթին մեծութեանը համաձայն քիչ շատ ներսէն կը դրուին: Նոյն վերնագրին եւ բուն աղերսագրին մէջ՝ թղթին մեծութեանը եւ աղերսագիրն ընդունող անձին աստիճանին համեմատ աւելի կամ քիչ պարապ միջոց թող կը տրուի: Վեհափառ ցեղ, Ձեր Մեծափառութիւնն եւ նման բառերը նամակին ընթացքին մէջ՝ տեղ տեղ կրկնելու եւ բուն մարմնոյն գրէն աւելի մեծ գրով գրելու է:

Իսկ թուականն՝ միայն տարւոյ թիւ կամ գրամոյ դումար ցուցընելու կրնայ գործածուիլ: Եթէ աղերսագիրը մէկ երեսին մէջ չտիրննայ եւ թուղթը հարկ ըլլայ դարձընել, (որմէ կարելի եղածին չափ զգուշանալու է, վասն զի աղերսագրին միշտ կարճը յարգի է,) ան ատեն երկրորդ երեսին ճիշդ նոյն տեղէն կը սկսուի՝ ուր որ առաջին երեսին վրայ աղերսագրին մարմինը սկսուած է: Թուականը նամակին վերջը՝ ձախ կողմը գրեթէ ստորագրութեան հետ հաւասար գծի վրայ եւ կամ սկիզբը՝ աջ կողմը կը գրուի: Եթէ աղաչաւորն գիւղը անձամբ

doit point être mise sous enveloppe, mais seulement pliée en quatre et présentée telle. L'enveloppe doit être cachetée en cire rouge, à moins que la personne à qui on adresse la pétition ne soit en deuil; alors il faudrait la cacheter en cire noire. Le pain à cacheter ne s'emploie que d'égal à égal. L'adresse doit contenir les dignités, qualités et titres qui sont relatés en tête de la pétition.

Lettre d'invitation.

Cher ami, c'est demain l'anniversaire de ma naissance. Toutes les personnes que j'aime y seront; il faut donc que tu y viennes aussi. Je t'attends pour demain. Ta chambre est prête et je t'assure que ce jour ne serait pas complètement heureux pour moi, si tu manquais à la réunion de mes amis. Jusqu'à présent tu as été le premier à m'offrir ton bouquet; c'est ce que me fait espérer, que nous te verrons demain parmi nous. Adieu cher ami, jusqu'à demain.

Invitation à un ami pour assister à un baptême.

Très-cher ami, mon voeu le plus ardent vient d'être exaucé. Ma femme m'a donné un fils, notre premier enfant, et se trouve elle-même dans l'état le plus satisfaisant, ce qui rend ma joie complète. Maintenant je vous rappellerai la promesse que vous m'avez faite, d'être le parrain de notre premier-né. Dans l'espoir que rien ne vous empêche.

պիտ'որ մասուցանէ, ան ատեն առանց կնքելու՝ միայն չորս ծալուած կը մասուցուի: Փաթեթը միշտ կարմիր կնքամոմով կը կնքուի. միայն եթէ թուղթն ընդունողը սգոյ մէջ է՝ սեւ կնքամոմով: Նշխարք միայն հասասարաց մէջ կը գործածուի: Հասցէին վրայ ալ նամակին վերնագրին մէջ նշանակուած պատուանուններըը, յորջորջանքներն ու տիտղոսներըը պիտ'որ գրուին:

Հրաւիրեալաց ձեւակ:

Սիրելի Բարեկամ, վաղը ծննդեանս տարեդարձն է, բոլոր բարեկամներս հրաւիրած եմ, Դուն ալ պէտք չէ որ մէջերնէս պակաս ըլլաս: Վաղը անշուշտ քեզի կը սպասեմ. խուցդ պատրաստ է, եւ գիտցիր որ աս օրուան ուրախութիւնս թերի կ'ըլլայ, եթէ դուն ալ բարեկամներուս ժողովքին մէջ չգտնուիս: Մինչեւ հիմայ ծաղկի փունջդ ընծայելու մէջ դուն առաջինն էիր. ասիկայ ինծի յոյս կու տայ՝ որ վաղը դքեզ մէջերնիս կը տեսնենք: Մնաս բարով, սիրելի բարեկամ, մինչեւ վաղը:

Կնքահայրութեան հրաւէր:

Սիրելի բարեկամ, փափաքս կատարուեցաւ: Ատուած ինծի առջինեկ մանչ զաւակ մը պարգեւեց, որուն մօրն ալ վիճակն աղէկ է եւ ատով ուրախութիւնս կատարեալ կ'ըլլայ: Հիմայ մեր անդրանիկ որդւոյն կնքահայր ըլլալու խոստումիդ Ձեզի կը յիշեցընեմ, եւ յուսալով որ արդելք մը չէք ունենար, զՁեզ ինչպէս նաեւ Ձեր ամենիւ տի-

ra de tenir cet engagement, je vous invite, ainsi que votre chère épouse, à vous trouver le 13 courant à 4 heures chez moi pour prendre part à cette joyeuse fête. Faites-moi promptement savoir que vous nous procurerez le plaisir d'assister au baptême de notre enfant et croyez aux sentiments tout particuliers d'estime et de considération que vous a voués

Votre tout affectionné.

Invitation du même genre à un personnage plus haut placé.

La sympathie que vous m'avez montrée dans tous les événements qui se sont passés au sein de ma famille, m'a prouvé, d'une manière aussi douce à mon coeur que flatteuse pour mon amour-propre, combien vous vous intéressez à mon bonheur et à celui des miens. C'est ce qui m'a enhardi à vous communiquer la nouvelle de la délivrance de ma femme; et les témoignages de bienveillance que vous m'avez donnés au sujet de cette augmentation de ma famille me font espérer que vous accueillerez avec indulgence la prière respectueuse que je vous adresse d'être, le 4 de ce mois après-midi, témoin dans l'église N. au baptême de notre nouveau-né.

Plein de la vive affection que mon coeur ressent pour vous depuis longtemps, je serai on ne peut plus sensible à votre bonté si vous consentez à exaucer mon humble demande, et j'y trouverai un nouveau sujet de nourrir pour vous les sentiments de profonde vénération que je vous ai voués pour la vie.

Votre très-obéissant serviteur.

կինը՝ կը հրաւիրեմ, որ ամսոյս 13ին ժամը 4ին մեղի հրամայէք՝ ան ուրախական հանդիսին մասնակից ըլլալու: Կը խնդրեմ՝ որ ժամ մը յառաջ ծանուցանէք թէ ան մեր անդրանիկ որդւոյն կնքահայրութեան հրաւէրն ընդունելի է Ձեղի, որով զմեզ պիտ'որ ուրախացընէք: Ամենայն սիրով եւ բարեկամական մեծարանօք՝

անձնանուէր:

Նոյնպիսի հրաւէր՝ հարնրատիճան մեկոյ մը:

Իմ եւ ընտանեացս վրայ ամէն առթի մէջ Հրամանոցդ ունեցած խնամքը՝ ինծի քաղցր եւ հաճոյական միանգամայն խրախուսիչ կերպով ցուցուցած է թէ որչափ Հոգ ունիք մեր վրայ: Ասկէ քաջալերուած՝ կը համարձակիմ Ատուածոյ ինծի զաւակ մը պարգեւելուն առեթիքը Հրամանոց հաղորդել: Ցիշելով ընտանեացս ամմանը վրայ Ձեր ըրած բարեմաղթութիւնները, կը յուսամ որ ներողամտութեամբ կ'ընդունիք ընելու խնդիրքս, այսինքն՝ որ ամսոյս 4ին ժամը 3ին (Ա.) եկեղեցւոյ մէջ՝ նորածին որդւոյս մկրտութեան հանդիսին ներկայ գտնուիք կնքահայրութեամբ:

Շատ ժամանակէ վեր սրտիս մէջ Հրամանոցդ ունեցած կենդանի սիրոյս վրայ նոր երախտագիտութիւն մ'ալ պիտ'որ աւելնայ՝ եթէ խոնարհական աղաչանքս ընդունելի ըլլայ, եւ նոր առիթ մը խորին յարգութեանս առաւելութեանը, որով ցկեանս եմ՝

Ամենահնազանդ ծառայ Ձեր:

Invitation pour un jour de naissance.

Monsieur, le 13 de ce mois est l'anniversaire du jour de naissance de mon cher époux, et vous trouverez naturel que je désire lui rendre cette journée aussi agréable que possible, et qu'il le mérite par sa tendresse pour les siens. J'ai résolu de lui faire la surprise d'une petite fête, et de n'y inviter que les personnes que je sais lui être attachées par les liens de la plus intime amitié. Dans ce nombre vous occupez la première place, comme vous n'en sauriez douter: je vous serais donc infiniment obligée si vous vous rendiez à mon instante prière en consentant à embellir de votre présence cette petite fête de famille. Le succès de ma démarche me prouvera que la femme de votre ami a aussi des titres à votre affection. C'est dans cet espoir que je vous prie d'agréer l'assurance de ma considération toute particulière.

Votre toute dévouée.

Invitation à souper.

Je prends la liberté de vous prier, vous et Madame votre épouse, de vouloir bien honorer de votre présence un souper sans façons que je donnerai le 10 de ce mois. Comme quelques-uns de mes amis ont promis de se rendre à mon invitation, j'espère bien ne pas recevoir de refus de votre part. Ma femme et moi vous saluons bien amicalement et je vous prie d'agréer l'assurance de ma parfaite estime.

Ծննդեան տարեդարձի հրաւէր:

Ամսոյս 13ին սիրելի ամուսնոյս ծննդեան տարեդարձն է, եւ որովհետեւ պարտքն ու վայելչութիւնը կը պահանջէ՝ որ նոյն օրը կարելի եղածին չափ ուրախական օր մ'ընենք, որուն արժանի է մեր վրայ իր ցուցուցած խնամքն ալ. ուստի միտքս դրի, որ իրեն յառաջուընէ չիմացուցած՝ փոքրիկ ուրախութիւն մը պատրաստեմ, եւ միայն իր շատ մտերիմ բարեկամները հրաւիրեմ: Գիտէք որ Հրամանքդ անոնց մէջ առաջին տեղին ունիք. ուստի շատ մեծ շնորհք մ'ըրած կ'ըլլաք ինծի, եթէ աղաչանքիս հաւանելով մեր ընտանեկան հանդէսը Ձեր ներկայութեամբը յանձն առնուք պատուել: Այս բաղձանացս կատարուելէն պիտ'որ իմանամ՝ թէ Ձեր բարեկամին ընկերն ալ մասն ունի այն քաղցր բարեկամութեան մէջ: Աս յուսով եւ առանձին մեծարանօք ու յարգութեամբ սրտանց կ'ողջունէ զՁեզ՝

Ձեր անձնանուէր աղախինը:

Ընթրեաց հրաւէր:

Կը համարձակիմ Հրամանքնիդ ազնիւ Տիկնոջդ հետ մէկտեղ ամսոյս 10ին ընկերական պարզ ընթրիքի մը հրաւիրել: Եւ որովհետեւ քանի մը բարեկամներ խոստացան հրաւէրս ընդունիլ, կը յուսամ որ Ձեզմէ ալ առնելու պատասխանս ժխտական չ'ըլլար: Առանձինն բարեկամաբար կ'ողջունենք Հրամանքնիդ ես ու ամուսինս: Եւ իմ խորին մեծարանքս հաճութեամբ ընդունելով՝ գիտցէք զիս:

D'un fils à son père, pour lui demander la permission de le venir voir.

Demain étant le jour fixé pour le commencement des vacances, je m'estimerai heureux s'il vous plaît de me permettre de les passer à la maison, car j'ai grande envie de revoir mon cher papa et ma chère maman, ma soeur et mes autres parents. Si ma demande obtient votre approbation, mon maître m'ayant dit de m'adresser à vous, je me préparerai pour mon voyage au commencement de la semaine. Alors j'espère vous exprimer de vive voix combien je suis

Votre obéissant fils.

Réponse à la précédente.

Mon cher fils, au reçu de ta lettre, nous avons résolu, ta mère et moi, après de sérieuses réflexions, d'écrire à ton maître relativement à la demande que tu nous as faite. Je suis charmé de voir qu'elle lui convienne; car, crois-moi, nous sommes aussi impatients que tu peux l'être, de te revoir. Ton désir me flatte d'autant plus, qu'il est une preuve de ton attachement pour nous; prépare-toi donc, le plus tôt possible, pour ton voyage. En attendant crois-moi etc.

Pour prier un ami de nous prêter quelque argent.

Cher ami, je me trouve en ce moment un peu gêné, et je croirais blesser ton attachement pour moi, en m'adressant à d'autres pour le service que je désire obtenir de ta complaisance.

Որդի մը հօրմէն տուն գալու հրաման կը խնդրէ :

Վաղը պարապոյ աւուրց սկիզբն ըլլալով՝ մեծ բախտ կը համարիմ ինծի եթէ Ձեր հրամանաւը կարենամ նոյն օրերը տուն անցընել, որովհետեւ սիրելի հօրս, մօրս, քրոջս ու աղգականներուս տեսոյն կարօտած եմ մեծապէս։ Վարպետս ըսաւ՝ որ առ բանիս վրայ Հրամանոյը դրեմ։ Արդ թէ որ խնդրուածքիս կը գիջանիք, շաբթուն սկիզբը ճամբայ ելլելու պատրաստուիմ, եւ կը յուսամ ան աւուն կենդանի ձայնիւ ըսել թէ եմ՝

Ձեր հնազանդ որդին։

Պատասխան :

Սիրելի որդեակ. մայրդ եւ ես հասուն խորհրդածութենէ ետքն որոշեցինք որ մեզի ըրած աղաչանքիդ նկատմամբ վարպետիդ դրենք։ Ուրախ եմ մեծապէս որ ինքն ընդդիմութիւն չունի, որովհետեւ հաւատամ ինծի՝ մենք ալ մեր կողմանէ նոյնչափ մեծ կարօտով կը փափաքինք զքեզ տեսնել։ Քու այդ աղաչանդ մեծապէս դիւր կ'ընէ սրտիս, որդիական սիրոյդ ապացոյցն ըլլալուն։ Ուստի որչափ կրնաս շուտով ճամբայ ելլելու պատրաստուէ։ Առ այժմ ընդունէ սիրոյ ողջոյնս եւ ողջոյնը։

Բարեկամէ մը՝ ատակ փոխ ուզելու համար :

Սիրելի բարեկամ, առ մէջտիս քիչ մը դրամական նեղութեան մէջ գտնուելով, մտածեցի որ եթէ ուրիշի մը դիմեմ՝ քեզի պէս բարեկամ մը վշտացուցած պիտի ըլլամ, եւ ես այդ բարութիւնը

Fais-moi donc le plaisir de me prêter la somme de···; je m'empresserai de te la remettre dans le plus court délai possible; tu obligeras infinement ton meilleur ami etc.

Du même genre, mais moins familière.

Cher Monsieur, j'aurais bien vivement désiré que cette lettre ne contînt, comme à l'ordinaire, que des épanchements d'amitié; mais malheureusement un sort malencontreux ne me permet pas de m'en tenir à ces témoignages si doux; et la gêne dans laquelle je me trouve en ce moment me force à commettre peut-être une indiscrétion, en vous priant de me rendre le service de me prêter la somme de···Je ne vous dissimulerai pas qu'il en coûte beaucoup à ma sensibilité et à ma fierté de vous faire une semblable demande; je m'étais flatté à tort, comme il paraît, que la pureté de notre attachement ne serait jamais ternie par des services de cette nature. Non, non, je ne le pense pas, car j'éprouve moi-même au fond du coeur la ferme résolution de vous témoigner mon dévouement aussitôt que vous vous trouverez dans la nécessité d'en réclamer des preuves. Je cesse donc de rougir en quelque sorte de l'emprunt que je prends la liberté de vous faire, et vous prie de compter sur mon exactitude à acquitter promptement cette dette, ainsi que sur la reconnaissance et les sentiments d'amitié avec lesquels je suis etc.

քու մարդասիրութենէդ կը բաղձամ ընդունիլ: Ուստի ընդհ.ք ըսէ (այսչափ ատակ) հասցուր ինծի, եւ ապահով եղիր որ ձեռքէս եկածը կ'ընեմ կարելի եղածին չափ շուտ ետ դարձընելու: Ատով ընդ միշտ երախտապարտ կ'ըլնես՝

Բարեկամդ Ա· Ա·

Նոյն միտքի՝ առաջ ընտանեկան ոճով:

Որչափ ալ բաղձալի էր ինծի՝ որ ատ թուղթս ամէն անգամուան սովորական նամակներուս պէս բարեկամական զգածումներով միայն լեցուէր, սակայն դժբախտութեամբ ձախող արկածներ նոյն քաղցր սահմանէն դուրս ելլելու կը սպառնան զիս, եւ գանուած վիճակիս նեղութիւնը՝ կարելի է անխոհեմութեան դործք մ'ընել կու տայ ինծի, Հրամանոցդ խնդրելով որ (այսչափ) դումար մը ինծի ընդհ.ք ընէք փոխ տալ: Չեմ ուզեր ծածկել՝ թէ ինչչափ բնութեանս ու սրտիս ծանր կու գայ այսպիսի խնդրուածք մ'ընել: Ես միաքս դրած էի՝ որ մեր բարեկամութեան անբծութիւնն երբեք այս կարգի ծառայութիւններով պիտի չարատաւորի, բայց կ'երեւայ թէ սխալեր եմ: Չէ, չէ, ալ այսպէս չեմ մտածեր. այլ սրտիս մէջ հաստատ անկուած կը գանեմ, որ ես ալ անձնանուէր ծառայութեամբ Հրամանոցդ օդնական ըլլալու պատրաստ եմ, առաջին անգամ որ առիթ պատահի. եւ այսպէս յիշեալ փոխը խնդրելու համարձակութեանս վրայ շատ բան չի մնար պատկառելու: Պարտքս ճիշդ ժամանակին հատուցանելուս ապահովութեանը հետ, ընդունեցէք երախտագիտութեանս եւ բարեկամական սիրոյս հաւաստիքը՝ որով եմ եւ այլն:

Pour demander à quelqu'un sa protection.

Plusieurs fois vous m'avez invité à user de votre crédit en me promettant de me seconder dans tout ce qui pourrait m'être utile. Je n'ai pas encore eu le bonheur de pouvoir vous prouver combien je croyais à vos promesses; mais enfin l'occasion se présente et je réclame votre obligeance. Je demande au ministre . . . *(mettre ici ce qu'on demande.)*

Vous connaissez mes titres, et je crois ma demande juste. Je suis même persuadé que, quand je n'aurais pas l'honneur d'être connu de vous, vous n'en emploieriez pas moins tout votre crédit à me faire obtenir ce qui fait l'objet de mes voeux.

Soyez persuadé, Monsieur, que quand même le succès ne couronnerait pas ma tentative et vos efforts, je n'en demeurerais pas moins etc.

Pour demander des renseignements sur quelqu'un.

I.

Monsieur, avant de terminer une affaire importante avec M. B., qui a habité fort longtemps dans votre commune, je souhaiterais avoir quelques renseignements sur sa fortune et sur sa moralité. Tout en lui inspire la confiance; et je ne doute nullement que ce que vous aurez à m'apprendre sur lui, ne confirme l'estime qu'il s'est acquise dans les relations que nous avons eues ensemble. Mais avant de conclure une affaire dont peut dépendre ma fortune, j'ai jugé prudent de

Մէկուն մը պաշտպանութիւնը խնդրելու համար:

Շատ անգամ համարձակութիւն տուած էք ինծի՝ Ձեր հզօր պաշտպանութիւնը վայելելու, խոստանալով որ ամէն առիթներու մէջ Ձեր օգնութիւնն ինծի չէք զլանար: Մինչեւ հիմայ այդ բախտը չունեցայ՝ որ Հրամանոցը ցուցընէի թէ որչափ Ձեր խոստմանը վրայ վստահ եմ: Սակայն վերջապէս հասաւ ժամանակը եւ ահաւասիկ Ձեր մարդասիրութեանը դիմելու կը համարձակիմ: (*Հոս խնդիրքը նշանակելու է:*)

Պատճառներս ծանօթ են Ձեզի, եւ ինծի կ'երեւայ թէ աղաչանքս իրաւացի ըլլայ, մանաւանդ թէ ապահով ալ եմ, որ եթէ Ձեզի ծանօթ ըլլալու պատիւն ալ չունենայի, սակայն եւ այնպէս բոլոր Ձեր ազդեցութիւնն ի գործ կը դնէիք բաղձանքիս կատարման օգնելու համար: Ապահով եղէք, մեծարգոյ Տէր, որ եթէ աս փորձը եւ Ձեր աշխատութիւնը բաղձացուած վախճանին հասցընելու ալ չըլլան, այսու ամենայնիւ եմ եւ կը մնամ եւ այլն:

Մէկուն մը վրայ տեղեկութիւն առնելու համար:

I.

Բ. Պարոնին հետ կարեւոր գործք մը լմընցընելէն յառաջ, կը բաղձայի իւր դրամական վիճակին եւ համարմանը վրայ Ձեզմէ տեղեկութիւն առնուլ, որովհետեւ երկայն ժամանակ Ձեր կողմերը կեցած է: Ինք ամէն կողմանէ վստահութեան արժանի կ'երեւայ, եւ ոչ ալ տարակոյս ունիմ, որ Ձեր տալու տեղեկութիւններն ալ իրեն հետ ծանօթանալէս ետեւ վրան ունեցած համարումս աւելի չհաստատեն: Սակայն հեան այնպիսի գործք մը լմընցընելէն յառաջ, ուսկից իմ ապագայ դրա-

prendre quelques informations. J'espère, Monsieur, que vous penserez comme moi, et que, ne trouvant pas ma demande déplacée, vous me donnerez les renseignements qui peuvent justifier la confiance que M. B. m'a inspirée.

Recevez, Monsieur, mes remercîments empressés.

2.

Monsieur, il s'est présenté hier chez moi un jeune homme qui déclare avoir été, pendant un an, à votre service. Il se nomme··· Comme j'ai le plus grand intérêt à n'admettre dans ma maison que des gens qui ont l'habitude du travail et de bonnes moeurs, je vous prie instamment de me dire confidentiellement et sans détours, ce que je puis attendre de cet homme et si on a lieu d'être satisfait de son travail. Peut-être me trouverai-je quelque jour assez heureux pour reconnaître par un autre service celui que je vous prie de me rendre en ce moment. Agréez etc.

Pour faire souvenir d'une promesse.

Monsieur, lors de mon séjour à *** l'année dernière, j'eus l'honneur de vous rendre mes devoirs, et vous eûtes la bonté de me faire espérer que je recevrais une bourse pour m'aider à poursuivre mes études. Vous voulûtes bien permettre que je vous rappelasse votre obligeante promesse quand l'année serait écoulée; je prends donc la liberté de vous en faire souvenir en vous adres-

մական բախտս կրնայ կախուած ըլլալ, խոհեմական բան կը համարիմ իր վրայ ծանօթութիւն առնուլ։ Կը յուսամ որ զիս չէք մեղադրեր, եւ աղաչանքս անպատշաճ չհամարելով՝ չէք զլանար ինծի իւր վրայ տեղեկութիւն մը տալ, որով անտարակոյս նոյն անձին վրայ ունեցած վստահութիւնս պիտ'որ արդարանայ։ Ջերմ շնորհակալութեամբ՝ . . .

2.

Երէկ ինծի երիտասարդ մ'եկաւ՝ որ կ'ըսէր թէ տարի մը Ձեր ծառայութեան մէջն էր. անունը Ա. է։ Արդ՝ որովհետեւ ես մեծապէս մտադիր եմ տունս միայն աշխատասէր ու բարեբարոյ անձինք առնելու, ուստի Ձեզի թախանձանօք կ'աղաչեմ, որ ընտանեբար եւ բացայայտ ըսէք թէ այդ մարդէն ինչ կրնամ յուսալ եւ թէ կրնա՞մ գործքին վրայ գոհ ըլլալ։ Կարելի է Ձեզի տուած աշխատութեանս՝ ժամանակաւ ուրիշ ծառայութեամբ երախտագէտ գտնուելու բարեբախտութիւնը կ'ունենամ։ Ողջ լերուք։

Խոստում մը յիշեցընելու համար:

Անցեալ տարի՝ Ա. քաղաքն եղած ատենս, երբոր Հրամանոցդ իմ մեծարանքս ընելու պատիւն ունեցայ, Հրամանքնիդ մեծ մարդասիրութեամբ նոյն միջոցին ուսմունքս յառաջ տանելու համար ինծի դրամական ձեռնտուութիւն մը հոգալու յոյս կու տայիք. մանաւանդ թէ համարձակեցուցիք զիս՝ որ տարին անցնելէն ետեւ խոստումնիդ Ձեզի յիշեցընեմ։ Արդ կը համարձակիմ հիմա նոյնը մըտ-

saut les témoignages que j'ai reçus de mes professeurs à cette université. Autant je me suis efforcé jusqu'à ce jour de me distinguer par mon zèle et la regularité de mes moeurs, autant je m'appliquerai dorénavant à mériter la protection de mes bienfaiteurs et le secours pécuniaire dont j'ai un si grand besoin. Plein de ces sentiments et d'une profonde gratitude, j'ai l'honneur de vous présenter l'hommage de mon respectueux dévouement.

Pour demander une place.

1.

Sire,

Un ancien militaire dont la conduite a toujours été exempt de reproches, qui a eu l'honneur et la gloire de porter les armes sous le commandement de son Souverain dans les mémorables campagnes de···· où il servait comme simple soldat dans la compagnie de··· et que des blessures honorables ont forcé à la retraite dans le lieu de sa naissance, où il vit du seul produit de la pension que le gouvernement accorde à tout militaire retiré, sollicite de la bienveillance de Votre Majesté l'emploi de··· que le décès de··· laisse maintenant vacant, et que par ses connaissances dans cette partie de··· il peut remplir aussi bien que celui qui l'occupait.

Sire, cette faveur, d'autant plus flatteuse pour lui qu'il la tiendra directement de la bienfaisance de Votre Majesté, sera le soutien et le bonheur d'une famille dont il est devenu chef, et

քերնիդ բերել, համալսարանին ուսուցիչներէն ա-
ռած վկայականներս ալ խրկելով։ Ինչպէս մինչեւ
հիմայ փութոյ եւ վարուց լաւութեան մէջ անբաս-
գիւտ գտնուեցայ, նոյնպէս ասկէ ետքն ալ պիտի
ջանամ ինք զինքս արժանի ցուցընել բարերարնե-
րուս պաշտպանութեանը եւ դրամական օգնու-
թեան՝ որուն այնչափ կը կարօտիմ։ Այսպիսի զգա-
ծումներով եւ խորին երախտագիտութեամբ լե-
ցուած, յարգական անձնանուէր ծառայութիւնս
Հրամանոցը հաւաստելով կը մնամ եւ այլն։

Պաշտօն մը խնդրելու համար։

1.

Մեծափառ Տէր։

Վարուց մէջ անբասգիւտ զինուոր մը, որ իր
թագաւորին հրամանացը ներքեւ (այս ինչ եւ այս)
հռչակաւոր ճակատներուն մէջ զէնք կրելու պա-
տիւն ու պարծանքն ունեցաւ, եւ ան միջոցին (այս
ինչ) գնդին (այս ինչ) գասակին մէջ իբրեւ հա-
սարակ զինուոր ծառայելէն ետքը, առած պա-
տուաւոր վէրքերը զինքը հրաժարելու եւ իր ծնըն-
դեան տեղը քաշուելու ստիպեցին, ուր պարզա-
պէս ամէն ծառայութենէ ելած զինուորականնե-
րու շնորհուած հասութովը կ'ապրի, Ձեր Մեծա-
փառութեան կը դիմէ Ա. ին մահուամբը դատարկ
մնացած (այս ինչ) պաշտօնը խնդրելու համար,
զորն որ աս մասին մէջ ունեցած ծանօթութիւն-
ներովը իր նախորդին չափ աղէկ կատարելու ինք
զինքը բաւական կը համարի։

Մեծափառ Տէր, աս շնորհքն՝ որ ամենախո-
նարհ աղաչաւորիս անզուգական շնորհք մըն է,
վասն զի ուղղակի Ձեր Մեծափառութեան բարե-
հաճութենէն կը սպասէ, նեցուկ ու երջանկու-

que chaque jour la reconnaissance portera à adresser des voeux au ciel pour la conservation et la prospérité de Votre Majesté.

J'ai l'honneur d'être etc.

2.

A Son Excellence, M. le ministre···

Une place de··· étant devenue vacante dans la ville de··· par le décès (la destitution, *ou* la démission) du sieur N., je supplie Votre Excellence de daigner m'accorder sa protection auprès de Sa Majesté, afin d'être nommé en remplacement dudit sieur N. Les connaissances que j'ai acquises dans cette partie du service par un travail continuel de··· ans, les certificats de capacité et de bonne conduite délivrés par··· que j'ai l'honneur de vous soumettre, sont les titres d'après lesquels, Monsieur···, je sollicite votre bienveillance.

Dans l'attente de voir agréer ma demande, j'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect,

de Votre Excellence,

le très-humble serviteur.

3.

La place de votre··· étant devenue vacante par la mort de···, muni de lettres de recommandation et de certificats honorables que j'ai l'honneur de présenter à votre Altesse Royale, qui

թիւն պիտ'որ ըլլայ ընտանեաց մը՝ որուն ինք գլուխն է եւ որոնց երախտագիտութիւնը՝ Ձեր վեհափառութեան յաջողութեանն եւ փառաւորութեանը համար Բարձրելոյն ջերմաջերմ աղաչանքներ պիտի ուղղէ անպակաս:

2.

Ա՛ Բարձրապատիւ Տէր պաշտօնեայ:

Որովհետեւ (այս ինչ մեկուն) վախճանելովը (հրաժարելովը եւ այլն) Ա· քաղաքին մէջ (այս ինչ) պաշտօնը դատարկ մնացած է, կը համարձակիմ Ձեր Բարձրութեան աղաչել, որ վեհափառ կայսեր յանձն առնուք միջնորդ ըլլալ, որ խնդարկ ծառանիդ անուանուի վերոյիշեալ Ա· Ա· ին տեղ: (Այսպէս) տարբերակ ի վեր այս կարգի պաշտօններու մէջ անբնդհատ աշխատութեամբ ստացած ծանօթութիւնները եւ յաջողակութեան ու բարի վարմանց վկայականները, զորոնք հիմայ Ձեր Բարձրութեան առջեւը դնելու պատիւ կ'ունենամ, իմ փաստերս են, որոնց վրայ վստահացած՝ Ձեր Բարձրութեան այս խնդրոյ գիրս կ'ուղղեմ:

Աղաչանաց ընդունելութեան քաղցր յուսովը՝ կը մնամ

Ձեր Բարձրութեան

Ամենախոնարհ ծառայ:

3.

(Այս ինչ պաշտօնը, այս ինչ մարդուն) մեռնելովը դատարկ մնացած ըլլալով, կը համարձակիմ յանձնարարական թղթերս եւ անբասիր վարուց ու յաջողակութեան բարի վկայականներս Ձեր

attesteront ma moralité et ma capacité, je sollicite la faveur d'entrer à son service en remplacement de···

Dans l'attente d'une réponse favorable, Monseigneur, j'ai l'honneur d'être, avec le plus profond respect,

de Votre Altesse,

le très-obéissant serviteur.

Pour une personne destituée de sa place.

Un ordre de Votre Majesté qui me prive de la place de···, que je tenais de sa bienveillance, vient de me porter un coup d'autant plus sensible que j'ignore la cause qui a pu me faire encourir une pareille disgrâce.

Une conscience pure, une conduite sans reproches, une stricte exactitude à remplir les fonctions qui m'étaient confiées, voilà, Sire, ma justification.

Que Votre Majesté daigne se faire rendre un compte exact de mes actions, elle sera convaincue que les rapports qui ont provoqué ma destitution sont sans fondement, que sa religion a été surprise, et que jamais je ne me suis rendu indigne de la confiance dont elle m'avait honoré.

D'après cette conviction, Sire, j'ose espérer de la justice de Votre Majesté la faveur que j'en sollicite d'être réintégré dans la place que sa bonté avait daigné m'accorder. Ce nouveau bienfait, Sire, sera aussi pour moi un nouveau motif de reconnaissance dont mon coeur s'acquittera par les

Բարձրութեան առջեւն հանել ու խնդրել, որ Ա· ին տեղ Ձեր ծառայութեան մէջ առնուիմ:

Ներողամիտ պատասխանի մը սպասելով, կը մնամ ամենախորին յարգանօք՝

Ձեր Բարձրութեանը

Ամենահնազանդ ծառայ:

Պաշտօնեի վար առնուած մեկը:

Վեհափառութեանդ առանձինն շնորհքովը մինչեւ հիմայ (այս ինչ) պաշտօնը վարելէս եաքը, հիմայ յանկարծ արքայական բարձր հրամանաւ նոյն պաշտօնէն ղրկուիլը անհնարին հարուած մ'եղաւ ինծի, մանաւանդ որ այդ շնորհքէն իյնալուս պատճառն ինծի ամենեւին անծանօթ է:

Սակայն վկայ են անմեղութեանս՝ խղճիս մաքրութիւնը, վարմանցս անբասիրութիւնը ու պարտուցս կատարման մէջ ցուցած մեծ ճշդութիւնս:

Եթէ յանձն առնուս արքայական Մեծափառութիւնդ՝ իմ գործքերուս վրայ ճիշդ ու խիստ քննութիւն մ'ընել տալ, անշուշտ կը համոզուի որ ինձ պաշտօնէս զրկելու համար տրուած տեղեկութիւններն անհիմն են, եւ Ձեր Մեծափառութեան վրաս ունեցած վստահութեանն ինձ վերջը երբեք անարժան չեմ ցուցուցած:

Այս համոզմամբ կը համարձակիմ Ձեր Մեծափառութեան արդարասիրութենէն խնդրել զիս նոյն պաշտօնին մէջ դարձեալ հաստատելու շնորհքը: Ա՛ս նոր բարերարութիւնը, Մեծափառ Տէր, ինծի երախտագիտութեան նոր գրգիռ մը պիտ'որ ըլլայ, որուն հատուցումը պիտ'որ ընէ սիրտս, Մեծափա-

voeux sincères qu'il fera chaque jour pour la conservation et la prospérité de Votre Majesté. J'ai l'honneur d'être etc.

Pour demander des secours.

Les bienfaits que reçoivent chaque jour de Votre Altesse Royale les malheureux qui implorent votre bienfaisance, prouvent assez que vous êtes le protecteur des infortunés. A ce titre, une pauvre veuve chargée de trois enfants, victime depuis six mois de deux funestes événements inattendus, la mort de son mari arrivée par une chute dans un bâtiment de Votre Altesse Royale, où il travaillait, et l'incendie de sa maison, a recours à la sensibilité de votre âme généreuse, et implore un soulagement à la misère à laquelle elle vient d'être réduite.

Cet acte de bienfaisance de Votre Altesse Royale, en portant la consolation dans le sein d'une famille désolée, augmentera le nombre de ceux que la reconnaissance pousse chaque jour à bénir votre nom.

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect etc.

Pour obtenir une diminution du droit de fermage après un événement désastreux.

Un de vos fermiers, victime malheureuse d'un incendie, (d'une grêle, d'une inondation) ainsi qu'il est notoire dans toute la commune et qu'il a été authentiquement constaté par le procès-

ութեանդ օրըստօրէ պայծառութեանն ու երջանկութեան համար եռանդագին իղձեր Աստուծոյ ուղղելով անդադար:

Օգնութիւն խնդրելու համար:

Տէրութեանդ մարդասէր խնամքը դիմող դժբախտներուն ամէն օր ընդունած բարիքներն ըստ բաւականին կը ցուցնեն՝ որ Ձեր Թագաւորական Բարձրութիւնը աղքատաց եւ թշուառացելոց պաշտպանն է: Երեք որդւոց տէր խեղճ այրի մը, որ վեց ամսէ վեր երկու աղէտալի ու յանկարծահաս պատահարներու զոհ եղած է. — որ են՝ նախ իր էրկանը Ձեր Թագաւորական Բարձրութեան ապարանքին մէջ գործելու ատենը վերէն իյնալ մեռնիլը, եւ երկրորդ իր տանն այրիլը, — կը համարձակի Ձեր Թագաւորական Բարձրութենէն այս խղճալի վիճակին համար օգնութիւն խնդրել:

Հաւատացէք, մեծափառ Իշխան, որ այս մեծ բարեգործութեամբ՝ որով Թագաւորական Բարձրութիւնդ դժբախտ գերդաստանի մը մխիթարութիւն պիտ'որ շնորհէ, պիտ'որ բազմանայ ամէն օր Ձեր անունն երախտապարտ սրտիւ օրհնողներուն թիւը:

Ամենախորին յարգութեամբ եւ այլն:

Դժբախտ արկածի մը պատճառաւ վարձակալութեան պայմաններու թեթեւցընելու աղերս:

Ձեր վարձակալներէն մէկը, որ կրակի (կարկտահարի, ջրի ողողման) դժբախտ զոհ եղած է, կը խնդրէ Ձեր արդարութենէն եւ մարդասիրութենէն, որ իր վարձակալութեան պայմաններն ըստ

verbal du maire de l'endroit, implore de votre justice et de votre humanité une diminution de prix de son fermage, que par cet événement désastreux il se trouve dans l'impossibilité d'acquitter en entier.

Cet acte de bienfaisance de votre part, Monsieur le ···, ne fera qu'ajouter aux sentiments de reconnaissance et de respect avec lesquels il a l'honneur d'être etc.

Pour obtenir un passeport.

Le sieur N. a l'honneur de vous exposer que des affaires importantes de commerce (de famille etc.) exigent sa présence en···; que depuis un mois il s'est présenté différentes fois au bureau des passeports pour l'étranger, et qu'on lui en a toujours refusé la délivrance sans lui faire connaître le motif de ce refus, ce qui l'a déterminé à prendre la liberté de la solliciter de la justice de Votre Excellence et de la protection qu'elle a toujours accordée (au commerce etc.) En attendant cette faveur etc.

Pour obtenir le paiement d'une fourniture.

Le ··· du mois ··· j'ai eu l'honneur de fournir pour le compte de Votre Altesse Royale, d'après les ordres qui m'en ont été donnés pour votre··· (*désigner les objets*); depuis plus de··· mois je sollicite en vain de votre··· le paiement

կարի թեթեւնան, վասն զի այդ աղէտալի պատահարն անկարելի ըրած է ամբողջական վճարումը: Ձիշեալ դէպքը՝ բոլոր հասարակութեան մէջ ծանօթ է, եւ տեղւոյս քաղաքապետէն վաւերական արձանագրութեամբ հաստատուած:

Այսպիսի բարերարութեան գործք մը, ՏԷր, աւելի ես պիտ'որ աւելցնէ երախտագիտութեան եւ մեծարանաց զգածումներս՝ որոնցմով պարծանք կը համարիմ ըլլալ ···:

Անցագիր մ'ընդունելու համար:

Ինծի պատիւ կը համարիմ Ձեր Բարձրութեան ծանուցանել, որ առեւտրական (ընտանեկան, եւ այլն) ծանրակշիռ գործքեր ինծ Ա. քաղաքն երթալու կը ստիպեն: Ձորս շաբաթ է որ կրկին եւ կրկին անգամ անցագրոյց դրասենեակը կ'երթամ կու գամ, եւ անցագիրս չեմ կրնար առնուլ, եւ ոչ ալ չորուելուն պատճառը կը ծանուցանեն ինծի: Ասով ինք զինքս պարտաւորեալ կը տեսնեմ՝ Ձեր Բարձրութեան արդարութեանը բողոքելու, այն հզօր պաշտպանութիւնը խնդրելով, որ Ձեր Բարձրութիւնն ամէն ատեն (վաճառականութեան եւ այլն) շնորհած է: Աղաչանացս կատարուելուն սպասելով՝ կը մնամ եւ այլն:

Բանձնուած վաճառաց վճարմունքն ընդունելու համար:

(Այս ինչ) ամսոյն (այս) օրը՝ ինծի եղած հրամանին համեմատ՝ ի հաշիւ Ձեր Թագաւորական Բարձրութեան (այս եւ այս վաճառքը) ներս յանձնած եմ: Սակայն (այսչափ) ամսէ աւելի է որ վճարմունքը Ձեր Բարձրութեան Ա. պաշտօնա-

de cette fourniture. Chaque fois que je me présente pour l'obtenir, ma demande est éludée par de futiles raisons. Comme il n'entre pas sans doute, Monseigneur, dans vos intentions de retenir le prix de pareilles fournitures, et qu'il ne peut y avoir dans le refus de paiement de la part de votre · · · que mauvaise volonté ou malversation, j'ai recours, Monseigneur, à votre justice, et vous supplie d'interposer votre autorité, pour que mon compte soit soldé.

J'ose espérer, Monseigneur, que vous daignerez prendre en considération la légitimité de ma demande, et m'accorder la faveur que je sollicite de votre bonté et de votre équité.

Pour demander une audience particulière.

1.

Ayant à communiquer à Votre Excellence une Plainte (ou un Mémoire, ou des Renseignements, etc.) sur · · · (*énoncer brièvement le motif*,) je la supplie de vouloir bien m'accorder une audience particulière, et si elle daigne m'octroyer cette faveur, me faire connaître le jour et l'heure où je pourrai avoir l'honneur de me présenter devant elle.

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect etc.

2.

Je supplie Votre Excellence de daigner m'accorder une audience particulière, afin d'avoir

տէրէն կը խնդրեմ եւ չեմ ընդունիր։ Ամէն երթալուս՝ անօգուտ պատճառանքներով խնդիրքս կը մերժուի։ Արդ՝ որովհետեւ Ձեր Թագաւորական Բարձրութեան մտացը բոլորովին հակառակ է եղածը, եւ այդ զլացման պատճառը միայն Ա. պաշտօնատէրին կամք չունենալը կամ գուցէ ուրիշ անկանոնութիւն կրնայ ըլլալ, անոր համար Ձեր Բարձրութեան արդարասիրութեան կը դիմեմ, եւ կ՚աղաչեմ որ հաճիք Ձեր հզօր ազդեցութեան միջամտութեամբը հրամայել՝ որ հաշիւս վճարուի։

Քաջայոյս եմ որ Ձեր Թագաւորական Բարձրութիւնը խնդիրքս օրինաւոր կը ճանչնայ, եւ մտադրութեան արժանի կը համարի, եւ Իւր բարութենէն ու արդարակորովութենէն սպասածս կը շնորհէ։

Առանձնական ունկնդրութիւն մ՚ընդունելու համար։

1.

Ձեր Բարձրութեան (*այս կամ այն ինչ բանի*) վրայ գանգատ մը (յիշատակագիր մը կամ տեղեկութիւններ) հաղորդել բաղձալով, կ՚աղաչեմ որ շնորհք ընէք ինծի առանձին ունկնդրութիւն մը տալու հաճիք. եւ եթէ այս մարդասիրութիւնն ընել յանձն առնուք, կը խնդրեմ օրն ու ժամը որոշել՝ որ կարենամ Բարձրութեանդ ներկայանալու պատիւն ունենալ։

Խորին մեծարանօք եմ եւ այլն։

2.

Ձեր Բարձրութեան կ՚աղաչեմ՝ որ հաճիք ինծի առանձնական ունկնդրութիւն մը շնորհել,

l'honneur de lui communiquer de vive voix une affaire importante qui entre dans les attributions de son ministère.

En attendant la décision de Votre Excellence sur cette demande, j'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect etc.

Pour demander des renseignements sur une personne à un ambassadeur.

Dans le courant du mois de··· de l'année dernière, mon mari *(ses nom, prénom et profession)* a quitté sa patrie pour aller porter à··· une branche d'industrie inconnue dans ce pays, où elle est de première nécessité. N'ayant reçu depuis son départ aucune nouvelle et me trouvant dans l'impossibilité de me procurer des renseignements positifs sur sa personne, j'ose prendre la liberté de m'adresser à Votre Excellence et la supplier de prendre des informations sur le compte de ce père de famille, dont le silence laisse une épouse et des enfants dans la plus grande inquiétude, et d'avoir la bonté de m'en faire donner connaissance. Quel que soit le résultat, j'aurai, Monsieur, la plus sincère reconnaissance pour cet acte de complaisance, et serai toujours, avec le plus profond respect, etc.

A une dame pour solliciter des secours.

Madame,

Une pauvre mère de famille, chargée de cinq enfants, et dont le mari est dans ce mo-

որպէս զի կարող ըլլամ Հրամանոյ պաշտօնարանին վերաբերեալ կարեւոր մէկ գործքին վրայօք Ձեր Բարձրութեան կենդանի ձայնիւ զոյգ մը խօսք հաղորդել:

Ձեր Բարձրութեան որոշմանն սպասելով, խորին յարգանօք կը մնամ եւ այլն:

Դեսպանի մը՝ մեկուն վրայ տեղեկութիւն խնդրելու համար:

Անցեալ տարի (քսանիս) ամսոյն մէջ (այս ապրիլամի եւ մայիսամի եւ արդեամի) ամսոյս հայրենիքէն հեռացած էր՝ ճարտարութեան ճիւղ մը (այս ինչ տեղը) փոխադրելու համար, ուր նոյն արուեստը բոլորովին անծանօթ եւ շատ հարկաւոր էր: Արդ ատորագրեալս նոյն ժամանակէն վեր իրմէ լուր մ'ընդունած չըլլալով եւ չկրնալով ուրիշ կերպով տեղեկութիւն առնել՝ կը համարձակիմ Ձեր Բարձրութեան դիմել, աղաչելով որ իր վրայ հարկաւոր տեղեկութիւններ առնուք եւ ինծի հաղորդէք, որովհետեւ իր լռութիւնը տագնապելու չափ անհանգստութեան մը մէջ ձգած է զիս ու զաւկիներս: Գիտցած ըլլաք որ հետաքրքրութիւննիդ ինչպիսի եւ ալ ունենայ, դարձեալ այս շնորհքին համար բոլոր կենացս մէջ Ձեզի շնորհապարտ կ'ըլլամ:

Խորին մեծարանօք եմ եւ այլն:

Տիկնոջ մը՝ իրմէ օգնութիւն խնդրելու համար:

Աղնիւ Տիկին:

Հինգ զաւկի բեռան տակ ծռացած խեղճ ընտանեաց Հայր մը՝ այս միջոցին Թեւին վրայ վերք

ment hors d'état de travailler par une blessure qu'il a reçue au bras, connaissant votre âme sensible et compatissante, a recours à vous, et vous supplie de lui faire prendre part aux secours que la bienfaisance des personnes de votre connaissance prodigue journellement aux malheureux. Ce n'est que momentanément qu'elle sollicite ce soulagement, d'autant plus pénible pour son coeur que jamais elle ne s'est vue dans cet état de détresse, et que le travail de son mari a toujours subvenu aux besoins de sa famille. Sa reconnaissance pour ce bienfait égalera le profond respect avec lequel elle a l'honneur d'être etc.

Offres de service de la part d'un ouvrier.

Monsieur,

Depuis plus de dix ans je travaille pour mon compte et jusqu'ici je n'ai jamais eu besoin de solliciter de l'occupation, parce que mes ouvrages se recommandaient d'eux-mêmes par le fini de l'exécution et la modicité de mes prix. Mais une maladie grave qui m'a cloué plus de trois mois sur un lit de souffrance, m'a fait perdre la plupart de mes pratiques et a dévoré mes faibles épargnes, en sorte qu'il m'est impossible de nourrir ma femme et mes trois enfants, si je ne réussis à me créer de nouvelles occupations.

Dans cette position malheureuse, je prends la liberté de m'adresser à vous, sachant que les affaires très-étendues auxquelles vous vous livrez

մը հանելով, գործք գործելու անկարող ըլլալուն՝ տառապեալ լծակիցը Հրամանոցդ բարեգութ սրբոյին ազնուութեանը վստահացած՝ Ձեզի կը դիմէ, եւ աղերսանօք կը խնդրէ որ Ձեր ծանօթներուն բարեսրտութենէն ամէն օր ազքատաց բաշխուած նպաստից գինքն ալ մասնակից ընէք: Այս մարդասիրութիւնը՝ քիչ ժամանակուան համար միայն Ձեզմէ կը խնդրէ: Կրնաք իմանալ, ազնիւ Տիկին, թէ ատ խնդիրքն ընելը՝ որչափ դժուարին եղած է իրեն, մանաւանդ որ երբեք այսպիսի խեղճ վիճակի մէջ չէ գտնուած, եւ իւր երկանն աշխատութիւնն միշտ բաւական եղած է ընտանեաց կարօտութիւնը լեցընելու: Ձեր աղախնոյն՝ այսպիսի բարեբարութեան մը համար ունենալու երախտագիտութիւնը՝ յաւելուած պիտի ըլլայ ան խորին մեծարանաց, որով եմ:

Առուեստաւոր մը որ գործք կը խնդրէ:

Պատուական Տէր:

Տասը տարիէ աւելի է՝ որ միշտ իմ հաշուիս կը գործեմ, եւ մինչեւ հիմայ երբեք գործք խընդրելու հարկաւորութիւն չէի ունեցած. վասն զի գործուածքներուս կատարելութիւնն ու ժինութիւնն ամէն տեսն բաւական յանձնարարութիւն մ'եղած է անոնց: Բայց ծանր հիւանդութիւն մը՝ որ գիս երեք ամսէ աւելի ցաւոց անկողնոյ վրայ բեւեռեց, յաճախորդներուս մեծ մասն իմմէ հեռացուց եւ ինայութեամբ մեկդի դրածս հատցուց. այնպէս որ հիմայ բոլորովին անկարելի է ընտանիքս պահել՝ եթէ նոր գործք մը գտնելու չըլլամ:

Ան ողորմելի վիճակիս մէջ համարձակեցայ Ձեզի դիմել, գիտնալով որ Ձեր գործքերուն ընդարձակութիւնն իմ գործակցութեանս ալ պէտք

nécessitent le concours de mon industrie, et vous supplie de m'honorer de vos commandes et d'être bien persuadé que je satisferai à toutes vos exigences, autant et peut-être mieux que beaucoup d'autres, par les soins que j'apporterai à la confection de mes ouvrages.

Veuillez avoir égard à la triste position dans laquelle je me trouve sans l'avoir méritée, et m'honorer de votre confiance, en recevant l'assurance de mon respectueux dévouement.

Lettre de remercîment à une personne qui nous a rendu service.

Monsieur *ou* Madame,

Je suis pénétré du service que vous m'avez rendu, et ce qui me charme le plus, c'est que vous m'avez accordé votre protection, sans que je l'aie sollicitée. Par la noblesse de votre action, jugez, Monsieur *ou* Madame, de ma reconnaissance et de mon respect. Si rien n'égale vos bontés, rien non plus n'égale le sentiment qui me les fait reconnaître.

A un bienfaiteur qui cherche à se cacher.

Monsieur,

Une main secourable m'a comblé de bienfaits, et cependant je ne puis être heureux, car je ne puis exprimer ma reconnaissance. Tout me porte à croire que vous connaissez mon bienfaiteur. Veuillez donc être auprès de lui l'interprète de mes sentiments. Dites-lui que depuis longtemps il

ունի, եւ կ'աղաչեմ որ Ձեր յանձնարարութիւնները զիս պատուէք: Կրնաք ապահով ըլլալ որ ուրիշներուն չափ եւ գուցէ աւելի ալ ճշդութեամբ ըստ ամենայն մասին գոհ կ'ընեմ, գործուածքներուս կատարելութեանն ամէն կերպով միտ դնելով:

Կ'աղաչեմ միտ դրէք խեղճ վիճակիս՝ ուր ինկած եմ առանց իմ յանցանքիս, եւ զիս Ձեր վստահութեանն արժանի ըրէք, իմ կողմանէս մեծարանքս ու անձնանուիրութիւնս ընդունելով:

Շնորհակալութեան նամակ՝ մեկուն ըրած բարութեանը:

Պատուական Տէր կամ Աղնիւ Տիկին:

Ձեր ինծի ըրած մեծ բարութիւնը՝ սիրտս թափանցած է, մանաւանդ որ առանց իմ խնդրելուս՝ Դուք Ձեր պաշտպանութիւնն ինքնակամ մատուցիք: Ձեր գործօղութեան աղնուականութենէն կրնաք, Տէր իմ, չափել իմ ալ երախտագիտութիւնս եւ Ձեզի ունեցած յարգութիւնս: Ինչպէս չկայ բարերարութիւն որ Ձերինին հաւասարի, նոյնպէս եւ ոչ իմ երախտագիտութեանս կրնայ ուրիշ երախտագիտութիւն մը հաւասարիլ:

Անծանօթ մեզ ոգող բարերարի մը:

Պատուական Տէր:

Նպաստամատոյց ձեռք մը զիս անհամար երախտեօք լեցուց. բայց եւ այնպէս սիրտս դեռ գոհ չ'ըլլար, քանի որ երախտագիտութիւնս յայտնել չեմ կրնար: Ինծի կ'երեւայ՝ որ Դուք անբարերարս կը ճանչնաք, ուստի կը խնդրեմ որ յանձն առնուք իրեն իմ մտացս թարգմանն ըլլալ:

aurait reçu mes remercîments, s'il n'avait pas mis tant de soin à se cacher. Dites-lui que la manière délicate dont il m'a obligé, plus encore que ses bienfaits, m'attachent à lui pour jamais. Dites-lui que c'est en vain qu'il chercherait à se soustraire à mes recherches, que je le découvrirai, et qu'alors je publierai, avec autant d'éclat qu'il aura mis de soin à être ignoré, et ses bienfaits et ma gratitude. Dites-lui enfin que s'il est beau de faire le bien en cachant la main qui l'opère, ce serait un crime à celui qui en est l'objet, de priver la société du récit d'une si belle action. Qu'il veuille donc ne pas s'étonner s'il découvre que je suis devenu bavard et indiscret et que j'en fais part à d'autres. C'est vous, Monsieur, que j'assurerai de la vivacité de mes sentiments, puisque c'est vous que je charge de les exprimer,

Remercîments adressés à un roi.

Sire,

C'est le coeur profondément ému que je viens déposer aux pieds de Votre Majesté l'hommage de ma vive reconnaissance pour la faveur insigne qu'Elle a daigné m'accorder en exauçant mon humble prière. C'est déjà pour moi une félicité inexprimable d'avoir été jugé digne par Votre etc. d'une distinction qui m'honore aux yeux de mes concitoyens et me prouve que mes loyaux services n'ont pas été méconnus. Je vais redoubler de zèle

որ ըսէք իրեն թէ շատ ժամանակէ ի վեր շնորհակալութեան ցոյց մը կ'ընդունէր իզմէ, եթէ ինք զինքը ծածկելու աշխատած չըլլար: Ըսէք դարձեալ՝ որ ան քաղցր կերպը որով զիս երախտապարտ ըրաւ, ըրած բարիքներէն աւելի սիրտս ընդ միշտ իրեն հետ կապեց: Իմացուցէք իրեն՝ որ վայրապար է իմ հետազօտութիւններէս խուսափելը. Ես զինքը կը գտնեմ. եւ ան ատեն որչափ ինք անծանօթ մնալու աշխատեցաւ, նոյնչափ աւելի մեծաձայն իր երախտիքն ալ՝ իմ երախտագիտութիւնս ալ կը հռչակեմ: Ըսէք իրեն վերջապէս՝ որ եթէ բարի գործք է բարիք ընելը՝ բարերար ձեռքը ծածկելով, սակայն բարիքն ընդունողին համար յանցանք է՝ այնպիսի գեղեցիկ գործքի մը պատմութիւնն աշխարհքի անծանօթ պահելը: Ուստի եւ չզարմանայ, եթէ իմանալու ըլլայ որ շատախօսութեամբ եւ բաց բերանութեամբ ուրիշներուն ալ կը հաղորդեմ: Ահաւասիկ Ձեզի կը բանամ, Տէր, սրտիս եռանդագին զգածմունքը. վասն զի Ձեզի կը յանձնեմ որ բարեբարիս յայտնէք սիրտս:

Թագաւորի մը շնորհակալութեան նամակ:

Մեծափառ Տէր:

Ձեր Վեհափառութեան իմ խոնարհ աղաչանացս զիջանելով, ինծի ըրած բարձր շնորհքին համար՝ շարժած սրտիւ շնորհակալութիւնս Ձեր Վեհափառութեան ոտքը կը դնեմ: Անպատմելի երջանկութիւն է ինծի, Ձեր Վեհափառութեան զիս այնպիսի պատուոյ մը արժանի համարելը, որն որ զիս քաղաքակցացս առջեւ կը փառաւորէ, եւ սրտիս մէջ ան մխիթարական խորհուրդը կը զարթուցանէ՝ որ անկեղծ ծառայութիւններս անյարգ

pour répondre à la confiance de mon auguste bienfaiteur dont le suffrage sera ma plus douce récompense. Jusqu'à mon dernier soupir je resterai,

de Votre Majesté
le très-humble et très-obéissant serviteur.

Remercîments à un créancier dont on a obtenu un délai.

Ce n'est pas sans anxiété que je voyais s'approcher le 1er juin, jour auquel j'avais promis de vous rembourser les dix pièces d'or que vous m'aviez prêtés, incapable que je me sentais de satisfaire à cette obligation. Plus je craignais que vous ne m'en fissicz souvenir, plus j'éprouve de joie de pouvoir m'acquitter de mes engagements. Recevez donc cette somme avec mes vifs remercîments; l'indulgence que vous m'avez montrée vous a acquis de nouveaux titres à ma reconnaissance. Je ne me rapellerai jamais sans émotion le service que vous m'avez rendu, et ce souvenir ne fera qu'accroître les sentiments de profonde estime et de haute considération avec lesquels j'ai l'honneur d'être etc.

Pour remercier d'un livre prêté.

Monsieur, je m'empresse de vous renvoyer le livre ci-joint que vous avez eu la bonté de me prêter pour quelque temps. Je vous suis doublement reconnaissant; car outre l'obligence dont

չեն մնացած: Ապահով եղէք՝ որ իմ բարձր բարերարիս վստահութեանն աւելի եւս արժանի ըլլալու համար, որուն հաճութիւնն իմ ամենամեծ վարձքս է, ծառայութեան եռանդս կրկնապատիկ պիտ'որ ըլլայ. եւ մինչեւ կենացս վերջին շունչը պիտ'որ մնամ

Ձեր Վեհափառութեան
Ամենախոնարհ եւ ամենահնազանդ ծառայ:

Պարտատիրոջ մը՝ շնորհակալութեան նամակ, հատուցման պայմանաժամը երկընցընելուն համար:

Մեծ անձկութեամբ կը տեսնէի Յունիսի 1ին մօտենալը, որ օրը Ձեր ինծի փոխ տուած տասը դահեկան ոսկին ետ դարձընելու խոստում ըրած էի, որովհետեւ անկարելի էր պարտքս նոյն միջոցին վճարելը: Որչափ որ սրտադողի մէջ էի՝ թէ Դուք ինծի ազդարարութիւն պիտ'որ ընէք, նոյնչափ ալ հիմայ ուրախ եմ որ կրնամ հատուցանել: Արդ ընդունեցէք այս դրամոց գումարը, իմ ջերմ շնորհակալութեամբս մէկտեղ: Ինծի ցուցուցած ներողամտութիւննիդ երախտագիտութեանս աւելնալուն նոր պատճառ մ'եղաւ: Ձեր այս մեծ ծառայութիւնն երբեք չեմ կրնար առանց սիրտս ելլելու միտքս բերել, եւ անոր յիշատակը խորին յարգութիւնս օրէ օր կ'աւելցընէ:

Փոխ առած գիրք մը ետ դարձուցած ատեն:

Հրամանոցմէ քիչ մը ժամանակուան համար փոխ առած գիրքս կը փութամ ետ դարձընել, յայտնելով որ Հրամանոցը կրկին շնորհակալութիւն պարտական եմ, որովհետեւ Ձեր ինծի ըրած

vous avez fait preuve à mon égard, c'est à vous que je serai redevable d'une lecture qui m'a instruit autant qu'intéressé. Je saisis cette occasion pour vous renouveler l'assurance des sentiments d'estime et de considération avec lesquels j'ai l'honneur d'être etc.

Pour remercier d'un service rendu.

Très-cher ami,

Combien je me sens heureux d'avoir reçu de vous une preuve aussi éclatante de bienveillance et d'intérêt! Pour un coeur pleine d'une amitié aussi dévouée, rien de plus doux que de se voir ainsi payé de retour. J'essaierais vainement de vous dépeindre ce que j'éprouve à la pensée de posséder un ami tel que vous; il n'y a que l'espoir de vous convaincre un jour du prix que j'attache à votre amitié et que je n'en suis pas indigne, qui puisse me consoler de mon impuissance actuelle. Votre coeur si aimant et si tendre vous dira, mieux que je ne pourrais le faire, ce que le mien éprouve de sentiments affectueux, et m'est un sûr garant que votre attachement pour moi sera aussi durable que sincère. Recevez ici l'assurance solennelle que ni le temps ni les circonstances ne pourront altérer en rien l'affection que je vous ai vouée, qu'elle ne fera que s'accroître de jour en jour et que je compterai sans cesse à honneur de me dire

votre très-reconnaissant et dévoué.

հաճութենէն զատ՝ նաեւ այնպիսի գեղեցիկ գրքէ մը այլեւայլ տեղեկութիւններ քաղելուս համար ալ Ձեզի շնորհապարտ եմ: Աս առիթը կ'առնում նաեւ արժանաւոր մեծարանացս հաւաստիքը նորոգելու, որով եմ . . . :

Մեզի բարութիւն ըրած մէկու մը շնորհակալ ըլլալու համար:

Սիրելի Բարեկամ:

Քանի՜ երջանկութիւն է ինծի՝ Ձեր մարդասիրութեան եւ խնամոց ակներեւ ցոյցը: Բարեկամի մը անձնանուէր սրտին չկայ այնպէս հաճոյական բան մը՝ ինչպէս տեսնել որ իր բարեկամութեան նոյնպիսի պատրաստակամութեամբ փոխարէն կ'ըլլուի: Թէ Ձեզի պէս բարեկամ մ'ունենալուս սիրտս ինչ կը զգայ՝ անօգուտ ջանք է նկարագրելու աշխատիլ: Միայն այս յուսով կրնամ ինք զինքս հանդարտեցընել, որ օր մը կարող ըլլամ արդեամբք ցուցընել, թէ Ձեր բարեկամութիւնն ինչ բարձր արժէք ունի իմ աչքիս առջեւ, եւ թէ անարժան չեմ եղեր այնպիսի բարեկամութեան մը: Ձեր ազնիւ սիրալիր սիրտը՝ իմ կրցածէս աւելի կրնայ Ձեզի ըսել, թէ ինչ կը զգայ սիրտս. եւ դարձեալ ինծի ստոյգ երաշխաւորութիւն մըն է, որ Ձեր բարեկամութիւնը թէ՛ անկեղծաւոր ու թէ՛ մշտատեւ է: Հաւատացէք որ ո՛չ ժամանակ եւ ո՛չ որեւիցէ հանգամանք կարող պիտ'որ ըլլան սէրս այլայլել կամ նուազեցնել, այլ մանաւանդ օր քան զօր պիտ'որ աւելնայ ու հաստատուի, եւ միշտ պարծանօք պիտ'որ կոչեմ զիս՝

Ձեր երախտապարտ անձնանուէր:

Pour remercier des félicitations reçues au sujet d'un jour de naissance.

Très-digne ami,

La lettre que vous m'avez fait l'amitié de m'écrire au sujet de l'anniversaire de ma naissance m'a si agréablement surpris que je ne veux pas tarder un seul instant de vous en témoigner ma vive gratitude, quoique les paroles soient impuissantes à rendre ce que j'éprouve pour vous. Je saisirai avec joie chaque occasion qui s'offrira de vous donner de nouvelles preuves de mon amitié aussi sincère qu'inaltérable. Si vos voeux bienveillants doivent s'accomplir et que le Ciel m'accorde la faveur de célébrer encore souvent mon jour de naissance, je le bénirais d'autant plus d'un si grand bienfait qu'il n'y a pas longtemps que je puis vous donner des preuves de l'estime profonde et de l'affection invariable que vous a vouées votre ami.

Envoi d'un cadeau à un médecin.

Monsieur le docteur,

Souffrez que je vous renouvelle par écrit les remercîments que je vous ai déjà adressés de bouche pour la manière aussi habile qu'affectueuse dont vous m'avez traité dans ma dernière maladie. Je ne sais que trop combien il me sera toujours impossible de reconnaître les obligations que j'ai contractées envers vous; car qu'est-ce qu'une somme, fût-elle même considérable, auprès de la santé et même de la vie, ce trésor d'une valeur inestimable, si l'on en doit la conservation aux

Յարեկամի մը՝ ծննդեան օրն ըրած բարեմաղթութեան շնորհակալութիւն։

Պատուական Բարեկամ։

Ծննդեանս տարեդարձին առթիւ ինծի գրած նամակնիդ զիս այնպէս ուրախացուց, որ չեմ ուզեր վայրկեան մը սրտագին շնորհակալութիւններս յապաղել, թէպէտ եւ անկարող ըլլան խօսքերս սրտիս չափ խօսիլ։ Ամէն առիթ ուրախութեամբ պիտի որ գործածեմ անկեղծ ու անփոփոխ բարեկամութեանս նորանոր ցոյցերը տալու համար։ Եթէ Ձեր բարեկամական իղձերը կատարուին, եւ Աստուած ինծի ծննդեանս տարեդարձը շատ անգամ տօնելու շնորհքն ընէ, ան ատեն ես շնորհքին համար Աստուծոյ անոր համար ալ շնորհակալ պիտի որ ըլլամ, որ մեր այս նոր բարեկամութեամբը երկայն ատեն առիթ կ'ունենամ մեծարանացս եւ անփոփոխելի սիրոյս ցոյցերը Ձեզի ընելու։

Բժշկի մը՝ պարգեւով մեկտեղ։

Մեծարգոյ Տէր Բժիշկ։

Ներեցէք որ վերջին հիւանդութեանս ատեն Ձեր ի գործ դրած յաջողակութեան եւ սիրալիր վարմանց համար արդէն բերնով ըրած շնորհակալութիւնս գրով ալ յայտնեմ։ Շատ աղէկ գիտեմ, որ Ձեզի ունեցած պարտքս երբեք կարող պիտի որ չըլլամ հատուցանել։ Որովհետեւ ճարտար բժշկի մը քաջութեամբը՝ առողջութեան մանաւանդ թէ կենաց անգին գանձը դարձեալ ստանալուն համեմատութեամբ ինչ է դրամական հատուցում մը, թէեւ առատ ըլլայ։ Սակայն ինչ

soins éclairés d'un excellent docteur? Mais enfin nous n'avons pas d'autre moyen d'acquitter de semblables dettes, et si je dois vous en croire, je pourrais me flatter d'avoir satisfait jusqu'ici à vos justes exigences. Cependant mon coeur sent vivement qu'il ne s'est acquitté que d'une manière imparfaite, et je désire ardemment vous témoigner de quelque façon ma gratitude qui ne s'éteindra qu'avec ma vie. Veuillez donc accepter le présent joint à cette lettre comme une preuve de ma profonde reconnaissance; j'ai tâché, en confiant l'exécution à l'un de nos plus habiles artistes, de lui donner quelque prix à vos yeux. Si cet envoi pouvait vous être agréable, j'aurais atteint le but principal de mes efforts. Je suis avec l'estime la plus sincère

votre tout dévoué.

Pour accepter une invitation à souper.

Monsieur, l'invitation que vous avez eu l'obligeance de nous adresser, à ma femme et à moi, est trop flatteuse pour que nous ne saisissions pas cette occasion de profiter de la bonne fortune qui s'offre à nous de pouvoir jouir de votre agréable société. Nous aurons soin de nous rencontrer demain soir chez vous à l'heure que vous nous avez indiquée, et nous nous réjouissons d'avance en songeant aux heures agréables qu'il nous sera donné de passer dans votre aimable famille et avec des amis dont nous faisons grand cas.

ճար՝ որ այս կարդի պարագաներին հատուցանելու ուրիշ միջոց չկայ, եւ ինչպէս դուք ըսիք՝ այս նկատմամբ գոհ էք վերս: Բայց սիրտս ինձի կ'ազդէ՝ որ դեռ շնորհակալութիւնս անկատար կերպով յայտնած եմ. ուստի եւ շատ բաղձալի է ինձի՝ ուրիշ ցոյց մ'ալ տալ երախտագիտութեանս: Արդ կ'աղաչեմ որ համոզեմբ ընդունիք, իբրեւ շնորհակալ մտացս նշան՝ նամակիս հետ խառնած պարգեւս, որն որ մեր առաջին կարդի ճարտար արուեստագէտներէն մէկուն նկարել տուած եմ, որպէս զի կարող ըլլայ Ձեր առջեւը յարդ մը գտնել, որ եթէ իրօք Ձեզի հաճելի ըլլայ՝ ան ատեն ես ալ դիտած վախճանիս հասած կ'ըլլամ: Ամենայն անկեղծ յարգութեամբ եմ՝

Ձեր անձնանուէր:

Ընդունելոց հրաւէր մ'ընդունելու համար:

Ձեր ինձի եւ ամուսնոյս խառնած հրաւէրը՝ մեզի այնպէս ուրախարար է, որ չենք կրնար Ձեր հաճոյական ընկերութիւնը վայելելու ատ յարմար առիթը ձեռքէ հանել: Կը ջանանք որ վաղն իրիկուն պայմանեալ ժամուն Ձեր տունը գտնուինք, եւ արդէն հիմակուընէ կ'ուրախանանք անդուարթարար ժամերուն վրայ, որ Ձեր սիրելի ընտանեաց շրջանին եւ պատուական բարեկամներուն մէջ պիտ'որ անցընենք:

CHAPITRE V.

MONITOIRES, LETTRES DE REPROCHES, D'EXCUSES, DE NOUVELLES, D'AVERTISSEMENT.

Lettres de reproches.

CELUI qui fait un reproche laisse quelquefois trop conduire sa plume par l'humeur, et il oublie les convenances; le reproche alors, au lieu d'amener des excuses ou un raccommodement, ne peut qu'augmenter l'éloignement et conduire à la haine. La chose devient même d'autant plus facile que le reproche est plus ou moins mérité. S'il est fondé, celui qui le mérite, s'obstine à ne point revenir sur ses pas, et il aggrave ses torts pour prouver qu'il n'en a pas eu; si, au contraire, le reproche est hasardé, il irrite la sensibilité, et l'on rougit d'être lié avec une personne soupçonneuse ou susceptible. Le plus sûr, dans une lettre de reproches, est de prendre le ton du badinage, et d'employer ce persiflage que les gens de la bonne compagnie possèdent si bien; alors vous facilitez à la personne dont vous croyez avoir à vous plaindre, les moyens de retour; la réprimande l'aigrirait, le reproche la touche. Un style dont le badinage tempère la rigueur, lui donne la confiance du repentir.

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՅՈՐԴՈՐԱՆԱՑ, ՅԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԵԱՆ, ՋՈՏԱԴՈՎՈՒԹԵԱՆ, ՆՈՐԱԼՐԱՑ, ԶԳՈՒՇԱՑՈՒՑԻՉ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Յանդիմանութեան նամակներ:

ԵՐԲԵՄՆ յանդիմանողը՝ վայելչութիւնն աչքէ հեռացընելով իր դժկամակութիւնը սանձարձակ կը թողու, որով յանդիմանութիւնը թողութիւն խնդրել տալու կամ հաշտութիւն յառաջ բերելու տեղ՝ տարաձայնութիւնն աւելի կը մեծցընէ եւ ատելութիւն կը գրգռէ, յանդիմանութեան աւելի կամ պակաս իրաւացի ըլլալուն համեմատ: Եթէ յանդիմանութիւնն արդար է՝ յանդիմանուողը կը խոստանայ, եղածը չ'ուզեր ուզղել, եւ սխալածը չերեւալու համար՝ յանցանքին վրայ կը պնդէ կը մնայ: Իսկ եթէ անհիմն է՝ կը վշտանայ, եւ կասկածոտ կամ դիւրագրգիռ մէկու մը հետ բարեկամութիւն ունենալուն վրայ կ'ամչնայ: Ուստի յանդիմանութեան նամակի մէջ ամէնէն ապահովն է ընկերական լեզու բանեցընել եւ այնպիսի թեթեւ հեգնութիւն մը գործածել, զորն որ կրթեալ մարդիկ աղէկ գիտեն: Ասով՝ եթէ մէկու մը դէմ արտասանելիք մ'ունինք, ուղղութեան ճամբան կը դիւրացընենք, ուր որ կշտամբութիւնը կը զայրացընէ եւ յանդիմանութիւնը կը վշտացընէ: Երբ որ խօսուածքին խստութիւնը կատակաբանութեամբ մեղմացած է, դիմացինին վստահութիւն կու տայ որ ողջունն անպատուղ չի մնար:

Lettres d'excuses.

C'est aussi l'une des premières qualités sociales que celle qui nous porte à manifester le regret d'avoir eu des torts, et le désir de les réparer. Tout consiste dans la manière dont on s'y prend pour qu'ils s'oublient.

C'est aux circonstances à déterminer la manière dont il convient de faire des excuses; mais, de quelque façon qu'on s'y prenne, le dépit, la contrainte, ne doivent jamais se laisser entrevoir. Il faut avouer ses torts et ne les point augmenter par la manière dont on les avoue, ou en les niant.

D'après ce que nous venons de dire, il est aisé de voir quel doit être le ton d'une lettre d'excuse. Il faut y paraître touché d'avoir pu déplaire, disposé et empressé à réparer le passé, modéré dans tout ce qu'on dit, facile dans la manière de s'exprimer, enjoué même si l'on écrit à un ami, pourvu qu'on ne se montre ni suffisant ni railleur.

Lettres de nouvelles.

Toutes les nouvelles ne doivent pas être écrites; il en est que la charité chrétienne, l'humanité, la prudence, nous interdisent. Les nou-

Թողութիւն խնդրելու նամակներ:

Ընկերական կեանքս գլխաւոր առաքինութիւնները մէկն է՝ որ մարդ գործած սխալմանը վրայ ունեցած ցաւը յայտնէ, եւ ցուցընէ թէ կը բաղձայ ուղղել: Գլխաւոր ճարտարութիւնն իր սխալմունքը մոռցընել տալու վրայ է:

Արդարացուցման կերպը պարագաներէն կախում ունի. սակայն ինչ եղանակ ալ բռնուելու ըլլայ, երբեք դժկամակութիւն կամ բռնազբօսութիւն պիտ'որ չտեսնուի: Պէտք է իրաւունք չունենալը յայտնապէս խոստովանի, եւ ոչ երբեք անպատեհ խոստովանութեամբ կամ ուրանալով իրն աւելի մեծցընել:

Ըսուածէն կրնայ իմացուիլ՝ թէ թողութիւն խնդրելու նամակի մը մէջ ինչ լեզու բանեցընելու է: Պէտք է իմացընել որ տհաճութիւն պատճառած ըլլալնուս վրայ կը ցաւինք, եւ թէ պատրաստ ենք եղածն ուղղելու: Ամէն ըսուածին մէջ չափ պահելու է, բացատրութեան կերպը բնական, դիւրիմաց ըլլալու է. բարեկամի մը գրուած առեն կրնայ նաեւ զուարթ ոճ մը բռնուիլ. բայց միշտ զգուշանալու է ամբարտաւան եւ ծաղրածու երեւալէն:

Նորալրոց նամակներ:

Ամէն նոր դէպք հարկ չէ գրել: Կան լուրեր՝ որ թէ եղբայրական սիրոյ, թէ մարդավարութեան եւ թէ խոհեմութեան դէմ է պատմելը: Նամակի մէջ

velles peu intéressantes par elles-mêmes, ou pour ceux à qui vous les envoyez, les nouvelles peu certaines, doivent être proscrites d'une lettre; du moins, ces dernières ne doivent être données que selon le degré de certitude qu'elles ont.

Ne vous faites jamais porteur de mauvaises nouvelles, on vous soupçonnerait de malignité; si vous êtes chargé d'en annoncer quelqu'une, que votre prudence choisisse le moment, et que la sensibilité donne à vos paroles cet air d'intérêt qui adoucit le malheur.

Un récit doit être clair, court et vraisemblable. Il y faut de la chaleur et de la rapidité; la première satisfait l'esprit et l'imagination, la seconde enchaîne la curiosité. On doit prendre le ton grave ou badin selon la nature de l'évènement qu'on raconte.

Pour rappeler amicalement un paiement en retard.

Cher ami,

Je t'ai écrit, il y a trois semaines, pour te prier de me rembourser la somme que je t'avais prêtée environ six mois auparavant, attendu que le terme de ce paiement que tu avais fixé toi-même au premier octobre, est depuis longtemps

առնելու չէ ան ըսելն որ ըստ ինքեան նամակն ընդունողին հետաքրքրական չեն կամ թէ անսպասելի են, եւ կամ դոնէ անսպասելի ըսելուն՝ եղածէն աւելի տպաւորութիւն տալու չէ:

Պէտք չէ երբեք դժբախտ ըսելու բօթաբեր ըլլալ, որ մանաւանդ չարակամութեան կասկած կը բերէ գրողին վրայ: Եթէ մէկու մը դժբախտ լուր մը հաղորդելու յանձնարարութիւն ունինք, ան տեղն խոհեմութեամբ յարմար ժամանակ ընտրելու ենք, եւ խօսքերնուս այնպիսի ցաւակցութեան կերպարանք մը պիտ'որ տանք, որն որ դժբախտութիւնը կարենայ մեղմացընել:

Պատմութիւնը պէտք է բացայայտ, համառօտ ու հաւանական ըլլալ: Պատմութեան մէջ կերմութիւն եւ արագութիւն հարկաւոր է. առաջինը միտքն ու երեւակայութիւնը գոհ կ'ընէ, իսկ երկրինը հետաքրքրութիւնը կը գրաւէ: Պատմուածդ դէպքին համաձայն՝ պէտք է ծանր կամ թեթեւ ոճով գրել:

Ուշացած վճարում մը հարեւանաբար յիշեցընելու համար:

Սիրելի Բարեկամ:

Երեք շաբաթ է որ գրած աղաչած եմ քեզի, որ ամիս մը յառաջ տուած փոխս ետ դարձընես, որովհետեւ պայմանեալ ժամանակն որ Դուն ինքնին հոկտեմբեր 1ին կապած էիր, շատոնց անցաւ: Ես ալ ատ միջոցիս զանազան վճարմունքներու

expiré. Je suis moi-même en ce moment réduit à une gêne assez pénible par suite de divers versements qu'il m'a fallu faire. Je suis surtout en butte aux réclamations incessantes de N., qui n'a pas encore touché les cent écus qu'il doit recevoir tous les trois mois et dont l'échéance a eu lieu le premier juin de cette année. Il m'a écrit hier que si, dans le délai de huit jours, il n'avait pas reçu cet argent, il se trouverait dans l'obligation de porter plainte. Cela étant ainsi, je ne vois pas d'autre moyen de me débarrasser de N., qu'en faisant un appel à ton obligeance. Veuille donc me tirer d'embarras, comme je t'ai aidé moi-même à en sortir. Si tu m'envoies actuellement six pièces d'or, je pourrais, en y joignant quelques fonds disponibles, satisfaire les exigences de N. Persuadé que tu prends une vive part à ma position critique, je ne doute pas que tu ne fasses tout ce qui est en ton pouvoir pour me venir en aide dans le plus bref délai. Compte sur tout mon désir de t'être utile en toute circonstance et crois à l'affection sincère de ton tout dévoué etc.

Lettre pour reprocher une négligence dans une commission.

Monsieur,

J'avais pris la liberté de vous charger d'une commission, et vous avez eu la bonté de me promettre qu'elle serait remplie; j'y comptais, c'était une chose importante pour moi. Faut-il vous rappeler que vous l'avez complètement oubliée? Je me fâcherais bien, mais où cela me conduirait-il? A perdre votre amitié, que je prise beaucoup,

պատճառաւ սաստիկ նեղութեան մէջ եմ: Գլխաւորաբար Ա. ին ձեռքէն շատ կը նեղուիմ, վասն զի 100 ոսկուոր տակաւին չկրցայ վճարել, որ երեք ամիս մէյմը պիտ'որ վճարուէր, եւ օրն էր՝ տարւոյս յունիսի մէկը: Արդ ասիկայ երէկ ինծի կը գրէ, որ եթէ այս ութ օրուան մէջ ստակը չընդունի, պիտի ստիպուի զիս ամբաստանել: Իրերն աս վիճակիս մէջ ըլլալով, ձեռքէն ազատելու ուրիշ միջոց չեմ տեսներ, բայց եթէ քու բարութեանդ դիմել: Օգնէ ինծի այս նեղութեան ատեն, ինչպէս ես ժամանակին քեզի օգնեցի: Եթէ առժամս վեց Գաղղիական ոսկի խաւրելու ըլլաս, քիչ մը բան ալ իմ կողմանէս վրան դնելով՝ կրնամ Ա.ին պահանջքը հատուցանել: Հաստատութեամբ գիտնալով որ այս նեղութեան վիճակիս վրայ անտարբեր չես կրնար մնալ, չեմ տարակուսիր որ ձեռքէդ եկածը կ'ընես՝ կարելի եղածին չափ շուտով ինծի օգնութեան հասնելու: Ապահով եղիր որ ամէն դիպուածոց մէջ քեզի օգտակար ըլլալու կը փափաքիմ, ամենայն բարեկամական սիրով:

Յանձնարարութեան մը կատարման մէջ եղած անփութութեան դէմ:

Մեծարգոյ Տէր:

Ձեզի յանձնարարութիւն մ'ընելու համարձակեցայ, եւ Դուք Ձեր սովորական բարութեամբը կատարելու խօսք տուիք: Ես ասոր վստահացած էի ու գործքն ալ ինծի մեծապէս կարեւոր էր: Կրնա՞մ արդեօք Ձեզի յիշեցընել, որ Դուք անիկայ բոլորովին մոռցաք: Պէտք էի Ձեր վրայ բարկանալ, սակայն ասոր ալ ծայրն ո՞ւր կը տանէր, բայց եթէ

sans raccommoder mon affaire qui est tout-à-fait manquée. J'aime mieux vous dire que je ne pense plus à tout cela, et que j'entends bien que vous en fassiez autant. Je parie que vous n'osez pas m'écrire. Il faut vous mettre à votre aise, et vous dire que la paix est faite avant que la guerre ait éclaté. Ainsi que tout aille comme autrefois, sauf à moi à ne plus vous donner de commission.

Votre dévoué.

A une personne qu'on a offensée.

C'est déjà un trop grand malheur que de vous avoir offensé, Monsieur: je n'y ajouterai pas celui d'une opiniâtreté coupable et ridicule. Après le tort que l'emportement me fit commettre, je ne crois pas le réparer, mais au moins l'adoucir, en vous en offrant l'aveu. J'y joins aussi l'expression de mes regrets qui sont d'autant plus vifs que, dans la discussion qui s'éleva entre nous, mes prétentions étaient moins fondées en droit que dictées par l'amour-propre.

Puissent ces motifs réunis, en me gagnant votre indulgence, me mériter l'oubli du passé et le retour de votre amitié!

Ձեր պատուական բարեկամութիւնը կորսնցընելու, առանց գործքիս օգուտ մ'ըլլալու, որ ալ երեսի վրայ մնաց: Ուստի լաւագոյն կը համարիմ Ձեզի ըսել, որ ես անոր վրայ ամենեւին չեմ մտածեր, եւ կը յուսամ որ Դուք ալ նոյնպէս կ'ընէք: Աղէկ գիտեմ որ ինծի նամակ գրելու չէք համարձակիր. բայց հանդարտեցէք ու գիտցէք որ պատերազմ չեղած խաղաղութիւն եղաւ, որով մէջերնիս ամէն բան յառաջուան պէս կը մնայ, ի բաց առեալ որ Դուք իզմէ ասկէ ետքը յանձնարարութիւն չէք ընդունիր:

Ամենախոնարհ ծառայ:

Մէկուն մը՝ զորն որ վշտացուցած ենք:

Ձեզ վշտացընելս, Տէր, արդէն մեծ դժբախտութիւն մըն է, անոր համար հիմայ մեղադրելի ու ծաղրական յամառութեամբ մը չեմ ուզեր դժբախտութիւնը մեծցընել: Յանկարծական կրից բերմամբ Ձեզի դէմ յանցաւոր ըլլալէս ետքը, չեմ կարծեր որ դարման մը կարենամ ճարել. սակայն կը յուսամ սխալմունքս անկեղծ խոստովանութեամբս մեղմացընել: Ասոր վրայ կ'աւելցընեմ նաեւ զգացած ցաւոյս խոստովանութիւնը, եւ անոր համար աւելի սիրտս կը մորմոքի՝ որ այն բանակռուութեան մէջ իմ կարծեալ իրաւունքներս ոչ այնչափ ճշմարտութեան վրայ հիմնեալ էին, որչափ անձնասիրութենէ յառաջ եկած:

Երանի՜ թէ աս պատճառները Ձեր ներողամտութիւնը վաստըկելով անցեալը մոռցընել տար եւ Ձեր բարեկամութիւնն ինծի դարձեալ շահէր:

D'un jeune homme qui avait offensé son père.

Oserai-je, après la mauvaise conduite que j'ai tenue, espérer que vous m'écouterez, si je vous prie d'agréer, non pas une excuse, mon cher père, mais quelque motif pour l'atténuer? Je ne le confie pas au papier, parce que c'est votre oreille seule qui doit l'entendre. Votre colère sera apaisée, mon cher père, quand vous saurez que mon plus grand chagrin est de penser aux peines que je vous ai causées, ainsi qu'à ma chère mère. Je n'ai pas eu une seule nuit de repos depuis que je vous ai quittés, et je suis sûr que je n'en aurai point que je n'aie reçu la permission de me jeter à vos genoux et d'y implorer votre pardon.

Lettre pour s'excuser d'avoir tardé longtemps à répondre.

Monsieur, je reçois la lettre par laquelle vous me reprochez de n'avoir pas répondu à celles que vous m'avez écrites précédemment. Je vous prie de suspendre un peu votre jugement, jusqu'à ce que vous m'ayez fait la faveur d'écouter ce qui m'a forcé au silence. Il a été long, je l'avoue; mais il ne provient nullement de mon indifférence. Depuis la lettre que je vous écrivis le · · · je n'ai pas eu le loisir de mettre un instant la main à la plume. (*Détailler la cause du silence*). Je n'ai pu que penser à mes amis, et j'ai assez souffert moi-même de ne pouvoir m'entretenir avec eux. Vous voyez qu'il y a plus sujet de me plain-

Որդիէ մը՝ որ զհայրը վշտացուցած է:

Կրնամ համարձակիլ արդեօք յուսալ, որ Ձեզի դէմ այնպէս անշնորհք վարուելէս ետքը, դարձեալ ինծի ունկնդրութիւն շնորհէք: Ընելիքս չէ թէ իմ անձիս ջատագովութիւն է, այլ միայն պատճառ մը յառաջ բերել՝ որով յանցանացս ծանրութիւնը քիչ մը թեթեւնայ: Սակայն աս բանս թղթին չեմ վստահիր, վասն զի կը բաղձամ որ միայն Դուք իմանաք: Ինծի դէմ ունեցած բարկութիւննիդ կ'իջնայ անտարակոյս, եթէ գիտնաք որ իմ բուն մեծ սրտացաւս է՝ որ զՁեզ եւ սիրելի Մայրս այնպէս սրդողցուցի: Ձեզմէ բաժնուելէս ի վեր՝ դեռ գիշեր մը հանգիստ չեմ ունեցած եւ ոչ ալ պիտի ունենամ, մինչեւ որ հրաման չտաք որ Ձեր ոտքն իյնամ եւ Ձեզմէ թողութիւն խնդրեմ:

Պատասխանը շատ ուշացուցած ըլլալուն համար թողութիւն խնդրել:

Ընդունեցայ ան նամակն որով նախընթաց գրերնուդ երկար ատեն պատասխան չտալուս համար քանքատ կ'ընէք: Կը խնդրեմ որ ներողամտութեամբ մտիկ ընէք այն երկար լռութեանս պատճառները, եւ անկէ ետքը դատաստան կտրէք: Կը խոստովանիմ որ մեծ եղաւ պատասխանիս յապաղումը, բայց եւ ոչ փոքր անհոգութիւն մըն էր պատճառը: Վերջին անգամուն գիրս Ձեզի գրելէս վեր եւ ոչ վայրկեան մը ժամանակ ունեցայ ձեռքս գրիչ առնելու: (*Հոս պէտք է լռելուն պատճառները մանրամասնաբար յառաջ բերել:*) Բարեկամներուս վրայ՝ միայն մտածել կրնայի, եւ հետերնին խօսակցիլ չկրնալս՝ մեծ նեղութիւն էր

dre que de me blâmer, aussi ai-je saisi le premier moment favorable pour vous prier de me croire incapable de manquer à vous témoigner, toutes les fois qu'il me sera possible, que je suis et que je veux toujours être etc.

D'un domestique à son maître.

Monsieur,

La maladie qui a été cause de mon éloignement d'auprès de vous, me laisse aujourd'hui assez de force pour vous écrire cette lettre. Mes parents ont pris de moi un soin tout particulier, et, grâce à leurs attentions, dans peu ma santé sera entièrement rétablie. Je serai toujours charmé de servir un maître aussi bon et aussi équitable que vous. Je me transporterai chez vous, j'espère, vers la fin de cette quinzaine, et je vous prie de me croire toujours etc.

Pour excuser quelqu'un.

Je prends la plume, Madame, pour vous écrire en faveur d'une personne qui a eu le malheur de vous offenser, et qui me prie de tâcher de vous décider à lui accorder une entrevue. Elle m'assure qu'elle pourra vous expliquer sa conduite et vous apprendre qu'elle est plus à plaindre qu'à blâmer. Je vous assure, Madame, que je serais moi-même la dernière personne à plaider la cause de celui qui aurait eu la hardiesse de vous offenser sciemment; la connaissance que j'ai du coeur de mon ami me persuade qu'il est incapable d'agir

ինծի ալ: Կը տեսնէք ուրեմն որ աւելի կարեկցութեան քան թէ կշտամբութեան արժանի եմ, եւ հիմայ ախտաւոր առաջին պատեհ առիթը կը փութամ ձեռք առնել, որպէս զի ցուցընեմ թէ չեմ կրնար կարելի եղած ժամանակը չցուցընել թէ եմ, եւ այլն:

Ծառայի մը իր տիրոջը:

Պատուական Տէր:

Հիւանդութիւնս որ Ձեր քովէն հեռանալուս պատճառ եղաւ ինծի, հիմայ Ձեզի աս նամակը գրելու չափ ոյժ կու տայ: Ազգականներս վրաս մարդասէր խնամք ցուցուցին, եւ իրենց հոգացողութեամբը քիչ ժամանակէն առողջութիւնս կատարելապէս դարձեալ պիտ'որ գտնեմ: Մինչ մեծ ուրախութիւն է ինծի Ձեզի պէս բարերար եւ արդասէր տիրոջ մը ծառայել: Գալ շաբթուն վերջերը կը յուսամ որ կարենամ Ձեր քովը գալ, եւ կ'աղաչեմ որ համարիք զիս միշտ, եւ այլն:

Մեկը ջատագովելու համար:

Ձեռքս գրիչ կ'առնում, պ'նիւ Տիկին, դըժբախտ մեկու մը բարեխօսն ըլլալու համար, որն որ դՁեզ վշտացուցած ըլլալով՝ ինծի կ'աղաչէ որ դՁեզ հաւանեցընեմ իրեն տեսութիւն մը շնորհելու: Ձիս կ'ապահովցընէ որ ինքն իր վարմունքը կրնայ արդարացընել եւ ցուցընել թէ աւելի արգահատանաց քան թէ պարսաւանաց արժանի է: Հաւատացէք, պ'նիւ Տիկին, որ ես վերջինը կ'ըլլայի այսպիսի մեկու մը դատը պաշտպանելու, եթէ դՁեզ դիտութեամբ վշտացընելու յանգգնած ըլլար: Բայց բարեկամիս վրայ ունեցած աղէկ ծա-

ainsi. Si vous consentiez donc à lui procurer l'occasion de se disculper, ce serait pour moi un bonheur particulier d'avoir à lui annoncer une nouvelle aussi agréable.

Un ouvrier s'excuse de livrer trop tard l'ouvrage promis.

Monsieur, quelque juste que soit le blâme que j'ai mérité par ma négligence, vous reconnaîtrez vous-même que je puis alléguer quelques excuses, si vous me permettez de vous énumérer les causes qui ont agi d'une manière si défavorable sur mes affaires. Le lendemain du jour où votre commande m'est parvenue, j'ai eu le désagrément d'avoir à renvoyer brusquement un de mes garçons, et celui que j'avais pris pour le remplacer s'est montré si incapable que force m'a été de le congédier au bout de peu de jours. En outre, la mauvaise humeur que ce double incident m'avait causée m'a rendu malade et m'a forcé de garder le lit. Par suite de ces circonstances fâcheuses, mes affaires ont eu tellement à souffrir que je me suis vu forcé de manquer de parole non-seulement à vous, Monsieur, mais à plusieurs autres personnes pour qui j'ai l'honneur de travailler. Veuillez donc ne pas attribuer ce retard à mon mauvais vouloir, mais bien aux conjectures critiques dans lesquelles je me suis trouvé placé. J'ose compter cette fois-ci sur votre indulgence, et puis vous assurer que l'ouvrage en question vous sera livré dans trois jours, et en outre, que vous serez servi dorénavant avec la plus grande exactitude.

նօթութիւնս զիս կ'ապահովցընէ՝ որ ինք այնպիսի բանի մը անկարող է։ Արդ եթէ ինք զինքն արդարացընելու համար իրեն առիթ մը տալու կը հաճիք, ինծի մեծ երջանկութիւն կը համարիմ իրեն այսպիսի հաճոյական լուր մը ծանուցանելը։

Արուեստաւոր մը խոստացած գործքն ուշ յանձնելուն համար ինք զինքը կը ջատագովէ։

Որչափ իրաւացի ալ ըլլայ մեղադրութիւնը՝ որուն յապաղմամբս արժանի եղայ, սակայն եւ այնպէս Դուք ինքնին պիտի ճանչնաք որ արդարացուցման տեղի ունիմ՝ եթէ կը ներէք որ գործքիս արգելքները յառաջ բերեմ։ Ձեր յանձնարարութիւնն ընդունելէս օր մը ետքը գործաւորներէս մէկը յանկարծ ճամբայ դնելու հարկադրեցայ, եւ անոր տեղն առածս այնչափ անյաջողակ էր՝ որ քանի մը օր ետքը ան ալ ստիպուեցայ քովէս հանել։ Ասկէ զատ աս երկու դէպքերուն վրայ ունեցած նեղասրտութիւնս զիս հիւանդացուց եւ անկողին մտնելու ստիպեց։ Աս ձախորդ պարագաներուն մէջ գործքերս այնչափ ետ մնացին՝ որ չէ թէ միայն Ձեզի տուած խօսքս բռնելն անկարելի եղաւ, այլ նաեւ ուրիշ շատերուն՝ որոնց համար կը գործեմ։ Ուստի կ'աղաչեմ աս յապաղումն անհոգութեան գործ չհամարիք, այլ պարզապէս վրայէ վրայ եկած դժբախտութեանց։ Կը յուսամ որ աս անգամ Ձեր ներողամտութեանն արժանի ըլլամ։ Վստահ եղէք որ գործքն երեք օրէն կ'ընդունիք եւ ասկէ ետքը վրաս երբեք տրտնջելու առիթ չէք ունենար։

En vous priant de m'honorer de nouvelles commandes, je vous réitère l'assurance de ma considération distinguée et de mon respectueux dévouement.

Pour s'excuser d'avoir manqué à une invitation.

J'ai mille excuses à vous faire, Monsieur, pour ne m'être pas rendu hier à votre invitation ainsi que je l'avais promis; une affaire imprévue, et de la dernière importance pour moi, est venue m'appeller ailleurs, au moment même où j'allais m'acheminer vers votre demeure. J'en suis désolé, et n'aurai point de repos que je n'aie entendu de votre bouche que vous ne m'en voulez pas.

Réponse.

Je ne vous pardonne pas aussi facilement, et je vous en voudrai tant que vous n'aurez pas réparé votre faute. Voyez si vous êtes pressé de venir.

Pour s'excuser de renvoyer trop tard un livre qu'on avait emprunté.

Je vous renvoie avec mes remercîments empressés le livre que vous avez eu l'obligeance de me prêter, et j'espère pouvoir m'excuser à vos yeux, bien que les apparences semblent m'accuser d'une négligence coupable. J'ai dû faire, il y a quinze jours, un petit voyage dont je ne suis revenu qu'hier. A mon départ j'eus soin de charger

Աղաչելով որ նոր յանձնարարութիւններով զիս հաճիք պատուել, կը նորոգեմ արժանաւոր մեծարանացս ու անձնանուէր ծառայութեանս հաւաստիքը:

Հրաւէրի մը չերթալուն համար թողութիւն խնդրել:

Երէկ Ձեր հրաւէրին չգալուս բիւր պատճառներ ունիմ ջատագովութեան: Թէպէտ եւ շնորհակալութեամբ ընդունած էի հրաւէրը, սակայն անակնկալ եւ շատ կարեւոր գործք մը, ճիշդ նոյն միջոցին որ Ձեր տունը գալու վրայ էի, զիս ուրիշ տեղ մը կանչեց: Մեծապէս կը ցաւիմ ասոր վրայ, եւ պիտի չհանդարտիմ մինչեւ որ Ձեր բերնէն լսեմ թէ ինծի չէք սրդողած:

Պատասխան:

Այնպէս դիւրաւ չեմ ներեր, եւ մինչեւ որ յանցանքնիդ չուղղէք՝ սրդողած կը մնամ: Ալ նայեցէք որ պէ՞տք էք փութալ գալու թէ ոչ:

Գիրք մը ուշ ետ դարձնելուն համար ինք զինքը ջատագովել:

Ջերմ շնորհակալութեամբ ետ կը խաւրեմ ան գիրքն որ ինծի հաճեր էիք փոխ տալ, եւ կը յուսամ որ այսչափ ուշ ետ դարձնելուս համար կարենամ Ձեր առջեւն արդարանալ, թէպէտ երեւոյթն ինծի դէմ խօսի: Ասկէ տասնուհինգ օր յառաջ հարկադրեցայ փոքր ճամբորդութիւն մ'ընել որմէ դեռ երէկ դարձայ: Ճամբայ ելլելէս յառաջ

ma femme de vous renvoyer le jour même le livre en question. Or, soit que j'aie oublié de lui dire votre nom, comme elle l'assure, soit qu'elle l'ait mal entendu, toujours est-il qu'elle ne savait plus, moi parti, à qui le faire parvenir; et comme elle ne croyait pas que la chose pressât considérablement et qu'elle se figurait que je serais plus tôt de retour, elle a laissé le livre tranquillement dans un coin. J'ai donc été fort désagréablement surpris en le retrouvant chez moi hier soir à mon arrivée et en lisant la lettre par laquelle vous me le réclamiez. Veuillez donc me pardonner un tort bien involontaire commis à mon insu et qu'on n'aura plus à l'avenir à me reprocher. Je compte sur votre amitié dont j'ai eu déjà tant de preuves et vous renouvelle l'expression de mon respectueux attachement.

Excuses adressées à un chef auprès duquel on s'est vu calomnié.

Monsieur,

S'il faut en juger par la lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire le 5 de ce mois, on semble m'avoir dépeint comme un homme suspect, indigne de votre confiance et de vos bontés. J'ose pourtant me flatter de m'être fait connaître jusqu'ici comme un fonctionnaire intègre, et ma conscience m'absout en secret de toute accusation dirigée contre moi. Mais si l'on m'a imputé des faits de nature à me compromettre, je vous prie bien respectueusement qu'il soit procédé à une enquête sévère et d'avoir l'extrême obligeance de m'en faire connaître le résultat. L'esprit de justice dont

ամուսնոյս բացայայտ յանձնած էի, որ գիրքը նոյն օրը ետ խաւրէ: Սակայն կամ ես Ձեր անունն իրեն ըսելու մոռցած ըլլալով, ինչպէս ինք կը հաստատէ, կամ ինք սխալ հասկցած ըլլալով, վերջապէս իմ ճամբայ ելլելէս ետեւ գրքին որուն խրկուելիքը մոռցեր, եւ կարծելով որ աճապարելու բան չկայ եւ թէ իմ հեռաւորութիւնս աւելի կարճ պիտ'որ ըլլայ, գիրքը հանդարտիկ անկիւն մը թողուցեր է: Երէկ իրիկուն տուն հասած ատենս, գիրքը դեռ տունս գտնելուս եւ Ձեզմէ նամակ մ'ընդունելուս վրայ շատ զարմացայ, որուն մէջ ինծմէ կը պահանջէիք որ ետ դարձընեմ: Ներեցէք ակամայ զանցառութեանս, զոր ուրիշ անգամ երբեք զարնելու առիթ չէք ունենար: Վստահ եմ Ձեր բարութեան վրայ, որուն անհամար ցոյցերը տեսած եմ, եւ կ'ողջունեմ զՁեզ խորին մեծարանօք:

Զրպարտութեան մը դէմ մեծի առջեւ ջատագովութիւն:

Պատուական Տէր:

Ձեր ամսոյս 5ին գրած նամակէն կ'երեւայ որ զիս առջեւնիդ իբրեւ կասկածելի եւ Ձեր վստահութեան ու բարեկամութեան անարժան անձ մը զրպարտեր են: Սակայն ես կը կարծեմ՝ որ մինչեւ հիմայ իբրեւ պատուաւոր պաշտօնատէր վարուած եմ, եւ խիղճս ի ներքուստ զիս ամէն մեղադրութենէ ազատ կը կացուցանէ: Բայց թէ որ ըսուածները զիս յանցաւոր կը ցուցընեն, ան ատեն ամենայն մեծարանօք կ'աղաչեմ որ խիստ քննութիւն ըլլայ, եւ հետեւանքը շնորհք ընէք ինծի ծանուցանել: Ամենուն ծանօթ արդարասիրութիւննիդ թող պիտի չտայ որ պաշտօնատէր մը սուտ ամբաս-

chacun sait que vous êtes animé, ne vous permettra pas de laisser un employé, sous le poids d'une accusation mensongère, devenir le but des calomnies d'hommes pervers et de leur jalouse haine. La bienveillance que vous m'avez témoignée jusqu'ici est d'un trop grand prix à mes yeux pour que je ne sollicite pas de voir éclaircir une affaire dont la conclusion peut seule me rendre le calme et le repos. Veuillez donc accueillir ma prière avec bonté, et recevez l'assurance des sentiments respectueux avec lesquels j'ai l'honneur d'être,

Monsieur,

votre très-humble et très-obéissant serviteur.

Excuses à une personne qui a besoin d'argent.

Je suis désespéré d'apprendre que vous soyez dans un si grand embarras, d'autant plus qu'il n'est pas en mon pouvoir de vous aider aucunement, mes affaires étant presqu'en aussi mauvais état que les vôtres. Je suis, Monsieur, votre humble serviteur.

Refus à une demande d'emprunt.

Je suis désolé de n'avoir pas été informé quelques jours plus tôt du désir que vous aviez, car alors j'aurais été en état de vous prêter la somme que vous me demandez et je l'aurais fait avec bien du plaisir. Sans contredit je vous aurais remis cet argent bien plus volontiers qu'à une autre personne qui a reçu la semaine dernière de moi tout ce que j'avais d'argent comptant dispo-

տանութեան մը բեռան տակ՝ չարամիտ զրպարտութեան եւ փրէժխնդիր ատելութեան նշաւակ ըլլայ: Հրամանոցդ մինչեւ հիմայ ինծի ցուցուցած բարերարութիւնն աչքիս առջեւը մեծ յարգ ունի, ուստի եւ ջերմ եռանդեամբ կ'աղաչեմ որ խնդիրը լուսաւորուի, վասն զի անոր լուծումը միայն կրնայ ինծի խաղաղութիւն եւ հանդստութիւն տալ: Հաճութեամբ ընդունեցէք աղաչանքս եւ բոլորանուէր հպատակութիւնս՝ որով կը մնամ

Տէրութեանդ

Ամենախոնարհ եւ ամենահնազանդ ծառայ:

Ստակ խնդրողի մը:

Մեծ ցաւով իմացայ որ ստակի մեծ նեղութեան մէջ էք եղեր, եւ աւելի կը ցաւիմ որ ձեռքէս չի գար կերպով մը Ձեզի օգնել, որովհետեւ իմ գործքերս ալ Ձերիններուն պէս գէշ վիճակի մէջ են: Ողջ լերուք:

Խնդրուած փոխը զլանալու համար:

Շատ կը ցաւիմ որ Ձեր բաղձանքը քանի մ'օր յառաջ չիմացայ, որովհետեւ նոյն միջոցին դեռ կարող էի խնդրած ստակի գումարնիդ մեծ հաճութեամբ տալ: Տարակոյս չկայ որ աւելի սիրով Ձեզի կու տայի, քան թէ ուրիշ մէկու մը՝ որ անցեալ շաբաթ ունեցած բոլոր պատրաստակս առաւ: Հաւատացէք՝ որ Ձեզի այս ժխտական պատասխանը տալու ստիպուած ըլլալս մեծ

nible. Soyez convaincu qu'il m'en coûte beaucoup de vous répondre par un refus et que je saisirai la première occasion qui s'offrira de vous témoigner les sentiments d'estime et d'affection sincère que vous a voués votre sincère ami.

A un père sur la maladie de son fils.

Monsieur,

Le sentiment de mes devoirs et l'intérêt tout particulier que m'inspire M. votre fils, qui a déjà passé quelque temps chez moi, m'obligent à vous prévenir que depuis peu il est indisposé. Le médecin, il est vrai, ne croit pas pouvoir en ce moment se prononcor d'une manière positive sur la tournure que la maladie prendra, mais il craint qu'elle n'ait bientôt un caractère nerveux. Désirant, en cas de malheur, n'encourir aucun reproche, je m'empresse de vous faire connaître les choses telles qu'elles sont, dans l'espoir que vous vous déciderez à faire à M. votre fils une visite qui la réjouirait vivement. Il regarde lui-même son indisposition comme si peu grave, que ne voulant troubler en rien sa sécurité, je me suis fait scrupule de l'informer que je vous écrivais. Soyez d'ailleurs persuadé que nous n'épargnerons rien pour qu'il reçoive tous les soins nécessaires à son prompt rétablissement.

Je regrette vivement que notre correspondance s'ouvre par les nouvelles fâcheuses que je suis appelé à vous transmettre, et vous prie d'agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée.

Votre obéissant serviteur.

ցաւ է սրտիս, եւ թէ առաջին առիթն որ պատահի՝ մեծարանքս եւ անձնանուէր ծառայութիւնս պիտ'որ կանամ Ձեզի գործքով ալ ցուցընել:

Հօր մը՝ որդւոյն հիւանդութեանը վրայ:

Մեծարգոյ Տէր:

Երախտագիտութեան պարտքն ու ժամանակէ մ'ի վեր քովս բնակող Ձեր սիրելի որդւոյն վրայ ունեցած սէրս, զիս կը ստիպեն Հրամանոցը ծանուցանել, որ անիկայ քանի մ'օրէ վեր անհանգիստ է: Թէպէտ եւ բժիշկը կ'ըսէ թէ հիմակու հիմայ հիւանդութեան ինչ ընթացք բռնելիքին վրայ որոշ բան մը չի կրնար ըսուիլ, սակայն կը վախնայ որ չըլլայ թէ ջղաձգական կերպարանք մ'առնու: Խաղձալով որ եթէ հիւանդութիւնը դժբախտ հետեւութիւն մ'ունենայ՝ ես պարտաւոր չմնամ, ուղեցի իրաց վիճակը Ձեզի իմացընել, յուսալով որ Ձեր աղնիւ որդին այցելութեամբ մը կ'ուրախացընէք: Ինք իր հիւանդութիւնն այնպէս թեթեւ բանի տեղ կը դնէ, որ չհամարձակեցայ իրեն իմացընել թէ Ձեզի պիտ'որ գրեմ: Ուրիշ կողմանէ ապահով եղէք որ իր շուտ առողջանալուն ինչ որ պէտք է՝ անխնայ կը հոգացուի:

Շատ կը ցաւիմ որ մեր թղթակցութիւնն այսպիսի անհաճոյ լուրով մը սկսաւ, եւ կը խնդրեմ որ խորին մեծարանքս ընդունելով, ճանչնաք զիս Ձեր հնազանդ ծառայ:

Pour annoncer la mort de son père à un ami du défunt.

C'est le coeur navré de douleur que je vous annonce la perte irréparable que les miens et moi avons faite dans la personne de mon bon père, qui a succombé à une attaque d'apoplexie, le 10 de ce mois. Lié depuis nombre d'années avec celui que nous pleurons, vous avez été à même d'apprécier les qualités de son coeur et les dons de son esprit, et vous savez ce qu'il était pour sa famille, ainsi que pour tous ses parents et ses amis. Vous comprendrez donc mieux que personne toute l'étendue de notre perte et combien nos regrets sont légitimes.

Puissions-nous nous voir à notre tour l'objet de cette bienveillance et de cet intérêt dont vous donnâtes à mon père des preuves si multipliées, et rassurés à cet égard, jeter sur l'avenir un regard moins sombre et moins inquiet! Veuillez agréer l'expression de notre dévouement respectueux, et en particulier des sentiments de profonde estime avec lesquels j'ai l'honneur d'être.

votre très-dévoué.

Pour annoncer à un père la mort de son fils.

Plus les coups du sort sont rudes et inattendus, plus il importe de nous rappeler combien tout ici-bas est périssable, et plus nous devons élever nos regards vers le Maître du monde sans la volonté duquel il ne tombe pas un passereau sur la terre. Qui plus que vous, Monsieur, est familiarisé avec ces grandes vérités que la religion et la rai-

Իւր հօրը մահը՝ ամուր բարեկամներուն մեկնում իմացընելու համար:

Անմխիթար սրտիւ կը ծանուցանեմ Ձեզ այն աննորոգելի կորուստն, որ ես ու իմիններս մեր սիրելի հօրը մահուամբը կրեցինք: Կաթուածէ մը ամսոյս 10ին հայրերնիս մեզմէ յափրշտակեց: Դուք բարեյիշատակ հանգուցեալին բազմամեայ բարեկամն, անոր հոգւոյն ու սրտին աղնիւ յատկութիւններըը կը ճանչնայիք, եւ դիտէք թէ ինչ էր անիկայ իւր ընտանեացն ու բարեկամացը, ուստի որեւիցէ անձէ աւելի կարող էք մեր կրած կորստեան մեծութիւնը եւ մեր ցաւոյն իրաւացի ըլլալն ըմբռնել:

Երանի թէ մեզի ալ նոյն բարեկամութիւնն ու նոյն մարդասիրական խնամքը ցուցընէիք, որուն բազմաթիւ ցոյցերը մեր պատուական հօրը տուած էք. ասով մեզի այնպիսի մխիթարութիւն չնորհած կ'ըլլաք, որն որ մեր ապագան մեզի նուազ ախուր կ'երեւցընէ: Ընդունեցէք մեր խնամարհ հպատակութիւնը եւ առանձինն իմ խորին մեծարանաց յայտարարութիւնը՝ որով եմ

Ձեր անձնանուէր:

Հօր մը՝ որդւոյն մահն իմացընելու համար:

Որչափ որ բախտին հարուածները դժնդակ ու յանկարծահաս են, այնչափ աւելի պէտք ենք երկրաւոր իրաց անցաւորութիւնը մտածել եւ մեր աչքն Անոր ամբառնալ՝ առանց որուն կամացն եւ ոչ ճնճղուկ մը գետին կ'իյնայ: Ո՞վ կայ, պատուական Տէր, Ձեզմէ աւելի կրծնի եւ բանաւորութեան ազմարտութիւններովը զգածեալ: Ուստի վըս-

son nous enseignent? Aussi c'est avec une confiance entière en votre courage et l'énergie de votre âme que je vais vous communiquer des nouvelles qu'un pénible devoir m'oblige à vous transmettre.

Il y a peu de jours encore, M. votre fils était plein de santé et de vie, l'ornement de la jeunesse de notre ville, chéri et respecté de tous ceux qui avaient le bonheur de le connaître, et estimé, comme il méritait de l'être, dans ma famille au sein de laquelle il vivait depuis six mois.

Le 4 de ce mois, il fit avec quelques amis une promenade en bateau sur la rivière qui baigne notre ville. Cette excursion s'était heureusement terminée et la barque avait atteint la rive, quand au débarquement le pied glissa à votre malheureux fils qui disparut en un clin d'oeil à tous les yeux. Plusieurs bateliers du voisinage accoururent aussitôt avec leurs embarcations et réunirent leurs efforts pour retrouver celui que les eaux avaient englouti; mais ils ne parvinrent qu'après dix minutes à ramener vers le bord un corps inanimé qu'on transporta immédiatement dans la maison la plus voisine. Pendant plusieurs heures on mit tout en oeuvre pour le rappeler à la vie; mais ce fut en vain. Une apoplexie foudroyante avait mis rapidement fin à son existence.

Hier on a rendu à votre fils les derniers honneurs; un grand nombre d'étudiants qui habitent notre ville, suivaient le convoi. Puisse le Ciel vous tendre une main secourable et adoucir, s'il se peut, la douleur poignante d'un père à qui la mort enlève un fils si plein d'espérances! Plein d'une tristesse profonde que partagent ici tous ceux qui connais-

տահութեամբ կը յուսամ՝ որ քաջութեամբ ու արիութեամբ կը լսէք ան ազէտալի լուրը, որ ցաւագին պարագ մը զիս կը հարկադրէ Ձեզի ծանուցանել:

Դեռ ասկէ քանի մը օր յառաջ՝ Ձեր ազնիւ որդին առողջութեան եւ առոյգութեան կենդանի պատկերն էր եւ քաղքիս երիտասարդաց զարդը: Ամէն ճանչցող կը սիրէր զինքն ու կը յարգէր, եւ իմ ընտանիքս՝ որոնց մէջ վեց ամսէ վեր կը բնակէր, զինքն իր արժանեաց համաձայն կը մեծարէին:

Ամսոյս 4ին քանի մը բարեկամաց հետ մեր քաղքին առջեւի գետին վրայ նաւով խաղաղիկ զբօսանք մ'ընելէն եաեւ, նաւէն ցամաք ելլելու առեն՝ Ձեր սիրելի որդւոյն ոտքը սահեցաւ եւ ինքն յանկարծ ամենուն աչքէն անհետացաւ: Մօտ տեղերէն շատ մը նաւավարներ անմիջապէս օգնութեան վազեցին իրենց նաւակներովը, եւ վտանգեալը դտնելու եւ ազատելու համար ձեռքերնէն եկածն ըրին. բայց հազիւ տասը րոպէ ետքը կրցան անկենդան մարմինը ցամաք հանել: Անմիջապէս մօտակայ տուն մը տարին, ուր քանի մը ժամ կենդանացընելու համար ամէն կարելի փորձ փորձուեցաւ. սակայն աւաղ, յանկարծական իջուածք մը զինք շանթահար ըրած էր:

Երէկ թաղման հանդէսը կատարուեցաւ, եւ մեր քաղքին ուսանողքը բաղմութեամբ զինքը յուղարկեցին: Աստուած Հրամանոցդ օգնական ըլլայ, եւ Ձեր ցաւերը մեղմանայ, եթէ կարելի է այնպիսի յուսալից որդւոյ մը կորսուեան վրայ հօր մը զգացած ցաւը մեղմանալ: Խոր տրտմութեամբ՝ որուն բարեյիշատակ հանգուցեալին ամէն

saient le défunt, je vous prie d'agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée et de mon dévouement respectueux.

Rapport adressé à un père sur la conduite de son fils.

La lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'adresser pour vous informer de la vie que mène votre fils, m'a été d'autant plus agréable que je n'ai que des nouvelles satisfaisantes à vous transmettre à ce sujet. Il est lui-même une preuve vivante que vous lui avez inculqué dès le plus bas âge les notions les plus saines du juste et de l'honnête, et s'il persévère dans cette voie salutaire, c'est qu'il a mis à profit l'exemple édifiant qu'on lui offrait dans sa famille. Il est excessivement réservé, serviable et plein de docilité; s'acquitte avec zèle et empressement des commissions qu'on lui confie, acquiert chaque jour de nouvelles connaissances et déploie un savoir-faire qui me comble de joie. Son extérieur plaît à tout le monde; il tient beaucoup à la propreté et s'habille avec un goût exquis. Poli et complaisant envers tout le monde, il sait joindre à ces qualités une dextérité de manières pleine de grâce. Un trait distinctif de son caractère, c'est qu'il ne recherche nullement les plaisirs dont les jeunes gens de son âge sont ordinairement si avides; le dimanche, en particulier, après s'être promené quelque temps, il aime à faire à la maison une lecture utile et instructive. Tous ceux qui le connaissent s'attachent à lui et le citent aux autres comme un modèle à suivre. Vous pouvez donc être pleinement rassuré à son

ճանչուորներն ալ մասնակից են, կ'աղաչեմ որ հաճիք ընդունիլ արժանաւոր մեծարանացս ու անձնանուէր հպատակութեանս հաւատիքը:

Հօր մը՝ իւր որդւոյն ընթացքին վրայ տեղեկութիւն:

Ինծի կը գրէք որ Ձեր որդւոյն ընթացքին վրայ տեղեկութիւն տամ: Ձեր այդ թուղթը մեծ ուրախութիւն պատճառեց ինծի, վասն զի ես նկատմամբ Ձեզի գոհացուցիչ լուր կրնամ հաղորդել: Ձեր սիրելի որդին կենդանի ապացոյց մըն է՝ որ Դուք մատաղ հասակէն վեր անոր սրտին մէջ բարութեան եւ համեստութեան ծանօթութիւնը տնկած էք, եւ հիմայ նոյն ճամբուն մէջ յառաջ երթալն ընտանեացը մէջ տեսած բարի օրինակներուն հետեւութիւնն է: Խօսուածքին չափէ դուրս զգուշաւոր է, հլու եւ քաղցրաբարոյ: Իրեն յանձնուած գործքերը մեծ փութով կը կատարէ, եւ օրէ օր գիտութեան ու յաջողակութեան մէջ բրած մեծ յառաջադիմութիւնն ինծի անպայման ուրախութիւն է: Իր արտաքին երեւոյթն ամենուն հաճոյական է. մաքրութեան մեծ փոյթ ունի. եւ իւր կոկ հագուածքը կը ցուցնէ թէ ճաշակի տէր է: Կենցաղավարութիւնը բարեկիրթ ու ընտանեկան է, եւ բոլոր ընթացքին մէջ շնորհք ու վայելչութիւն կայ: Բնաւորութեանը գլխաւոր մէկ առանձին աղէկութիւնն ալ է՝ որ ամենեւին իւր հասակակից երիտասարդաց պէս զուարճութեանց ետեւէ չիյնար: Կիրակի օրը քիչ մը պտըտելէն ետքը, տունը օգտակար ու կրթական գիրք մը կարդալով կ'անցընէ: Ամէն ճանչցողները զինքը կը սիրեն եւ ուրիշներուն հետեւելու օրինակ կը ցուցնեն: Ուստի կրնաք վրան կատարեալ

égard, et s'il persiste dans ces bonnes habitudes, comme il est permis de l'espérer, il sera un jour l'orgueil de son père. Je m'associe de grand coeur à la satisfaction que vous devez ressentir d'avoir un fils si accompli, et saisis cette occasion pour vous renouveler l'assurance de ma considération toute particulière.

CHAPITRE VI.

DES BILLETS.

Les billets supposent une sorte de familiarité entre ceux qui les envoient. On en écrit aussi à des inférieurs; on n'en reçoit pas d'eux. Ils diffèrent d'une lettre, en ce qu'ils n'exigent aucun cérémonial, qu'ils sont plus courts, qu'ils ne portent qu'un simple nom pour adresse, que jusqu'à la manière tortillée ou bizarre de les plier, ils bravent toute étiquette; qu'enfin ils ne s'emploient guère que pour faire une invitation, accompagner un petit présent, annoncer un événement de société, se donner même une simple marque de souvenir, et tenir lieu d'une visite.

On met la date au haut du papier, et on commence le discours à deux doigts au-dessous.

գոհ ըլլալ, եւ եթէ ան բարի յատկութեանց մէջ կը յարատեւէ, ինչպէս կրնայ յուսացուիլ, անշուշտ օր մը իւր հօրը պարծանքը կ'ըլլայ: Ձեր այսպիսի բարեկիրթ որդի մ'ունենալուն վրայ զգացած ուրախութեան ես ալ սրտանց ուրախակից ըլլալով, ան առիթը կ'առնեմ առանձին մեծարանացս յայտարարութիւնը նորոգելու:

ԳԼՈՒԽ Զ.

ՏՈՄՍԱԿ

Իրարու տոմսակ խրկողներուն մէջ տեսակ մը ընտանութիւն կ'ենթադրուի, այնպէս որ իրմէ ստորնադասին տոմսակ կը գրուի, բայց ոչ վերնադասին: Տոմսակը նամակէն աւելի միայն կը տարբերի, որ տոմսակը նամակագրութեան կարգերը չի պահանջեր, նամակէն աւելի կարճ կ'ըլլայ, վերնագրի տեղ պարզապէս անունը միայն կը գրուի, մինչեւ նաեւ գալարուն կամ ուրիշ այլակերպ ծալուածքովն ամէն քաղաքավարական ձեւերէ ազատ է: Տոմսակ կը գործածուի հրաւէր մ'ընելու, փոքր պարգեւ մը խաւրելու, ծանօթիդ մէջ պատահած դէպք մ'իմացընելու կամ պարզապէս բարեկամը մոռցած չըլլալուն նշան մը տալու համար, նաեւ փոխանակ այցելութիւն մ'ընելու:

Տոմսակներու մէջ թղթին վերեւը թուականը կը գրուի, իսկ ըսելիքն անկէ երկու մատ վարէն կը սկսուի:

Billets pour inviter à dîner etc.

1.

Monsieur et Madame C. présentent leurs respects à Monsieur et à Madame D. et les prient de leur faire l'honneur de venir dîner avec eux, jeudi à midi.

2.

Monsieur et Madame X. font mille compliments à Madame N. et la prient de vouloir bien lui faire l'honneur de venir dîner chez eux lundi prochain. On se mettra à table à midi et demi.

3.

Monsieur et Madame S. souhaitent le bon jour à Monsieur E. et le prient de leur faire l'amitié de venir dîner avec eux mercredi prochain.

4.

Nous aurons mardi prochain une soirée musicale; nous serons très flattés de vous posséder et d'y mettre votre talent à contribution. Ne trompez pas notre espoir.

5.

Je vous invite, ma chère, à venir prendre le thé avec moi; je serai seule, et j'espère que vous voudrez bien me procurer le plaisir de votre charmante compagnie; ne me refusez pas cette grâce. Adieu.

Ճաշի եւ այլն հրաւիրելու տոմսակներ:

1.

Ֆ. Պարոնն ու Տիկինը՝ Դ. Պարոնին եւ Տիկնոջ բարեւ կ'ընեն, եւ կ'աղաչեն որ հինգշաբթի կէսօր իրենց քով ճաշելու հրամայեն:

2.

Ֆ. Պարոնն ու Տիկինը՝ Ա. Տիկնոջ շատ շատ բարեւ կ'ընեն, եւ կ'աղաչեն որ երկուշաբթի կէսօր իրենց սեղանակից ըլլայ: Ժամը կէսին սեղանի պիտի նստուի:

3.

Ս. Պարոնն ու Տիկինը՝ Ղ. Պարոնը յատուկ սիրոյ ողջունիւ ու բարեկամաբար չորեքշաբթի կէսօրւան կերակրոյ կը հրաւիրեն:

4.

Եկած չորեքշաբթի իրիկուն երաժշտական ակումբ մ'ունինք. մեծ ուրախութիւն կ'ըլլայ մեզի եթէ Դուք ալ Ձեր ներկայութեամբը մեր հանդէսը պատուելու եւ Ձեր տաղանդը ցուցընելու ըլլաք: Մեր յոյսը պարապի չհանէք:

5.

Կը հրաւիրեմ զՁեզ, սիրելի, որ ինծի հետ էայ խմելու հրամայէք: Ես առանձին եմ, եւ կը յուսամ որ Ձեր սիրական ընկերութեամբը զիս ուրախացընէք: Ա՛ս չնորհքն ինծի մի զլանաք:

Réponses.

1.

Monsieur et Madame D. auront l'honneur de se rendre avec autant d'empressement que de plaisir à l'invitation de Monsieur et de Madame C.

2.

Monsieur et Madame N. acceptent l'honneur que veulent bien leur faire Monsieur et Madame X., et ils ne manqueront pas de se trouver à l'heure dite, pour jouir de leur agréable invitation.

3.

Monsieur et Madame N. sont désolés de ne pouvoir répondre à l'honneur que leur font Monsieur et Madame X., mais ils s'étaient déjà engagés.

4.

Monsieur E. accepte l'invitation de Monsieur et de Madame S. et leur fait mille compliments.

5.

Madame X. s'empressera de se rendre à l'invitation qu'elle a eu l'honneur de recevoir de Madame Z.

6.

Mille compliments de Madame X. Elle ne manquera pas de se rendre à l'invitation de Madame Z.

Պատասխան:

1.

Դ. Պարոնն ու Տիկինը՝ Գ. Պարոնին եւ Տիկնոջ Հրաւէրն ամենայն փութով ու սիրով ընդունելու պատիւն ունին:

2.

Ա. Պարոնն ու իւր կողակիցը՝ Ք. Պարոնին եւ Տիկնոջ իրենց ըրած պատիւը շնորհակալութեամբ կ'ընդունին, եւ անոնց բարեկամական Հրաւէրը վայելելու համար որոշեալ ժամուն հոն գտնուելու չեն պակսիր:

3.

Ա. Պարոնն ու Տիկինը շատ կը ցաւին՝ որ Ք. Պարոնին եւ Տիկնոջ իրենց ըրած պատիւը չեն կրնար ընդունիլ, արդէն ուրիշ տեղ խօսք տուած ըլլալով:

4.

Ե. Պարոնը՝ Ս. Պարոնին եւ Տիկնոջ Հրաւէրը կ'ընդունի եւ իրենց շատ շատ բարեւ կ'ընէ:

5.

Ք. Տիկինը՝ Ծ. Տիկնոջ Հրաւէրքին կը ջանայ գտնուիլ:

6.

Ք. Տիկինը շատ շատ բարեւ կ'ընէ, եւ Զ. Տիկնոջ Հրաւէրն ամենայն սիրով կ'ընդունի:

7.

Madame X. est désespérée de ne pouvoir accepter l'invitation de Madame Z., mais un devoir indispensable la force de sacrifier le double plaisir que l'invitation lui promettait.

8.

Je vous remercie infiniment, ma chère, de votre obligeante invitation; mais je suis extrêmement fâchée de ne pouvoir l'accepter, parce que nous attendons compagnie ce soir. Pour demain, vous pouvez disposer de moi; et si vous ne venez pas me voir le matin, j'irai certainement vous trouver le soir.

Après un bal.

1.

Monsieur et Madame N. ont l'honneur de présenter leurs hommages affectueux à Monsieur et à Madame X., ainsi qu'à leur aimable famille; ils espèrent bien qu'ils auront goûté le plus agréable repos, après les douce fatigues du bal.

2.

Mille compliments de la part de Madame V. à Madame L. et à ses jeunes demoiselles; elle espère qu'elles sont arrivées sans accident à la maison, et qu'elles sont parfaitement remises des fatigues de la dernière soirée.

7.

Ք. Տիկինը Ծ. Տիկնոջ հրաւէրն ընդունիլ չկարենալուն վրայ շատ կը ցաւի: Ընհրաժեշտ գործ մը զինքը կը ստիպէ նոյն հրաւէրքէն յուսացած կրկին հաճութենէն հրաժարիլ:

8.

Մեծապէս շնորհակալ եմ Ձեր հաճոյական հրաւէրին համար, սակայն շատ կը ցաւիմ որ չեմ կրնար ընդունիլ, որովհետեւ մենք ալ այս իրիկուն ընկերութեան մը կը սպասենք: Վաղը պատրաստ եմ Ձեր հրամանացը, եւ եթէ դուք կէսօրէն յառաջ ինծի չէք կրնար գալ, ես անշուշտ իրիկունը Ձեր քովն եմ:

Պարահանդէսի մը ետքը:

1.

Ն. Պարոնը եւ Տիկինը՝ Ք. Պարոնին ու Տիկնոջ եւ անոնց սիրելի ընտանեացն ամենայն մեծարանօք բարեւ կ'ընեն, եւ կը յուսան որ պարահանդէսին քաղցր յոգնութենէն եառքը հաճոյական հանգիստ մը վայելած ըլլան:

2.

Վ. Տիկնոջէն Լ. Տիկնոջ եւ իր ազնիւ դուստրերուն շատ շատ բարեւ: Կը յուսայ որ երջանկութեամբ տուն հասած եւ վերջին երեկոյեան ակմբին յոգնութենէն կատարելապէս հանգչած ըլլան:

Réponse.

Madame L. et ses filles sont sensibles à l'intérêt que leur témoigne Madame V. ; elles sont arrivées saines et sauves, et se portent toutes bien.

Billets pour donner rendez-vous à quelqu'un.

1.

Si Monsieur S. peut m'accorder un moment d'entretien demain matin à onze heures, il obligera beaucoup Monsieur F. qui viendra le voir, et lui expliquera quel en est le motif.

2.

Monsieur R. ayant une chose importante à communiquer à Monsieur F. il le prie de vouloir bien se donner la peine de venir passer quelques instants auprès de son lit, où Monsieur R. est retenu par une indisposition grave.

3.

Monsieur R. aurait quelque chose d'important à communiquer à Monsieur D. Il le prie de lui indiquer le jour et l'heure où il pourra se rendre chez lui. Il espère que Monsieur D. voudra bien lui pardonner cette importunité.

4.

Je viens d'arriver de Paris; si vos occupations vous permettent de venir chez moi, je vous apprendrai des nouvelles qui vous feront plaisir. Je serai toute la journée à la maison; ainsi vous pouvez choisir l'heure.

Պատասխան:

Լ. Տիկինն ու իւր աղջիկները շնորհակալ են Վ. Տիկնոջ: Ողջ առողջ տուն հասած եւ ամէնքն ալ կ՚են:

Ժամադրութեան տոմսակներ:

1.

Եթէ Ս. Պարոնը վաղն առաւ ժամը տասնումէկին խօսակցելու համար վայրկեան մը կրնայ շնորհել, մեծ ծառայութիւն մ՚ըրած կ՚ըլլայ Փ. Պարոնին, որ պիտի գայ զինքը տեսնէ եւ այն առեն պատճառը կ՚իմացընէ:

2.

Ր. Պարոնը՝ Փ. Պարոնին կարեւոր բան մը հաղորդել ուզելով, կ՚աղաչէ որ իր տունը գալու աշխատութիւնը յանձն առնու, որովհետեւ Ր. Պարոնը ծանր անհանգստութեամբ մը անկողին մնալու ստիպուած է:

3.

Ր. Պարոնը՝ Դ. Պարոնին կարեւոր բան մ՚ունի հաղորդելու, ուստի կ՚աղաչէ որ օրն ու ժամն որոշէ, որ կարենայ զինքը տունը գտնել: Կը յուսայ որ Դ. Պարոնն այս նեղութեան ներողամիտ կ՚ըլլայ:

4.

Դեռ նոր հասայ Փարիզէն: Եթէ ժամանակնիդ կը ներէ ինծի հրամել, շատ հաճոյական լուրեր ունիմ Ձեզի տալու: Ամբողջ օրը տունն եմ, ուստի երբ որ ուզէք՝ կրնաք հրամել:

5.

Monsieur A. se trouvant obligé d'aller à la campagne demain, prie Monsieur G. de ne pas se donner la peine de passer chez lui. Monsieur A. sera bien aise de voir Monsieur G. après-demain, à l'heure qui lui sera la plus convenable.

Billet laissé chez une personne qu'on n'a pas trouvée.

Monsieur R. a eu l'honneur de passer chez Monsieur T., pour l'entretenir d'une affaire importante; il repassera demain à six heures du soir. Monsieur T. l'obligera beaucoup s'il peut se trouver chez lui à cette heure.

Pour des marchands.

1.

Je prie Monsieur N. de venir chez moi jeudi à onze heures, et d'apporter des échantillons de différentes espèces de . . .

2.

Je prie Madame O. de remettre à mon domestique (au porteur) la robe qui m'a été promise pour aujourd'hui.

Billets de faire part d'un mariage.

Ces billets se font au nom du père et de la mère des futurs époux, ou à celui de leurs tuteurs,

5.

Պարոն Ա. վաղը գեղ երթալու ստիպուած ըլլալով, Կ. Պարոնին կ'աղաչէ որ իրեն գալու աշխատութիւնը զանց առնէ։ Սակայն Պարոն Ա. ին մեծ ուրախութիւն կ'ըլլայ՝ եթէ վաղը չէ մէկալն որ Կ. Պարոնը տեսնելու ըլլայ՝ հոգ չէ թէ ժամը քանիին։

Մէկը տունը չգտած ատեն թող տրուած տոմսակ:

Ռ. Պարոնը՝ կարեւոր գործքի մը վրայ խօսելու համար Դ. Պարոնին տունը գալու պատիւն ունեցաւ։ Վաղն իրիկուն ժամը վեցին դարձեալ կու գայ, եւ Դ. Պարոնին մեծապէս երախտապարտ կ'ըլլայ, եթէ զինքը նոյն ժամուն տունը գտնէ։

Վաճառականներու համար:

1.

Ն. Պարոնը կ'աղաչուի՝ որ հինգշաբթի առտու ժամը տասնումէկին ինծի գայ եւ զանազան տեսակ (կերպասի) օրինակներ հետը բերէ։

2.

Շ. Տիկինը շնորհք ընէ իմ ծառայիս (տոմսակը բերողին) ձեռքը՝ այսօրուան համար ինծի խոստացած զգեստը յանձնել։

Հարսանեաց մը լուրը տալու տոմսակներ:

Այսպիսի տոմսակները հասարակօրէն նշանուածներուն հօրը եւ մօրը կամ իրենց խնամա-

ou au leur, s'ils sont majeurs et ont perdu leurs parents. Ils sont ordinairement imprimés, et sur papier à lettre. Il est d'usage d'en envoyer deux sous le même pli: l'un au nom du père et de la mère de la future épouse, l'autre à celui des parents de l'époux.

Monsieur et Madame (*les noms*) ont l'honneur de vous faire part du mariage de Monsieur (*le nom*), leur fils, avec Mademoiselle (*le nom*).

(Quand on veut faire des billets d'invitation à la bénédiction nuptiale, on ajoute:) Et vous prient d'assister à la bénédiction nuptiale, qui leur sera donnée en l'église paroissiale de (*indiquer laquelle*) le (*indiquer le jour et l'heure*).

(Si l'on veut inviter quelqu'un au repas de noce, on doit l'ajouter à la main au bas de ces billets).

Billet de faire part d'accouchement.

Monsieur N. a l'honneur de vous faire part de l'heureuse délivrance de son épouse (*ou* de Madame . . .) qui est accouchée hier (*indiquer le sexe de l'enfant*). La mère et l'enfant se portent bien.

Billet de faire part d'un décès.

Ces billets ne s'envoient qu'après l'enterrement: il sont écrits à la troisième personne et

կալներուն, եւ եթէ իրենք չափահաս ու ծնողքնին մեռած են, իրենց անուամբը կը շինուին: Ասոնք սովորաբար նամակի թղթի վրայ տպուած կ'ըլլան: Սովորութիւն է նաեւ նոյն փաթեթի տակ երկու հատ խաւրել, մէկը յանուն հարսին ծնողացը, մէկալը յանուն փեսային ծնողացը:

(*Այս անուն*) Պարոնն եւ (*այս անուն*) Տիկինը մեծ պատիւ կը համարին հրամանոցդ ծանուցանել, որ իրենց որդին Պարոն Ա., Բ. օրիորդին հետ պիտ'որ պսակուի:

(Իսկ պսակման հանդիսին ալ հրաւիրելու համար՝ կ'աւելցուի.) Եւ կ'աղաչեն որ պսակին հանդիսութեան ներկայ գտնուիք, որն որ (*այս ինչ*) ժողովրդապետական եկեղեցւոյն մէջ (*օրն ու ժամը նշանակելով է*) պիտ'որ կատարուի:

(Հարսանեաց սեղանին հրաւէրը տոմսակին տակը ձեռագրով պէտք է աւելցնել:)

Զաւակ մը ծնանելը ծանուցանելու տոմսակ:

Ա. Պարոնն իրեն պատիւ կը համարի Ձեզի ծանուցանել իր ամուսնոյն (*կամ՝* . . . . Տիկնոջ) բարեբախտ որդեծնութիւնն, որով երէկ (*մանչ, աղջիկ*) զաւակ մը աշխարհք բերաւ: Մայրն ալ զաւակն ալ ողջ առողջ են:

Մէկու մը մահը ծանուցանելու տոմսակ:

Աս տոմսակները թաղմանէն ետքը կը խաւրուին, գրողն երրորդ դէմք կը գործածէ եւ տոմ-

12*

s'impriment sur papier à lettre de grandeur ordinaire.

MM. P. ont l'honneur de vous faire part de la perte qu'ils viennent de faire de (*mettre ici les noms et prénoms etc. du défunt*) décédé en sa maison.

CHAPITRE VII.

LETTRES D'AFFAIRES ET DE COMMERCE.

La concision et la netteté sont les deux grandes règles des lettres de commerce. Ne dire que ce qu'il faut et l'énoncer clairement, c'est ce qui en constitue le mérite, parce que, dans les affaires de commerce, l'utilité réciproque est la seule chose qu'on envisage; d'ailleurs le négociant, qui a besoin de son temps, doit le ménager pour lui-même, et avoir la même attention pour les autres. Ainsi les cérémonies, les compliments, et plus encore l'esprit, l'enjouement, la plaisanterie, doivent en être bannis, ou y trouver rarement place. On entre en matière sans préambule, et l'on passe d'un article à l'autre sans chercher de transition; ce serait un défaut de paraître s'occuper le moins du monde de la manière dont on doit s'énoncer: on

տակները նամակի թղթի վրայ սովորական մեծութեամբ տպուած կ'ըլլան:

Պարոն Ա. Ա. կը փութան իրենց մեծ մէկ կորուստը Ձեզի իմացընել, զորն որ կրեցին յանձին (*հանգուցելոյն անունն ու մականունը եւ այլն նշանակել*), որն որ իր տանը մէջ (*այս ինչ օրը*) լաւագոյն կենաց փոխեցաւ:

ԳԼՈՒԽ Է.

ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ եւ բացայայտութիւն՝ առեւտրական նամակներուն երկու գլխաւոր կանոններն են: Առեւտրական նամակի մը մէջ՝ պէտք է միայն հարկաւոր եղածն ըսել եւ բանը բացայայտ մեկնել. վասն զի վաճառականութեան մէջ դիտուածը միայն երկու կողման օգուտն է: Բաց ասկէ՝ վաճառականը, որ իր ժամանակին կարօտ է, պէտք է ժամանակը խնայութեամբ գործածէ, եւ ուրիշներուն համար ալ նոյն նկատմունքն ունենայ: Ուստի քաղաքավարական ձեւեր, մանաւանդ կատակաբանութիւն եւ ծաղրաբանութիւն՝ առեւտրական նամակներէն դուրս կը մնան կամ գէթ շատ քիչ անգամ կը գործածուին: Գրուելու նիւթը կը սկսուի առանց յառաջաբանի, եւ առանց շրջաններ ընելու՝ մէկ նիւթէն մէկալին կ'անց-

ne s'amuse guère à tourner des phrases quand on a la tête remplie d'affaires.

Quant à la forme, on met ordinairement en haut ou à la tête de la lettre, sur la gauche, le nom du correspondant à qui l'on écrit, et de la ville où il demeure, et sur la droite le lieu d'où l'on écrit et la date. On laisse environ un doigt de blanc, et l'on commence le texte de la lettre. On termine la lettre par quelque assurance de son zèle et de son dévouement, etc.

On doit observer, quant à la signature, de la placer assez près de la dernière ligne pour qu'on ne puisse rien écrire au-dessus; nous croyons aussi devoir signaler l'inconvénient qu'il y a, lorsque le texte d'une lettre en remplit une page tout entière, de mettre seulement les politesses d'usage au haut de la page suivante.

նուի. այնպէս որ մեծ սխալմունք կ'ըլլայ բացատրութեան կերպին վրայ մտածելով ժամանակ անցընելը, վասն զի միտքն զբաղմունքներով լեցուած մէկը՝ խօսքի դարձուածներով չի զբօսնուր:

Իսկ ձեւին նկատմամբ պահանջուածն աս է. թղթակցին (այսինքն որուն նամակը կը գրուի) անունը եւ բնակած քաղաքը՝ հասարակօրէն նամակին վերի կողմը կամ գլուխը դէպ ի ձախ կը գրուի, եւ աջ կողմը՝ նամակին գրուած տեղն ու թուականը: Վերնագրին ու նամակին մէջտեղը գրեթէ մատնաչափ մը պարապ միջոց թող կը տրուի: Նամակը կը վերջացուի պատրաստական ծառայութեան բացատրութեամբ:

Ստորագրութիւնը՝ պէտք է միա դնել որ վերջին տողին անմիջապէս տակը գրուի, որպէս զի անկէ վեր մէկն ուրիշ բան կարող չըլլայ գրել: Նայնպէս անպատեհութիւն մըն է՝ որ նամակին մարմինն ամբողջ երես մը լեցնէ եւ միայն սովորական քաղաքավարական խօսքերը ձեան միւս երեսին:

I.

Circulaires* et offre de services.

Création d'une maison de commission.

1.

Nons avons l'honneur de vous prévenir que nous venons de former ici, à dater de ce jour, une société sous la raison de . . . pour le commerce de commission.

Les arrangements que nous avons pris et les capitaux que nous apportons dans les affaires, nous permettront de donner les facilités d'usage sur les consignations qui pourront nous être adressées, et de soigner les intérêts de nos amis avec toute l'aisance et la promptitude désirables.

C'est dans cette conviction que nous prenons la liberté de vous offrir nos services, espérant que nos connaissances commerciales et l'expérience que nous avons acquise des affaires sur cette place, depuis plusieurs années que nous nous y sommes fixés, nous mettront à même de justifier votre confiance. Ci-bas vous avez nos signatures respectives, dont nous vous prions de prendre note pour n'ajouter foi qu'à elles seules.

Pour de plus amples renseignements sur nous s'adresser à M. N. à S.; MM. N.N. à R.

* On appelle Circulaire toute lettre par laquelle on annonce à une maison de commerce la création ou la cessation, l'acquisition ou la vente, la cession ou la continuation d'un établissement quelconque: ou bien encore le changement qu'a subi la signature d'une maison par suite de la retraite, du décès d'un associé ou de tout autre événement.

Ա·

Շրջաբերականք եւ առուտրի առաջարկութիւն:*

Յանձնարարութեան տան մը հաստատուիլը:

1.

Պատիւ կը համարինք Ձեզի ծանուցանել՝ որ այս օրուընէ սկսեալ՝ այս տեղս առեւտրական յանձնարարութեան վաճառատուն Ա· Ա· ստորագրութեամբ ընկերութիւն մը հաստատեցինք: Մեր ըրած կարգադրութիւններն եւ առուտրի համար դրած դրամագլուխը, զմեզ բաւական կ՚ընեն մեզի խրկուած վաճառքի յանձնարարութիւններուն սովորական դիւրութիւնները տալ, եւ ընդհանրապէս մեր բարեկամաց շահուն համար ամէն բաղձացուած դիւրութեամբ եւ շուտութեամբ ծառայել:

Աս ենթադրութեամբ միայն կը համարձակինք մեր ծառայութիւնը Ձեզի առաջարկել, յուսալով որ վաճառականութեան մէջ ունեցած հմտութիւննիս եւ երկայնժամանակեայ բնակութեամբ աս տեղւոյս առուտրին վրայ ստացած փորձառութիւննիս զմեզ կարող կ՚ընեն Ձեր վստահութիւնը վաստըկելու: Կ՚աղաչենք որ վարի ստորագրութեանց միտ դնէք եւ միայն անոնց հաւատք ընծայէք:

Մեր վրայ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն կրնան տալ՝ Պր· Ա· Ի· . . . , եւ ՊՊ· ԱԱ· Ի··:

* Շրջաբերական կը կոչուի այն նամակը, որով վաճառականութեան տան մը կը ծանուցուի առեւտուր մը հաստատելը կամ դադրեցընելը, գնելը կամ ծախելը, թողուլը կամ շարունակելը, եւ կամ նաեւ զաւաղներէն մէկուն ընկերութենէն ելլելովը, մեռնելովը կամ ուրիշ դէպքով մը վաճառականութեան տան ստորագրութեան փոխուիլը:

2.

Nous avons l'honneur de vous informer que nous formons, à dater de ce jour, sous la raison de ***, une société de commerce qui s'appliquera spécialement à la branche de la commission en denrées coloniales. Nous serions charmés que nos services pussent vous être agréables, persuadés que notre ponctualité et la manière loyale avec laquelle nous exécuterions vos ordres nous assureraient votre confiance, et tourneraient à notre avantage réciproque.

Cessation de commerce.

Mon âge avancé et les circonstances fâcheuses qui pèsent depuis quelques années sur la branche de commerce que j'exploitais jusqu'ici, m'ont depuis longtemps inspiré le désir de quitter le commerce pour passer en paix le reste de mes jours.

Le moment étant venu où je puis réaliser ce désir, je me fais un devoir de vous annoncer que, à dater de ce jour, je me retire des affaires. Comblé, pendant ma longue carrière commerciale, de marques de bienveillance et d'amitié, j'ose me flatter que ces témoignages me suivront dans ma retraite et que vous me garderez une place dans votre souvenir.

Agréez, Monsieur, l'assurance de tout mon dévouement.

2.

Թղթովս Ձեզի կը ծանուցանենք որ այսօրուընէ սկսեալ՝ *** ստորագրութեամբ վաճառականութեան ընկերութիւն մը հաստատած ենք, որուն գլխաւոր ճիւղը գաղթականութեան ապրանքներու յանձնարարութիւն է։ Մեզի մեծ ուրախութիւն է՝ եթէ մեր ծառայութիւնը կարենայ Ձեզի հաճոյ ըլլալ։ Համոզուած ենք որ Ձեր հրամանները ճշդիւ կատարելնիս եւ հաւատարմութիւննիս տեսնելով՝ Ձեր վստահութիւնը մեզի կը շնորհէք, որով երկու կողմանէ ալ փոփոխակի օգուտ կ'ունենանք։

Առեւտուր մը դադրեցնել:

Իմ ծերութիւնս եւ քանի մը տարիէ ի վեր գործքերուս ձախորդ ընթացքը, երկայն ժամանակ է որ գործքէ ետ քաշուելու եւ մնացած օրերս խաղաղութեան մէջ անցընելու բաղձանքը զարթուցած էին սրտիս մէջ։

Հիմայ այս բաղձանքն ի գործ դնելու ժամանակն եկած ըլլալով, ինծի պարտք կը համարիմ Ձեզի ծանուցանել, որ այսօրուընէ սկսեալ՝ գործքերէս ետ կը քաշուիմ։ Վաճառականութեանս երկարատեւ ընթացքին մէջ Ձեզմէ մարդասիրութեան եւ բարեկամութեան բազմաթիւ ցոյցեր ընդունելէս ետեւ՝ մեծ յոյս ունիմ որ նոյն զգածումներն այս առանձնութեանս մէջ ալ կը շարունակէք, եւ Ձեր յիշատակին մէջ ինծի համար տեղ մը կը պահէք։

Հաճութեամբ ընդունեցէք խոնարհական հպատակութեանս հաւաստիքը եւ այլն։

Dissolution d'une société de commerce.

Monsieur, nous avons l'honneur de vous annoncer que notre raison de commerce cessera d'exister à partir de ce jour. Quant aux affaires que nous avons l'intention d'entreprendre, nous nous réservons de vous en entretenir plus tard, nous bornant pour le moment à solliciter de votre part la continuation de la confiance dont vous nous avez honorés jusqu'ici et pour laquelle nous vous remercions vivement. Notre société sous la raison * * * ne subsistera plus que pour sa liquidation, dont le sieur G. Dubois reste chargé.

Recevez l'assurance de notre considération distinguée.

Liquidation d'une maison de banque.

Les pertes considérables que nous avons subies dans notre commerce d'actions et la chute récente de quelques maisons étrangères qui a compromis gravement nos intérêts, nous ont décidés de liquider notre maison de banque.

Vous verrez par l'état ci-joint que notre solvabilité est complète. Il dépendra de la réalisation de notre actif et du recouvrement des sommes qui nous sont dues, que nos créanciers soient payés intégralement. En tout cas la perte, s'ils en ont une à subir, sera peu considérable.

Veuillez en conséquence nous faire savoir, au plus tôt, s'il vous convient de vous en remettre, pour ce qui vous est dû, au résultat de la liquidation.

Վաճառականութեան ընկերութեան մը լուծումը:

Պարտք կը համարինք Ձեզի ծանուցանել, որ մեր ընկերութիւնն աս օրուընէ ետեւ դադրած է: Իսկ ասկէ ետքը սկսելու գործքերնուս վրայ ետքէն Ձեզի հարկաւոր տեղեկութիւնները կու տանք. առ այժմ բաւական համարելով աղաչել՝ որ ասկէ ետքն ալ շարունակէք մինչեւ հիմայ մեզի ցուցուցած մարդասիրութիւնիդ եւ վստահութիւնիդ, որուն համար Ձեզի սրտանց շնորհակալ կ'ըլլանք: Մեր տան (այս ինչ) ստորագրութիւնը միայն մեր հաշիւները փակելու համար պիտ'որ արժէ, զորն որ Պարոն Կ. Տիւպուա պիտի կատարէ:

Ընդունեցէք մեր մեծարանքը եւ այլն:

Դրամատեղանի մը իւր հաշիւները փակելը:

Բաժանորդութեան թղթերով վաճառականութեան մէջ բրած մեծամեծ կորուստնիս, եւ քանի մը դրսի տներուն յանկարծական սնանկութիւնները՝ որ մեր շահուն մեծապէս վտանգ հասուցին, կը ստիպեն զմեզ որ մեր դրամատեղանին հաշիւները փակենք:

Այս թղթիս մէջ դրուած վիճակագրէն կը տեսնէք որ կատարեալ հատուցանելու վիճակի մէջ ենք, եւ թէ մեր ստացուածքը դրամ ընելնէս եւ դրսի առնելիքներն ընդունելնէս կախուած է՝ մեր պարտատէրները կատարեալ գոհ ընել կարենալը: Ինչպէս որ ըլլայ՝ եթէ վնաս մ'ալ կրեն, մեծ գումարի մը չի հասնիր:

Հաճեցէք ըստ կարի շուտով ծանուցանել՝ թէ արդեօք կը հաւանի՞ք որ Ձեր պահանջմունքն ալ նոյն հաշիւներու փակման տակ ձգենք:

Nous pensons que cet exposé sincère de notre situation vous prouvera notre vif désir de sauvegarder les intérêts de nos créanciers, et c'est ce qui nous donne l'espoir que vous agréerez nos offres.

Recevez, Monsieur, l'assurance des sentiments d'estime et de dévouement avec lesquels nous avons l'honneur d'être etc.

(*suivent les signatures.*)

Annonce d'un décès et de la continuation d'un commerce.

C'est le coeur pénétré de douleur que je vous annonce la mort de mon mari, négociant en cette ville, décédé le 12 du mois dernier.

Les nombreuses marques d'estime et d'affection que le défunt avait reçues de ses correspondants et dont il s'était toujours montré digne, me font espérer que l'on me témoignera la même bienveillance et le même intérêt.

En vous annonçant que je continuerai les affaires de mon mari avec mon fils aîné, sous la même raison de commerce et sans y apporter aucun changement, je puis vous donner l'assurance que nous agirons tout-à-fait dans l'esprit du défunt et suivant ses principes, et que nous chercherons par là à nous rendre toujours plus dignes de la confiance que nous vous prions instamment de nous accorder.

Veuillez prendre note de notre double signature et agréer l'assurance etc.

(*suivent les signatures.*)

Կը կարծենք որ մեր վիճակին վրայ տուած այ յայտնի տեղեկութիւններէ՝ Ձեզի ըստ բաւականին կը ցուցընէ թէ մեր անկեղծ բաղձանքն է՝ մեր պարտատէրներն որչափ կարելի է անվնաս պահել. եւ այ է նաեւ որ Ձեր բարեյօժար հաւանութիւնն ընդունելու մեծ յոյս կու տայ մեզի:

Ընդունեցէք մեր յարգանաց ու անձնանուէր ծառայութեան հաւաստիքը որով եւ այլն:

(առորագրութիւնք:)

Մեկուն մահուանեն ետեւ առուտուրին շարունակութեան ծանուցում:

Տրտմագգած սրտիւ կը ծանուցանեմ Ձեզի՝ որ իմ լծակից, քաղաքիս վաճառականը, անցեալ ամսոյն 12ին լաւագոյն կենաց փոխեցաւ:

Բարեյիշատակ հանգուցեալին իր վաճառակից-ներէն ընդունած բարեկամութեան եւ մեծարանաց բազմաթիւ ցոյցերը, որոնց իրօք ալ արժանի եղած էր, մեծ յոյս կու տան որ նոյն մարդասիրութիւնն ու բարութիւնն ինծի ալ ցուցընեն:

Արդ հիմայ Ձեզի իմացընելով որ առանց փոփոխութիւն մ'ընելու եւ առորագրութիւնը նոյն պահելով հանգուցեալ լծակցիս գործքերը անդրանիկ որդւոյս հետ պիտ'որ շարունակեմ, կրնամ դՁեզ ապահովցընել որ հանգուցեալին մտացն ու սկզբանցը բոլորովին համաձայն պիտ'որ աշխատիմք զմեզ միշտ աւելի արժանի ցուցընելու Ձեր վստահութեան՝ զոր ջերմաջերմ կը խնդրենք:

Հաճեցէք մեր կրկին առորագրութեան միտ դնել, եւ ընդունեցէք եւ այլն:

(առորագրութիւնք:)

Vente ou cession d'un fonds de commerce.

Nous avons rempli, dans notre circulaire du. . . , le pénible devoir de vous annoncer le décès de notre bien-aimé frère et oncle Z., négociant en vins de cette ville, et nous vous avons fait part de notre intention de continuer provisoirement ce commerce avec l'assistance de M. *** en qualité de commis-gérant chargé de la procuration.

Aujourd'hui nous avons l'honneur de vous informer que nous avons vendu ce commerce, avec tout l'actif et le passif, à M. N. qui vous en annoncera lui-même la continuation par une circulaire.

Nous pouvons vous recommander M. N. comme un jeune homme parfaitement solvable et très-rangé qui, nous en sommes convaincus, se montrera digne de la confiance qu'on voudra bien lui montrer.

En ajoutant que la procuration accordée à M. Z. expire aujourd'hui, nous vous prions d'agréer l'assurance de notre dévouement.

(*suivent les signatures.*)

Sortie d'un associé et entrée d'un autre.

L'âge avancé de notre sieur M. . . et son état de souffrances continuelles le déterminent à se retirer de notre association à partir de ce jour. Il regarde comme un devoir de payer son tribut de

Առեւտուրի մը ծախուիլը:

Մեր (այս ինչ օրուան) շրջաբերականով մեր պատուական եղբօր եւ հօրեղբօր՝ քաղքիս Զ. գինեվաճառին մահը Ձեզի իմացընելու ցաւն պարտքը կատարեցինք, եւ ծանուցինք որ իրմէ մեզի ժառանգութիւն թող տրուած գինւոյ առեւտուրը առ ժամանակ մի *** Պարոնին՝ իբրեւ գործակատարի եւ հօգաբարձուի օժանդակութեամբը պիտի շարունակենք:

Արդ հիմայ աս թղթով պատիւ կը համարինք Ձեզի ծանուցանել՝ որ նոյն առեւտուրը բոլոր ստացուածքովն ու պարտքերովը Ա. Պարոնին ծախեցինք, որն որ շրջաբերականով մը անոր շարունակուելուն վրայ հարկաւոր տեղեկութիւնները պիտ'որ տայ Ձեզի:

Կրնանք զԱ. Պարոնը՝ իբրեւ հատուցման կարող եւ պատուաւոր մարդ Ձեզի յանձնել, որն որ՝ ինչպէս համոզուած ենք, Ձեր վստահութեանն ինք զինքն արժանի պիտի ցուցընէ:

Ասոր վրայ աւելցընելով նաեւ որ Զ. Պարոնին տրուած հօգաբարձութիւնն այսօրուընէ դադրած է, կ'աղաչենք հաճութեամբ ընդունեցէք մեր անձնանուէր հպատակութիւնն եւ այլն:

(*ստորագրութիւն:*)

Վաճառակցի մը՝ ընկերութենէն ելլելը եւ ուրիշ մէկու մը մտնելը:

Մեր Մ. Պարոնին ծերութիւնն ու հասակին հետ կապակցեալ անընդհատ հիւանդութիւնն ու տկարութիւնը, զինքն որոշեցին այսօրուընէ մեր ընկերութենէն ելլելու: Ինք անհրաժեշտ պարտք կը

gratitude à tous les correspondants qui lui ont donné tant de marques de bienveillance et d'attachement pendant sa longue carrière commerciale, et il les prie de lui conserver un souvenir affectueux.

Nous avons en même temps l'honneur de vous annoncer que le fils de M. A. Girardin, M. Robert Girardin, devient notre associé.

Notre raison commerciale restera la même, nos affaires continueront comme par le passé et à l'aide des mêmes capitaux; nous tâcherons seulement, en redoublant d'activité, d'agrandir le cercle de nos opérations

Veuillez nous honorer souvent de vos commandes, et soyez assurés que nous mettrons toujours tous nos soins à les exécuter avec promptitude et ponctualité, ainsi qu'à soutenir la réputation dont notre maison jouit à si juste titre.

Veuillez prendre note de la signature de notre Sieur R. et lui accorder la même confiance qu'à celle de nos autres associés.

Agréez l'assurance de notre estime et de notre dévouement.

(signatures.)

Etablissement d'une filiale ou commandite sans changement de raison de commerce.

Je vous annonce par la présente que j'ai établi à . . . une succursale de ma maison de commerce d'ici, laquelle s'ouvre aujourd'hui.

համարի մեր ամէն վաճառակից բարեկամներուն՝ վաճառականութեան երկարատեւ ընթացքին մէջ իրեն ցուցած բարեկամութեան եւ սիրոյ բազմաթիւ ցոյցերուն համար շնորհակալութիւն մատուցանել եւ կ՚աղաչէ, որ իւր յիշատակը սիրով պահեն։

Միանգամայն կը ծանուցանենք որ Ա. Ժիրարտէն Պարոնին որդին՝ Պր. Ռոպէր Ժիրարտէն մեր ընկերութեան գովող մտաւ։

Մեր վաճառականութեան ստորագրութիւնն անփոփոխ կը պահենք, եւ առուտուրնիս մինչեւ հիմայ եղածին պէս ու նոյն դրամագլխով կը շարունակենք. միայն մեր ժրութիւնը կրկնապատկելով՝ գործողութիւններն բատ կարի ընդարձակելու պիտ՚որ աշխատինք։

Ուստի կ՚աղաչենք որ յաճախ յանձնարարութիւններով զմեզ պատուէք. եւ ապահով եղէք որ ջանանք շուտ եւ ճշդիւ կատարելով մեր վաճառականութեան տան իրաւամբ վայելած բարի համբաւը պահելու պիտ՚որ նայինք։

Հաճեցէք մեր Ա. Պարոնին ստորագրութեան միտ դնել. եւ անոր ալ մեր միւս վաճառակիցներուն ստորագրութեան տուած վստահութիւննիդ շնորհել։

Ընդունեցէք մեր խորին մեծարանաց ու հպատակութեան հաւաստիքը եւ այլն։

(ստորագրութիւն:)

Երկրորդական վաճառատուն մը հաստատուիլը, առանց ստորագրութեան փոխելու:

Աս թղթով Ձեզի կը ծանուցանեմ, որ *(այս անուն)* քաղաքն իմ հաստեղուան վաճառականութեանս երկրորդական վաճառատուն մը հաստատեցի, որ այսօր իր գործունէութիւնը կը սկսի։

J'espère donner par là un grand développement à mes affaires et multiplier notablement mes débouchés. Ce changement n'en amènera néanmoins aucun dans la question de mes affaires, ni dans ma raison de commerce. Veuillez donc accorder la même confiance à mes lettres datées de . . . qu'à celles qui vous seront adressées d'ici.

En vous priant de me conserver vos sentiments de bienveillance, je vous réitère l'assurance de tout mon dévouement.

Annonce de la concession d'une procuration.

Comme la surveillance que ma fabrique exige m'appelle à m'absenter souvent, je me suis décidé à donner à mon neveu S., qui travaille depuis plusieurs années dans mon bureau à mon entière satisfaction, plein pouvoir de signer en mon absence.

En vous faisant part de cette décision, je vous prie de prendre note de la signature de mon neveu ci-jointe et saisis cette occasion pour me recommander, ainsi que mes affaires, à votre bienveillante attention.

(signatures.)

Annonce du retrait d'une procuration.

Nous avons l'honneur de vous prévenir que M. Z., jusqu'ici notre homme d'affaires, a quitté notre maison aujourd'hui, et qu'en conséquence la

Կը յուսամ ասով իմ գործոյս ասպարէզն ընդարձակել եւ վաճառքներս ծախելու նոր դուռ մը բանալ: Սակայն ասով իմ գործողութեանս կերպին եւ ստորագրութեանս մէջ ամենեւին փոփոխութիւն պիտ'որ չըլլայ: Միայն կ'աղաչեմ որ (այս անուն) քաղաքէն գրուած նամակներուն նոյնպէս հաւասար ընդայէք՝ ինչպէս ասկէ գրուածներուն կ'ընդայէք:

Ձեր բարեկամական վարմունքին շարունակութիւնը խնդրելով, կը մնամ. . . :

Հոգաբարձութիւն մը տալու ծանուցում:

Գործարանիս վրայ հսկելու համար՝ շատ անգամ անկէն հեռանալու ստիպուած ըլլալով, որոշեցի իմ եղբօրորդւոյս Ս. Պարոնին՝ տունն չեղած ժամանակս թղթերուս ստորագրելու լիակատար իշխանութիւն տալ, որ երկայն ժամանակէ ի վեր գրասենեկիս մէջ գործելով զիս կատարելապէս գոհ ըրած է:

Աս որոշումս Ձեզի ծանուցանելով՝ կ'աղաչեմ որ եղբօրորդւոյս ասս թղթիս մէջ գրուած ստորագրութեան մատիր ըլլաք: Ա.յս առթիւ զիս եւ իմ առեւտուրս Ձեր բարեյօժար մատրութեան յանձնելով . . . :

(ստորագրութիւն:)

Հոգաբարձութեան մը ետ առնուելուն ծանուցում:

Պատիւ կ'ունենամ Ձեզի իմացընել՝ որ մեր հիմնակուան գործակատարը Պր. Զ. այսօր մեր քովէն ելաւ, ուստի եւ (այս ինչ թուականով)

procuration que nous lui avons remise suivant notre circulaire du . . . est expirée.

Recevez, Monsieur, l'assurance de notre dévouement respectueux.

Pour offrir ses services.

MM. C. et Cie. nous ont informés que vous désirez entrer en correspondance avec une maison de notre ville pour en tirer une partie de denrées coloniales dont vous avez besoin, et que la nôtre vous a été recommandée. Cette recommandation est très-flatteuse pour nous, puisqu'elle nous offre la perspective de vous compter au nombre de nos correspondants. En vous proposant d'entrer en relation d'affaires avec nous, nous vous prions d'être bien convaincus que nous mettrons tous nos soins à vous prouver, par notre ponctualilé à exécuter vos ordres, quel prix nous attachons à devenir correspondants d'une maison aussi respectable que la vôtre.

Agréez, etc.

Pour proposer des affaires.

L'activité imprimée à notre fabrique de tabac en a tellement multiplié les produits que nous avons senti la nécessité de nous ouvrir de nouveaux débouchés et d'établir dans les grandes places de commerce des magasins de commission.

Ayant appris qu'il se fait chez vous une grande consommation de cigarres, et votre maison nous ayant été particulièrement recommandée par nos amis MM. Z., nous prenons la liberté de vous de-

դրուած շրջաբերականին համեմատ իրեն յանձնած հոգաբարձութիւնին դադրեցաւ:

Եմ ամենայն մեծարանօք եւ այլն:

Իր ծառայութիւնն ընծայելու համար:

Կ. եւ Ընկ. ձեռքով իմացանք՝ որ Ձեզի պէտք եղած գաղթականութեան ապրանքներուն մէկ մասն ասկէ ծախել համար՝ քաղքիս վաճառականութեան անունէն մէկուն հետ հաղորդութեան մէջ մտնել կը բաղձաք, եւ թէ մեր տունը Ձեզի յանձնող եղած է: Այդ յանձնարարութիւնը մեզի շատ հաճոյական է, վասն զի ասով ղՁեզ մեր վաճառակցաց թուոյն մէջ առած կ'ըլլանք: Ընդ Ձեզի այս վաճառակցութիւնն առաջարկած առեն նիս՝ միանգամայն կ'ապահովցնենք ղՁեզ թէ բոլոր ջանքերնիս պիտ'որ թափենք Ձեր հրամանները ճիշդ կատարելով՝ ցուցընելու թէ մեր առջեւն որչափ յարգ ունի այդպիսի պատուաւոր տան մը հետ հաղորդակցութեան մէջ ըլլալնիս:

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն:

Առեւտրական գործ առաջարկելու համար:

Մեր ծխախոտի գործատան անընդհատ գործունէութեամբը, մեքենքնիս այնչափ աճեցաւ որ նորանոր ծախելու տեղեր եւ ընդարձակ վաճառատեղիներու մէջ յանձնարարութեան խանութներ հաստատել հարկաւոր տեսանք:

Գիտնալով որ Ձեր քաղաքը գլանիկի գործածութիւնը յաճախ է, եւ միանգամայն Ձեր տունը մեր բարեկամ Զ. պարոններէն մատնաւորապէս յանձնուած ըլլալով՝ կը համարձակինք

mander si vous seriez disposé à devenir notre commissionnaire en cet article. Nous vous livrerons la marchandise franco à dix pour cent de rabais sur le prix de fabrique. Règlement tous les six mois et paiement en traites sur Marseille à courte échéance.

Dans l'attente de votre réponse nous vous saluons avec respect.

Formules pour terminer une circulaire.

Croyez que je ne négligerai rien de ce qui pourra me mériter votre confiance.

Jaloux de vous servir avec distinction, nous espérons que vous nous honorerez bientôt de vos ordres.

Je serais charmé que mon ministère vous fût de quelque utilité pour les consignations que vous pouvez être dans le cas de diriger sur notre place, ayant un vif désir de vous prouver combien j'aurais à coeur le soin de vos intérêts.

Croyez que j'ai un vif désir de cultiver une correspondance qui nous sera, je l'espère, réciproquement utile et agréable.

Հարցընել, թէ կը հաւանիք նոյնպիսի յանձնաբարութեան խանութի մը վրայիդ առնուլ: Մենք ապրանքը ճամբու ծախքէ ազատ եւ գործատան դնէն % 10 վար գնով Ձեզի կու տանք: Հաշիւները վեց ամիս մէյ մը կը տեսնուին, եւ Մարսիլիայի վրայ կարճ ժամադրութեամբ քաշուած փոխանակագրով կը վճարուի:

Ձեր պատասխանին սպասելով կը մնանք լի մեծարանօք եւ այլն:

Շրջաբերականի մը վերջաւորութիւններ:

Ապահով եղէք որ Ձեր վստահութիւնը վատրկելու համար իմ կողմանէս ամենեւին բանի մը չեմ խնայեր:

Ձեր ակնարկութեանցը յօժարամիտ պատրաստականութեամբ՝ կը յուսանք քիչ ժամանակէն Ձեր պատուական յանձնարարութիւնները ընդունիլ:

Ինծի մեծապէս ուրախալի կ'ըլլայ՝ եթէ այս քաղաքը գործառնութիւն մ'ունենայ առնիդ իմ ծառայութիւնս կարենամ Ձեզի մատուցանել. որովհետեւ Ձեր յաջողութեան ամենայն փութով կը բաղձամ գործակից ըլլալ:

Կրնաք ապահով ըլլալ՝ որ սրտանց կը բաղձամ մեր առեւտուրին շարունակութիւնը, որ կը յուսամ թէ երկու կողմանց ալ օգտակար ու հաճոյական ըլլայ:

II.

Lettres d'affaires commerciales.

Pour s'informer du prix du change.

1.

Je prends la liberté de vous demander par la présente à quel cours vous pourriez me céder du papier sur Londres à courte échéance, dont il me faudrait actuellement pour la valeur de 200 livres sterling.

En même temps je désirerais savoir combien vous me compteriez pour du papier sur Hambourg à deux mois.

Recevez mes salutations empressées.

Réponse.

En réponse à votre du . . ., nous avons l'honneur de vous faire savoir que nous pouvons vous céder du papier à courte échéance sur Londres dont, depuis quelques semaines, notre place est inondée, au cours de $119^1/_2$, pour autant qu'il vous conviendra, et que nous attendrons vos ordres ultérieurs à cet égard.

Quant au papier sur Hambourg, qui est excessivement recherché, nous le notons pour le moment à $88^1/_4$; et en vous adressant un bulletin de nos cours et de nos fonds, nous avons l'honneur, etc.

Բ.

Առեւտրական գործառնութեանց թղթեր։

Փոխանակագրի գնոյն վրայ տեղեկութիւն առնելու համար։

1.

Թղթովս կը համարձակիմ Ձեզի հարցնել՝ թէ ինչ գնով կրնաք ինծի կարճ ժամադրութեամբ Լոնտոնի դրամափոխութեան թուղթ տալ, որմէ ինծի հիմայ 200 ստեռլինկի հարկաւոր է։

Միանգամայն կը բաղձայի գիտնալ թէ ինչ գնով կը հաշուէք ինծի 2 ամսուան Համպուրկի լումայաթուղթը։

Ողջ լերուք։

Պատասխան։

Ամսոյս . .ին գրած թղթերնուդ պատասխան՝ պատիւ կը սեպենք Ձեզի ծանուցանել, որ կարճ ժամադրութեամբ Լոնտոնի դրամափոխութեան թուղթ, որով քանի մը շաբաթէ ի վեր մեր վաճառատեղին լեցուած է, $119^1/_2$ով կրնանք տալ՝ որչափ որ պէտք ըլլայ։ Ուստի Ձեր հրամանին կը սպասենք։

Իսկ Համպուրկի լումայաթուղթը՝ որ չափազանց շատ փնտռողներ ունի, հիմայ $88^1/_4$ով կը հաշուենք։ Այս առթիւ Ձեզի մեր լումայափոխութեան թղթերուն եւ գոյքին գնոց ցուցակը խաւրելով՝ կը մնանք եւ այլն։

2.

Pour s'informer du prix d'une marchandise.

Je vous prie de me faire savoir si vous avez maintenant de la bonne huile de salade, et à quel prix vous pourriez me la laisser.

Si vos conditions me conviennent et que la marchandise soit vraiment de bonne qualité et pure, je pourrais faire usage de 15 à 20 quintaux.

Dans l'attente de votre réponse, je vous salue amicalement.

Réponse.

En réponse aux renseignements que vous avez bien voulu nous demander, nous nous empressons de vous faire savoir que nous pouvons vous fournir de l'huile d'olive première qualité, fraîche et pure de tout mélange. Si vous en prenez 15 à 20 quintaux, nous vous la passerons à . . . par quintal, le baril compris.

Nous serons charmés de recevoir de vous une commande à ce sujet; et en vous réitérant l'assurance que vous serez sans doute satisfaits de notre envoi, nous vous prions d'agréer nos salutations amicales.

Avis sur les cours de diverses marchandises.

Cet article baissera à mesure qu'il deviendra plus abondant.

Notre approvisionnement de coton est plus

2.

Վաճառքի մը գինն իմանալու համար:

Կ'աղաչեմ ինծի իմացուցէք թէ արդեօք հիմայ աղցանի ընտիր ձէթ ունիք, եւ ինչ գնով կըրնաք տալ:

Եթէ գինը համաձայնի եւ ձէթն իրօք ընտիր ու մաքուր ըլլայ, կրնամ 15—20 կենդինարի հարկաւորութիւն ունենալ:

Պատասխանին սպասելով՝ զձեզ բարեկամաբար կ'ողջունեմ:

Պատասխան:

Ձեր հարցմանը պատասխան՝ կը փութանք ծանուցանել որ կրնանք Ձեզի ընտիր տեսակ թարմ եւ ամենաբին անխառն ձէթ տալ: Եթէ 15—20 կենդինար առնելու ըլլաք, կենդինարը՝ (այսչափի) կու տանք տակառով մէկտեղ:

Մեզի մեծապէս ուրախալի կ'ըլլայ ասոր նըկատմամբ Ձեզմէ հրաման մ'ընդունիլը. եւ զձեզ դարձեալ ապահովցընելով որ վաճառքին վրայ ոտուգիւ գոհ կ'ըլլաք՝ կ'աղաչենք ընդունեցէք եւ այլն:

Զանազան վաճառքներու ընթացքին վրայ կարճ տեղեկութիւններ:

Ան վաճառքին շատնալուն համեմատութեամբ գինը պիտ'որ իջնայ:

Մեր բամբակի մթերքը հիմայ մէկ քանի ա-

fort en ce moment qu'il n'a été depuis quelques mois; cependant les prix n'ont pas fléchi.

La seule partie importante se trouvait entre les mains d'un détenteur, qui vient de la placer à...

Les arrivages ont tellement découragé tout le monde ici, qu'il ne se vend absolument rien en ce moment.

Les arrivages de la Martinique et de la Guadeloupe en sucres et cafés ont mis nos prix au niveau de ceux de Londres.

En songeant aux variations qu'ont éprouvées en très-peu de temps les prix des provisions, et que le riz surtout était descendu de 67 à 37 florins, nous ne nous faisons aucune reproche, quoique nous ayons certainement à regretter de n'avoir rien entrepris.

Les affaires en général sont calmes dans ce moment, mais on s'attend qu'elles reprendront sous peu.

Nous ne pensons pas que l'article aille beaucoup plus bas; supposé qu'il baisse encore, plusieurs riches spéculateurs paraissent y avoir porté leur attention.

Les cafés ont fait un saut prodigieux.

Les cotons ne vont pas aussi bien qu'on au-

միս յառաջ եղածէն շատ աւելի առատ է. սակայն եւ այնպէս գներն անշարժ մնացին:

Աս վաճառքին միակ երեւելի մասը մէկ հոգւոյ ձեռքն էր, որ հիմայ (այսչափի) ծախեց:

Նոր հասած վաճառքներու շատութենէն հոս ամէնքն այնպէս վհատեցան, որ աս միջոցիս ամենեւին բան չի ծախուիր:

Մարդինիքէն ու Կուատըլուբէն այնչափ խահուէ եւ շաքար հասաւ, որ մեր գները Լոնտոնի գներուն հաւասարեցան:

Եթէ մտածենք՝ որ քիչ ժամանակուան մէջ վաճառքներուն գները որչափ փոփոխութիւն կրեցին, եւ գլխաւորաբար թէ բրնձին գինը 67 փիորինէն 37 փիորինի իջաւ, չենք կրնար զմեզ մեղադրել. թէպէտ ստուգիւ ցաւ է մեզի՝ որ գործքի մը ձեռք չզարկինք:

Գործքերն ընդհանրապէս հիմայ թոյլ են, սակայն յոյս կայ որ քիչ ժամանակէն դարձեալ կենդանանան:

Չենք կարծեր որ աս վաճառքին գինն աւելի իջնայ, սակայն կ'երեւայ թէ շատ ունեւոր շահագէտներ գնոյն իջնալուն մտադիր կը սպասեն:

Խահուէին գինն անակնկալ կերպով բարձրացաւ:

Բամբակը՝ վաճառատեղւոյս մէջ քիչ գըտ-

rait dû s'y attendre, en considérant le peu qui s'en trouve sur la place.

S'il en arrivait beaucoup, ils tomberaient de suite à 45 Sh.

Les sucres bruts se soutiennent en proportion mieux que les terrés, et sont plus recherchés, parce qu'il en est moins arrivé.

Les ventes de rhum se sont bornés à quelques parties des Antilles à . . . à bord. Ce liquide est en grand calme sans pouvoir trouver des acheteurs à des prix tant soit peu raisonnables.

Le soufre en canons, suivant la quantité plus ou moins forte qu'il y en a sur la place, varie de 14 à 15 francs le quintal.

Les affaires ont été asez actives ces jours-ci.

Nous sommes en ce moment surchargés de bois de Campêche et de morues: ces articles ne paieraient pas les droits; le dernier surtout est invendable.

Toutes les denrées coloniales ont beaucoup baissé; il en est de même sur tous les marchés de l'Europe.

Les acheteurs font peu d'offres en ce moment, dans la persuasion qu'il y aura de la baisse.

նուելուն համար յուսացուածքին չափ չի ծախուիր:

Եթէ շատ մթերք գալու ըլլայ, գինն անմիջապէս 45 շիլլ. կ'իջնայ:

Անդորձ շաքարը՝ գոուած շաքարին համեմատութեամբ աւելի բարձր է, եւ քիչ եկած ըլլալուն պատճառաւ շատ կը փնտռուի:

Շաքարօղոյ վաճառմունքը միայն քիչ մը Անդիլեան տեսակներու վրայ ամիոփուած մնաց, որոնք նաւուն վրայ . . . ով ծախուեցան: Ա՛ս հեղուկը միշտ թոյլ երթալու հետ է եւ ոչ շատ գնով առնող կը գտնուի:

Գլանաձեւ ծծմբին շատ կամ քիչ գտնուելուն համեմատ՝ կէնդինարը վաճառատեղւոյս վրայ 14 եւ 15 ֆրանգի մէջ է:

Վերջին օրերս առուտուրը բաւական բանուկ էր:

Հիմայ հոս քամիճէշի փայտն ու ձողաձուկը չափէ դուրս առատ է: Ա՛ս վաճառքներն իրենց մաքսը չեն կրնար հանել, մանաւանդ եարքինը՝ որ անվաճառ մնացած է:

Բոլոր գաղթականութեան վաճառքներուն գինը՝ ինչպէս Եւրոպայի ամէն վաճառանոցներուն մէջ, նոյնպէս հոս ալ շատ իջած է:

Գնողները հիմայ վար գին կու տան, վասն զի կը կարծեն թէ գներն առուգիւ պիտի իջնան:

Vous réfléchirez si quelques-uns de ces objets peuvent convenir pour retours.

Les marchandises de chez vous, en général, sont ici sans demande et en baisse.

Quelques mots sur les cours actuels de votre place nous feraient bien plaisir.

Vous nous obligeriez de nous noter, de temps à autre, les prix des cotons chez vous.

Les cotons s'écoulent facilement par petites parties, pour la consommation du moment.

Les affaires et la demande n'augmentent que lentement sur notre place, cependant elles augmentent.

Notre commerce, qui avait acquis depuis quelque temps une certaine activité, souffre beaucoup maintenant.

Les denrées coloniales tendent à la hausse, quoique jusqu'ici elles n'aient pas subi d'augmentation bien sensible.

Ordres donnés et reçus etc.

Veuillez suivre la même marche à l'égard de notre dernier envoi.

Տեսէք որ արդեօք ասոնք նիւթերէն մէկ քանին ի դարձին բերելու Ձեզի կը յարմարին :

Ընդհանրապէս այնտեղացի վաճառքները հոս չեն փնտռուիր եւ իյնալու վրայ են :

Ձեր վաճառատեղւոյն հիմակուան ընթացքին վրայ եթէ քանի մը խօսք գրէք՝ շատ հաճոյական կ'ըլլայ մեզի :

Մեզի մեծ ծառայութիւն մ'ըրած կ'ըլլաք՝ եթէ ատեն ատեն բամբակին հոնտեղուան գինը ծանուցանէք :

Բամբակը մանն մանն այժմու գործածութեան համար շատ կ'երթայ :

Առուտուրն ու պնդութիւնը մեր վաճառատեղւոյն մէջ թէեւ կամաց կամաց միշտ յառաջելու վրայ են :

Մեր առուտուրն որ ժամանակէ մ'ի վեր գործունէութիւն մ'առած էր՝ հիմայ շատ ինկած է :

Գաղթականութեանց վաճառքները կ'երեւայ թէ պիտի բարձրանան, թէպէտ մինչեւ հիմայ յայտնի բան մը չեն ունեցած :

Ապսպրանք եւ ընդունելութիւն :

Կը խնդրեմ որ մեր այս անգամ խաւրած վաճառքին նկատմամբ ալ նոյն ընթացքը բռնէք :

Je suis vraiment fâché que cette spéculation ait tourné si mal pour vous; elle paraissait devoir être si bonne que tout le monde s'y est jeté, et c'est ce qui l'a rendue mauvaise.

Je regrette que vous n'ayez pas réussi: je n'ai épargné aucune peine pour obtenir un meilleur résultat, mais inutilement; on ne m'a pas fait une seule offre.

Je n'ai rien terminé avec lui, et j'attends vos ordres ultérieurs pour faire un arrangement positif

Nous comptons sur vos soins à cet égard, espérant que vous ne négligerez rien de ce qui pourra être utile dans l'intérêt des parties.

Au reste, nous ne voyons rien pour l'instant qui présente le moindre avantage.

Mais sous peu de jours, nous espérons être à même de terminer définitivement cette affaire.

Je vous serais obligé si vous vouliez m'envoyer un marché écrit simulé.

Toute affaire en farine est absolument impraticable, attendu que . . .

Le prix est fait tous frais payés, vous n'aurez en conséquence rien à débourser.

En vous recommandant bien de donner tous vos soins à la réception et livraison de cette caisse, nous . . .

Շատ կը ցաւիմ որ Ձեր այդ փորձն այնպիսի դժբախտ ելք ունեցաւ. այնչափ մեծ յոյս կար՝ որ ամէն մարդ վրան թափուեցաւ, եւ ասով եղաւ որ ապականեցաւ:

Շատ կը ցաւիմ որ բաներնիդ անյաջող գնաց. ես ամէն փորձ փորձեցի, սակայն պարապ տեղ. գնող եւ ոչ մէկ հոգի գտայ:

Իրեն հետ բան մը չսրոշեցի. գործքը լմընցնելու համար Ձեր նոր հրամաններուն կը սպասեմ:

Գործքիս մէջ բոլոր յոյսերնիս Ձեր ջանքին վրայ է. անտարակոյս երկու կողման ալ շահուն մտադիր էք ամէն կերպով:

Բայց ասկէ՝ հիմակու հիմայ եւ ոչ փորը շահու մը նշան կը տեսնուի:

Սակայն կը յուսանք որ քանի մ'օրէն աս գործքը կարենանք որոշ կերպով լմընցընել:

Ձեզի մեծապէս երախտապարտ կ'ըլլամ եթէ ինծի կեղծ հաշիւ մը խաւրէք:

Ալիւրի առուծախ չկայ ամենեւին, վաճառք . . . :

Ամէն ծախքերը գնոյն մէջ հաշուբաժ են, ուստի Ձեզի ուրիշ ծախք չի մնար ընելու:

Աղաչելով որ աս արկեղ ընդունելութեան եւ տուչութեան ամէն կերպով հոգ տանիք . . . :

Nous ne savons vraiment ce que nous devons faire, jusqu'à ce que vous nous ayez donné de nouvelles instructions.

Avant de fermer notre lettre, nous vous dirons si nous avons réussi à faire quelque chose.

J'ai été très-content de m'en défaire à ce prix.

J'ai tiré moi-même des échantillons au moment où l'on mettait sur le quai.

Faisant toujours attention aux frais considérables.

Vous pouvez compter que nous ferons tout ce qui dépendra de nous, pour arranger cette affaire le plus avantageusement possible.

Je suis en liaison avec une des premières maisons de . . .

La partie que nous vous avons expédiée, a été prise sans choix dans la même cargaison que ce que nous avons envoyé à nos autres amis.

Nous ne pouvons donc vous rendre compte de cette différence.

Peut-être qu'en marchandant, on l'aurait à quelque chose de moins.

Vous pouvez être assuré que je ferai tout

Ընելիքնիս չենք գիտեր, մինչեւ որ մեզի նոր հրահանգներ խաւրէք:

Եթէ բան մը կարենանք յաջողցընել, նամակնիս փակելէն յառաջ Ձեզի կը ծանուցանենք:

Շատ ուրախ եմ որ այս գնով կրցայ ձեռքէ հանել:

Ցամաք հանուած առեն՝ ես անձամբ քանի մը հատն օրինակ առի:

Միշտ ծախքերուն շատութեանը միտ դնելով:

Կրնաք ապահով ըլլալ՝ որ աս գործքը Ձեզի ամենէն շահաւոր կերպով լմընցընելու համար ձեռքերնէս եկածը կ'ընենք:

Ա. Ա. քաղքին առաջին կարգի տներէն մէկուն հետ հաղորդակցութեան մէջ եմ:

Նոյն վաճառքէն ուրիշ բաներ ալ խաւրեցինք. Ձեզի խրկուածն առանց ընտրութեան առնուած էր:

Եւ այսպէս՝ այդ տեսնուած տարբերութեան Ձեզի չենք կրնար պատճառը տալ:

Կարելի է տակարկելով քիչ մը աւելի աժան կրնար առնուիլ:

Կրնաք ապահով ըլլալ որ Ձեր վստահու-

ce qui dépendra de moi pour justifier votre confiance.

Livrable courant janvier. — Vendre à livraison.

Nous sommes persuadés que nos amis auront fait une bonne spéculation.

Avec toute apparence d'une nouvelle hausse.

Nous remarquons avec plaisir que vous vous disposez à envoyer ici un chargement de morue.

Vous pouvez compter que l'assurance sera faite aux conditions les plus modérées.

Toutes les affaires que vous voudrez bien commettre à mes soins, seront traitées avec la plus grande ponctualité.

Je suis persuadé que vous approuverez tout ce que j'ai fait pour les assurances.

Je ne saurais vous dire toutes les contrariétés que j'ai éprouvées.

Je me repens bien d'avoir entrepris cette opération.

Nous craignons d'être obligés de faire un sacrifice sur les chapeaux qui nous restent en magasin.

Թեան համեմատ վարուելու համար ամէն ձեռքէս եկածը կ'ընեմ:

Յուսնուար ամսոյն մէջ գնողին պիտի յանձնեմ: — Սպասեմ պիտ'որ ծախուի:

Համոզուած ենք որ մեր բարեկամներուն ըրածն ալէկ շահաւիտութիւն է:

Վասնզի յայտնի կ'երեւայ թէ գները նորէն պիտի բարձրանան:

Ըստ ուրախացանք՝ որ այս կողմը նաւ մը ձուղաձուկ պիտի խաբէք եղեր:

Կրնաք վստահ ըլլալ որ ապահովէքն ըստ կարի աժան պիտ'որ ըլլայ:

Ինչ գործք որ իմ հոգացողութեանս յանձնէք, մեծ ճշդութեամբ պիտ'որ կատարուի:

Համոզուած եմ՝ որ ապահովագրութեանց համար ըրածներուս կը հաւանիք:

Չեմ կրնար խօսքով ըսել թէ որչափ դժուարութիւններ կրեցի:

Ա՛ս գործողութեան ձեռք զարնելուս շատ զղջացայ:

Կը վախնանք՝ որ մերթերանոցին մէջ մնացած գլխարկները վնասով պիտի վաճառենք:

Ces arrivages ont jeté un tel découragement sur la place, qu'il ne se fait aucune vente; sans cela, d'après le contenu de votre lettre, je ne refuserais pas une offre tant soit peu raisonnable.

Et cela, attendu l'impossibilité absolue où je suis de me défaire des soieries qui me restent encore en magasin.

Bien que je ne désire faire que le plus petit sacrifice possible, ce ne vous donne cependant point de limite, persuadé que vous agirez pour le mieux de mes intérêts.

Cette affaire a été, on ne peut plus, malheureuse pour lui; mais j'espère qu'il pourra enfin faire payer quelque chose à M. . . .

Nous sommes certainement fort éloignés d'approuver ceux qui sacrifient la marchandise pour faire de l'argent; mais nous ne voyons pas non plus qu'un négociant commissionaire soit excusable de garder les marchandises qui lui sont consignées et de spéculer dessus, lorsqu'il peut vendre à un cours raisonnable.

Si vous voyez quelques articles qui présentent un peu de marge, nous ferons volontiers un compte en participation avec vous, mais pour une somme peu considérable.

Les frais que ces marchandises supportent ici,

Այս նոր հասած ապրանքները վաճառատեղւոյս մէջ այնչափ վհատութիւն յառաջ բերին, որ ծախը բոլորովին դադրեցաւ. ապա թէ ոչ՝ Ձեր նամակին համաձայն՝ վարկեկ դին առուղ ալ ըլլար, կը ծախէի:

Ընոր համար որ մթերանոցին մէջ մնացած մետաքսեղէնները ձեռք հանելն անկարելի եղաւ:

Թէպէտ կը բաղձամ կարելի եղածին չափ քիչ վնասով ելլել, բայց եւ այնպէս՝ Ձեզի որոշ դին չեմ սահմաներ, որովհետեւ համոզուած եմ որ ամէն կերպով իմ շահուս միտ կը դնէք:

Ա՛ս գործքն իրեն տակէ աւելի դժբախտ ելք չէր կրնար ունենալ. սակայն կը յուսամ որ վերջապէս Ա. Պարոնէն քիչ մը բան կարող ըլլայ կորզել:

Թէեւ չենք կրնար այնպիսիներուն իրաւունք տալ՝ որոնք վաճառքնին կը պահեն որ ատակ ընեն. բայց եւ ոչ ալ կը կարծենք թէ կարեւոր յանձնառու մը արդարանալ՝ երբ որ իրեն աւանդուածն արժանաւոր դնով ծախել կրցած առեն՝ պահէ, եւ վրան շահադիտութիւններ ընէ:

Եթէ քանի մը տեսակ շահաւոր երեւցած վաճառքներ պատահին, մենք ալ պատրաստ ենք մէկտեղ գործելու, միայն թէ չափաւոր դրամով:

Ա՛ս վաճառքներուն համար հոս եղած ծախ-

dépendent principalement de la longueur du temps qu'elles peuvent rester en magasin.

Maintenant nous vous laissons libres d'agir pour le mieux, s'il faut nous soumettre à une plus grande perte.

Commandes.

Me référant à ma circulaire du . . . et sur l'avis que m'en ont donné MM. * * *, qui m'ont remis votre adresse, je vous prie de m'envoyer dans le plus bref délai et, si possible, par le premier train, un tonneau de votre meilleur sirop, que vous me passerez, je l'espère, au plus bas prix.

Si ce premier essai me réussit, vous pouvez compter recevoir de moi à l'avenir des commandes plus considérables. En attendant, je vous prie d'agréer mes salutations.

Réponse.

Je vous remercie de la commande d'un tonneau de sirop que vous avez eu la bonté de me faire et que j'ai eu le plaisir d'exécuter aujourd'hui. D'autre part, j'ai l'honneur de vous remettre la manufacture montant à 238 fr. 75 cent., dont vous aurez la bonté de me créditer.

Vous serez satisfait de la qualité de la marchandise ainsi que du prix auquel je vous l'ai comptée, et j'espère que vous me ferez le plaisir de m'adresser bientôt de nouvelles commandes qui, vous pouvez y compter, seront exécutées avec le plus grand soin.

քերը՝ գլխաւորաբար մթերանոցին մէջ քիչ կամ շատ մնալէն կախում ունին։

Եթէ աւելի վնաս պիտ'որ կրենք, Ձեզի արձակ իշխանութիւն կու տանք որ պատշաճ երեւցածին պէս գործէք։

Ապսպրանք։

(Ամսոյս 3ին) հանած շրջաբերականիս համեմատ, եւ Ա. Ա. Պարոններուն զՁեզ ինծի յանձնելովը, որոնք Ձեր տան անունը խաւրեր էին, կը խնդրեմ որ անմիջապէս, եւ եթէ կարելի է՝ առաջին շոգեկառքով, Ձեր բուն ընտիր օշարակէն ինծի տակառ մը խաւրէք, որ կը յուսամ թէ ըստ կարի վար գնով կը հաշուէք։

Եթէ աս առաջին փորձս յաջողի, միտք ունիմ ետքէն մեծկակ յանձնարարութիւններ ընելու։ Ողջ լերուք։

Պատասխան։

Մեծապէս շնորհակալ եմ Ձեր մէկ տակառ օշարակի խնդիրքին համար, զոր որ այսօր ամենայն սիրով կատարեցի։ Թղթիս մէջ կը գտնէք նաեւ ցուցակը, որուն գումարը՝ 238 ֆր. 75 սնդ. է. շնորհք ըրէք ինծի առնելիք գրեցէք։

Կը յուսամ որ թէ օշարակին տեսակէն եւ թէ Ձեզի հաշուած գնոյն վրայ գոհ կ'ըլլաք, եւ քիչ ժամանակէն նոր ապսպրանքներ ալ կ'ընէք, որոնց ճշդիւ կատարման վրայ կրնաք միշտ ապահով ըլլալ։

Avis d'achats effectués.

Nous avons eu le plaisir de recevoir votre lettre du . . . et vous remercions des dispositions amicales dont vous y faites preuve envers nous. Nous avions d'abord peu d'espoir d'effectuer l'achat des 30 balles de véritable café Java au prix de 56—58 cent.; car les nouvelles qui nous sont parvenues dans l'intervalle sur les craintes qu'inspire la récolte prochaine à Java, avaient fait un peu hausser les prix; mais on a bientôt reconnu que ces nouvelles étaient exagérées, ce qui a ramené les cafés aux cours précédents et nous a permis d'exécuter vos ordres au minimum du prix que vous aviez vous-même fixé.

Nous avons expédié hier les balles à M. N., à Trieste, par le capitaine de la *Patrie*, pour vous être envoyées sur-le-champ; et en vous faisant parvenir ci-joint la facture, nous vous prions de vouloir bien nous créditer de la somme de 1332 frs., après en avoir reconnu l'exactitude.

En nous recommandant tout particulièrement à votre bienveillance, nous vous prions etc.

Plaintes au sujet d'envois de marchandises.

Je vous informe par la présente de l'arrivée des amandes et du sucre candi dont votre lettre du . . . m'annonçait l'envoi et dont nous vous avons reconnu la valeur, 165 fl., de conformité.

Je suis satisfait des amandes, mais le sucre candi jaune-clair justifie mal son nom, et le prix de $34^1/_2$ florins m'aurait fait espérer une qualité supérieure.

Յանձնարարութեանց կատարման ծանուցում:

(Այս ինչ թուականով) գրած նամակիդ ուրախութեամբ ընդունեցանք, որուն մէջ մեզի ցուցուած բարեկամական զգածմանց համար մեծապէս շնորհակալ ենք: Ի սկզբան շատ քիչ յոյս ունէինք որ 30 հակ բուն Ճաւայի խահուէն 56—58 սանտիմով կարող ըլլանք գնել, որովհետեւ ատ միջոցիս՝ Ճաւայի կթոց անյայտութեանը վրայ ելած լուերով գները քիչ մը բարձրացած էին. սակայն նոյն լուերուն չափազանց ըլլալը շուտ իմացուեցաւ, եւ գները դարձեալ իրենց յառաջուան վիճակը մտան. այսպէս կրցանք խնդրուած հակերը Ձեր սահմանած ամէնէն վար գնով գնել:

Հակերն երէկ *Patrie* անուն նաւին նաւապետին ձեռքով Թրիէստ Պարոն Ա.ին ուղեւորեցինք, որ անմիջապէս Ձեզի հասցընէ: Թղթիս մէջ ցուցակն ալ կը դնենք եւ կ'աղաչենք որ 1332 ֆրանք գումարը քննելէն ետեւ մեզի առնելիք գրէք:

Առանձին կերպով Ձեր մարդասիրութեան յանձնուելով եւ այլն:

Ընդունուած ապրանքներուն վրայ բանբառ:

Ա՛ս թղթովս Ձեզի կը ծանուցանեմ, որ նուշն ու վանիլաքարը հասան, որոնց յուղարկումը *(այս օրը)* գրուած նամակով ինծի ծանուցած էիք. եւ 165 ֆիորին արժէքն Ձեր հաշուին անցուցինք:

Նշին վրայ գոհ եմ, բայց բաց-դեղին վանիլաքարն իր անուանը համեմատ չէ, եւ ես $34^1/_2$ ֆիորինով աւելի ընտիր տեսակի մը կը սպասէի:

Ennemi né des discussions et de toute mésintelligence, il n'entre nullement dans mes vues de réclamer un rabais; mais j'attends de vous que vous consentirez à m'envoyer encore six caisses de la même qualité à 34 florins et vous prie de me répondre là-dessus prochainement.

Réponse.

Je vois avec plaisir par votre lettre d'aujourd'hui que vous êtes satisfait des amandes que je vous ai expédiées. En revanche je suis aussi surpris qu'affligé que vous soyez mécontent de la qualité du sucre candi jaune-clair. J'avais en magasin un dépôt considérable de sucre de cette sorte que j'ai vendu, à quelques caisses près, complétement, sans qu'il me soit parvenu aucune plainte à ce sujet. Mais afin de vous prouver que je désire faire mon possible pour vous complaire, je me suis décidé à vous laisser à 34 florins les caisses que vous m'avez demandées dernièrement. Je vous les ai déjà expédiées par le roulage ordinaire et vous prie de vouloir bien m'en créditer conforme valeur 92 fl.

Un commissionnaire est chargé de l'achat d'une partie de marchandises.

Dans la lettre dont vous nous avez favorisés le 2 de ce mois, vous nous annoncez que le prix de la garance s'élève de . . . à . . . francs. Si vous pouvez nous en procurer d'une qualité aussi belle que celle que vous nos envoyâtes en février 18 . ., mais en aucun cas inférieure à cette dernière,

Վեճերու եւ գժտութեան անհաշտ թշնամի ըլլալով, միտքս գնոյ նուազում մը պահանջել չէ. միայն կը յուսամ որ 6 արկղ նոյն տեսակ վանիշաքար 34 ֆիորինով տալու կը հաւանիք, որուն վրայ կ'աղաչեմ անյապաղ պատասխան տաք:

Պատասխան:

Ձեր այսօրուան նամակէն մեծ հաճութեամբ իմացայ, որ խրկած նշխս վրայ գոհ էք. իսկ բայց դեղին վանիշաքարը չհաւնելնուդ վրայ թէ կը դարմանամ ու թէ կը ցաւիմ. որովհետեւ մինչ բանողիս մէջ նոյն տեսակ շաքարէն մեծ մթերք մ'ունէի, եւ քանի մը արկղէ զատ՝ ամէնը ծախած եմ առանց մէկ կողմանէ վոքր արտունչ մը լսելու: Սակայն որպէս զի ցուցընեմ որ Ձեր հաճոյքը կատարելու համար ամէն ձեռքէս եկածն ընել կը բաղձամ, յանձն կ'առնում նոր ապսպրուած արկղները 34 ֆիորինով տալ: Ասոնք արդէն հասարակ կառքով ճամբայ դրած եմ, եւ կ'աղաչեմ որ 92 ֆիորին արժէքն բստ հաշուի ինծի առնելիք գրէք:

Մէկը՝ յանձնառուի ցեղ մը վաճառք գնելու յանձնարարողին կ'ըսէ:

Ձեր ամսոյս 2ին գրած թղթին մէջ մեզի ծանուցած էիք որ տարոնին գինը՝ . . . էն մինչեւ . . . ֆրանք է: Եթէ կրնաք մեզի (այս ինչ տարհոյն) փետրուար ամսոյն մէջ խրկածներնուդ պէս ընտիր վաճառք Հոգալ, այնպէս որ ամենեւին մէկ կողմանէ անկէ սաորին չըլլայ, կ'աղաչենք որ մին-

nous vous prions d'en acheter environ 1000 kilos pour nous. Dans le cas où on pourrait l'avoir à.... francs, nous en prendrions 1500 à 2000 kilos. Ayez la bonté de nous répondre en tout cas par le retour du courrier si vous êtes en état d'exécuter notre commission et à quel prix. Si vous pouvez acheter à celui que nous vous fixons, nous vous prions de ne pas différer cet achat et de nous l'expédier par le premier bateau en partance. Quant à votre remboursement vous pouvez l'effectuer en tirant soit sur la maison M. à Paris, soit sur les frères Z. à Lyon, où nous vous ouvrirons le crédit nécessaire aussitôt que vous nous aurez donné avis de l'achat de la garance.

Dans l'attente d'une prompte réponse de votre part nous vous prions d'agréer etc.

Réponse. Envoi d'échantillons.

Nous avons pris note conforme de la commission dont vous nous chargez d'acheter environ 1000 kilos de garance belle qualité et pas inférieure à celle que vous avez reçue de nous en février 18... et à... francs, ou 1500 à 2000 kilos de la même sorte à . . . fr., et nous désirons vivement pouvoir réussir à vous satisfaire. Les prix de la garance ont monté depuis peu sur notre place par suite des demandes nombreuses arrivées d'Allemagne et d'Angleterre, malgré le résultat assez favorable de la récolte; aussi n'est-il plus possible aujourd'hui de l'avoir au même prix qu'il y a 15 jours. Cependant il y a encore quelques petites parties de belles marchandises de Zéland, dont la qualité, à ce que nous croyons, ne diffère

չեւ 1000 հազարակրամ գնէք: Բայց եթէ . . . ով կարող ըլլաք գնել, 1500—2000 հազարակրամ կ'առնուէք: Շնորհք ըրէք սուրհանդակին դառնալուն՝ մեզի իմացուցէք թէ մեր յանձնարարութիւնը կրնաք կատարել եւ ինչ գնով: Եթէ մեր որոշած գնովը կրնաք գնել, կ'աղաչենք որ չուշացընէք, եւ վճառքն առաջին նաւով ճամբայ դնէք: Իսկ վճառքին դիմն ընդունելու համար կամ Փարիզ Հ. տան կամ Լիոն Զ. եղբարց վրայ կրնաք փոխանակագիր մը քաշել, որոնց մէկուն քով մենք՝ տորոնին գնուելուն լուրն առնելնուս պէս՝ հարկաւոր եղած վարկը կը բանանք:

Վաղահաս պատասխանի մը սպասելով, կ'աղաչենք որ հաճութեամբ ընդունիք եւ այլն:

Պատասխան: Օրինակներու առաքում:

Տեղեկացանք Ձեր ըրած յանձնարարութեան, որ Ձեզի . . . ով 1000 հազարակրամի չափ ընտիր տեսակ տորոն գնենք, որն որ Ձեր (այս ինչ տարւոյն) փետրուարի մէջ մեզմէ ընդունածէն տորին չըլլայ, կամ թէ նոյն տեսակէն . . . ֆրանքով 1500—2000 հազարակրամ գնենք, եւ կը փափաքինք որ Ձեր այդ բազմանքը կարենանք կատարել: Թէպէտ եւ հոս տորոնին հունձքը բաւական առատ էր, բայց մեծերս Գերմանիայէն ու Անգղիայէն եկած բազմաթիւ յանձնարարութեանց պատճառաւ գներնիս բարձրացան, եւ հիմայ անկարելի է ասկէ տասնուհինգ օր յառաջ Ձեզի ծանուցուած գնով գնել: Սակայն հոս քանի մը կտոր Զէլանտի ընտիր տեսակէն կայ, որ լաւութեամբ կարծենք թէ վերջին անգամ Ձեզի խրկածներնուս գրեթէ

pas sensiblement de celle que nous vous avons envoyée la dernière fois, et que nous espérons pouvoir obtenir à . . . fr. par 50 kilos, pourvu que votre réponse nous arrive par le retour du courrier.

Néanmoins, comme nous ne savons pas au juste si la qualité répondra tout-à-fait à votre attente, nous croyons bien faire de vous en envoyer ci-joint de petits échantillons.

Ayez la bonté de nous faire savoir immédiatement s'il vous convient d'en prendre et combien, et soyez convaincus que vos ordres seront exécutés ponctuellement et avec tout le soin désirable.

Confirmation d'ordres donnés.

Nous sommes fort reconnaissants des renseignements que vous avez eu l'obligeance de nous donner dans votre lettre du 15 de ce mois, ainsi que de l'envoi des échantillons de garance; quoique la qualité de cette dernière ne réponde pas complétement à nos désirs, nous accepterons deux tonneaux d'environ 600 kilos de l'espèce No. I. Nous en aurions pris volontiers le double, si le prix avait été moins élevé; vu ces circonstances, nous ne croyons pas prudent d'en acheter davantage, car il est plus que douteux que la hausse sur cet article soit considérable, ce qui fait que nous désirons nous borner à la quantité dont nous avons besoin.

Ayez l'obligeance de faire charger les deux tonneaux en question, par le premier voiturier qui partira et au plus juste prix, à l'adresse de MM. S. à Lyon, auxquels nous donnerons nos instructions ultérieures. Quant au montant de cet envoi,

կը հաւատարի, եւ որուն 50 հազարակրամը . . . ֆրանքով կը յուսանք ձեռք բերել, եթէ պատասխաննիդ առաջին սուրհանդակով ընդունինք:

Բայց որովհետեւ ճիշդ չենք գիտեր՝ որ արդեօք նոյն տեսակն է Ձեր բաղձացածը, պատշաճ կը համարինք թղթիս հետ քիչ մը օրինակ խաւրել:

Հաճեցէք անմիջապէս ծանուցանել թէ կ'ուզէք առնուլ եւ որչափ, եւ ապահով եղէք որ Ձեր յանձնարարութիւնը ճիշդ եւ ամենայն փութով կը կատարենք:

Յանձնարարութեան հաստատութիւն:

Ձեր ամսոյս 15ին նամակովը տուած տեղեկութեանցը եւ տորոնի օրինակներուն համար մեծապէս շնորհակալ ենք. եւ թէպէտ տորոնին տեսակը ճշդիւ մեր բաղձացածին պէս չէ, սակայն թիւ 1էն իբր 600 հազարակրամնոց 2 տակառ կ'առնունք: Մեծաւ սիրով կրկինն ալ կ'առնունք՝ եթէ գինն այնչափ բարձր չըլլար. իսկ աս գնով ասկէ աւելին գնել՝ խոհեմութիւն չենք համարիր, որովհետեւ գներուն դարձեալ բարձրանալուն հաւանականութիւն մը չ'երեւար. ուստի եւ միայն մեզի հարկաւոր եղածը գնելով գոհ կ'ըլլանք:

Շնորհք ըրէք այդ երկու տակառներն առաջին սայլորդով եւ ամենէն աժան կրօղչէքով Լիոն Ս. Պարոններուն հասցընել, որոնց մենք ալ հարկաւոր տեղեկութիւնները կու տանք: Իսկ ապրանքին արժէքն ընդունելու համար թուականէն երկու

veuillez tirer à deux mois de date sur M. N. à Paris que nous chargeons de payer vos traites et qui vous le confirmera.

Dans l'espoir d'apprendre bientôt que notre commission a été exécutée, nous vous saluons respectueusement.

Envoi d'un compte d'achat simulé.

En réponse à la lettre que nous avons eu l'honneur de recevoir de vous le 24 de ce mois, nous pouvons vous assurer que, si vous nous consignez une partie de laine de mouton pour être vendue, vous pouvez compter que vos intérêts seront soignés au mieux sous tous les rapports. Pour vous mettre au fait des usances et frais de divers genres, nous vous adressons un compte de vente simulé qui vous instruira de tous les détails qu'il vous importe de connaître. Nous sommes prêts aussi à vous avancer jusqu'à la concurrence des deux tiers du montant des marchandises en retour de vos traites payables à trois mois.

Agréez etc.

Envoi de marchandises avec remboursement.

M. W. à Cracovie a commandé chez nous une petite partie de soieries, en nous chargeant de l'expédier à votre adresse et d'en tirer le montant sur vous à un mois de date. Supposant que cela vous conviendra, nous vous avons expédié hier par le chemin de fer une caisse . . . en y joignant la copie du compte qui monte à . . . fr.

ամէն վճարուելու փոխանակագիր մը քարշեցէք Փարիզ Պր. Ն.ին վրայ, որուն Ձեր փոխանակագրերը վճարելը կը յանձնենք եւ ինքն ալ նոյնը Ձեզի պիտ'որ հաստատէ:

Մեր յանձնարարութեան կատարուելուն լուրն առնելու ապասելով, դՁեզ լի յարգութեամբ կ'ողջունենք:

Վաճառման կեղծեալ հաշուի առաքում:

Ա.մսոյս 24ին Ձեզմէ եկած նամակին պատասխանելով, դՁեզ կ'ապահովցընենք որ եթէ մեզի մաս մը ոչխարի բուրդ յանձնէք, ծախած առեններս ամէն նկատմամբ Ձեր շահուն միտ դնելու կ'աշխատինք: Եւ որպէս զի Ձեզի վճարման ժամանակակիցութեան եւ ծախքերուն վրայ կարելի եղածին չափ ճիշդ տեղեկութիւն մը տանք, աւասիկ վաճառման կեղծեալ հաշիւ մը կը խաւրենք, որմէ դիտնալու հարկաւոր եղած ամէն բանը կրնաք իմանալ: Նոյնպէս պատրաստ ենք Ձեր երեք ամսուան մէջ վճարուելու քարշուած փոխանակագիրներուն դիմացը՝ վաճառքին գնոյն երեքին երկուքը կանխիկ վճարել:

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն.

Վաճառաց առաքում՝ հատուցմամբ հանգոյն:

Գրագաւ քաղքէն Պր. Վ. մեզի պզտիկ մաս մը մետաքսեայ վաճառք ապսպրեց, յանձնելով որ Ձեզի խաւրենք եւ արժէքին համար Ձեր վրայ թուականէն ամիս մը եաքը վճարուելու փոխանակագիր մը քարշենք: Ենթադրելով որ Դուք ասոր կը հաւանիք, երէկ երկաթուղով . . . արկղ մը ճամբայ դրինք, որուն հաշուին օրինակը Ձեզի

Nous tirons aujourd'hui cette somme sur vous à un mois de date.

Avis de l'embarquement d'une marchandise pour un lieu tiers.

En vous confirmant le contenu de notre lettre du . . février, nous vous annonçons par la présente, que nous avons fait charger les 200 barils de harengs sur le vaisseau *Eugénie*, capitaine Moreau, pous être remis à B. à Havre. Le chargement du vaisseau est complet et le capitaine compte mettre à la voile dans huit jours. Nous avons confié à M. G. et fils le soin de payer pour vous l'assurance pour une valeur de . . . , y compris 10$^0/_0$ de bénéfice présumé et les frais d'assurance, et de vous faire remettre la police.

En souhaitant que la marchandise vous parvienne en bon état, nous vous offrons l'assurance de notre dévouement.

Lettre de l'expéditeur à la maison de Havre.

Nous avons l'honneur de vous annoncer que nous avons fait remettre pour vous à bord du vaisseau *Eugénie*, capitaine Moreau, qui mettra à la voile d'ici à quelques jours, 200 barils de harengs, marqués B. No. 1—200 suivant connaissement ci-joint, et au sujet desquels MM. L. et Cie. vous donneront les instructions nécessaires. D'après les ordres de cette dernière maison nous en avons fait soigner l'assurance par MM. Fr. G. et fils.

կը խաւրենք, եւ գումարը . . . Ֆրանք կ'ընէ: Ապրանքին սա արժէքն այսօր ամսէ մը վճարուելու փոխանակագրով Ձեր վրայ կը քաշենք:

Երրորդ տեղոյ համար վաճառքի մը նաւ դրուելուն վրայ ծանուցում:

Մեր Փետրուար (4ին) գրած նամակին մէջ ըսածնիս հաստատելէն ետքը, ներկայ թղթովս Ձեզի կը ծանուցանենք որ Ձեզի համար գնուած 200 տակառ ռինկա ձուկը Մորօ նաւապետին Էօժէնի անուն նաւը բեռնաւորեցինք՝ Հավր Պր. Բ. ուղղելով: Նաւուն բեռնաւորելը լմնցած է եւ նաւապետն ութ օրէն ճամբայ ելլել կը մտածէ: Վաճառքին ապահովագրութիւնը (այսչափ ատըկով) նոյնպէս $^0/_0$10 ենթադրեալ շահը եւ ապահովագրութեան ծախքերն ի հաշիւ Ձեր հոգալը՝ Կ. եւ Որդւոց յանձնած ենք, որոնք մուրհակը Ձեզի պիտ'որ խաւրեն:

Վաճառքին անվնաս հասնիլը մաղթելով կը նորոգենք մեր անձնանուէր ծառայութեան հաւատիքը:

Առաքողին Հավրի տան գրած նամակը:

Պատիւ կ'ունենանք սա թղթով Ձեզի ծանուցանել որ Մորօ նաւապետին Էօժէնի նաւուն մէջ, որ քանի մ'օրէն ասկէ ճամբայ պիտ'որ ելլէ, սա թղթիս մէջ գրուած ծանուցման համաձայն՝ 200 տակառ ռինկա ձուկ Բ. նշանով թիւ 1—200 Ձեզի կը խաւրենք, որոնց վրայ Լ. Պարոնայք ու Ընկ. Ձեզի հարկաւոր տեղեկութիւնները կու տան: Վերյիշեալ տան հրամանին համաձայն, ապահովագրութիւնը՝ Կ. եւ Որդւոց յանձնած ենք:

Nous saisissons cette occasion de recommander notre maison pour des opérations de tout genre et vous offrons l'assurance de notre considération.

Avis d'un naufrage.

En nous référant à notre dernière du 7. ct., nous avons aujourd'hui le chagrin de vous informer d'après une lettre de . . . que le vaisseau *Eugénie* a échoué sur la côte de . . . et a sombré. On a pu sauver l'équipage, mais la cargaison est presque entièrement perdue. Nous en avons instruit aussitôt les assureurs et nous vous prions, si vous recevez peut-être de Havre quelque renseignement ultérieur, de nous le communiquer immédiatement. Nous ferons alors tout ce qui dépendra de nous pour sauvegarder vos intérêts.

Réponse.

Nous avons appris à notre grand chagrin, par votre lettre, l'accident dont le vaisseau *Eugénie* et sa cargaison ont été les victimes. Cette perte nous est d'autant plus sensible que nous nous estimions heureux, vu le faible produit de la pêche aux harengs cette année, d'avoir obtenu cette partie à un prix modéré, et que nous avions l'espoir fondé de réaliser enfin un bénéfice important dans le commerce, à l'ordinaire si ingrat, des harengs. Nous n'avons sauvé de toute la cargaison que 23 barils, comme vous l'apprendra la lettre de M. B. à Havre.

Nous avons payé sur le champ à MM. *** de

Այս առթիւ մեր աս տեղայ տունն ամէն տեսակ գործքերու համար Ձեզի կը յանձնենք եւ կը խոստովանինք զմեզ լի մեծարանօք եւ այլն։

Նաւաբեկութեան մը ծանուցում :

Ամսոյս 7ին գրած վերջին նամակնիս յիշեցընելէն ետքը, մեծ ցաւով կը ծանուցանենք (այս ինչ քաղըքէն) գրուած նամակէ մը առնուած գոյժը, որ Էօժէնի նաւը (Ա. կողման) ափանցը վրայ խորտակեր ու ընկղմեր է։ Նաւաստիներն ազատեր են, բայց նաւուն բեռը գրեթէ բոլորովին կորսուեր է։ Մենք ապահովիչներուն անմիջապէս հարկաւոր ազդարարութիւնն ըրինք, եւ Ձեզի կ'աղաչենք որ եթէ պատահածին վրայ Հավրէն նոր բան մը լսելու ըլլաք՝ անմիջապէս մեզի հաղորդէք, որպէս զի զՁեզ անվնաս պահելու համար ձեռքերնէս եկածն ընենք։

Պատասխան :

Մեծ տրտմութեամբ Ձեր նամակէն իմացանք Էօժէնի նաւուն եւ անոր բեռանը պատահած դժբախտութիւնը։ Աս կորուստը մեզի անոր համար մանաւանդ ցաւալի է, որ այս տարուան ռնկա ձկան որսոյն նուազութեամբն ալ՝ նոյն ապրանքը չափաւոր գնով ձեռք բերել կարենալնիս՝ մեզի բախտ մը կը համարէինք, եւ հաստատուն յոյս ունէինք որ այդ ռնկայի հասարակօրէն դժբախտ առուտուրէն վերջապէս մեծ վաստակ տեսնենք։ Բոլոր վաճառքէն միայն 23 տակառ ազատեր են, ինչպէս Պր. Բ.ին Հավրէն գրած նամակէն կրնաք տեսնել։

Ձեր ապահովագրութեան գումարը, որ (այս-

notre ville le montant de votre assurance s'élevant à . . . francs suivant l'estimation ci-jointe, et vous prions de vouloir bien régler cet objet.

Renseignements demandés sur le prix du fret.

Votre estimable maison nous ayant été recommandée par M. K. de Riga, nous prenons la liberté de nous adresser à vous pour avoir les informations suivantes.

Sur le point d'expédier de Riga à Bordeaux une cargaison de merrain, nous apprenons que le prix du transport, faute de bâtiments de commerce, y est maintenant fort élevé.

Nous avons payé, l'année dernière, pour le lest d'une cargaison semblable . . . roubles et ne désirerions pas y consacrer davantage cette fois-ci. En conséquence, si vous pouviez régler la charte-partie pour ce trajet, nous vous donnons plein pouvoir de le faire, car il importe surtout que le vaisseau parte aussitôt que possible. La cargaison est calculée à raison de 76 à 80 lasts, mais elle pourrait aisément être portée à 90, si les circonstances l'exigeaient. Le capitaine devrait s'engager à ne pas dépasser le nombre de vingt jours de planche pour l'embarquement et le débarquement des marchandises.

Dans l'attente de votre réponse nous vous saluons respectueusement.

Réponse.

Je me suis empressé de m'acquitter de la

չափ) Փրանք կ'ընէ, այս թղթիս մէջ գրուած գնահատութեան մուրհակին համաձայն քաղքիս *** պարոններուն անմիջապէս վճարեցինք, եւ կ'աղաչենք որ այս գործքն անով հատուցընէք:

Նաւողչէքի վրայ տեղեկութիւն խնդրել:

Ձեր պատուական տունը՝ Ռիկայէն Պր. Ք. մեզի յանձնած ըլլալով, կը համարձակինք Ձեզի դիմել հետեւեալ տեղեկութիւնները խնդրելու համար:

Ռիկայէն նաւ մը կաղնւոյ փայտ՝ Պորտոյ խաւրելու ըլլալով, իմացանք որ Ձեր նաւահանգստին մէջ նաւու պակասութեան պատճառաւ նաւուղչէքը հիմայ շատ բարձր է:

Անցեալ տարի մէկ նաւու գրեթէ նոյնչափ բեռան՝ (այսչափ) ռուպլի վճարած էինք. աս անգամ ալ անկէ աւելի չենք ուզեր վճարել: Ուստի եթէ աս գնով կրնաք նաւ մը վարձել, Ձեզի լիազօր իշխանութիւն կու տանք. որովհետեւ շատ հարկաւոր է որ նաւը կարելի եղածին չափ շուտ ճամբայ ելլէ: Նաւուն բեռը 36—80 տակառաչափ կը համարուի. սակայն պարագաներուն համեմատ կրնայ մինչեւ 90 տակառաչափի ալ բարձրացուիլ: Նաւապետը պէտք է յանձն առնուլ որ վաճառքները բեռնաւորելու եւ նաւէն հանելու համար 20 օրը չանցընէ:

Ձեր պատասխանին սպասելով եւ այլն:

Պատասխան:

Ամսոյս 12ին գրած նամակով ինծի ըրած

commisson dont vous avez eu l'obligeance de me charger par votre lettre du 12 du mois. Malheureusement il ne m'a pas été possible de trouver sur le champ un bâtiment pour faire le trajet de Riga à Bordeaux au prix de . . . roubles par last. Le fret est en général plus élevé qu'autrefois, surtout dans les ports de la mer Baltique, et quoiqu'il ne manque pas ici de vaisseaux, aucun capitaine ne consent à passer de contrat au-dessous de . . . outre 10% d'avarie et le cadeau d'usage en sus du fret, ce qui équivaut à peu près à . . . roubles.

A ce prix je puis trouver ici un bâtiment bien construit et dans le meilleur état, sous la conduite d'un capitaine honnête et expérimenté, qui serait prêt à mettre à la voile aussitôt après la conclusion du contrat. J'attends donc votre réponse par le plus prochain courrier et vous prie d'agréer etc.

Retrait d'un ordre donné.

Nous vous remercions affectueusement pour les renseignements contenus dans votre lettre du 16 ct., mais nous regrettons que vous ne puissiez exécuter notre commission qu'à un prix qui dépasse de beaucoup nos limites. Ayant appris en outre de votre ami à Riga qu'il croit pouvoir exécuter le transport à raison de . . . roubles, ce qui n'est pas beaucoup plus que le prix demandé à Riga pour l'affrétement, et nous épargne tout le temps perdu d'ici à Riga, nous préférons lui confier le soin de ce transport et nous nous voyons en conséquence forcés de retirer la commission que nous vous avions donnée.

յանձնարարութիւնդ փութացի կատարել : Սակայն կը ցաւիմ որ անկարելի եղաւ անմիջապէս այնպիսի նաւ մը գտնել՝ որ տակառաչափին (այսչափի) բուպլի նաւողէքով վաճառքը Ռիկայէն Պորտոյ փոխադրել յանձն առնու : Հիմայ ընդհանրապէս ամէն դի եւ մանաւանդ Պալթիկ ծովուն նաւահանգիստներուն մէջ նաւողէքն սրբիշ անգամներէն բարձր է . եւ հոս թէեպէտ նաւու պակասութիւն չունինք, սակայն չկայ նաւապետ մ'որ (այսչափիկ) վար տանողէքով գոհ ըլլայ, % 10 ծովական վնասուտրուելու սովորական պարգեւներն ալ զատ, որ մէկանդ գրեթէ (այսչափ) բուպլի կը հաւասարի : Ա՛ն գնով կրնամ հոս աղէկ եւ ամուր շէնքով նաւ մը վարձել՝ պատուաւոր եւ փորձառու նաւապետի մը առաջնորդութեան տակ, որ դաշնագրութենէն անմիջապէս ետքը ճամբայ ելլելու պատրաստ ըլլայ : Ուստի սուրհանդակին դառնալուն Ձեր պատասխանին կը սպասեմ : Ողջ լերուք :

Յանձնարարութիւն մը ետ առնուլ :

Անցեալ 16ին տուած տեղեկութեանդ համար մեծապէս շնորհակալ ենք. սակայն շատ կը ցաւինք որ յանձնարարութիւնիս՝ մեր որոշածէն քաս վեր գնով կրնաք կատարել : Ասկէ զատ՝ ձեր Ռիկայի բարեկամէն լուր առած ենք, որ ինք վաճառքին փոխադրութիւնը (այսչափի) բուպլիով կատարելու յոյս ունի, որն որ թէեպէտ Ձեր կողմերուն տանողէքէն քիչ մ'աւելի է, սակայն ասով նաւուն ասկէ Ռիկա երթալու ժամանակը կը շահինք, եւ այսպէս լաւագոյն կը համարինք վաճառքին փոխադրութիւնն իրեն յանձնել, որով կը հարկադրինք Ձեզի տուած յանձնարարութիւնիս ետ առնուլ :

Nous sommes très-fâchés de vous avoir importuné pour rien de cette affaire, et nous ne laisserons échapper aucune occasion de vous en dédommager en vous confiant d'autres opérations.

Si nous pouvons en attendant vous être utiles à quelque chose ici, nous vous prions de disposer de nous en toute occasion et d'être bien convaincu de notre empressement à vous servir.

Conclusion d'un contrat maritime.

Conformément aux ordres contenus dans votre lettre du 19 de ce mois, j'ai, en vertu d'un contrat passé avec le capitaine H., affrété son bâtiment *le Condor* pour effectuer le transport, de Riga à Bordeaux, d'une cargaison de merrain au prix de . . . courants par last de Riga, plus 10% d'avaries et le cadeau d'usage, et vous envoie ci-joint un exemplaire de la charte-partie en même temps que j'en expédie un autre à M. A. à Riga.

Le capitaine ne demande que le temps strictement nécessaire pour lester son navire et appareiller; demain, si le temps n'est pas trop défavorable, il quittera de bonne heure le port de Travemunde.

En vous priant de me créditer de . . . thalers courants pour mes frais suivant la note ci-jointe, je me recommande à vous dans l'occasion pour exécuter vos ordres et vous réitère etc.

Աս գործքիս համար զՁեզ վայրապար աշխատցընելնուս վրայ շատ կը ցաւինք, եւ կը փութանք որեւիցէ առթի մէջ ուրիշ յանձնարարութիւններով Ձեզի փոխարինութիւն մ'ընել։

Եթէ հիմայ ալ քաղքիս մէջ կերպով մը կրնանք Ձեզի օգտակար ըլլալ, կը խնդրենք որ Ձեր հրամանները տաք եւ աներկբայ ըլլաք մեր պատրաստակամ ծառայութեանը վրայ։

Ծովային դաշնադրութիւն մը կնքել:

Ձեր ամսոյս 19ին գրած նամակովն ինծի տուած հրամաններուն համեմատ՝ Ա. Նաւապետին հետ դաշնագրութիւն մ'ըրի եւ իր Գոնտոր նաւը վարձու բռնեցի՝ բեռ մը կաղնւոյ տախտակ Ռիկայէն Պորտոյ փոխադրելու համար, Ռիկայի տակառաչափին (այաչափ) ընթացիկ (թալեր) տանողչէքով, % 10 ծովական վնասէն եւ սովորական պարգեւներէն զատ։ Աս թղթովս նաւակալութեան պայմանագրութեան օրինակը Ձեզի կը խաւրեմ. երկրորդ օրինակ մ'ալ Ռիկա՝ Պր. Ա.ին պիտ'որ խաւրեմ։

Նաւապետը՝ միայն նաւը բեռնաւորելու եւ ելլելու պատրաստութեան ճշդիւ պէտք եղածին չափ ժամանակ կ'ուզէ. եւ եթէ հովը դէմ չըլլայ՝ վաղը կանուխ Թրաւէմունտի նաւահանգստէն կ'ելլէ։

Կը խնդրեմ որ թղթիս մէջի հաշուին համեմատ ըրած ծախքերուս համար (այաչափ) թալեր ինծի առնելիք գրէք, եւ ուրիշ առիթներու մէջ ալ Ձեր յանձնարարութեանց սպասելով՝ կը նորոգեմ եւ այլն։

Plaintes d'un chef à son commis-voyageur.

Je me vois malheureusement dans la nécessité de vous témoigner de nouveau mon déplaisir, de ce que vous ne vous informez pas avec assez de soin de la solidité des maisons avec lesquelles vous faites des affaires. En effet nous avons reçu, il y a peu de jours, la nouvelle que le cordier H. à Nantes, à qui vous envoyâtes au mois de juillet de l'année dernière un ballot de chanvre, est mort laissant sa succession tellement obérée de dettes, qu'on a dû le déclarer en faillite. On assure en particulier qu'il a fait de fortes pertes au jeu. Quoique l'affaire ne soit pas d'importance, il est bien contrariant d'essuyer une perte semblable quand on entre à peine en correspondance, d'autant plus qu'il serait très-facile aux voyageurs d'éviter ces accidents en prenant sur de nouvelles pratiques les informations nécessaires.

Les maîtres se font, il est vrai, beaucoup tirer l'oreille quand on les interroge sur le compte d'un confrère, mais on remarque bien à leur manière de répondre s'ils cachent quelque chose, auquel cas on peut prendre des renseignements ultérieurs.

Ci-joint la continuation de votre tournée avec la liste de nos débiteurs.

Adieu et que vos affaires réussissent!

Գլխաւորի մը գանգատ իւր ճանապարհորդ խանթի պաշտօնէոյն:

Ցաւ է սրտիս՝ որ նոր առիթ մ'ալ կ'ունենամ քեզի իմ դժգոհութիւնս յայտնելու, որ զգուշութեամբ չես տեղեկանար այն տներուն հաստատութեանը, որոնց հետ յարաբերութեան մէջ կը մտնես: Քանի մը օր յառաջ մեզի լուր եկաւ, որ Նանդ՝ Հ. չուանամանը, որուն անցեալ տարի Յուլիսի մէջ հակ մը կանեփ ծախած էինք, մեռեր է, եւ թող տուած ժառանգութիւնն այնչափ պարտքերով բեռնաւորեալ է, որ ստիպուեր են զինքը սնանկացած հրատարակել: Կ'ըսուի թէ գլխաւորաբար խաղի մէջ մեծ կորուստներ ունեցած ըլլայ: Թէպէտ եւ իրն երեւելի բան մը չըլլայ, բայց եւ այնպէս շատ անհաճոյ բան է՝ մէկու մը հետ յարաբերութեան մէջ մտնելուն պէս՝ այսպիսի կորուստ մը կրել. մանաւանդ որ ճամբորդները շատ դիւրութեամբ կրնան այսպիսի դէպքերէն խորշիլ, նոր յաճախորդներուն վրայ հարկաւոր եղած տեղեկութիւններ առնելով:

Սովոր է՝ մարդիկ իրենց ընկերակիցներուն վրայ հարցուած ատեն, բերաննին դժուարաւ կը բանան. բայց իրենց պատասխան տալու կերպէն կ'իմացուի որ բան ծածկել կ'ուզեն, եւ անով կրնայ նոր տեղեկութիւններ առնուիլ:

Թղթիս հետ կ'ընդունիս նաեւ ճամբորդութեանդ շարունակութեան տոմսակն եւ պարտապաններուն ցուցակը:

Ողջ լեր: Բարի յաջողութիւն:

Réponse.

La lettre que vous m'avez adressée le 12 de ce mois, à . . ., m'est parvenue hier au moment où j'allais en partir.

Ce qui s'est passé avec H. de Nantes m'a non moins déplu qu'étonné: je m'étais informé de lui en plus d'un endroit, et personne ne m'avait communiqué quoi que ce soit de fâcheux sur son compte.

Vous trouverez ci-joint la liste des commandes reçues et des payements effectués. Parmi les premières se trouve celle de suif pour Fr. à . . . que je vous prie d'exécuter immédiatement, attendu qu'il en a un pressant besoin.

Malheureusement je n'ai pu écouler cette marchandise comme je l'aurais voulu, parce que tout le monde a fait sa provision ou qu'elle se vend encore au-dessous du prix auquel je puis la céder.

Je regrette de n'avoir rien pu faire avec les frères S. à . . ., malgré toute la peine que je me suis donnée pour y parvenir.

Si Tr. de . . . s'adresse à vous, ne lui envoyez rien. Ses affaires sont, dit-on, en mauvais état, c'est pourquoi je ne lui ai point fait de visite.

Je pars demain d'ici et pense être le 23 à . . . et le 26 à . . . .

Պատասխան:

Ձեր ամսոյս 12ին . . . քաղաքը խրկած նամակը՝ երէկ հինկէ ճամբայ ելլելու առեն ընդունեցայ:

Նանդ քաղքին Պր. Հ.ին դէպքն ինծի անհաճոյ եւ միանգամայն անակնկալ է. ես քանի մը տեղ վրան տեղեկութիւններ խնդրած էի, բայց ոչ ոք իրեն դէմ բան մ'բսած էր:

Թղթիս մէջ կը փակեմ ինծի եղած յանձնարարութեանց եւ վճարմանց ցանկը: Յանձնարարութեանց մէջէն մանաւորապէս ճրագուն առանց յապաղելու . . . քաղաքը Պր. Փր.ին խաւրեցէք, որովհետեւ շատ հարկաւորութիւն ունի:

Դժբախտութեամբ ասս վաճառքէն չկրցայ բաղձացածիս չափ ծախել, վասնզի գրեթէ ամէն մարդ բաւական ունի եւ կամ իմ տալու գնէս աւելի աժան գնով կրնայ գնել:

. . . քաղքին Ս. եղբարց հետ, որչափ ալ աշխատեցայ, չկրցայ գործք մը գործել:

. . . քաղաքը Պր. Թր. եթէ գրելու ալ ըլլայ, բան մի խաւրէք: Ս'ըսուի թէ գործքերը գէշ կ'երթան, անոր համար իրեն այցելութեան ալ չգայի:

Վաղը կանուխ ասկէ ճամբայ պիտ'որ ելլեմ. կը յուսամ որ ամսոյս 23ին . . . քաղաքը եւ 26ին . . . քաղաքը կը գտնուիմ:

III.

Lettres relatives à des payements.

Payement d'une facture.

Le sirop dont votre lettre du 9 ct. renfermait la facture est arrivé, et après l'avoir reçu, je vous en ai crédité la valeur. Je vous témoigne toute ma satisfaction pour la qualité de cette marchandise, et à l'avenir je m'adresserai volontiers à vous, quand mes besoins l'exigeront.

J'ai l'honneur de vous remettre dans l'incluse 94 fr. 33 cent. à deux mois de date sur les frères S. à Paris, dont vous disposerez pour le payement de ce qui vous est dû. — Vous voudrez bien m'en accuser réception à la première occasion.

Recevez en attendant etc.

Payement d'une traite.

En réponse à votre lettre d'hier, je vous informe que j'attends l'arrivée des harengs dont elle contient la facture, et j'aurai soin de vous en reconnaître la valeur après réception, si, comme je n'en doute pas, ils répondent à mon attente.

Les 100 pièces d'or sur Bouillon et Cie. qu'on nous a remis pour être encaissés, ont été payés à présentation et passés à votre crédit. D'autre part j'ai bonifié, sur votre ordre et pour votre compte, 170 th. à la banque Mobilier, dont vous trouverez la quittance demeurée dans la pièce ci-jointe.

Գ.

Վճարմանց վերաբերեալ նամակներ:

վաճառագոյցի մը վճարումը:

Հասաւ օշարակն՝ որուն ցուցակը ամսոյս 9ին գրուած նամակով մը մեկտեղ ինծի խաւրեր էիք, եւ ես գինը Ձեր հաշուին անցուցի: Ա՛ս առթով կը յայտնեմ նաեւ թէ նոյն վաճառքին վրայ գոհ եմ, եւ թէ ասկէ ետքն ալ պէտք որ ունենամ՝ յօժարութեամբ Ձեզի կը դիմեմ:

Թղթիս մէջ Ձեզի փարիզ Ս. եղբարց վրայ թուականէս 2 ամիս ետքը վճարուելու 94 ֆր. 33 սանդ. կը փակեմ Ձեր առնելիքին դիմացը: Ընդունելնիդ առաջին առթով ինծի ծանուցէք: Ողջ լերուք:

փոխանակագրի մը վճարումը:

Ձեր երեկուան նամակին պատասխան՝ կը ծանուցանեմ, որ հիմիկա ձկան գալուեան կը սպասեմ, որուն ցուցակը նոյն նամակով խաւրած էիք, եւ ապրանքին հասնելէն ետեւ՝ եթէ յուսացածիս պէս աղէկ ելլէ, որուն վրայ չեմ տարակուսիր, արժէքը Ձեր հաշուին կ'անցընեմ:

Պուլլեոն եւ Ընկեր. վրայ քարշուած 100 գաղղ. ոսկւոյ փոխանակագիրը՝ ներկայացուելուն պէս վճարուեցաւ եւ Ձեր հաշուին անցուեցաւ: Ասոր դիմաց՝ Ձեր հրամանին համեմատ եւ Ձեր հաշուին՝ հոս Մոպիլիէ դրամատեղանին 170 թալէր վճարեցի, որուն ընկալագիրն ա՛ս թղթիս մէջ կը գտնէք:

N'ayant plus rien d'important à vous communiquer, je vous salue amicalement.

Envoi d'argent en diverses espèces.

J'ai reçu avec votre lettre du···le sucre que vous m'avez envoyé et j'ai porté le montant de la valeur au crédit de votre compte. Je vous envoie ci-joint:

10 louis d'or	à 8 fl. 50 kr.	85.—
20 ducats d'empire	à 5 fl. 6 kr.	101.20
Billets de banque		50.—
		fl. 236.20

dont je vous prie de me créditer.

Envoi d'une lettre de change.

J'ai reçu en son temps votre lettre du··· ainsi que le compte de marchandises, et vous en ai passé la valeur de conformité. Aujourd'hui je vous envoie 300 fr. sur C. W. à···payables à deux mois de date que vous voudrez bien faire rentrer pour mon compte.

Refus d'acceptation suivi de protêt.

J'ai présenté votre mandat de 300 francs payables le 16 juillet sur C. W. de cette ville, que j'ai reçu avec votre lettre du···, mais il a

Հաղորդելու ուրիշ կարեւոր բան մը չունենալով՝ զձեզ բարեկամաբար կ'ողջունեմ:

Առձեռնպատրաստ ստակի առաքում՝ զանազան տեսակ դրամով:

Ձեր (ամսոյս 17ին) գրած նամակին հետ՝ ինծի խնդրած շաքարն ալ ընդունեցայ, եւ անոր գումարը Ձեր հաշուին անցուցի: Ա՛ս թղթովս Ձեզի կը խաւրեմ

10 լուդովիկ. ոսկի, հատը՝	
8 ֆիորին 50 գար.	85.—
20 կայսերական տուգադ, հատը՝	
5 ֆիորին 6 գար.	101.20
Թղթադրամ	50.—
ֆիոր.	236.20

ղորն որ կ'աղաչեմ որ ինծի առնելիք գրէք:

Փոխանակագրի մը առաքում:

Ձեր (ամսոյս 2ին) գրած նամակը ժամանակին ընդունեցայ, եւ անոր հետ վաճառաց հաշիւն ալ, որուն գումարն ըստ հաշուի Ձեզի անցուցի: Ա՛յսօր Ձեզի Ձեր քաղաքը ֆ. վ.ի վրայ՝ թուականէս երկու ամիս ետքը վճարուելու 300 ֆրանքի փոխանակագիր մը կը խաւրեմ, ղորն որ կ'աղաչեմ որ իրմէ իմ հաշուիս առնուք:

Փոխանակագրի մը չընդունուիլն ու անոր դիմաղողք:

Քաղաքիս մէջ ֆ. վ.ին վրայ քաշուած ու Յուլիսի 16ին վճարուելու 300 ֆրանքի փոխանակագիրը, որ Ձեր (ամսոյս 2ին) գրած նամակովն

refusé de les accepter. En conséquence je vous envois le protêt que j'ai dû faire lever, en vous priant de me créditer de · · · fr. qu'il a coûtés. Je garde le billet à moi adressé pour le représenter à l'échéance.

En vous priant de me faire parvenir bientôt vos ordres, j'ai l'honneur etc.

Envoi d'une traite avec prière de balancer le compte et de renvoyer l'excédant.

J'ai à vous confirmer la réception des marchandises envoyées avec votre du 22 mars, dont j'ai passé la valeur à votre crédit. Pour en solder le montant je vous envoie aujourd'hui 700 sterlings courants à deux mois de vue sur L. G. à Londres; je vous prie de me les compter au plus haut cours et de me renvoyer par la poste l'excédant de cette somme en bons sur le trésor, déduction faite du montant de votre envoi.

Agréez etc.

Envoi de l'excédant d'un payement.

Votre lettre du 12 ct. renfermait 700 sterlings courants payables le 30 juillet à Londres, dont nous vous avons crédité, à $99^3/_4$ $^0/_0$, 698 st. 5 shillings. Déduction faite de notre envoi du 22 mars de 246 st. 10 shil. il vous revient 451 st. 15 shil., que nous vous remettons suivant votre désir ci-joints en bons du trésor.

Agréez etc.

ընդունեցայ՝ ներկայացուցի, սակայն ինք չընդունեցաւ: Արդ կը խրկեմ Ձեզի առոր դէմ ըրած բողոքս, աղաչելով որ անոր համար ըրած (այսչափ) ֆրանք ծախքս ինծի առնելիք գրէք: Իսկ փոխանակագիրը քովս կը պահեմ, որպէս զի հասուցման օրը դարձեալ ներկայացընեմ:

Ձեզմէ նոր հրամաններ խնդրելով, կը մնամ եւ այլն:

Փոխանակագրի մը առաքում, աղաչելով որ անով հաշիւը հաւասարցընեն եւ աւելցածը ետ խաւրեն:

Թղթովս կը ծանուցանեմ Ձեր Մարտի 22ին խրկած նամակին հետ ճամբայ դրած վաճառքներուն հասնիլը, որոնց արժէքը Ձեր հաշուին գրեցի: Արդ գումարը հաւասարցընելու համար այսօր Ձեզի Լոնտոն Գ. Լ. Կ.ի վրայ տեսութենէ երկու ամիս ետքը վճարուելու 700 ստեռլինի փոխանակագիր մը կը խաւրեմ: Կ'աղաչեմ որ զանոնք ըստ կարի բարձր գնով հաշուէք, եւ Ձեր խրկած վաճառքներուն արժէքն անկէ հանելէն ետեւ՝ աւելցածը սուրհանդակով ինծի ետ խաւրէք: Ողջ լերուք:

Վճարքի մը աւելցուկն ետ խրկել:

Ձեր ամսոյս 22ին գրած նամակովը Լոնտոն Յուլիսի 30ին վճարուելու 700 ստեռլինի փոխանակագիր մ'ընդունեցանք եւ $^0/_0$ $99^3/_4$ով 698 ստեռլին եւ 5 շիլլինկ Ձեր հաշուին անցուցինք: Մեր Մարտի 22ին յուղարկած վաճառաց արժէքին գումարը, որ 246 ստեռլին 10 շիլլինկ կ'ընէ, մէջէն հանելէն ետեւ, մնացած 451 ստեռլինն ու 15 շիլլինկը Ձեր բաղձանքին համաձայն աս թըղթովս ետ կը խաւրենք:

Refus d'accepter l'arrangement ci-dessus.

La lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire en date d'hier nous apporte 700 sterlings payables le 30 juillet; elle nous charge aussi de vous créditer du montant de cette traite et de vous retourner en espèces l'excédant, déduction faite des 246 sterlings que vous nous devez.

Nous regrettons vivement de ne pouvoir accéder à vos désirs, mais il ne nous convient pas de devoir, par suite de notre endos qu'il nous faut naturellement mettre sur la lettre de change, demeurer six semaines débiteurs du triple de la somme en question. Nous vous renvoyons donc la lettre de change ci-incluse à notre décharge et vous prions de nous faire tenir ce qui nous est dû en espèces ou en un mandat sur cette place.

Dans l'attente de votre réponse nous vous saluons bien amicalement.

Avis donné à un créancier qu'il peut disposer de son avoir.

Depuis le départ de ma dernière lettre, en date du 2. ct., j'ai vainement espéré que le cours du change sur Pétersbourg viendrait à baisser, afin de pouvoir vous faire parvenir votre avoir. Supposant que le cours de votre place m'est plus avantageux, je vous prie de tirer sur moi le montant de votre créance et des frais au terme qu'il vous plaira de fixer. Notre cours de ce jour est de $107^1/_2$, et il est peu probable qu'il baisse de si tôt.

Ժխտական պատասխան:

Երէկուան նամակիդ՝ մեզի Յուլիսի 30ին վճարուելու 700 սդէռլինի փոխառնակագիր մը կը պարունակէր, յանձնելով միանգամայն որ նոյն փոխառնակագրին գումարը Ձեզի առնելիք գրենք, եւ 246 սդէռլին առնելիքնիս մէջէն հանելէն ետեւ՝ աւելցածը Ձեզի առձեռնպատրաստ դրամով եւս խաւրենք:

Սակայն շատ կը ցաւինք՝ որ Ձեր այդ բաղձանքը կատարելն անկարելի է, վասն զի չենք կրնար յանձն առնուլ՝ փոխառնակագիրն ի հարկէ փոխանցելուիս՝ մեր առնելիքին երեքպատիկ գումարին պարտական մնալ: Ուստի փոխառնակագիրն ա՛ս թղթովս Ձեզի կը դարձընենք, եւ կ'աղաչենք որ մեր առնելիքն առձեռնպատրաստ դրամով կամ այս քաղքիս վրայ քաշուած փոխառնակագրով մեզի խաւրէք:

Ձեր պատասխանին սպասելով, կը մնանք եւ այլն:

Պարտատիրոջ մը ծանուցում որ առնելիքին պատրաստ է եւ կրնայ առնուլ:

Ամսոյս 2ին գրած վերջին նամակս խրկելէս ետքը՝ կը սպասէի որ Բեռնբսպուրկի փոխառնակագրերուն ընթացքն իմանայ, որ Ձեր առնելիքը կարող ըլլամ հաւուցանել. բայց ի զուր: Ենթադրելով որ այդ տեղւոյ փոխառնակագրերուն ընթացքն ինծի աւելի նպաստաւոր ըլլայ, կ'աղաչեմ որ Ձեր առնելիքին եւ եղած ծախքերուն համար իմ վրաս՝ ինչ ժամադրութեամբ որ կ'ուզէք՝ փոխառնակագիր մը քաշէք: Մեր այսօրուան ընթացքը $107^1/_2$ է, եւ հաւանական չ'երեւար որ մօտերս

J'espère néanmoins que vous pourrez en tout cas tirer sur moi au-dessous de 107.

En vous assurant que votre traite sera payée promptement, je suis, avec respect etc.

Avis d'un payement fait au voyageur d'une maison.

Il y a quelques jours que j'ai eu le plaisir de voir chez moi votre voyageur, M. X. Je lui, ai payé le solde de mon compte qui se montait à 28 napoléons 7 francs, ce dont il vous aura sans doute informé.

Envoi d'un payement.

J'ai reçu, il y a quelques jours, l'envoi que vous m'avez fait parvenir, et l'ayant reconnu juste, je l'ai porté au crédit de votre compte. Pour balancer cet article je vous envoie dans le paquet ci-joint

	francs 250·10
Escompte 2%	5·—
	francs 255·10

Demande d'une ouverture de crédit.

Nous avons l'honneur de vous remettre une circulaire relative à l'ouverture de notre maison de banque, et prenons la liberté d'y joindre quelques lignes pour vous dire combien nous serions flattés d'entrer en correspondance avec votre estimable

ասկէ աւելի իջնայ. այսու ամենայնիւ կը յուսամ թէ որեւիցէ դիպուածին մէջ՝ 107էն վար կրնաք քաշել:

Ձեր փոխանակագրին անմիջապէս վճարուելուն վրայ զՁեզ ապահովցնելով, եմ լի մեծարանօք եւ այլն:

Ճամբորդ գործակատարի մը եղած վճարման ծանուցում:

Քանի մը օր յառաջ Ձեր կողմանէ ճամբորդութիւն ընող Պր. Ք. գործակատարն իմ տունս տեսնելու հաճութիւնն ունեցայ, որուն իմ 28 նաբոլ. եւ 7 ֆր. պարտքս վճարեցի, ինչպէս ինքն անտարակոյս Ձեզի ծանուցած է:

Վճարքի մը խրկումը:

Ինծի խրկած վաճառքնիդ քանի մը օր է որ ընդունեցայ. եւ ամէն բան ճիշդ գտնելով՝ գումարը Ձեզի առնելիք գրեցի: Արդ այս մասը լմնցընելու համար նամակիս կից ծրարով Ձեզի կը խաւրեմ

	Ֆրանք 250·10
Դրամազեղչ % 2	5·—
	Ֆրանք 255·10

Համարում տալու խնդրուածք:

Դրամափոխութեան տուն մը հաստատելնիս ծանուցանելու նպատակաւ աս շրջաբերականը Ձեզի խրկելու պատիւ ունենալով, կը համարձակինք անոր վրայ քանի մը տող ալ աւելցնել, Ձեզի իմացընելու համար թէ որչափ կը փափա-

établissement, et de vous prouver par nos efforts notre vif désir de nous rendre dignes de votre confiance. Il nous serait particulièrement agréable que vous voulussiez bien nous ouvrir un crédit, ce qui contribuerait à rendre notre correspondance plus active et à vous donner des preuves palpables de notre exactitude et de notre solidité.

Dans le cas où vous seriez disposés à satisfaire à notre désir, nous vous prions de nous communiquer l'étendue du crédit que vous nous ouvririez, et en vous assurant que nous remplirons toujours nos obligations avec la plus scrupuleuse exactitude, nous vous saluons avec respect.

Réponse négative.

Nous avons reçu la lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire le 1er du mois, avec une circulaire nous annonçant que vous avez établi une maison de commerce, et en vous remerciant de cette communication nous faisons des voeux sincères pour le succès de vos entreprises.

Bien que désirant contribuer pour notre part à agrandir le cercle de vos affaires et à leur imprimer de l'activité, nous nous voyons forcés, du moins pour le moment, de renoncer à satisfaire au désir que vous exprimez d'entrer en relation avec nous. Nous nous sommes fait depuis longtemps une loi de n'ouvrir de compte à aucune nouvelle maison, et cette résolution nous ne l'avons prise qu'après avoir fait mainte triste expérience.

Veuillez donc n'attribuer ce refus à aucune

դինք Ձեր պատուական տան հետ յարաբերութեան մէջ ըլլալ, եւ թէ արչափ պիտ'որ աշխատինք Ձեր վստահութեան ամէն նկատմամբ արժանի ըլլալու: Մեզի առանձին կերպով ուրախալի կ'ըլլայ, եթէ մեզի չափաւոր համարում մը տալ յանձն առնուք, որուն վախճանն ըլլայ՝ մեր եւ Ձեր առեւտրական յարաբերութիւնը կենդանացնել, եւ մեր կողմանէ Ձեզի ճիշդ եւ հաստատ գործողութեան ակներեւ ցոյցեր տալ:

Եթէ բաղձանքնիս յանձն առնուք կատարել, կ'աղաչենք որ մեզի տուած համարման քանակութիւնը ծանուցանէք, եւ դՁեզ կ'ապահովցնենք որ պարաքերնիս միշտ մեծ ճշդութեամբ պիտ'որ կատարենք, միանալով խորին յարգութեամբ:

Ժխտական պատասխան:

Ամսոյս 1ին նամակովը Ձեր խրկած շրջաբերականն առնելով՝ նոր վաճառականութեան տուն մը հաստատելնիդ իմացանք: Չէ թէ միայն շնորհակալ ենք Ձեր այդ մտադրութեանը, այլ եւ ամէն գործողի յաջողութեանը համար ազօթող:

Կը բաղձայինք մենք ալ մեր կողմանէ Ձեր գործողութեան շրջանն ընդարձակելու եւ կենդանացընելու օգնել. սակայն մեծապէս ցաւ է մեզի որ չենք կրնար գոնէ առ այժմ՝ մեզի հետ յարաբերութեան մէջ ըլլալու բաղձանքնիդ կատարել: Երկայն ժամանակէ ի վեր մեզի կանոն ըրած ենք՝ նոր տան մը համարում չտալ եւ ասոր որոշումը բազմաթիւ դառն փորձերէ ետքն ըրած ենք:

Կ'աղաչենք որ այդ առաջարկութեան մեր-

méfiance personnelle de notre part; le nom des maisons respectables dont vous vous réclamez suffirait déjà pour nous rassurer complétement. Quoi qu'il en soit, si nous pouvons vous être de quelque utilité sur notre place, nous vous prions de disposer de nous en tout temps.

Réponse affirmative.

En vous confirmant la réception de votre circulaire du 1er de ce mois et de la lettre du même jour qui l'accompagnait, nous souhaitons sincèrement que votre entreprise, qui paraît reposer sur des bases solides, soit couronnée d'un plein succès. Les maisons de commerce respectables auxquelles vous vous référez, et surtout les renseignements favorables que, sur notre demande, MM. N. S. et M. nous ont envoyés, nous engagent à satisfaire à votre désir de vous voir ouvrir un crédit chez nous, persuadés que nous sommes que vous ne vous écarterez jamais des principes de loyauté et d'exactitude, qui seuls peuvent inspirer de la confiance en un jeune établissement et en assurer la durée.

Nous fixons notre crédit provisoirement à 5000 florins; mais nous sommes tout disposés à vous en accorder dans la suite un plus étendu, si le développement donné à vos affaires vous en faisait sentir le besoin et que nous continuions à être satisfaits de nos relations avec vous.

Nous vous compterons, comme on le fait à l'ordinaire, $^1/_3{}^0/_0$ de commission pour toutes les opérations faites d'après vos ordres, et vous débiterons de $5^0/_0$ par an pour les sommes à notre

ժումը իբրեւ անձնական անվստահութեան ապացոյց չառնուք. վասն զի Ձեր յիշած պատուաւոր տներուն անունները՝ զմեզ բոլորովին ապահովցնելու բաւական էին: Թայց թէ որ հոս կերպով մը Ձեզի կրնանք օգտակար ըլլալ, պատրաստ ենք մեր ծառայութիւնը Ձեզի միշտ նուիրելու:

Հաստատական պատասխան:

Ամսոյս 1ին Ձեր խաւրած շրջաբերականն ու անոր յարակից նամակն ընդունելնիս ատ թղթով Ձեզի ծանուցանելէն ետեւ, անկեղծ սրտիւ կը բաղձանք որ Ձեր գործառնութիւնը, որ հաստատուն հիման վրայ հիմնեալ կ'երեւայ, յաջող ելք ունենայ: Ձեր յիշած երեւելի վաճառականութեան տներուն անուններըն, եւ մանաւանդ մեր խնդրելովՁ Պր. Ն. Ս.ին եւ Մ.ին Ձեր վրայ խաւրած նպաստաւոր տեղեկութիւնները՝ մեզի սրշելտուին որ Ձեզի համարձակ տալու բաղձանքնիդ կատարենք, հաստատ գիտնալով որ երբեք չէք խոտորիր անկեղծութեան եւ ճշդութեան սկըզբունքներէն, որոնք նոր հաստատած տան մը վրայ վստահութիւն կրնան բերել եւ անոր տեւականութիւնն ապահովցընել:

Ա- այժմ Ձեզի 5000 ֆիորինի համարձակ կու տանք. սակայն պատրաստ ենք եւքէն աւելի բարձրացընելու՝ եթէ Ձեր առուտուրին ընդարձակութիւնն այնպէս պահանջէ եւ մենք ալ Ձեր եւ մեր յարաբերութեանց վրայ գոհ ըլլանք:

Ամէն Ձեր յանձնարարութեամբն ըրած գործքերնուս համար սովորական $^0/_0$ $^1/_3$ յանձնառուչէքը կը հաշուենք, եւ Ձեզի անցած ստակի գումարին համար՝ տարին $^0/_0$ 5 շահ տալիք կը գրենք:

crédit; mais si nous avons à vous bonifier des intérêts, ils seront comptés à 4%.

Dans l'attente de vos ordres nous vous saluons amicalement.

Refus d'accepter une traite non-avisée.

On a présenté aujourd'hui à notre acceptation une traite de vous de mille francs payable à deux mois de date suivant avis; mais nous avons cru devoir la refuser, attendu que nous sommes sans avis de votre part. Le porteur n'a pas fait lever de protêt, mais il reviendra dans quelques jours pour avoir des renseignements. Nous vous prions en conséquence de nous faire parvenir, par le retour du courrier, la confirmation de la traite. Nous vous ferons observer que nous ne payons jamais aucun mandat suivant avis, même quand ils nous sont adressés par nos correspondants les plus anciens et les plus solides, sans qu'on nous les ait réellement avisés.

Pour s'excuser d'une erreur.

En réponse à votre honorée du 18 ct., nous vous adressons nos excuses pour avoir négligé de vous aviser une traite de 1000 fr. sur vous du 2 ct. à deux mois de date; nous vous prions de lui faire bon accueil et vous donnons l'assurance qu'une semblable erreur ne se renouvellera plus.

Nous vous saluons amicalement.

Իսկ եթէ մենք Ձեզի շահ վճարելու ըլլանք՝ 4% 4ով կը հաշուենք:

Ձեր յանձնարարութեանց ապասելով, Ձեզ բարեկամաբար կ'ողջունենք:

Առանց ծանուցման քարշուած փոխանակագրի մը մերժում:

Այսօր մեզի՝ Ձեր կողմանէ քարշուած 1000 ֆրանքի փոխանակագիր մը մատուցին, թուականէն երկու ամիս եաքը վճարելի ըստ պղտարարութեան. բայց հարկ եղաւ մերժել, որովհետեւ առանց վրայ Ձեզմէ պղտարարութեան թուղթ ընդունած չէինք: Մատուցանողը բողոք ընել չուզեց, բայց քանի մ'օրէն դարձեալ պիտ'որ գայ տեղեկութիւն խնդրելու. ուստի կ'աղաչենք որ թղթատերին դառնալուն՝ փոխանակագրին հաստատութիւնը խաբրէք: Ա առթով Ձեզի կ'իմացընենք նաեւ որ նոյն իսկ ամէնէն հին ու պատուաւոր վաճառականներէն ալ ըստ պղտարարութեան խրբոկուած փոխանակագիրները ստիպողութիւն չունինք վճարելու՝ քանի որ իրօք պղտարարութեան թուղթ չենք ընդունած:

Սխալման մը համար թողութիւն խնդրել:

Ամսոյս 18ին գրած թղթերնուդ պատասխան տալով՝ թողութիւն կը խնդրենք որ մեր ամսոյս 2ին թուականէն երկու ամիս եաքը վճարելու Ձեր վրայ քարշուած 1000 ֆրանքի փոխանակագրին համար Ձեզի պղտարարութեան թուղթ խաբրելու մոռցեր ենք: Կ'աղաչենք որ Ձեր ընդունելութիւնը չզլանաք, Ձեզ ապահովցընելով որ նոյնպիսի սխալմունք մը ուրիշ անգամ չի պատահիր:

Avis du non-payement d'une traite acceptée.

En me référant à ma dernière du 17 ct. je vous annonce que X. de cette ville, sur lequel vous m'aviez fait une remise de 1200 florins fin d'avril pour le compte de MM. S. et Cie. à Leipsic, laquelle avait été acceptée, a suspendu hier ses payements. En conséquence j'ai fait lever protêt et j'envoie à MM. L. Schöne et Cie. à Berlin la traite, le protêt et le compte de retour acquitté, ainsi que la retraite sur vous pour le montant de ce dernier, soit $24^{1}/_{2}$ fl.

Le payement de ces sommes, qui nous paraît hors de doute, balancera nos comptes.

Renvoi d'une traite non acceptée.

Nous avons reçu aujourd'hui, à 3 heures de l'après-midi, la lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire hier, et nous avons envoyé sur le champ chez MM. L. pour toucher le montant de votre remise de 250 napoléons payable le 23 du mois. Malheureusement on nous a répondu que cette maison n'acceptait pas la traite. Nous avons donc fait lever immédiatement un protêt que nous vous envoyons ci-joint, en vous priant de nous décharger du montant de la traite protestée et de nous bonifier . . . francs pour les frais du protêt.

Քաշուած փոխանակագրի մը ընդունուելէն ետքը անվճար մնալուն վրայ ծանուցում:

Ամսոյս 17ին գրած նամակս յիշեցնելով, այսօր Ձեզի կը ծանուցանեմ որ աս քաղքիս Ք. Պարոնը, որուն վրայ ի հաշիւ Պր. Ս. եւ Ընկեր. Լայբցիկ Ապրիլին վերջը վճարուելու 1200 ֆիորինի փոխանակագիր մը քաշած էիք, որն որ արդէն ընդունուած էր, երէկ իր վճարմունքները դադրեցուց: Ուստի ասոր դէմ բողոք ըրի, եւ փոխանակագիրը, բողոքման թուղթը եւ վճարուած դարձի հաշիւը, ինչպէս նաեւ անոր համար եղած $24^{1}/_{2}$ ֆիորին ծախքին համար Ձեր վրայ քարշուած փոխանակագիրը Պերլին Լ. Շէօնէ եւ Ընկեր. կը խաւրեմ:

Աս գումարներուն վճարուելովը, որուն վրայ ամենեւին տարակոյս չունինք, մեր հաշիւները կը հաւասարին:

Քաշուած փոխանակագիր մը չընդունելով ետ խաւրել:

Ձեր երէկուան նամակն այսօր կէսօրէն ետքը ժամը 3ին ընդունեցանք, եւ շուտ մը Լ. Պարոններուն մարդ խաւրեցինք, Ձեր մեր վրայ քարշած ամսոյս 23ին վճարուելու 250 նաբոլէոնն առնելու. սակայն դժբախտութեամբ մեզի պատասխան տուին թէ փոխանակագիրը չեն ընդունիր: Անմիջապէս բողոք ըրինք, որուն օրինակն աս թղթովս Ձեզի կը խաւրենք, աղաչելով որ դէմ բողոքուած փոխանակագրին գումարը մեզի վճարէք, եւ բողոքման ծախքին համար գացած (այսչափ) ֆրանքը, մեր առնելեաց հաշուին գրէք:

Renvoi d'une traite et du protêt pour notification tardive du dernier.

Je reçois en ce moment votre lettre du 24 ct. par laquelle vous me renvoyez avec protêt, faute de payement, la traite de 250 nap. payable le 23 du mois. Quelque désir que j'aie de vous être agréable, je me vois à regret dans l'impossibilité de reprendre la traite en question, le protêt ayant été notifié un jour trop tard, c'est-à-dire le 26, tandis qu'il aurait dû l'être au plus tard le surlendemain de l'échéance, soit le 25, ce qui me prive du droit de recours. Je dois en conséquence vous laisser le soin de vous adresser aux tireurs, MM. Bonneville frères de Lyon, dont j'ai reçu cet effet et que j'informe aujourd'hui même du non-payement. Mais c'est tout ce que je puis faire pour vous.

En souhaitant que vous n'ayez pas à subir de perte considérable par suite de ce désagréable incident, je vous salue bien amicalement.

Envoi d'action avec ordre de les vendre.

Nous avons reçu la lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire en date du 4 novembre de cette année et où vous nous offrez vos services sur votre place. Nous saisissons en conséquence l'occasion qui s'offre à nous, d'ouvrir avec vous une correspondance qui, comme nous n'en doutons pas, sera avantageuse et agréable des

Փոխառնակագիրն ու բողոքը նոր դարձնելով, բողոքին ուշ ծանուցուելուն համար:

Ամսոյս 24ին գրած նամակիդ հիմայ ընդունեցայ, որով ամսոյս 23ին վճարուելու 250 նաբոլէոնի փոխառնակագիրն եւ անվճար մնալուն պատճառաւ բողոքման թուղթը ետ կը դարձընէիր: Որչափ որ Ձեզի հաճոյական գործ մ'ընել կը բաղձայի, կը ցաւիմ որ փոխառնակագիրն ետ առնուլ չեմ կրնար, որովհետեւ բողոքը պատշաճ ատենին օր մը ուշ, այսինքն 26ին ծանուցուած է, ուր որ հատուցման օրէն գէթ երկու օր եաքը՝ այսինքն 25ին ծանուցուելու էր, որով դիմումի իրաւունքէն զրկուեցայ: Ուստի պէտք եմ Ձեզի թողուլ որ փոխառնակագիրը քարշողներուն Լիոն պոնվիլ եղբարց դիմիք, որոնցմէ փոխառնակագիրն ընդունած եմ, եւ ասոր համար ալ այսօրուան սուբհանդակով փոխառնակագրին չվճարուիլն իրենց կը ծանուցանեմ: Ձեզի համար այսչափս միայն ձեռքէս կու գայ:

Կը բաղձամ որ ասոր դժբախտ արկածին պատճառաւ մեծ վնասի մը չհանդիպիք, եւ կը մնամ մեծաւ յարգանօք:

Յանձնարարութեան նամակ՝ ծախելու համար:

Նոյեմբերի 4ին գրած նամակիդ ընդունեցանք, որով կը յայտնէիր թէ մեզի ծառայութիւն մ'ընելու պատրաստ էիր: Արդ այս միջոցիս յարմար առիթ մ'ունինք Ձեզի հետ գործակցութիւն մը սկսելու, որն որ ինչպէս կը յուսանք՝ երկու կողման ալ օգտակար ու հաճոյական կ'ըլլայ: Ա՛ն թղթով Ձեզի կը խաւրենք (այս ինչ) թուանշա-

deux côtés, et vous envoyons ci-joint vingt coupons d'actions du chemin de fer de Paris à Lyon Nos . . ., avec prière de les vendre au mieux, toutefois pas au-dessous de 208. Si vous ne pouvez pas en obtenir ce prix actuellement, veuillez nous le faire savoir aussitôt. Nous vous serions aussi très-reconnaissants si vous communiquiez vos idées sur les chances qui vous semblent réservées à ce papier. Heureux de trouver l'occasion d'être honorés de vos ordres, nous les exécuterons avec une sollicitude et une ponctualité qui ne sauraient manquer de vous satisfaire.

Agréez etc.

Avis qu'on n'a pu vendre au prix ordonné.

J'ai reçu la lettre dont vous m'avez favorisé le 12 du mois avec vingt coupons d'actions du chemin de fer de Paris à Lyon, que vous m'avez chargé de vendre au mieux, mais non pas au-dessous de 208. A mon grand regret je n'ai pu exécuter vos ordres sur-le-champ; car, comme vous le verrez par notre cote d'aujourd'hui, on les a offerts à ce prix, ce qui fait qu'on n'en obtiendrait aujourd'hui que $207^{3}/_{4}$. Il est aussi bien possible que les cours fléchissent encore prochainement, quoiqu'il n'y ait, à proprement parler, aucun motif pour expliquer cette baisse. Je suis donc persuadé que ce mouvement rétrograde ne sera pas d'importance et qu'il n'est que l'effet momentané d'une spéculation à la baisse, car les recettes de notre chemin de fer vont toujours croissant et

նով 20 կտոր Փարիզ-Լիոնի երկաթուղւոյ բաժանորդութեան թուղթ, պաղատելով որ ըստ կարի բարձր գնով ծախէք, բայց 208էն վար չէ։ Եթէ աս միջոցիս նոյն գնով չէք կրնար ծախել, շնորհք ըրէք անմիջապէս ծանուցէք։ Դարձեալ մեծապէս շնորհակալ կ'ըլլանք, եթէ աս թղթերուն՝ մօտ ժամանակին ունենալու վիճակին վրայ Ձեր կարծիքը մեզի հաղորդէք։ Վերջապէս շատ կ'ուրախանանք, եթէ երբեմն երբեմն Ձեր յանձնարարութիւններուն զմեզ պատուէք, զորոնք ճիշդ եւ աղէկ կատարելով կը յուսանք որ Ձեր գոհութիւնն ապահովապէս վաստըկինք։

Ողջ լերուք։

Ծանուցում թէ յանձնուած գնով անկարելի է ծախել:

Ամսոյս 12ին շնորհած նամակնիդ 20 կտոր Փարիզ-Լիոն երկաթուղւոյ բաժանորդութեան թղթերով ընդունեցայ, զորոնք ըստ կարի բարձր գնով ծախելու կը յանձնէիք, բայց 208էն վար չէ։ Սակայն մեծապէս կը ցաւիմ որ յանձնարարութիւննիդ անմիջապէս չկրցայ կատարել. որովհետեւ՝ ինչպէս թղթիս մէջ գրուած այսօրուան դրամափոխութեան ընթացքին ցուցակէն կը տեսնէք, աս գնով ծախու կը տրուին, ուստի եւ $207^{3}/_{4}$ էն բարձր գնով չեն ծախուիր։ Դարձեալ կարելի է որ գինը մօտերս աւելի իջնայ, թէպէտ եւ ասոր ալ բաւական պատճառ մը չկայ։ Անոր համար համոզուած եմ որ այս անկումը տեւական բան պիտ'որ չըլլայ, այլ նոյն անկման վրայ հիմնած շահադիտութեանց հետեւութիւնն է, վասն զի մեր երկաթուղւոյն մուտքը միշտ աճելու վրայ է, եւ անցեալ տարւոյն հաշուի կշիռն անտարակոյս

le règlement de l'année dernière offrira sans doute un résultat favorable.

Je ne puis donc que vous conseiller d'attendre encore quelques semaines avant de vous défaire de vos actions, convaincu que je suis que le cours de 208 sera dépassé.

Pour se plaindre de ce qu'un crédit de banque a été dépassé.

Nous prenons la liberté de vous faire observer que le crédit de 5000 fl. que nous vous avions accordé, a déjà été dépassé de 1200 fl. Vous ne nous en voudrez donc pas si nous vous prions de nous faire bientôt une remise équivalente à la différence en question, comme aussi de nous faire passer des fonds pour l'échéance de vos nouvelles traites. Les circonstances actuelles nous font désirer de restreindre le crédit que nous avons ouvert à des maisons étrangères, plutôt que de l'étendre; en outre nous tenons beaucoup à ce qu'il règne chez nous le plus grand ordre à cet égard.

Agréez etc.

Réponse.

En vous remerciant vivement de l'assurance que vous nous donnez dans votre lettre du 22 de ce mois, que notre traite de 3000 fl. sera honorée, nous vous prions de nous excuser de ce que nous avons déjà outrepassé le crédit de 5000 fl. que vous aviez eu l'obligeance de nous accorder. Si ce désordre a eu lieu, c'est bien contre notre gré et seulement par suite de la masse des affaires que

աղէկ արդիւնք պիտ'որ ցուցնէ: Եւ այսպէս կրնամ խորհուրդ տալ պահպանութեամբ՝ որ բաժանորդութեան տոմսերը քանի մը շաբաթ ալ պահէք, որովհետեւ աներկբայ եմ որ նոյն միջոցին գինը 208էն ալ աւելի կը բարձրանայ:

Համարման մը սահմանն անցնելուն վրայ տրտունջ :

Կը համարձակինք յիշեցնել որ Ձեզի տուած 5000 ֆիորինի համարումնիս արդէն 1200 ֆիորինն անցած է, ուստի եւ չէք նեղանար եթէ աղաչելու ըլլանք, որ վերոյիշեալ տարբերութիւնը հաւասարցնելու, ինչպէս նաեւ Ձեր նոր քաշած փոխանակագիրները հատուցանելու համար մեզի ստակ անցընէք: Ժամանակիս պարագաները մեզի բաղձալի կ'ընեն դրսի տներուն տուած համարումնիս աւելի նուազեցնել քան թէ ընդարձակել. բաց աստի՝ կ'ուզենք որ աս նկատմամբ մեր մէջը պատշաճ կարգն ու կանոնը պահուի:

Կը մնանք եւ այլն:

Պատասխան:

Ամսոյս 22ին գրած նամակովնիդ՝ մեր 3000 ֆիորինի փոխանակագրին ընդունելութիւնը կը ծանուցանէք. շնորհակալ ենք մեծապէս, միանգամայն թողութիւն խնդրելով՝ որ մեզի շնորհուած 5000 ֆիորինի համարման սահմանն արդէն անցուցինք: Այս ցաւալի դէպքին միակ պատճառը՝ տօնավաճառին առթիւն ունեցած գործքերնուս շատութիւնն էր: Ուստի կատարեալ իրաւունք կու

la foire amène; nous trouvons donc parfaitement naturel que vous ne désiriez pas nous voir franchir les limites du crédit ouvert sur votre maison; cependant nous sommes bien convaincus, d'après la marche de nos affaires jusqu'à ce jour, que votre avertissement n'implique aucune méfiance à notre égard. Nous ne manquerions pas de vous faire immédiatement des remises pour la somme de 1200 fl., si le cours actuel n'était pas trop désavantageux pour nous. Nous vous prions donc de tirer sur nous jusqu'à la concurrence de la valeur mentionnée ou d'une plus forte, au terme qui vous conviendra. Quant au montant de nos nouvelles traites nous vous ferons parvenir, s'il faut, avant l'échéance, les fonds nécessaires pour l'acquitter,

Recevez, Messieurs, etc.

Retrait d'un crédit de banque.

Nous avons reçu avec votre lettre du · · · votre seconde de change de 150 liv. st. pour fin janvier sur MM. F. et L. à Londres et vous en avons crédité au cours de · · · Quant aux 2500 fl. payables le 3 février que vous avez tirés sur nous, nous leur ferons accueil à présentation. Nous devons cependant nous permettre de vous faire observer que nous désirons modifier nos relations commerciales avec vous, et vous prions de nous faire passer des fonds le plus tôt possible pour couvrir notre avoir chez vous. Divers motifs, surtout la marche incertaine des affaires, nous engagent à retirer le crédit que nous vous avions ou-

տանք Ձեզի՝ որ մեզի շնորհած համարման սահմանը ճիշդ պահել կ՚ուզէք, թէպէտ մեր գործքերուն ընթացքէն դատաստան ընելով՝ կրնանք վստահ ըլլալ որ Ձեր ըրած ազդարարութիւնն անվստահութենէ յառաջ եկած չէ: Չէինք դանդաղեր հիմայ անմիջապէս 1200 ֆիորին Ձեզի անցրնել, եթէ հիմակուան դրամոց ընթացքը մեզի այնպէս աննպաստաւոր չըլլար: Ուստի կ՚աղաչենք որ վերյիշեալ գումարին կամ ուրիշ մեծագոյն գումարի մը համար ալ մեր վրայ ըստ հաճոյից վճարուելու փոխանակագիր մը քաշէք: Իսկ մեր նոր փոխանագիրներուն գումարը վճարելու համար հասուցման օրը չհասած՝ պէտք եղած ստակը կը խաւրենք:

Ընդունեցէք եւ այլն:

Փոխանակագրի համարման մը ետ առնուիլը:

Ամսոյս (*այս օրը*) գրած նամակին հետ Ձեր Լոնտոն Պր. Ֆ. եւ Լ. վրայ քաշուած եւ Յունուարին վերջը վճարուելու 150 ստեռլինի երկրորդական փոխանակագիրն ընդունեցանք, եւ (*այսչափով*) Ձեզի առնելիք գրեցինք: Իսկ մեր վրայ քաշած փետրուարի 3ին վճարուելու 2500 ֆ. փոխանակագիրը՝ մեզի մատուցուած ատեն կ՚ընդունինք: Սակայն կը համարձակինք իմացընել, որ մեր ու Ձեր առեւտրական յարաբերութիւնները չափաւորել կ՚ուզենք, եւ կը խնդրենք որ մեզի ունեցած պարտքերնիդ վերջացընելու համար՝ կարելի եղածին չափ շուտ ստակ անցընէք: Զանազան պատճառներ, բայց գլխաւորաբար առուտուրին հիմակուան անստոյգ ընթացքը, զմեզ կը ստիպեն մինչեւ հիմայ Ձեզի տուած համարումնիս ետ

vert, comme, en général, à restreindre nos opérations le plus possible.

Ayant eu aujourd'hui l'occasion de faire des traites à un cours avantageux pour vous, nous nous sommes permis de tirer sur vous 1000 rixdalers à deux mois de date sur L. et P., et 1500 dito sur W., total 2500, auxquels nous vous prions de vouloir bien faire honneur et que, dans cette supposition, nous portons au crédit de votre compte.

Mouvements de fonds etc.

C'est une règle dont nous ne nous départons jamais, de n'accepter pour aucune maison, sans avoir des valeurs en mains, ou la certitude que les fonds nous seront faits par une maison solide comme la vôtre.

Nous nous sommes trouvés par conséquent dans la nécessité désagréable de refuser notre acceptation à vos deux dernières traites.

Il nous a été avisé plusieurs traites que nous serons forcés de laisser retourner sous protêt, à moins que vous ne nous fassiez des remises.

Celle qui est tirée sur... a été protestée faute d'acceptation, et nous craignons bien qu'il ne l'acquitte pas à l'échéance; peut-être autant par faute de moyens que par toute autre raison.

առնուլ, մանաւանդ որ հիմայ ընդհանրապէս մեր առուտուրն քան կարի չափաւորել կ'ուզենք:

Այսօր Ձեզի նպաստաւոր դնով փոխանակագիր մը քաշելու առիթ ունենալով, համարձակեցանք Ձեր հաշուին Լ. եւ Բ. Պարոններուն վրայ թուականէս երկու ամիս եռքը վճարուելու 1000 թալէրի փոխանակագիր մը, եւ դարձեալ Պր. Վ.ին վրայ 150 թալէրի փոխանակագիր մը քաշել ընդամէնը 2500 թալէրի, զորոնք կ'ազաչենք որ մատուցած առեն ընդունիք. առ ենթադրութեամբ նոյն դումարը Ձեզի առնելիք կը դրենք:

Դրամագլխոյ շարժառիթներ:

Մեր քաղաքագիտութիւնն է, որ երբեք եւ կենալ չենք ուզեր, որ երբեք տան մը հաշուին փոխանակագիր չընդունինք՝ առանց կանխիկ վճարման կամ առանց ապահովութեան՝ որ տակը Ձեր տան պէս հաստատուն տան մը ձեռքով մեզի կը վճարուի:

Ուստի եւ ակամայ հարկադրեցանք Ձեր վերջին երկու փոխանակագիրը չընդունիլ:

Ձանազան փոխանակագիրներու վրայ ազդարարութեան թղթեր ընդունեցանք, զորոնք բողքամբ եւ դարձընելու պիտ'որ ստիպուինք՝ եթէ մեզի տակ անցընելու չըլլաք:

Պր. Ա.ին իւր վրայ քաշուած փոխանակագիրն ընդունած չըլլալուն դէմ բողոք եղաւ, եւ կը վախնանք որ հատուցման օրն ալ՝ անկարող ըլլալով եւ կամ թէ ուրիշ պատճառներու համար, պիտ'որ չվճարէ:

Veuillez, au reçu de la présente, remettre à M. N. mille livres sterling, en lui donnant avis que c'est par mon ordre que vous lui faites cette remise.

La traite ci-dessus est une avance de L. 300 sur une consignation qui m'est adressée.

Vous pouvez compter que vos traites recevront bon accueil, lorsque le connaissement nous aura été remis.

Vous tirerez sur moi pour le montant, ou me direz à qui vous désirez que je paie ici; je ferai ce qui vous conviendra le mieux, et vous aurai en outre beaucoup de reconnaissance.

Nous avons été surpris de voir paraître une nouvelle traite de vous, de···, qui, par les raisons que nous vous avons déjà déduites, doit rester en souffrance.

Nous sommes étonnés que vous ayez tiré ces traites sans nous demander auparavant si nous reconnaissions devoir cet argent.

Le change sur Londres fut coté hier à 20 fr. 50 c.; mais nous ne sommes pas certains qu'il se soit fait quelque chose à ce taux.

Nous vous autorisons par la présente à vous prévaloir sur nous de la somme de deux à trois

Թուղթս ընդունելէն ետքը՝ շնորհք ըրէք Պր. Ա.ին 1000 ստէրլին անցուցէք, իմացընելով որ աս ստակն իմ հրամանաւս իրեն կը խաւրէք:

Վերոյգրեալ փոխանակագիրը՝ 300 ստէրլինի կանխիկ վճարումն է, ինծի խաւրուած վաճառքի յանձնարարութեան մը համար:

Կրնաք ապահով ըլլալ, որ ծանուցումը ձեռուընիս հասնելուն պէս՝ Ձեր փոխանակագիրները կ'ընդունուին:

Աս գումարին համար վրաս փոխանակագիր մը քաշեցէք, կամ ծանուցէք թէ որո՛ւն կը բաղձաք որ նոյն գումարը վճարեմ. Ձեզի պատշաճ երեւցածը կ'ընեմ, եւ միանգամայն ասոր համար մեծապէս շնորհակալ ալ կ'ըլլամ:

Զարմացանք մնացինք երբ որ Ձեզմէ ամսոյս ..ին նոր քաշուած փոխանակագիր մը մեզի մատուցուեցաւ, որն որ ինչպէս ծանուցած ենք, քանի մը պատճառի համար չի կրնար ընդունուիլ:

Կը զարմանանք որ աս փոխանակագիրը մեր վրայ քաշեր էք առանց մեզի հարցընելու թէ արդեօք պարտքը կը ճանչնա՞նք:

Լոնտոնի փոխանակագիրներուն գինը երէկ ակմբանոցին մէջ 20 փր. 50 սանդ. էր. սակայն չենք գիտեր որ արդեօք աս գնով գործք մ'եղած է:

Աս թղթով Ձեզի իշխանութիւն կու տանք, որ սովորական պայմանաժամով եւ հիմակուան ըն-

mille livres sterling, au terme d'usage et au change courant.

Nous espérons que vous trouverez quelque moyen de faire les fonds de nos dernières acceptations, dont l'échéance approche.

Nous sommes favorisés de votre lettre du 11 ct.; nous en avons retiré deux effets montant ensemble à L. St. 1700, lesquels sont acceptés, et dont votre compte sera reconnu après encaissement.

Reproches d'un négociant à un autre.

Je vois avec peine que votre billet de 1200 fr. m'est revenu. Il m'a été fort désagréable de le rembourser, et je suis surpris que vous soyez assez indifférent sur votre réputation pour ne pas m'avertir d'avance de l'impossibilité où vous étiez d'y faire honneur. Vous pouvez vous rappeler, Monsieur, que je vous ai donné le temps que vous m'avez demandé; c'est en agir mal avec moi, et si votre billet n'est pas payé dans huit jours, je me verrai forcé de le mettre entre les mains d'un notaire.

Demande de prolongation d'un billet à échéance.

Plusieurs payements demeurés en retard et sur lesquels j'avais compté m'ont mis dans un embarras pécuniaire, tel qu'il me serait fort difficile de pouvoir acquitter l'obligation que j'ai souscrite en votre faveur et qui est payable dans huit jours.

Թացիկ գնով մեր հաշուին 2—3000 սդէրլին առնուք:

Կը յուսանք որ միջոց մը կը գտնէք մեր եաքի ընդունած փոխանակագիրները վճարելու, որոնց հատուցման օրը կը մօտենայ:

Ձեր ամսոյս 11ին գրած նամակովն երկու լումայատոմս ընդունեցանք, որ միասին 1700 սդէրլին են. իրական դրամն առնելէն եաեւ՝ Ձեր հաշուին կ'անցընենք:

Վաճառականի մը դէմ քանբատ:

Մեծ տհաճութիւն պատճառեց ինծի Ձեր 1200 ֆրանքի փոխանակագրին եա դարձուիլը, որով ես վճարելու ստիպուեցայ: Շատ կը զարմանամ որ Ձեր պատուոյն եւ համարման վրայ այնչափ անհոգ ըլլաք, եւ փոխանակագիրը վճարել չկարենաքիդ՝ ինծի յառաջագոյն չծանուցանէք: Ընդհակառակն կը յիշէք որ Ձեր ուզածին չափ ժամանակ ալ տուի: Ձեր սա կերպ վարմանը վրայ չեմ կրնար դոհ ըլլալ, եւ փոխանակագիրն եթէ ութ օրուան մէջ չէք վճարեր, կը հարկադրիմ նոտարի մը ձեռքը յանձնել:

Հատուցման օրը հասած փոխանակագրի մը ժամանակ երկրնցընելու աղաչանք:

Քանի մը վճարմանց յապաղելովը, որոնց վրայ ապահովապէս յոյս ունէի, այնպիսի դրամական նեղութեան մէջ եմ, որ գրեթէ անկարելի պիտ'որ ըլլայ՝ ութ օրէն վճարելի փոխանակագիրս ազատել: Ուստի մեծապէս շնորհապարտ կ'ըլլամ Ձեզի՝

Je vous serais donc très-reconnaissant, si vous vouliez m'accorder un sursis de trois mois, car alors je pourrais vous payer de ma bourse au lieu d'être forcé de contracter une nouvelle dette pour acquitter l'ancienne. Je doute d'autant moins de votre empressement à me satisfaire que j'ai déjà mainte preuve de votre bienveillance à mon égard.

Veuillez me faire parvenir une réponse favorable et croire à la reconnaissance de votre dévoué.

Emprunt d'argent.

L'amitié que vous me témoignez et les offres de service que vous m'avez faites nombre de fois, m'engagent à en profiter aujourd'hui. Par l'effet de retards de la part de mes débiteurs, je me trouve avoir besoin de douze cents francs en cet instant, pour acquitter un payement qui est de nature à ne pas pouvoir être remis. Je suis persuadé que si vous pouvez disposer de cette somme, vous me l'enverrez aussitôt. Dans le cas contraire, je vous prie également de me le faire savoir sans délai, afin que je puisse me retourner d'un autre côté. Si vous m'envoyez cette somme, je m'engage à vous la rendre dans un mois, et je pense que vous ne doutez pas qu'en pareil cas je trouverais autant de plaisir à vous être utile qu'à recevoir le service que j'attends de vous.

Pour remettre les comptes, établir, en accuser le bien-être et les régler.

Nous vous remettons ci-joint votre compte courant, arrêté au 31 décembre dernier.

Եթէ ինծի երեք ամիս ժամանակ տաք, որ ան միջոցին անձնական արկղէս կարենամ վճարել, ուր որ հիմայ հին պարտքս վճարելու համար նոր պարտք առնելու պիտ'որ չարկադրիմ: Ձեզմէ մարդասիրութեան բազմաթիւ ցոյցեր ընդունած ըլլալով, այդ բարութեան վրայ ալ աներկբայ եմ:

Նպաստաւոր պատասխանի մը ակնկալութեամբ կը խոստովանիմ զիս եւայլն:

Փոխ առնակ խնդրել:

Ձեր ինծի ցուցուցած բարեկամութենէն եւ յոժարակամ օգնականութեան կրկին եւ կրկին խոստմունքներէն համարձակութիւն առած՝ Ձեզի կը դիմեմ: Պարտապաններուս յապաղմանը պատճառաւ՝ 1200 ֆրանքի կարօտ եմ, որպէս զի այնպիսի վճարմունք մը կարող ըլլամ գլուխ հանել՝ զորն որ չեմ կրնար ուշացընել: Վստահ եմ որ եթէ ուրիշ կողմանէ արգելք մը չունիք, նոյն գումարն ինծի անմիջապէս կը հասցընէք: Իսկ եթէ կարելի չըլլայ, կ'աղաչեմ որ ինծի անմիջապէս ծանուցանէք, որպէս զի ուրիշ տեղէ մը ճարեմ: Եթէ յիշեալ գումարը հաճիք ինծի փոխ տալ, կը խոստանամ մէկ ամսուան մէջ ետ դարձընել: Կարծեմ չէք տարակուսիր որ նոյնպիսի դիպուածի մէջ ինծի այնչափ հաճոյական կ'ըլլայ Ձեզի ծառայութիւն մ'ընելը, ինչչափ որ հիմայ աս ընծոյքն ընդունիլը:

Հաշիւ խտրել, հաստատել, վաւերացընել եւ ոդդել:

Ասոր հետ կը խաւրենք նաեւ Ձեր Դեկաեմբերի վերջը գոցուած ընթացիկ հաշիւը:

Les comptes que vous m'avez remis sont à l'examen, et seront passés de conformité s'ils sont trouvés justes, comme je le pense.

Nous avons l'honneur de vous remettre la facture de la partie de marchandises que vous avez bien voulu nous commettre.

Je désirerais bien savoir comment sont nos comptes ensemble.

Les comptes que le navire a apportés paraissent avoir été faits à la hâte.

Je relève aussi une légère erreur dans votre dernier compte.

Ce solde ne figure dans aucun de vos comptes.

En examinant les comptes ci-dessus mentionnés, vous vous convaincrez de la vérité de notre assertion.

Je refusai d'admettre leurs comptes, après les avoir examinés avec soin.

Il ne me paraît pas juste que vous me débitiez de cela.

Nous avons examiné les factures de votre envoi par la *Clara*, et y trouvons les erreurs ci-après que nous vous prions de rectifier.

Ձեր ինձի խաւրած հաշիւները քննուելու վրայ են, եւ եթէ ճիշդ ելլեն, որուն վրայ չենք տարակուսիր, Ձեզի ըստ հաշուի առնելիք կը դրենք:

Մեզի ապսպրուած մաս մը ապրանքին ցուցակին ալ կը խաւրենք:

Շատ կը բաղձամ իմանալ թէ մեր եւ Ձեր առնելիքն ու տալիքն ինչ վիճակի մէջ են:

Նաւուն բերած հաշիւները հապճեպով շինուած կ'երեւան:

Ձեր վերջին հաշուին մէջ փոքր սխալմունք մ'ալ կը դիտեմ:

Ա՛ս վճարմունքը Ձեր հաշիւներուն մէկուն մէջ ալ չ'երեւար:

Եթէ վերոյիշեալ հաշիւները քննէք, կը տեսնէք որ բաւական իրաւացի է:

Անոնց հաշիւները ճիշդ քննելէս եառեւ՝ չուզեցի ընդունիլ:

Ինձի իրաւացի չ'երեւար՝ որ ասիկայ ինձի պարտք դրէք:

Ձեր գլխաւոր նաւով խաւրած ապրանքներուն ցուցակները քննեցինք, եւ հետեւեալ սխալները գտանք, զորոնք կը խնդրենք որ ուղղէք:

Monitoires.

1.

En réponse à la lettre où je vous priais de vous acquitter envers moi, vous m'avez donné l'assurance que je serais payé sans faute le 13 de ce mois. Ce terme est depuis longtemps écoulé sans que vous ayez tenu votre promesse, et je suis d'autant plus désagréablement déçu dans ma légitime attente, que ce retard me place moi-même dans une situation embarrassante. Je vous prie donc de nouveau instamment de me satisfaire au plus tard dans quinze jours, sinon je me verrais dans la nécessité de déposer une plainte contre vous.

Quelque désagréable que soit la démarche que je fais en ce moment et quoi qu'il m'en coûte d'y avoir recours, je dois vous prévenir que je ne prêterai l'oreille à aucune demande ultérieure d'ajournement.

2.

Je vous ai déjà souvent rappelé avec tous les ménagements convenables les obligations que vous avez contractées envers moi, et je n'ai reçu jusqu'ici que de vaines demandes d'ajournement; même en dernier lieu vous avez entièrement cessé de me répondre. Je me vois donc dans la nécessité de vous prévenir sans détour que je déposerai, d'ici en 15 jours, ma plainte au tribunal compétent, si dans l'intervalle, vous n'avez pas fait droit à ma réclamation. C'est là ma décision irrévocable et aucune réponse évasive ne pourra me détourner de ce projet, résolu que je suis de

Յուշարարական թղթեր:

1.

Ան նամակիս՝ որով Ձեզի կ'ազաչէի որ պարտքերնիդ վճարէք, պատասխան գրեցիք զիս ապահովցնելով որ ամսոյս 13ին ստուգիւ կը հատուցանէք: Սակայն ատ պայմանաժամը շատոնց անցաւ, եւ Դուք խոստումնիդ չպահեցիք: Իրաւացի ակնկալութեանս պարապի ելլելուն վրայ անոր համար ալ աւելի կը ցաւիմ, որ ատ յապաղումը զիս նեղութեան մէջ կը ձգէ: Ուստի դարձեալ թախանձանօք կ'ազաչեմ որ գոնէ տասնուհինգ օրուան մէջ պարտքերնիդ վճարէք, ապա թէ ոչ՝ կը հարկադրիմ դատախազութեան դիմել:

Որչափ որ հիմակուան բռնած ընթացքս անհաճոյ ալ է ինծի եւ դժուարս կու գայ ատանկ միջոցներ բանեցընել, բայց եւ այնպէս կը հարկադրիմ Ձեզի ծանուցանել, որ ասկէ երկայն յապաղումի մը չեմ կրնար յանձն առնուլ:

2.

Ըստ անգամ ինծի ունեցած պարտքերնիդ Ձեզի յիշեցուցի ամէն կարելի ակնածութեամբ, սակայն մինչեւ հիմայ ժամանակն երկընցընելու խնդրուածքէն զատ՝ բան մը չընդունեցայ, մինչեւ որ վերջապէս պատշաճ համարեցայ զիս անպատասխանի ալ թողուլ: Արդ կը ստիպուիմ բացայայտ ըսել՝ որ եթէ տասնուհինգ օրուան մէջ պահանջմունքս կատարելու չըլլաք, դատաստանարանին քանքատա պիտ'որ ընեմ: Ան է իմ հաստատ որոշումս եւ ամենեւին փախուստ տուող պատասխան մը զիս ատ խորհրդէն ետ չի կեցըներ. նոյնպէս Ձեզմէ նամակ ամենեւին չեմ ընդունիր, եթէ ինծի

n'accepter aucune lettre de vous qui ne sera pas accompagnée de la somme qui m'est due. C'est de vous maintenant qu'il dépend de nous épargner à l'un et à l'autre les désagréments inévitables en pareil cas.

Pouvoir donné à un homme de loi de recouvrer une somme en souffrance.

M. E. Lenoir de Lyon me doit, d'après le compte détaillé ci-joint, 1357 fr. 22 cent. échus depuis longtemps. Dans cette affaire je me permets de m'adresser à vous pour réclamer votre obligeante intervention, en vous donnant plein pouvoir de faire rentrer la somme en question à l'amiable ou par voie de justice. Mon indulgence est à bout et je ne suis nullement disposé à laisser ce débiteur obstiné mettre ma patience plus longtemps à l'épreuve.

Veuillez donc prendre soin que je sois bientôt payé et soyez sûr que j'approuverai tout ce que vous jugerez à propos de faire dans cette conjoncture.

Je vous remets ci-joint une déclaration du dit Lenoir constatant que ma demande est fondée.

Tentative d'accommodement avec des créanciers par l'entremise d'un notaire.

M. E. Lenoir de Lyon s'est vu, par suite du malheur des temps et de la stagnation des affaires, dans la pénible nécessité de suspendre ses payements. Il a donc chargé le soussigné de se

պարտական եղած դրամիդ ալ հետը չդանուի: Ասսիկ Ձեր ձեռքն է այսպիսի դեպքերու մէջ հասարակօրէն պատահած անհաճոյ բաները խափանելը:

Նոտար մը չվճարուած դրամը ձեռք բերելու լիազօր իշխանութիւն կ'ընդունի:

Լիոն քաղքէն Պր. Է. Լընոար՝ ասոր թղթիս մէջ մանրամասն նշանակուած հաշուին համաձայն, 1357 ֆր. 22 սանդ. պարտական է ինծի, որուն հասուցման օրը շատոնց անցած է: Ասոր գործիս նկատմամբ կը համարձակիմ ներկայ թղթովս Ձեզի դիմել ու Ձեր միջամտութիւնը խնդրել, վերոյշեալ գումարը բարեկամական կամ դատաստանական ճամբով առնելու լիազօր իշխանութիւն տալով Ձեզի: Համբերութիւնս հատաւ, եւ ալ չեմ ուզեր թող տալ որ այդ յամառեալ պարտապանն երկայնմտութեամբս զիս ծանի: Ուստի հոգ տարէք որ վերոյիշեալ գումարը ձեռք բերեմ. եւ ապահով եղէք որ այս գործիս համար Ձեզի պատշաճ երեւցածին՝ ես ալ հաւանեալ եմ:

Թղթոյս մէջ կը փակեմ միանգամայն Պր. Լընոարին մէկ նամակը, որով ինք ալ իմ պահանջքիս իրաւացի ըլլալը կը հաստատէ:

Նոտարի միջնորդութեամբ պարտատէրներուն հետ միաբանելու փորձ:

Լիոն քաղքէն Պր. Է. Լընոար ժամանակին ձախորդ դիպուածներուն եւ առուտուրին դադարման պատճառաւ՝ իր վճարմունքները սոսկուեցաւ դադրեցընել: Ինք սորագրելոյս յանձնեց որ իր

mettre en rapport avec ses créanciers pour tenter un arrangement à l'amiable.

En cas de faillite et si la femme du débiteur usant de ses droits réclame son apport, il ne restera pour le petit nombre des créanciers privilégiés qu'un faible espoir de remboursement; quant aux autres, ils n'ont aucune perspective d'être payés.

Néanmoins, pour prévenir une déclaration de faillite, le débiteur offre à ses créanciers de leur payer immédiatement 40 %, moyennant remise du reste.

M. Lenoir a partout la réputation d'un honnête homme et chacun témoigne son regret du coup qui l'a frappé. Il mérite donc les égards qui sont dûs, suivant vous sans doute, à tout confrère malheureux, victime d'un concours d'événements extraordinaires auxquels nul ne peut échapper.

L., notaire.

Annonce de faillite et demande d'entrer en arrangement.

C'est avec un profond sentiment de douleur que je vous annonce la nécessité où je me vois de suspendre mes payements. Malgré toute mon économie, ma circonspection et l'activité infatigable que j'ai déployées pour triompher de tant de causes fâcheuses qui paralysent en ce moment les affaires dans notre pays, je n'ai pu me maintenir plus longtemps.

Ce concours d'incidents déplorables me fait

պարտատէրներուն հետ խօսակցիմ՝ խաղաղական կերպով միաբանութեան փորձ փորձելու համար:

Եթէ Պր. Է. Լընոար անանկացեալ հրատարակուի եւ ամուսինն իր իրաւունքը գործածելով՝ բերած ստակը ետ պահանջելու ըլլայ, հազիւ պարտատէրներէն մէկ քանին կրնան թեթեւ յոյս մ'ունենալ, իսկ մէկալներուն ամենեւին յոյս չի մնար:

Արդ անանկութեան հրատարակուելուն առջեւն առնելու համար, յիշեալ պարտապանն իր պարտատէրց իրաւախոհութեան ճամբով կ'առաջարկէ որ անմիջապէս % 40 առձեռն պարտաստ դրամ վճարէ, եթէ իրենք ալ մնացած պարտքն իրեն թող տալու հաւանին:

Պր. Լընոար՝ ամէն տեղ իբրեւ արդարասէր մարդ ճանչցուած է, եւ ամէնքն իր դժբախտութեանը վրայ կը ցաւին: Ուստի արժանի է ցնծղութեանց՝ որ ցուցընել հարկ է կարգէ դուրս եւ անխուսելի պատահարներով դժբախտութեան մէջ ինկող ամէն վաճառականի եւ ասկէ անշուշտ Ձեր ալ համոզումը:

Լ. նոտար:

Վճանկացած ըլլալուն ծանուցում՝ իրաւախոհի ըլլալու առաջարկութեամբ:

Խորին ցաւով կը ծանուցանեմ որ վճարմունքներս դադրեցընելու ստիպուած եմ: Որչափ որ ալ խնայութեամբ, խոհեմութեամբ եւ անխոնջ գործունէութեամբ ջանացի տեղւոյս առուտուրը վըրդովող արկածներուն հետ կռուելու, անկարելի եղաւ ասկէ աւելի դիմանալ:

Ասկէ ցաւալի դժբախտութեանց վրայէ վրայ

espérer que mes créanciers voudront bien accepter l'arrangement à l'amiable que M. le notaire L. s'est chargé de faire en prenant pour base un état de mes affaires dressé aussi consciencieusement que possible, mais d'après lequel je ne puis à la vérité vous offrir que 40 %.

Je vous prie instamment d'accepter cette indemnité pour la somme de 1357 fr. 22 c. dont vous êtes crédité chez moi; car ce n'est qu'ainsi qu'il me sera possible de reprendre mes affaires et de remplir plus tard mes engagements en homme d'honneur.

Plusieurs de mes créanciers m'ont déjà fait le plaisir de donner leur approbation à l'arrangement proposé, convaincus qu'ils sont de devoir se montrer compatissants envers un homme accablé sous le poids de son malheur, mais digne encore de leur estime.

Comme votre décision sera d'un grand poids dans la situation critique où je me trouve, j'attends de votre obligeance que vous voudrez bien me la faire connaître au plus tôt et vous prie d'agréer etc.

Prière à un homme de loi d'ajourner ses démarches.

Après vous avoir donné le 25 de ce mois plein pouvoir de faire rentrer la somme qui m'est due par Lenoir de Lyon, j'ai reçu une lettre de ce dernier m'annonçant qu'il est hors d'état de satisfaire ses créanciers complétement et ne peut leur offrir que 40 %.

Quoiqu'il soit loin de ma pensée de vouloir

Հասնիլն ինծի յայս կու տայ որ պարտատէրներս բարեկամական իրաւախոհութեան կը հաւանին, ինչպէս որ Լ. նոտարին յանձնուած է՝ որ փորձ ընէ, իրեն հիմ առնելով գործոյս վիճակը, որ ա- մէնայն ճշդութեամբ գրի առնուած է, եւ որուն համեմատ՝ պարտատէրներուս իրաւքընէ % 40էն աւելի չեմ կրնար վճարել:

Խոլըր սրտանց կ'աղաչեմ Ձեզի՝ որ 1357 ֆր. ու 12 սնդ. պարտքիս դիմացն աս հատուցումն ընդունիք, վասն զի միայն աս կերպով կրնամ իմ առուտուրս նորէն ձեռք առնուլ, եւ ետքն ալ իբրեւ պատուաւոր մարդ ունեցած պարտքերս կատարել:

Պարտատէրներէս շատերը յիշեալ իրաւախոհութեան առաջարկութիւնն ընդունեցան, գիտնալով որ դժբախտութեան հանդիպած՝ բայց իրենց համարմանն արժանաւոր անձի մը վրայ գութ ունենալու պարտական են: Եւ որովհետեւ Ձեր որոշումը հիմնական ճգնական վիճակիս վրայ մեծ ազդեցութիւն ունի, անոր համար Ձեր մարդասիրութենէն կը յուսամ որ ըստ կարի շուտ նոյն որոշումն ինծի կը ծանուցանէք:

Նոտարի մը իր դատախազութիւնն ուշացընելուն աղաչանք:

Ամսոյս 25ին դրած թղթովս Լիոն քաղքէն Պր. Լենոարին ինծի պարտական եղած դրամն առնելու Ձեզի լիազօր իշխանութիւն տալէն ետքը, իրմէ նամակ մ'ընդունեցայ, որուն մէջ կը ծանուցանէ թէ ի վիճակի չէ իւր պարտատէրները կատարեալ գոհ ընելու եւ միայն % 40 կրնայ իրենց վճարել:

Թէեւ միտքս ան չէ որ յանկարծական պա-

harceler un correspondant victime de revers immérités, je ne voudrais pas d'autre part user de ménagements envers un mauvais sujet, un trompeur, et lui montrer de la compassion. Je connais ce Lenoir trop peu pour pouvoir juger jusqu'à quel point il est digne de ma sympathie; mais comme vous avez eu sans doute l'occasion de faire sa connaissance personnelle et de vous mettre au courant de ses affaires, je me permets de vous prier de faire parvenir l'incluse à M. L. notaire. Elle contient la déclaration que j'adhère aux propositions d'arrangement faites par Lenoir, si les malheurs qu'il allègue dans sa déclaration d'insolvabilité se confirment et qu'il soit un honnête homme. Dans le cas contraire, veuillez défendre mes intérêts sans vous laisser émouvoir par ses prières.

Agréez, Monsieur, etc.

IV.

Renseignements demandés sur des tiers. Lettres de recommandation.

Informations sur un commerçant.

S'il vous est possible de nous communiquer des renseignements sur la confiance que mérite la maison dont le nom est au bulletin ci-dessous, vous nous obligerez sensiblement; nous pensons que vos relations dans la ville qu'elle habite vous mettront à même de vous en procurer et de positifs. Comptez d'avance sur notre discrétion et recevez-en nos remercîments bien sincères.

տահարներով դժբախտութեան մէջ ինկած վաճառակից մը աւելի նեղը հասցընեմ. սակայն չեմ ալ ուզեր չար մարդու եւ խաբեբայի մը կարեկցութիւն ցուցընել եւ վրան գութ ունենալ: Ես Պր. Լընուար այնչափ չեմ ճանչնար՝ որ կարենամ դատաստան ընել թէ համակրութեանս ինչչափ արժանի է. բայց դուք որովհետեւ թէ զինքն անձամբ թէ իւր գործքը ճանչնալու առիթ ունեցած էք, Ձեզի կ'աղաչեմ որ նամակիս մէջ դրուած թուղթը Պր. Լ. Նոտարին ձեռքը հասցընէք, որով Պր. Լընուարին ըրած առաջարկութեանցը հաւանութիւնս կը ծանուցանեմ, եթէ վճարելու անկարող ըլլալուն համար յառաջ բերած պատճառներն ստոյգ են, եւ ինքը պատուաւոր անձ մըն է: Իսկ թէ որ այնպէս չէ, առանց իրեն պաղատանացն ականջ կախելու՝ իմ շահուս մտադիր եղէք:

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն:

Դ.

Երրորդ անձի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել: Յանձնարարութեան թղթեր:

Վաճառականի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել:

Մեզի մեծ ծառայութիւն մ'ըրած կ'ըլլաք, եթէ տոմսակիս վրայ նշանակուած տան նկատմամբ մեզի տեղեկութիւն տալու ըլլաք: Նոյն տան եղած տեղւոյն հետ յարաբերութիւն ունենալով՝ կրնաք շուտ եւ որոշ տեղեկութիւն գտնել: Վստահ եղէք որ խօսքը մեր քովը կը մնայ. եւ այժմէն ընդունեցէք մեր անկեղծ շնորհակալութիւնը:

Réponse favorable.

Nous vous dirons, Messieurs, en réponse à la lettre dont vous nous avez favorisés, que la maison . . . à . . . jouit sur cette place d'un crédit étendu et mérité, parce qu'elle opère avec probité et sagesse. Ces messieurs, qui passent pour jouir d'une honnête aisance, étant néanmoins très-circonspects dans leurs dépenses, nous n'hésiterions point à leur accorder un crédit de . . . Notre opinion se trouve complétement confirmée par les avis que nous venons de recueillir de nos amis et banquiers de cette ville. Comme il nous est agréable de vous être ici bons à quelque chose, nous serons toujours à votre service en semblable circonstance.

Réponse défavorable,

Les renseignements que vous m'avez mis dans l'obligation de vous donner sur la maison de commerce . . . à . . ., en réponse à votre honorée du trois de ce mois, ne sont malheureusement pas tels que vous pourriez les souhaiter. Il est notoire que cette maison a joui jusqu'à ce jour d'une excellente réputation; ses affaires étaient fort étendues et ses spéculations couronnées du plus heureux succès. Aucune de nos maisons n'etait montée avec plus de luxe, et personne n'aurait songé à élever le moindre soupçon sur sa solidité. Mais on sait maintenant. à n'en pouvoir douter, qu'elle a éprouvé des pertes considérables dans plusieurs entreprises, ainsi que dans les papiers publics. Ces faits, il est vrai, sont plus connus au dehors que sur notre place. Son crédit néanmoins n'a pas

Դրական պատասխան:

Ձեր ամսոյս (3ին) գրած նամակին կը պատասխանենք որ (այս ինչ) քաղքին (այս) տունը՝ մեծ համարում մը կը վայելէ, որուն արժանի ալ է, որովհետեւ արդարասիրութեամբ եւ խոհեմութեամբ կը գործէ: Ան պարոնները բաւական մեծ ստացուածքի տէր ճանչցուած են, եւ ծախք ընելու մէջ շատ զգուշաւոր ըլլալով՝ ամենեւին չենք երկմտեր իրենց (այսչափ դրամ) յանձնելու: Մեր կարծիքը կատարելապէս կը հաստատեն նաեւ նոյն քաղքին մեր բարեկամներէն եւ լսմայափոխներէն ընդունած տեղեկութիւնները ալ: Մեզի շատ բաղձալի է հոս Ձեզի հաճոյական գործ մը գործել, ուստի եւ այսպիսի առիթներու մէջ ալ պատրաստ ենք ծառայելու:

Անբարեհաճ պատասխան:

Շատ կը ցաւիմ որ ամսոյս 3ին թղթերնուդ մէջ (այս ինչ) քաղաքին (այս) վաճառականութեան տան վրայ խնդրուած տեղեկութեան՝ չեմ կրնար Ձեր բաղձացածին չափ հաճոյական պատասխան տալ: Ամենուն ծանօթ է որ վերոյիշեալ տունը մինչեւ հիմայ ազէկ համարում կը վայելէր, գործքերը շատ ընդարձակած էին եւ ամէն փորձածնին կը յաջողէր: Քաղքիս վաճառականութեան անդերձն եւ ոչ մէկն անոր չափ պերճութիւն կը ցուցընէր, այնպէս որ ոչ ոք իր հաստատութեան վրայ թեթեւ կասկած մ'ունէր: Սակայն հիմայ յայտնապէս իմացուեցաւ որ նոյն տունը թէ զանազան ձեռնարկութեանց մէջ եւ թէ լսմայատոմսի առուտուրի մէջ մտերս մեծ կորուստներ քրեր է: Սոյգ է՝ ասոնք բաներս աւելի դուրսը ծանօթ են քան թէ մեր քաղաքը, ուր նոյն տունը

baissé et l'on ne remarque pas qu'elle ait restreint ses dépenses en quoi que ce soit; mais plus elle est forcée de dissimuler ses embarras pécuniaires, plus il importe d'user de circonspection dans ses rapports avec elle.

Espérons que cette crise ne sera que passagère et que nous serons couverts de nos traites. Toutefois il ne serait pas prudent pour le moment de s'engager avec cette maison dans des affaires considérables; il faudrait au contraire se dégager le plus tôt possible de ses obligations envers elle.

Je n'ai pas besoin de vous prévenir que ces communications sont purement confidentielles et que personne que vous ne doit en avoir connaissance.

Pour prendre des informations sur un commis.

Il se présente pour occuper une place de commis vacante chez moi un jeune homme appelé G., qui dit avoir été employé plusieurs années dans votre maison. Ses manières sont engageantes et ses talents paraissent au-dessus de l'emploi qu'il aura à remplir; mais je désire savoir s'il mérite ma confiance, et c'est de vous, Monsieur, qui avez été à même de le juger, que j'attends quelques lumières. Vous savez combien il est important de connaître la moralité des personnes que l'on introduit chez soi ; je n'ai donc pas besoin d'insister pour vous inviter à me dire franchement ce que vous pensez de M. G. En me donnant une prompte réponse, vous obligeriez beaucoup votre dévoué.

Հիմակ ալ դեռ նոյն համարումը կը վայելէ, եւ իր ծախքերը չափաւորելու ամենեւին նշան մը չի ցուցըներ. սակայն որչափ աւելի որ իր սակի նեղութիւնը ծածկելու ստիպուած է, այնչափ աւելի ալ իրեն հետ առեւտրական գործառնութեանց մէջ զգուշութիւն բանեցընելու է:

Կը յուսանք որ սա վտանգն անցաւոր բան մ'ըլլայ, եւ մեր վոխանակագիրները վճարուին. սակայն խոհեմութիւն չ'երեւար առ ժամս նոյն տան հետ մեծամեծ գործողութեանց մէջ մտնել, մանաւանդ թէ պէտք է ամէն պարտաւորութիւններէ կարելի եղածին չափ շուտ ինքզինքն ազատելու աշխատիլ:

Աւելորդ է զգուշել՝ որ սա տեղեկութիւնները ճշդիւ մտերմական են, եւ թէ ուրիշ մէկն անոնց վրայ ծանօթութիւն պէտք չէ ունենալ:

Խանութի պատանւոյ մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել:

Խանութի պատանւոյ պաշտօնն ընդունելու համար՝ Կ. անուամբ երիտասարդ մը ինծի ներկայացաւ, որն որ կ'ըսէ թէ քանի մը տարի Ձեր քովը ծառայած է եղեր: Վարմունքը քաղցր եւ յանկուցիչ է, եւ ունեցած տաղանդները՝ իր կատարելու պաշտօնին պահանջածէն աւելի կ'երեւան. սակայն կը բաղձայի իմանալ թէ արդեօք վըստահութեանս արժանի է. ուստի տեղեկութիւն կը խնդրեմ Ձեզմէ, որ կրնաք իր վրայ դատաստան բնել: Գիտէք թէ որչափ կարեւոր է մարդուս՝ քովն առած անձինքներուն բարոյական վարմունքը ճանչնալ. անոր համար աւելորդ է զձեզ թախանձել որ Պր. Կ. ին վրայ ունեցած կարծիքնիդ բացայայտ ինծի ըսէք: Մեծապէս շնորհապարտ կ'ըլլամ, եթէ շուտ պատասխան տալու ըլլաք:

Réponse favorable.

Tant que M. G. a demeuré chez moi, je n'ai eu qu'à me louer de sa conduite, de sa probité et de ses talents. Je regrette tous les jours que des circonstances, qui ne dépendaient ni de lui ni de moi, l'aient obligé de quitter ma maison, et je vous félicite de l'heureuse acquisition que vous allez faire, Monsieur, en vous attachant un sujet aussi précieux. C'est avec bien de la satisfaction que je trouve l'occasion de lui témoigner utilement l'estime qu'il a su m'inspirer.

Agréez etc.

Réponse moins favorable.

Je ne puis pas dire précisément, Monsieur, que le sieur G. est un mauvais sujet; cependant son peu d'activité et son goût d'indépendance ne m'ont pas permis de le garder. Jamais sa probité ne fut en défaut; c'est un témoignage que je me plais à lui rendre, pour adoucir ce que ma franchise pourrait d'ailleurs avoir de désagréable pour lui. J'ajouterai cependant encore à son avantage, que ses défauts tenaient plus à son âge qu'à ses mauvaises dispositions; maintenant qu'un peu de réflexion aura mûri sa tête, il serait possible qu'il se fût amendé, et qu'il fît tous ses efforts pour conserver la confiance des personnes qui voudraient lui accorder la leur.

Excusez-moi, Monsieur, si au lieu de vous donner des renseignements, je vous donne des conseils, mais vous avez fait appel à ma conscien-

Նպաստաւոր պատասխան:

Քանի որ Պր. Կ. իմ քովս էր, իր վարմանցը, արդարասիրութեանն ու տաղանդներուն վրայ գոհ էի: Մինչեւ հիմայ միշտ կը ցաւիմ, որ զանազան պարագաներ՝ որոնք ո՛չ իրմէ եւ ո՛չ իմէ կախում ունէին, զինքն ստիպեցին քովէս ելլելու. եւ Ձեզի ուրախակից եմ՝ այնպիսի պատուական անձ մը Ձեր ծառայութեան մէջ առնելնուդ վրայ: Մեծապէս ուրախ եմ նաեւ որ Պր. Կ. ին իմ համարումս դրդքով ցուցընելու առիթ կ'ունենամ:

Համոզեամբ ընդունեցէք եւ այլն:

Նուազ նպաստաւոր պատասխան:

Ձեմ կրնար որոշակի ըսել թէ Պր. Կ. գէշ մարդ մ'ըլլայ. սակայն այնչափ դրդուեցայ չըլլալուն եւ անկախութեան ունեցած միտման պատճառաւ՝ զինքը քովս պահելն անկարելի եղաւ: Արդարասիրութեան մէջ երբեք պակաս չունէր. եւ սա վկայութիւնը սիրով կու տամ՝ ուրիշ նկատմամբ վրան ըսած անյարմարաւոր բաներս մեղմացընելու համար: Ասկէ զատ պէտք եմ աւելցընել, որ իր պակասութիւններն աւելի երիտասարդութենէն՝ քան թէ գէշ բնաւորութենէն յառաջ կու գային: Հիմայ որ մտախոհութիւնը գլուխը քիչ մը հասունցուցած պիտ'որ ըլլայ, կարելի է փոյթ կը տանի ինք զինքն ուղղելու, եւ իր վրայ դրուած վստահութեան արժանի ըլլալու:

Ներեցէք որ Ձեզի տեղեկութիւն տալու տեղ խորհուրդ կու տամ. բայց որովհետեւ կը պահանջէք որ բան խղճի խօսիմ, ես ալ Ձեզի այնպէս բա-

ce, et je vous réponds aussi franchement que si je me trouvais dans votre position.

Recevez etc.

Questions moins étendues qu'on peut écrire en post-scriptum ou sur un bulletin à part inclus dans la lettre.

Vous m'obligeriez infiniment de me donner tous les renseignements que vous pourrez recueillir sur la maison X.

Voulez-vous avoir l'obligeance de m'informer aussi promptement que possible si ce bruit est fondé?

Il court ici des bruits défavorables sur T. Veuillez nous faire savoir par le retour du courrier, s'ils sont fondés en tout ou en partie, car cela nous intéresse vivement.

Réponses.

La maison X. continue à jouir de la même confiance que j'usqu'ici, quoiqu'elle ait essuyé depuis quelque temps des pertes considérables. Toutefois vous ne risquez rien avec elle.

Je ne puis malheureusement vous donner aucun renseignement sur le marchand S. à N. et n'ai rien pu apprendre ici non plus sur son compte.

On ne sait rien ici des bruits désavantageux qui couraient sur T. et fils. Ce sont de vaines ru-

ցայսօր պատասխան կու տամ, իբր թէ ես Ձեր դանուած վիճակին մէջ ըլլայի:

Ընդունեցէք եւ այլն:

Կարճառօտ հարցումներ, որոնք իրենց յետգրութեան կամ նամակին մէջ դրուած առանձին տոմսակի վրայ կրնան գրուիլ:

Ձեզմէ մեծապէս շնորհապարտ կ'ըլլամ, եթէ Ք. տան վրայ կարելի եղածին չափ մանրամասն տեղեկութիւն տաք ինծի:

Հաճեցէք ըստ կարի շուտով ինծի իմացընել, թէ արդեօք աս Համբաւը հիմ ունի՞:

Ա կողմերը՝ Թ. ին վրայ գէշ Համբաւներ կը պարտին. շնորհք ըրէք թղթաբերին դառնալուն մեզի ծանուցէք թէ աս լուրերն ամբողջ կամ բաս մասին սուտ են. որովհետեւ աս տեղեկութիւնը մեզի մեծապէս կարեւոր է:

Պատասխան:

Թէեւ քիչ ժամանակէ ի վեր Ք. տունը մեծամեծ կորուստներ ունեցաւ. սակայն մինչ դեռ յառաջուան համարումը կը վայելէ, եւ ինչ գործ որ հետն ունենաք՝ վնաս չէք ըներ:

Կը ցաւիմ որ Ն. քաղքին Ս. վաճառականին վրայ չեմ կրնար Ձեզի տեղեկութիւն մը տալ, եւ ոչ ալ հոս վրան բան մը կրցայ իմանալ:

Թ. եւ որդւոց վրայ պարտած լուրերն հոս բան չենք գիտեր: Պարզապէս սուտ Համբաւներ են որ

meurs qu'on propage, à moins que le tout ne repose sur une erreur.

Recommandations.

1.

Messieurs, nous remettons la présente à notre estimable ami, M. N., pour lui servir d'introduction auprès de vous. Les liens d'amitié qui nous unissent à lui depuis longtemps, nous imposent le devoir de vous le recommander tout particulièrement.

Comme M. N. a l'intention de s'arrêter plusieurs jours dans votre ville pendant le voyage qu'il a entrepris, tant pour se remettre de ses fatigues que pour former de nouvelles correspondances, nous vous prions très-instamment de faire tous vos efforts pour lui rendre le séjour au milieu de vous aussi agréable que possible, et de l'aider de vos bons conseils, vu qu'il n'est pas encore au courant des affaires qui se font sur votre place.

Si notre recommandé avait besoin d'argent, veuillez lui faire des avances pour notre compte jusqu'à la concurrence de 2000 fl., et tirer sur nous cette somme ainsi que les intérêts.

Recevez d'avance tous nos remercîments pour les services que vous rendrez à M. N. L'empressement que nous mettons à vous le recommander, vous prouve suffisamment combien nous attachons de prix à ce que vous l'accueilliez de la manière la plus distinguée.

Soyez assurés, Messieurs, de nos sentiments d'estime etc.

ամենք կը տարածեն, կամ կարելի է՝ սխալմամբ այնպէս կարծուած է:

Յանձնարարութեան թղթեր:

1.

Այս թուղթը մեր պատուական բարեկամին Պր. Ն. ին կու տանք, որպէս զի առով Ձեզմէ աղէկ ընդունելութիւն կարող ըլլայ գտնել: Իրեն հետ ունեցած երկայնժամանակեայ բարեկամութիւնը մեր վրայ պարտք կը դնէ՝ զինքն առանձին կերպով Ձեզի յանձնելու:

Եւ որովհետեւ Պր. Ն. թէ քիչ մը յոգնութիւն առնելու եւ թէ վաճառականութեան նոր գործակցութիւններ հաստատելու համար ըրած ճամբորդութեանն առեն, քանի մ'օր ալ Ձեր քաղաքն անցընելու միտք ունի, Ձեզի թախանձանօք կ'աղաչենք, որ հոն կեցած ժամանակն իրեն ըստ կարի հաճոյական ընէք եւ Ձեր խորհրդատուութեամբն իրեն օգնական ըլլաք, վասն զի այդտեղացի յարաբերութիւններն իրեն անծանօթ են:

Եթէ այդ անձն տակի պէտք ունենայ, շնորհք ըրէք՝ մեր հաշուին իրեն մինչեւ 2000 ֆ. կանխիկ տուէք, եւ գումարը հանդերձ շահովը փոխանակագրով մը մեր վրայ քարշեցէք:

Պր. Ն. ին ընելու ամէն ծառայութեանցդ համար կը կանխենք մեր շնորհակալութիւնը: Թէ իրեն պատուաւոր ընդունելութիւն գտնելուն վրայ ինչ մեծ հոգ ունինք, այս մեր սրտագին յանձնարութենէն կրնաք իմանալ:

Ընդունեցէք մեր խորին յարգանաց եւ այլն

2.

Le porteur de la présente lettre est Monsieur N. N. de cette ville. Il se rend pour la première fois à la foire qui se tient chez vous, pour y faire quelques achats. Comme il n'y a pas de relations, je prends la liberté de la recommander à votre bienveillance, en vous priant de lui indiquer des vendeurs chez lesquels il puisse trouver de bonne marchandise à des prix raisonnables. Veuillez en outre l'assister de vos bons offices. Quant aux fonds qui pourront lui être nécessaires, je l'accrédite auprès de vous, Monsieur, pour la somme de . . . que vous voudrez bien lui payer contre double reçu, à mesure qu'il en aura besoin. Je vous créditerai de vos payements, sur l'envoi d'une quittance. Je vous serai très-obligé des services que vous rendrez à mon recommandé.

Agréez, Monsieur, etc.

V.

Modèles pour commencer une lettre.

Le motif pour lequel je vous écris aujourd'hui est principalement de vous aviser que . . .

Notre seule excuse pour n'avoir pas répondu plus tôt, est l'espoir que nous avions de pouvoir d'un jour à l'autre vous communiquer quelque chose de plus intéressant.

2.

Թղթաբերս՝ քաղքիս Պր. Ա. Ա. է: Ան առաջին անգամն է, որ Ձեր ծննավաճառին կու գայ՝ քանի մը բան գնելու համար: Եւ որովհետեւ հոն ծանօթ չունի, կը համարձակիմ զինքը Ձեր մարդասիրութեանը յանձնել, ապաչելով որ իրեն ցուցընէք թէ ուր կրնայ աժան գնով ընտիր վաճառք գնել, եւ ընդհանրապէս Ձեր խորհուրդներովն իրեն օգնական ըլլաք: Իսկ իրեն պէտք եղած առակին համար, աւասիկ իրեն (այսչափ) գումարի համարում կու տամ, որ Ձեզմէ՝ պէտք եղած առենը կրկին ընկալագրով կարենայ առնել: Վճարագիրները խրկած առեննիդ՝ վճարածնիդ Ձեզի առնելիք կը գրեմ: Ձեզի յանձնած անձիս ընելու ծառայութեանցդ համար մեծապէս երախտագէտ կ'ըլլամ:

Հաճութեամբ ընդունեցէք եւ այլն:

Ե.

Նամակի սկզբնաւորութեան օրինակներ:

Այսօրուան գրութեանս գլխաւոր պատճառն է, որ Ձեզի իմացընեմ. . . :

Թէ Ձեզի աւելի կանուխ պատասխան չգրեցինք, անով միայն կրնանք արդարանալ, որ օրէ օր միշտ աւելի մեծակշիռ բան մը Ձեզի հաղորդելու յոյս ունէինք:

Nous avons reçu votre lettre et vous remercions bien des renseignements qu'elle nous donne.

La lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire le . . . est devant nous, ainsi que les notes et observations qui l'accompagnent.

Nous référant à notre dernière du . . . , que nous vous confirmons . . .

Conformément au désir que vous nous exprimez par votre dernière lettre . . .

La dernière lettre que j'ai eu l'honneur de vous écrire était du 1er ct.; depuis lors je n'ai rien de nouveau à vous marquer.

Nous étions si pressés vendredi que nous ne pûmes vous écrire.

J'ai devant moi votre amicale du . . .

Privé de vos lettres à répondre depuis celle que j'ai eu le plaisir de vous écrire le 4 ct.

En réponse à la lettre dont vous nous avez favorisés le . . .

Votre lettre du . . . m'est parvenue aujourd'hui, et je prends bonne note de son contenu.

Sans aucune de vos lettres, depuis la dernière que nous avons eu le plaisir de vous adresser le 6 ct, et dont vous avez copie ci-joint . . .

Ձեր թուղթն ընդունեցանք եւ մեղի տուած տեղեկութեանցդ համար շնորհակալ կ'ըլլանք:

Ձեր (մայիս 5ին) գրած նամակը, մէջը գրուած տեղեկութեանց եւ ծանօթութեանց հետ՝ ձեռքերնիս հասաւ:

(Մայիս 16ին) գրած վերջին նամակնիս կոչելով եւ հաստատելով . . .:

Վերջին նամակին մէջ յայտնած բազձանքներնուդ համաձայն . . .:

Վերջին անգամ Ձեզի մայիս 1ին գրած էի: Անկէ ետքը Ձեզի հաղորդելու արժանի բան մը չպատահեցաւ:

Ուրբաթ օրն այնչափ զբաղած էինք՝ որ չկրցանք Ձեզի նամակ գրել:

(Մայիս 18ին) գրած նամակնիդ ձեռքս հասաւ:

(Մայիս 4ին) վերջին նամակս Ձեզի գրելէն ետքը Ձեզմէ դիր չընդունելով . . .:

(Անցեալ մայիս 30ին) շնորհած թղթերնուդ պատասխան՝ . . .:

(Ձեր մայիս 28ին) գրածն այսօր ընդունեցայ, եւ մէջն եղածին տեղեկացայ:

Վերջին անգամ մայիս 6ին Ձեզի գրելէս ետքը՝ Ձեզմէ ամենեւին նամակ չընդունելով, նոյն նամակին օրինակն ասոր մէջ կը գտնէք:

Votre lettre du 6 ct. ne m'est parvenue qu'avant-hier.

Vous aurez été surpris que je n'aie point répondu à votre lettre du . . . ; elle m'est parvenue le . . .

Suivant le désir de M. N., nous avons l'honneur de vous informer que . . .

J'ai à vous remercier de votre lettre amicale du . . .

C'est avec peine que je vous annonce que . .

Sans avoir l'avantage d'être personnellement connu de vous, Monsieur, je prends la liberté de vous écrire, espérant que mon intimité avec M. votre frère J . . . . me servira d'excuse auprès de vous.

J'ai l'honneur de vous informer que, suivant vos ordres, je . . .

Nous avons actuellement le plaisir de vous accuser réception de la vôtre de même date.

Vos lettres des . . . nous sont parvenues ensemble, il y a quelques jours.

Permettez que je me rappelle de nouveau à votre souvenir.

Ձեր՝ ամսոյս 6ին գրած նամակը՝ հազիւ երէկ չէ մէկալն օր ձեռքս հասաւ։

(Ամսոյս 13ին) գրած թղթերնուդ պատասխան չընդունելնուդ վրայ զարմացած պիտ'որ ըլլաք, նամակն (ամսոյս 21ին) ձեռքս հասաւ։

Ա. Ա. Պարոնին խնդրելովը պատիւ կը համարինք Ձեզի ծանուցանել՝ որ . . . :

Ձեր (ամսոյս 4ին) գրած բարեկամական նամակին մեծապէս շնորհակալ եմ։

Մեծ ցաւով Ձեզի կը ծանուցանեմ՝ որ . . . .

Թէպէտ եւ Ձեզի անձամբ ծանօթ ըլլալու երջանկութիւնը չունիմ, սակայն եւ այնպէս կը համարձակիմ այս թուղթս գրել, յուսալով որ Ձեր Պր. Յ. եղբօրը հետ ունեցած մտերմութիւնս գիս Ձեր առջեւն արդարացընելու բաւական կ'ըլլայ։

Պատիւ կը համարիմ Ձեզի իմացընել, որ Ձեր յանձնարարութեան համաձայն . . . :

Թղթովս կը ծանուցանենք, որ Ձեր այսօրուան շնորհածն ընդունեցանք։

Ձեր . . . գրած նամակներն, քանի մը օր յառաջ ամէնը մէկտեղ հասան ձեռուրնիս։

Զիս դարձեալ Ձեր պատուական յիշողութեան յանձնելու կը համարձակիմ։

Modèles pour terminer une lettre.

N'ayant rien autre chose d'intéressant à vous dire, je vous salue avec une considération distinguée.

P. S. Veuillez faire tenir l'incluse sans retard à son adresse.

L'heure nous presse et nous n'avons que le temps de vous réitérer l'assurance de notre parfait attachement.

P. S. Nous vous serons obligés d'acheminer l'incluse pour Ostende le plus tôt possible.

Le courrier étant sur le point de partir, nous finissons en vous assurant de notre constant attachement.

P. S. Nous vous écrirons plus au long par le prochain courrier.

Dévoué à vos ordres je vous salue.

Dans l'attente d'une prompte réponse à la présente nous avons l'honneur . . .

Նամակի վերջաւորութիւններ:

Մտադրութեան արժանի գրելու ուրիշ բան չունենալով, առանձինն միջարանօք զձեզ կ'ողջունեմ:

Յ. Գ. Կը խնդրենք որ թղթիս մէջի նամակն անյապաղ իւր տեղը հասցընէք:

Ժամանակը քիչ ըլլալով, մեզի կը մնայ մեր անձնանուէր հպատակութեան հաւաստիքը դարձեալ նորոգել:

Յ. Գ. Հաճեցէք մէջի թուղթն ըստ կարի շուտ Օսդէնտէ խաւրել:

Սուրհանդակը ճամբայ ելլելու վրայ ըլլալով, նամակիս կը վերջացընենք Ձեզի հաստատ սէր ու անձնանուէր ծառայութիւն դաւանելով:

Յ. Գ. Գալ սուրհանդակով աւելի երկայն կը գրենք:

Միշտ Ձեր հրամաններուն պատրաստ ըլլալով կը մնանք ձեզ եւ այլն:

Նամակիս վաղահաս պատասխանին սպասելով կը խոստովանինք զձեզ եւ այլն:

Abréviations dans la correspondance commerciale.	Առևտրական թղթակցության համառօտութիւնները:
à courte vue.	Կարճ պայմանաժամով:
argent fin.	Զինիւ արծաթի:
à t. p., *à tout prix.*	Որեւիցե գնով:
bard., *brouillard.*	Առաջին հաշուեգիրք:
bes., *balles.*	Հակեր:
bl., *baril.*	Տակառակ:
ble., *balle* (de marchandises).	(Վաճառքի) հակ:
bques., *barriques.*	Տակառներ:
bt., *brut, avec emballage.*	Խառն կշիռ:
bts., *boucauts.*	Վաճառք դնելու տակառներ:
bz., *batz.*	Պազ, (Հելուետիայի դրամ:)
c., *centime.*	Մեդ. (Մանիմի:)
c.-à-d., *c'est-à dire.*	Այսինքն:
c. ct., *compte-courant.*	Ընթացիկ հաշիւ:
Cie., Co., Compe., *compagnie.*	Ընկ. Ընկեր. (ընկերութիւն:)
c. nau, *compte nouveau.*	Նոր հաշիւ:
courant.	Ընթացիկ:
cpk., *copek.*	Քոփիք (ոոսի դրամ:)
cpt., *comptant.*	Պատրաստ ապակ:
cto., *compte.*	Հաշիւ:
cte. vx., *compte vieux.*	Հին հաշիւ:
c/ve., *cette ville.*	Այս քաղաքը:
crzr., *creuzer, cruche.*	Գար. գարանդան. (գերմանական դրամ:)
de Fe., *de France.*	Գաղղիայէն կամ Գաղղիայի:)
do., *dito, dit.*	Նոյն. (նոյն ըսնդ վերևոյն:)

dr., denier.	Դենար. (գաղղիական դրամ:)
Dt., *doit.*	Պարտական է:
Dvt. *doivent.*	Պարտական են:
ens., *ensemble.*	Ընդ ամէնը:
Fr., fr., *franc monnaie de France).*	Ֆր. Ֆրանք. (Գաղղիայի դրամական:)
fco., *franco, franc.*	Ազատ, առանց կրաղէբի:
fl., *florin.*	Ֆ. Ֆիորին. (գերմանական դրամական:)
fl. bco., *florin de banque.*	Դրամատեղանի ֆիորին:
fl. ct., *florin courant.*	Ընթացիկ ֆիորին:
fo., Fo., *folio.*	Երես:
Gen., *goulden.*	Ֆիորին:
gros.	Կոշ. (գերմանական դրամ:)
je., *jeune.*	Կրասեր:
jl., *journal.*	Օրագիր:
jours de vue.	Օրան պայմանաժամով:
k., kil., *kilogramme.*	Հազարակրամ. (Գաղղիայի կշիռ:)
kr., *kreuzer.*	Գարանդան. (գերմանական դրամ:)
l/c., l. cte., *leur compte.*	Իրենց հաշիւը:
L., liv., *livre (de poids).*	Լիտր կամ Ֆունտ (կշիռ:)
L., *livre* (monnaie).	Լիրա (դրամական:)
Louis d'or.	Լուդովիկ կամ Լուի ոսկի:
L. stg., livre sterling.	Բաւնտ սդէրլին. (անգլիական ոսկի:)
Malter (mesure).	Մալդէր (չափ:)
marches. génes., *marchandises générales.*	Վաճառք:

m/c., mon cte., *mon compte.*	Իմ հաշիւս։
mois de date.	Ամսաւան պայմանաժամով։
Monnaie.	Լումայ։
Mque., *Martinique.*	Մարտինիկ (կղզւոյն վաճառք։)
N. B., NB., *nota bene.*	Միա դիր։ Ծանուցում։ Գիտելիք։
n/c., n. cte., *notre compte.*	Մեր հաշիւը։
No., *numéro.*	Թ. (թիւ։)
n. pl., *notre place.*	Մեր վաճառատեղին։
n/sr., *notre sieur.*	Մեր Տէրը. Մեր (Ա.Ա.) պարոնը։
n. v., *notre ville.*	Մեր քաղաքը, մեր տեղը։
p. c., *par couvert.*	Ծածկութիւ տակ կամ փաթեթով։
phn., *prochain.*	Մերձաւոր, առաջիկայ. առջեւ (շաբաթը։)
ple., *pistole (monnaie de change).*	Բիաստր (սպանիական դրամ։)
pl. ou m., *plus ou moins.*	Աւելի պակաս, քիչ շատ։
ppon., *proportion.*	Համեմատութիւն։
pr. $^0/_0$, pour cent.	Առ հարիւր, հարիւրչեայ։
pr. $^{00}/_{00}$, pour mille.	Առ հազար, կամ հազարին (ապաչայի։)
prof. et pes., *profits et pertes.*	Վաստակ եւ կորուստ։
ptre., *piastre, monnaie.*	Սպանիական սիւնակիր կամ Տաճկական դահեկան (ղուրուշ։)
ptre. effe., *piastre monnaie effective.*	Ղուրուշ։
ql., quintal.	Կէնդ. (կենդինար) կշիռ։

qos., *quartos (monnaie d'Espagne).*	Չորեքկին սակի կամ Տուպլոն (սպանիական ոսկի։)
r., *reçu.*	Ընդունած։
reme., *remise.*	Անցուած առակ։
rl., *réal;* rx., *réaux.*	Ռեալ. (առ. Քրնալ։)
s., *sou.*	Սու. (Գաղղիայի առակ։)
s/bet., *son billet.*	Իւր տոմսակը։
shilling (monnaie).	Շիլլինկ. (անգղիական դահեկան։)
s. (le) c., *sous (le) couvert.*	Ծածկոթի տակ, փաթեթով։
s/c., s. cte., *son compte.*	Իւր հաշիւը։
Silb. gr. *Silber groschen.*	Արծաթի կուշ. (գերմ։)
St. De., St. *Dom (ingne).*	Սան Տոմինկոյ (կղզւոյ վաճառք։)
sté., *société.*	Ձուվզութիւն, ընկերութիւն։
svt., *suivant.*	Ըստ. Համաձայն։
te., *tare.*	Ապրա. (առ. տարա։)
tneaux., *tonneaux.*	Տակառներ։
tte. et re., *traite et remise.*	Քաշուած փոխանակապիր եւ անցուած առակ։
use., *usance.*	Ժամանակակէտ։
v. cte., votre compte.	Ձեր հաշիւը։
v. ve., votre ville.	Ձեր քաղաքը։

TABLE.

Observations sur l'art épistolaire 2
Convenances épistolaires 12
Du papier . . . . —
De l'inscription et de la souscription. Des titres. . . . . —
Des titres en français.
Titres et Adresses propres aux Ecclésiastiques. 14
Titres et Adresses propres aux Laïques. . . 16
De la souscription 20
Modèle de Souscription . . . . —
Modèles pour commencer une lettre. . . . —
Modèles pour terminer une lettre. 22
Du corps de la lettre. 26
De la date. 28
Des post-scriptum. 30
De la manière de cacheter les lettres . . . —
De l'adresse. 32
Chapître I. Lettres de félicitation. 34
I. Lettres de bonne année, de fêtes et d'anniversaires. . . . . —
Lettres d'un enfant à son père et à sa mère. . 36
Un garçon ou une petite fille à son grandpapa. . 42
A une dame qui a soigné notre éducation. . . —
A un instituteur. . . . . —
A un ami avec lequel on n'est pas très-intime . 44
A une personne qu'on respecte. . . . . . —
A un supérieur. 46
A un protecteur. . . . . —
Envoi d'un cadeau d'étrennes à un instituteur . 48
Lettre d'un fils à son père. 50
A un ami pour l'anniversaire de sa naissance . 50
Réponse. 52
Une petite fille pour l'anniversaire de la naissance de sa mère. . . . . —

ՑԱՆԿ

Նախագիտելիք նամակագրութեան վրայ։ . . . 3
Նամակագրութեան պատշաճքը։ 13
Թուղթ։ . . . . —
Վերնագիր. վերջաւորութիւն կամ ստորագրութիւն եւ պատուանուն։ . . . . . —
Հայերէն պատուանուն։
Եկեղեցականաց պատուանուններ։ . . . 16
Աշխարհականաց պատուանուններ։ . . . 18
Վերջաւորութիւն եւ ստորագրութիւն։ . . 21
Վերջաւորութեան օրինակ։ . . . . . . —
Գաղղիերէնի յատուկ սկզբնաւորութեան օրինակներ։ . . . . —
Գաղղիերէնի յատուկ վերջաւորութեան օրինակներ։ 23
Նամակին մարմինը։ 27
Թուական։ 29
Յետգրութեան։ 31
Նամակը կնքելու վրայ։ . . . . —
Հասցէ կամ Երեսագիր։ 33
Գլուխ Ա. Շնորհաւորութեան նամակներ։ . . 35
Ա. Նոր տարւոյ, անուան եւ տարեդարձի շնորհաւորութեան նամակներ։ . . . . —
Տղու մը իր հօրն ու մօրը գրած նամակները։ 37
Պզտիկ տղայ մը իր պապուն։ 43
Տիկնոջ մը՝ որ գրողին դաստիարակութիւնը հոգացած է։ . . . . —
Վարժապետի մը։ . . . . —
Շատ ընտանի չեղող բարեկամի մը։ . . . 45
Մեծարոյ անձի մը։ . . . . —
Վերնագունի մը։ 47
Պաշտպանի մը։ . . . . —
Վարպետի մը՝ նոր տարւոյ պարգեւով։ . . 49
Որդի մը իւր հօրը։ 51
Բարեկամի մը իւր ծննդեան տարեդարձին։ . 51
Պատասխան։ 53
Պզտիկ աղջիկ մը՝ իւր մօրը ծննդեան տարեդարձին։ . . . . —

II. Lettres de félicitation sur d'autres sujets . . 54

Félicitations à une personne qui a obtenu un emploi élevé. 56
A un ami intime, sur le même sujet. . . . —
A un protecteur qui a obtenu de l'emploi . . 58
Lettre de félicitation à un ami sur une récompense qu'il a reçue pour des services rendus. —
Sur une convalescence. 60
Lettre de civilité pour un mariage. . . . . —
A un ami qui vient de se marier. 62
D'un officier à un général nouvellement promu. —
A un jubilaire au sujet de sa fête. 64

Chapitre II. Lettres de condoléance. 66
Pour consoler un malade. . . . . —
A un fils qui vient de perdre son père. . . . 68
A une dame sur la mort de son mari. . . . —
Réponse. 70
Consolations à un ami sur la mort d'un de ses enfants. 72
Consolations offertes à un ami devenu veuf. . 74
Consolations à une personne victime d'un malheur. 78

Chapitre III. Lettres de recommandation. . . . 80

A un ami, pour lui recommander un autre ami. 82
Pour recommander un voyageur. . . . . —
Pour demander la protection d'une personne en faveur d'une autre . . . . . —
D'un père pour prier un tiers de veiller sur son fils. 84
D'une dame pour recommander une domestique. 86

Chapitre IV. Lettres de demandes et de remercîments. 88
Des pétitions. 90
Lettre d'invitation. 94
Invitation à un ami pour assister à un baptême. —
Invitation du même genre à un personnage plus haut placé. 96

Բ· Ուրիշ նիւթերու վրայ շնորհաւորութեան նամակներ· 55
Բարձր պաշտօնի հասած մէկու մը· . . . 57

Նոյն նիւթի վրայ ընտանի բարեկամի մը· . —
Նոր պաշտօնի հասած պաշտպանի մը· . . 59
Բարեկամի մը վարձատրութեան առթիւ շնորհաւորութիւն· . . . . . —
Հիւանդութեան վտանգն անցուցած մէկու մը· 61
Հարսանեաց շնորհաւորութիւն· . . . . —
Բարեկամի մը պատկման· 63
Պաշտօնակալ մը նորընտիր զօրապետի մը· . —
Յիսնամեայ հանդէս կատարողի մը· . . . 65

Գլուխ Բ· Ցաւակցութեան նամակներ· . . . 67
Հիւանդ մը սփոփելու· . . . . . —
Որդւոյ մը հօրը մահուանը վրայ· 69
Տիկնոջ մը իւր ամուսնոյն մահուան վրայ· . —
Պատասխան· 71
Բարեկամի մը զաւկին մահուանը վրայ· . . 73

Բարեկամի մը կնոջը մահուանը վրայ· . . 75
Ձախորդութեան հանդիպած մէկու մը· . . 79

Գլուխ Գ· Յանձնարարութեան նամակներ· . . 81
Բարեկամ մը ուրիշ բարեկամի յանձնելու համար· 83
Ճամբորդ մը յանձնելու համար· . . . . —
Մէկու մը համար պաշտպանութիւն խնդրելու· —

Հայր մը իր որդին ուրիշի մը հոգացողութեան կը յանձնէ· 85
Տիկնոջէ մը աղախին մը յանձնելու· . . . 87

Գլուխ Դ· Աղաչանաց եւ շնորհակալութեան նամակներ· 89
Աղերսագիր կամ խնդրագիր· 91
Հրաւիրանաց նամակ· 95
Կնքահայրութեան հրաւէր· . . . . . —
Նոյնպիսի հրաւէր բարձրաստիճան մէկու մը· 97

Invitation pour un jour de naissance. . . . 98
Invitation à souper. . . . . —
D'un fils à son père, pour lui demander la permission de le venir voir. 100
Réponse à la précédente. . . . . —
Pour prier un ami de nous prêter quelque argent. . . . . —
Du même genre, mais moins familière . . . 102
Pour demander à quelqu'un sa protection. . . 104
Pour demander des renseignements sur quelqu'un . . . . —
Pour faire souvenir d'une promesse. . . . 106
Pour demander une place. 108
Pour une personne destituée de sa place. . . 112
Pour demander des secours. 114
Pour obtenir une diminution du droit de fermage après un événement désastreux. . . —
Pour obtenir un passeport. 116

Pour obtenir le paiement d'une fourniture . . —

Pour demander une audience particulière. . 118
Pour demander des renseignements sur une personne à un ambassadeur. 120
A une dame pour solliciter des secours. . . —
Offres de service de la part d'un ouvrier. . . 122
Lettre de remercîment à une personne qui nous a rendu service. 124
A un bienfaiteur qui cherche à se cacher. . . —
Remercîments adressés à un roi. 126
Remercîments à un créancier dont on a obtenu un délai. 128

Pour remercier d'un livre prêté . . . . . —
Pour remercier d'un service rendu. 130

Pour remercier des félicitations reçues au sujet d'un jour de naissance. 132
Envoi d'un cadeau à un médecin. . . . . —
Pour accepter une invitation à souper. . . . 134

Chapître V. Monitoires, lettres de reproches, d'excuses, de nouvelles, d'avertissement . . . 136

Ծննդեան տարեդարձի հրաւէր։ 99
Ընթրեաց հրաւէր։ . . . . —
Որդի մը՝ հօրմէն զինքը տեսնելու հրաման կը խնդրէ։ 101
Պատասխան։ . . . . —
Բարեկամի մը՝ ստակ փոխ ուզելու համար։ . —

Նոյնպիսի նամակ մը՝ նուազ ընտանեկան ոճով։ 103
Մէկու մը պաշտպանութիւնը խնդրելու համար։ 105
Մէկու մը վրայ տեղեկութիւն առնելու համար։ —

Խոստում մը յիշեցնելու համար։ . . . 107
Պաշտօն մը խնդրելու համար։ 109
Պաշտօնէն վար առնուած մէկը։ 113
Օգնութիւն խնդրելու համար։ 115
Դժբախտ արկածի մը պատճառաւ վարձակալութեան պայմանները թեթեւցնելու աղերս։ —
Անցագիր մ՚ընդունելու համար։ 117
Յանձնուած վաճառաց վճարմունքն ընդունելու համար։ . . . . —
Առանձնական ունկնդրութիւն մ՚ընդունելու համար։ 119
Դեսպանի մը՝ մէկու մը վրայ տեղեկութիւն խնդրելու համար։ 121
Տիկնոջ մը՝ իրմէ օգնութիւն խնդրելու համար։ —
Արուեստաւոր մը որ գործք կը խնդրէ։ . . 123
Շնորհակալութեան նամակ՝ մէկուն ըրած բարութեանը։ 125
Անծանօթ մնալ ուզող բարերարի մը։ . . —
Թագաւորի մը շնորհակալութեան նամակ։ . 127
Պարտատիրոջ մը՝ շնորհակալութեան նամակ, հատուցման պայմանաժամն երկընցընելուն համար։ 129
Փոխ առած գիրք մը ետ դարձուցած ատեն։ . —
Մեզի բարութիւն ըրած մէկու մը շնորհակալ ըլլալու համար։ 131
Բարեկամի մը՝ ծննդեան օրն ըրած բարեմաղթութեան շնորհակալութիւն։ 133
Բժշկի մը՝ պարգեւով մէկտեղ։ . . . . —
Ընթրեաց հրաւէր մ՚ընդունելու համար։ . 135

Գլուխ Ե. Յորդորանաց, յանդիմանութեան, ջատագովութեան, նորալրոց, ազդարարութեան նամակներ։ 137

Lettres de reproches. 136
Lettres d'excuses. 138
Lettres de nouvelles. . . . . —
Pour rappeler amicalement un paiement en retard. 140
Lettre pour reprocher une négligence dans une commission. 142
A une personne qu'on a offensée. 144
D'un jeune homme qui avait offensé son père. 146
Lettre pour s'excuser d'avoir tardé longtemps à répondre. . . . . —
D'un domestique à son maître. 148
Pour excuser quelqu'un. . . . . —
Un ouvrier s'excuse de livrer trop tard l'ouvrage promis. 150
Pour s'excuser d'avoir manqué à une invitation. 152

Réponse. . . . . —
Pour s'excuser de renvoyer trop tard un livre qu'on avait emprunté. . . . . —
Excuses adressées à un chef auprès duquel on s'est vu calomnié. 154
Excuses à une personne qui a besoin d'argent. 156
Refus à une demande d'emprunt. . . . . —
A un père sur la maladie de son fils. . . . 158
Pour annoncer la mort de son père à un ami du défunt. 160
Pour annoncer à un père la mort de son fils. . —
Rapport adressé à un père sur la conduite de son fils. 164

Chapître VI. des billets. 166
Billets pour inviter à dîner etc. 168
Réponses. 170
Après un bal. 172
Réponse. 174
Billets pour donner rendez-vous à quelqu'un. . —
Billet laissé chez une personne qu'on n'a pas trouvée. 176
Pour des marchands. . . . . —
Billets de faire part d'un mariage. . . . . —
Billet de faire part d'accouchement . . . 178
Billet de faire part d'un décès. . . . . —

Յանդիմանութեան նամակներ։ 137
Թողութիւն խնդրելու նամակներ։ 139
Նորալուրոց նամակներ։ . . . . —
Ուշացած վճարում մը բարեկամաբար յիշեցնելու համար։ 141
Յանձնարարութեան մը կատարման մէջ եղած անփութութեան դէմ։ 143
Մէկու մը՝ զորն որ վշտացուցած ենք։ . . 145
Որդիէ մը՝ որն որ հայրը վշտացուցած է։ . . 147
Պատասխանը շատ ուշացուցած ըլլալուն համար թողութիւն խնդրել։ . . . . . . —
Ծառայէ մը՝ իր տիրոջը։ 149
Մէկը ջատագովելու համար։ . . . . . . —
Արուեստաւոր մը խոստացած գործքն ուշ լմնցնելուն համար ինք զինքը կը ջատագովէ։ 151
Հրաւէրի մը չերթալուն համար թողութիւն խնդրել։ 153
Պատասխան։ . . . . —
Գիրք մը ուշ ետ դարձընելուն համար ինք զինքը ջատագովել։ . . . . —
Զրպարտութեան մը դէմ մեծի առջեւ ջատագովութիւն։ 155
Ստակ խնդրողի մը։ 157
Խնդրուած փոխը զլանալու համար։ . . . —
Հօր մը՝ որդւոյն հիւանդութեանը վրայ։ . . 159
Իր հօրը մահը՝ անոր բարեկամներէն մէկուն իմացընելու համար։ 161
Հօր մը՝ որդւոյն մահն իմացընելու համար։ . —
Հօր մը՝ իր որդւոյն ընթացքին վրայ տեղեկութիւն։ 165

Գլուխ Զ. Տոմսակ։ 167
Ճաշի եւ այլն հրաւիրելու տոմսակներ։ . . 169
Պատասխան։ 171
Պարահանդէսէ մը ետքը։ 173
Պատասխան։ 175
Ժամադրութեան տոմսակներ։ . . . . . —
Մէկը տունը չգտած ատեն թող տրուած տոմսակ։ 177
Վաճառականներու համար։ . . . . . . —
Հարսանեաց մը լուրը տալու տոմսակներ։ . —
Զաւակ մը ծնանելը ծանուցանելու տոմսակ։ . 179
Մէկու մը մահը ծանուցանելու տոմսակ։ . . —

Chapitre VII Lettres d'affaires et de commerce. · 180

I. Circulaires et offre de services. · · · · · 184

Création d'une maison de commission. · · · · —
Cessation de commerce. · · · · · · · 186
Dissolution d'une société de commerce. · · 188
Liquidation d'une maison de banque. · · · —
Annonce d'un décès et de la continuation d'un commerce. · · · · · · · · · · 190
Vente ou cession d'un fonds de commerce. · 192
Sortie d'un associé et entrée d'un autre. · · —

Établissement d'une filiale ou commandite sans changement de raison de commerce. · · · 194
Annonce de la concession d'une procuration. · 196
Annonce du retrait d'une procuration. · · · —

Pour offrir ses services. · · · · · · · 198
Pour proposer des affaires. · · · · · · —
Formules pour terminer une circulaire. · · 200

II. Lettres d'affaires commerciales. · · · · 202
Pour s'informer du prix du change. · · · · —

Réponse. · · · · · · · · · · · · —
Pour s'informer du prix d'une marchandise. · 204
Réponse. · · · · · · · · · · · · —
Avis sur les cours de diverses marchandises. · —

Ordres donnés et reçus etc. · · · · · · 210
Commandes. · · · · · · · · · · · 220
Réponse. · · · · · · · · · · · · —
Avis d'achats effectués. · · · · · · · 222
Plaintes au sujet d'envois de marchandises. · —
Réponse. · · · · · · · · · · · · 224
Un commissionaire est chargé de l'achat d'une partie de marchandises. · · · · · · · —
Réponse. Envoi d'échantillons. · · · · · 226
Confirmation d'ordres donnés. · · · · · 228
Envoi d'un compte d'achat simulé. · · · · 230
Envoi de marchandises avec remboursement. · —

Գլուխ Է· Գործառնական եւ առեւտրական նամակներ· · · · · · · · · · · · 181

Ա· Շրջաբերականք ու առաւտուրի առաջարկութիւն· · · · · · · · · · · · 185
Յանձնարարութեան տան մը հաստատուիլը· —
Առաւտուր մը դադրեցընել· · · · · · 187
Վաճառականութեան ընկերութ. մը լուծուիլը· 189
Դրամասեղանի մը իւր հաշիւները կարգի դնելը· —
Մէկուն մնհաւանը եւ անկէ եաեւ առաւտուրին շարունակուելուն ծանուցում· · · · · 191
Առաւտուրի մը ծախուիլը· · · · · · 193
Վաճառակցի մը ընկերութենէն ելլելը եւ ուրիշ մէկու մը մտնելը· · · · · · · · · —
Երկրորդական վաճառատան մը հաստատուիլը, առանց ստորագրութիւնը փոխելու· · · 195
Հոգաբարձութիւն մը տալու ծանուցում· · 197
Հոգաբարձութեան մը եա առնուելու ծանուցում· · · · · · · · · · · · —
Իւր ծառայութիւնն ընծայելու համար· · 199
Առեւտրական գործք առաջարկելու համար· —
Շրջաբերականի վերջաւորութիւններ· · 201

Բ· Առեւտրական գործառնութեանց թղթեր· · 203
Փոխանակագրի գնոյն վրայ տեղեկութիւն առնելու համար· · · · · · · · · · · —
Պատասխան· · · · · · · · · · · —
Վաճառքի մը գինն իմանալու համար· · · 205
Պատասխան· · · · · · · · · · · —
Օձանաղան վաճառքներու ընթացքին վրայ կարճ տեղեկութիւններ· · · · · · · · · —
Ապսպրանք եւ ընդունելութիւն· · · · · 211
Ապսպրանք· · · · · · · · · · · 221
Պատասխան· · · · · · · · · · · —
Յանձնարարութեանց կատարման ծանուցում· 223
Ընդունուած վաճառքներու վրայ քանքսաո· · —
Պատասխան· · · · · · · · · · · 225
Մէկը յանձնառուին ցեղ մը վաճառք գնելու յանձնարարութիւն կ'ընէ· · · · · · · —
Պատասխան· Օրինակներու առաքում· · · 227
Յանձնարարութեան հաստատուիլը· · · 229
Վաճառման կեղծեալ հաշուի առաքում· · 231
Վաճառաց առաքում հատուցմամբ հանդերձ· —

Avis de l'embarquement d'une marchandise pour un lieu tiers. 232
Lettre de l'expéditeur à la maison de Havre. . —
Avis d'un naufrage. 234
Réponse. . . . . —
Renseignements demandés sur le prix du fret. 236
Réponse. . . . . —
Retrait d'un ordre donné. 238
Conclusion d'un contrat maritime. 240
Plaintes d'un chef à son commis-voyageur. . . 242

Réponse. 244

III. Lettres relatives à des payements. . . . 246
Payement d'une facture. . . . . —
Payement d'une traite. 246
Envoi d'argent en diverses espèces. . . . 248

Envoi d'une lettre de change. . . . . —
Refus d'acceptation suivi de protêt. . . —

Envoi d'une traite avec prière de balancer le compte et de renvoyer l'excédant. . . . 250

Envoi de l'excédant d'un payement. . . . —
Refus d'accepter l'arrangement ci-dessus. . . 252
Avis donné à un créancier qu'il peut disposer de son avoir. . . . . —
Avis d'un payement fait au voyageur d'une maison. 254
Envoi d'un payement. . . . . —
Demande d'une ouverture de crédit. . . . —
Réponse négative. 256
Réponse affirmative. 258
Refus d'accepter une traite non-avisée. . . . 260

Pour s'excuser d'une erreur. . . . . —
Avis du non-payement d'une traite acceptée. . 262

Renvoi d'une traite non-acceptée. . . . . —

Renvoi d'une traite et du protêt pour notification tardive du dernier. 264

Երրորդ տեղւոյ համար վաճառքի մը նաւ դրուելուն վրայ ծանուցում՝ 233
Ընդունելին Հավրի տան գրած նամակը՝ . . —
Նաւաբեկութեան մը ծանուցում՝ 235
Պատասխան՝ . . . . . —
Նաւաղէբի վրայ ուղուած տեղեկութիւն՝ . 237
Պատասխան՝ . . . . . —
Յանձնարարութիւն մը ետ առնուլ՝ . . . 239
Ծովային դաշնագրութիւն մը կնքել՝ . . 241
Դիմաւորել մը քանքատ իւր ճանապարհորդ խանթի պատանւոյն՝ 243
Պատասխան՝ 245

Գ. Վճարմանց վերաբերեալ նամակներ՝ . . 247
Վճառացոյցի մը վճարուիլը՝ . . . . . —
Փոխանակագրի մը վճարուիլը՝ 247
Առձեռնպատրաստ ստակի առաքում՝ զանազան տեսակ դրամով՝ 249
Փոխանակագրի մը առաքում՝ . . . . . —
Փոխանակագրի մը չընդունուիլն ու անոր դէմ բողոք՝ . . . . . —
Փոխանակագրի մը առաքում՝ աղաչելով որ անոր հաշիւը հաւասարցնէ եւ աւելցածը ետ խաբէ՝ 251
Վճարքի մը աւելցուկն ետ խրկել՝ . . . —
Ժխտական պատասխան՝ 253
Պարտատիրոջ մը ծանուցում՝ որ առնելիքն ուղածին պէս կրնայ տրամադրել՝ . . . —
Ճամբորդ գործակատարի մը եղած վճարման ծանուցում՝ 255
Վճարքի մը խրկուիլը՝ . . . . . —
Համարում տալու խնդրուածք՝ . . . . —
Ժխտական պատասխան՝ 257
Հաստատական պատասխան՝ 259
Առանց ծանուցման քարշուած փոխանակագրի մը մերժում՝ 261
Սխալման մը համար ներողութիւն խնդրել՝ . —
Քարշուած փոխանակագրի մը ընդունուելէն ետքը անվճար մնալուն վրայ ծանուցում՝ . 263
Քարշուած փոխանակագիր մը չընդունելով ետ խաբել՝ . . . . . —
Փոխանակագիրն ու բողոքը ետ դարձնել, բողոքին ուշ ծանուցուելուն համար՝ . . . 265

Envoi d'actions avec ordre de les vendre. . 264

Avis qu'on n'a pu vendre au prix ordonné. . 266

Pour se plaindre de ce qu'un crédit de banque a été dépassé. 268
Réponse. . . . . —
Retrait d'un crédit de banque. 270
Mouvements de fonds etc. 272
Reproches d'un négociant à un autre. . . . 276
Demande de prolongation d'un billet à échéance. . . . . —
Emprunt d'argent. 278
Pour remettre les comptes, les établir, en accuser le bien-être et les régler. . . . . —
Monitoires. 282
Pouvoir donné à un homme de loi de recouvrer une somme en souffrance. 284
Tentative d'accommodement avec des créanciers par l'entremise d'un notaire. . . . . —
Annonce de faillite et demande d'entrer en arrangement. 286
Prière à un homme de loi d'ajourner ses démarches. 288

IV. Renseignements demandés sur des tiers, Lettres de recommandation. 290
Informations sur un commerçant. . . . . —
Réponse favorable. 292
Réponse défavorable. . . . . —
Pour prendre des informations sur un commis. 294

Réponse favorable 296
Réponse moins favorable. . . . . . . —
Questions moins étendues qu'on peut écrire en post-scriptum ou sur un bulletin à part inclus dans la lettre 298
Réponses. . . . . —
Recommandations. 300

V. Modèles pour commencer une lettre. . . . 302
Modèles pour terminer une lettre. 308
Abréviations dans la correspondance commerciale. 310

Բաժանորդութեան թղթերու առաքում ծախելու յանձնարարութեամբ։ 265
Ծանուցում թէ յանձնուած գնով անկարելի է ծախել։ 267
Համարման մը սահմանն անցընելուն վրայ տրտունջ։ 269
Պատասխան։ . . . . —
Փոխանակագրի համարման մը ետ առնուիլը։ . 271
Դրամագլխոյ շարժումներ։ 273
Վաճառականի մը դէմ գանգատ։ 277
Հատուցման օրը հասած փոխանակագրի մը ժամանակն երկընցնելու աղաչանք։ . . . . —
Փոխ ստակ խնդրել։ 279
Հաշիւ խաւրել, հաստատել, վաւերացընել եւ ուղղել։ . . . . —
Յուշարարութեան թղթեր։ 283
Նոտար մը չվճարուած դրամը ձեռք բերելու լիազօր իշխանութիւն կ'ընդունի։ . . . 285
Նոտարի միջնորդութեամբ պարտատէրներուն հետ միաբանելու փորձ։ . . . . —
Սնանկացած ըլլալուն ծանուցում՝ իրաւախոհ ըլլալու առաջարկութեամբ։ 287
Նոտարի մը իր դատախազութիւնն ուշացնելու աղաչանք։ 289

Դ. Երրորդ անձի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել։
Յանձնարարութեան թղթեր։ 291
Վաճառականի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել։ —
Նպաստաւոր պատասխան։ 293
Աննպաստաւոր պատասխան։ . . . . . . —
Խանութի պատանւոյ մը վրայ տեղեկութիւն խնդրել։ 295
Նպաստաւոր պատասխան։ 297
Նուազ նպաստաւոր պատասխան։ . . . . —
Կարճառօտ հարցումներ, որոնք իբրեւ յետգրութեան կամ նամակին մէջ գրուած առանձին տոմսակի վրայ կրնան գրուիլ։ 299
Պատասխան։ . . . . —
Յանձնարարութեան թղթեր։ 301

Ե. Նամակի սկզբնաւորութեան օրինակներ։ . 303
Նամակի վերջաւորութիւններ։ 309
Առեւտրական թղթակցութեան համառօտութիւնները։ 310

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0803022